

St prp nr 1
(1997–98)

STATSBUDSJETTET

MEDREGNET FOLKETRYGDEN

FOR BUDSJETTERMINEN 1998

St prp nr 1
(1997–98)

STATSBUDSJETTET

MEDREGNET FOLKETRYGDEN

FOR BUDSJETTERMINEN 1998

INNHold

1. Hovedtrekk i finanspolitikken	7
1.1 Den økonomiske politikken.....	7
1.2 Budsjettpolitikken	8
1.3 Hovedprioriteringene	9
1.4 Sammendrag av statsbudsjettet.....	10
2. Budsjettets inntekter	16
2.1 Innledning	16
2.2 Skatter og avgifter fra Fastlands-Norge.....	16
2.3 Statens forretningsdrift.....	17
2.4 Renteinntekter og utbytte	17
2.4.1 Renteinntekter.....	17
2.4.2 Utbytte	17
2.5 Petroleumsinntekter.....	18
2.5.1 Statens samlede netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomheten.....	19
2.5.2 Overføringer til og fra Statens petroleumsfond.....	19
2.5.3 Endret føring av statlig petroleumsvirksomhet	20
2.6 Andre inntekter	20
2.7 Låntransaksjoner	21
3. Budsjettets utgifter	22
3.1 Innledning.....	22
3.2 Driftsutgiftene.....	22
3.3 Forretningsdriften	23
3.4 Investeringer	23
3.5 Petroleumsvirksomheten.....	24
3.6 Overføring til andre statsregnskap	24
3.7 Overføringer til kommunesektoren	25
3.8 Folketrygdens utgifter	25
3.8.1 Sykepenger.....	26
3.8.2 Medisinsk rehabilitering.....	26
3.8.3 Attføringsytelser	26
3.8.4 Uførhet	26
3.8.5 Alderdom	27
3.8.6 Enslige forsørgere	27
3.8.7 Finansiering av helsetjenester.....	27
3.8.8 Fødsels- og adopsjonspenger	28
3.8.9 Dagpenger ved arbeidsledighet	28
3.9 Overføringer til andre	28
3.10 Renter	29
3.11 Låntransaksjoner	29
4. Budsjettets profil	31
4.1 Innledning.....	31
4.2 Prioriterte områder.....	31
4.2.1 Eldreomsorgen	31
4.2.2 Sykehus/Psykiatri	32
4.2.3 Grunnskolereformen.....	32
4.2.4 Enslige forsørgere	32
4.2.5 Barnehageutbygging.....	33
4.2.6 Bistand	33
4.2.7 Miljøattsing.....	33
4.2.8 Studiefinansieringen	34
4.2.9 Omplussing av statlig formue for å finansiere miljø- og næringsutvikling.....	34
4.3 Utgifter under de enkelte departementene	35
4.3.1 Utenriksdepartementet	35
4.3.2 Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet.....	36

4.3.3 Kulturdepartementet	37
4.3.4 Justis- og politidepartementet	38
4.3.5 Kommunal- og arbeidsdepartementet	39
4.3.6 Sosial- og helsedepartementet.....	41
4.3.7 Barne- og familiedepartementet.....	44
4.3.8 Nærings- og handelsdepartementet.....	45
4.3.9 Fiskeridepartementet.....	46
4.3.10 Landbruksdepartementet.....	47
4.3.11 Samferdselsdepartementet	48
4.3.12 Miljøverndepartementet.....	50
4.3.13 Planleggings- og samordningsdepartementet.....	51
4.3.14 Finans- og tolldepartementet.....	52
4.3.15 Forsvarsdepartementet.....	53
4.3.16 Olje- og energidepartementet.....	54
4.3.17 Ymse utgifter	55
4.4 Utviklingstrekk og prioriteringer på statsbudsjettet i årene 1991-97	55
4.4.1 Utviklingen i statsbudsjettets inntekter og utgifter.....	55
4.4.2 Prioriteringer innen enkelte politikkområder	57
5. Statsbankenes innvilgningsrammer og utlånsrenter.....	62
5.1 Statsbankene.....	62
5.1.1 Statsbankenes utlånsrammer	62
5.1.2 Rentesystemet i Lånekassen for utdanning	64
5.1.3 Om Postbanken og Kommunalbanken.....	65
6. Bestillingsfullmakt, tilsagnsfullmakt og garantifullmakt.....	68
6.1 Bestillingsfullmakt og tilsagnsfullmakt	68
6.2 Statlige garantier	69
7. Statlig økonomistyring.....	71
7.1 Nytt økonomireglement for staten.....	71
7.2 Nærmere om likvidforvaltning, regnskapsføring og rapportering	72
7.3 Oppfølging av Stortingets budsjettreformkomité	72
7.3.1 Generelt	72
7.3.2 Forenkling av postspesifikasjonen for statens egne drifts- og investeringsutgifter	73
7.3.3 Opphevelse av stillingshjemmelsystemet - bemanningsoversikt i staten	73
7.4 Evaluering av overføringsordninger og departementenes ressurser	73
8. Gjennomføringen av inneværende års budsjett	75
8.1 Endring på statsbudsjettet for 1997	75
8.1.1 Statsbudsjettets balanse	75
8.1.2 Statsbudsjettets inntekter	76
8.1.3 Statsbudsjettets utgifter.....	78
8.2 Statsregnskapet medregnet folketrygden for 1. halvår 1997	79
8.2.1 Inntekter.....	79
8.2.2 Utgifter	79
8.2.3 Resultat	80

Oversikt over tabeller, figurer og bokser:

<i>Tabell 1.1 Statsbudsjettets inntekter og utgifter eksklusive lånetransaksjoner.....</i>	<i>8</i>
<i>Tabell 1.2 Statsbudsjettets lånetransaksjoner og finansieringsbehov. ....</i>	<i>9</i>
<i>Tabell 2.1 Statsbudsjettets inntekter.....</i>	<i>16</i>
<i>Tabell 2.2 Renter, avskrivninger og avsetninger til investeringsformål i 1998 fordelt på de enkelte forvaltningsbedrifter .....</i>	<i>17</i>
<i>Tabell 2.3 Utbytte fra statlig eide selskaper.....</i>	<i>18</i>
<i>Tabell 2.4 Inntekter fra petroleumsvirksomheten.....</i>	<i>18</i>
<i>Tabell 2.5 Kontantstrømmen fra petroleumsvirksomheten.....</i>	<i>19</i>

Tabell 2.6	Statens petroleumsfond. Inntekter og utgifter 1997-98.....	19
Tabell 2.7	Endret føring av statlig petroleumsvirksomhet.....	20
Tabell 2.8	Avdrag 1998.....	21
Tabell 3.1	Statsbudsjettets utgifter 1998.....	22
Tabell 3.2	Driftsutgifter 1998.....	23
Tabell 3.3	Driftsresultat for forretningsdriften 1998.....	23
Tabell 3.4	Investeringer 1998.....	24
Tabell 3.5	Utgifter til petroleumsvirksomheten 1998.....	24
Tabell 3.6	Overføringer til andre statsregnskap 1998.....	24
Tabell 3.7	Operasjonsramme for regional- og distriktpolitikk 1998.....	25
Tabell 3.8	Overføringer til andre 1998 (post 70-79).....	29
Tabell 3.9	Utlån og avdrag 1998.....	30
Tabell 3.10	Lån til statsbankene og SIVA 1998.....	30
Kapittel 4. Departementenes budsjettrammer:		
	Utenriksdepartementet.....	35
	Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet.....	36
	Kulturdepartementet.....	37
	Justisdepartementet.....	38
	Kommunal- og arbeidsdepartementet.....	39
	Sosial- og helsedepartementet.....	41
	Barne- og familiedepartementet.....	44
	Nærings- og handelsdepartementet.....	45
	Fiskeridepartementet.....	46
	Landbruksdepartementet.....	47
	Samferdselsdepartementet.....	48
	Miljøverndepartementet.....	50
	Planleggings- og samordningsdepartementet.....	51
	Finans- og tolldepartementet.....	52
	Forsvarsdepartementet.....	53
	Olje- og energidepartementet.....	54
Tabell 4.1	Statsbudsjettets inntekter og utgifter 1991-1997.....	56
Tabell 4.2	Stønader til husholdninger, løpende priser og realvekst 1991-97.....	61
Tabell 5.1	Statsbankenes innvilgninger 1996 (Kommunalbankens utbetalinger). Rammer for 1997. Forslag til rammer for 1998.....	62
Tabell 6.1	Oversikt over bestillingsfullmakter og tilsagnsfullmakter.....	68
Tabell 8.1	Statsbudsjettets inntekter og utgifter eksklusive lånetransaksjoner 1997.....	75
Tabell 8.2	Endringer i statsbudsjettets inntekter fra vedtatt budsjett (S III) 1997 til anslag på regnskap 1997.....	76
Tabell 8.3	Endringer i statsbudsjettets utgifter fra vedtatt budsjett (S III) 1997 til anslag på regnskap 1997.....	78
Tabell 8.4	Statsbudsjettets inntekter utenom lånetransaksjoner og overføring fra Statens petroleumsfond 1997. Anslag på regnskap og regnskapsført beløp pr 30.6.97.....	79
Tabell 8.5	Statsbudsjettets utgifter ekskl. lånetransaksjoner og overføringer til Statens petroleumsfond 1997. Anslag på regnskap og regnskapsført beløp pr 30.6.97.....	80
Tabell 8.6	Statsbudsjettets inntekter og utgifter eksklusive lånetransaksjoner og overføring til/ fra Statens petroleumsfond 1997. Anslag på regnskap og regnskapsført beløp pr 30.6.97.....	80
Tabell 8.7	Statsbudsjettets lånetransaksjoner og finansieringsbehov 1997. Anslag på regnskap og regnskapsført beløp pr 30.6.97.....	81
Figur 4.1	Reell underliggende utgiftsvekst på statsbudsjettet og BNP for Fastlands-Norge. Prosentvis vekst fra året før. Regnskap 1991-96. Anslag 1997.....	58
Figur 4.2	Utviklingen for stønader til husholdninger, realvekst 1991-97.....	59
Figur 4.3	Stønader til husholdninger 1997.....	59

BOKS 1.1	Statsbudsjettet for 1998.....	12
BOKS 3.1	Statsbudsjettets inndeling.....	22
BOKS 3.2	Budsjettendringer for enkelte regelstyrte ordninger.....	29
BOKS 4.1	Data for utviklingen i statsbudsjettets inntekter og utgifter.....	57

Forslag til vedtak om statsbudsjettet medregnet folketrygden for budsjetterterminen 1. januar-31. desember 1998.....	83
---	-----------

Utgiftskapitler:

Det kongelige hus og Slottsforvaltningen.....	86
Regjering	86
Stortinget og underliggende institusjoner.....	86
Høyesterett	87
Utenriksdepartementet	87
Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet.....	92
Kulturdepartementet.....	98
Justisdepartementet	100
Kommunal- og arbeidsdepartementet.....	103
Sosial- og helsedepartementet.....	107
Barne- og familiedepartementet	112
Nærings- og handelsdepartementet	114
Fiskeridepartementet	117
Landbruksdepartementet	118
Samferdselsdepartementet.....	120
Miljøverndepartementet	122
Planleggings- og samordningsdepartementet	125
Finans- og tolldepartementet.....	127
Forsvarsdepartementet	129
Olje- og energidepartementet.....	131
Ymse utgifter.....	132
Statsbankene.....	132
Statlig petroleumsvirksomhet.....	133
Statens forretningsdrift.....	133
Folketrygden	135
Statens petroleumsfond	138

Inntektskapitler:

Inntekter under departementene	139
Inntekter fra statlig petroleumsvirksomhet.....	155
Avskrivninger, avsetninger til investeringsformål og inntekter av statens forretningsdrift i samband med nybygg, anlegg mv.....	155
Skatter og avgifter	155
Renter og utbytte mv.	157
Folketrygden	159
Statens petroleumsfond	160
Andre kapitalmidler	160
Romertallsvedtak.....	161

Vedlegg:

1	Tabeller: Statsbudsjettet medregnet folketrygden	189
2	Tabell: Statsbudsjettets inntekter og utgifter 1991-1997.....	200
3	Tabeller: Statsregnskapet medregnet folketrygden 1. halvår.....	206
4	Stillinger i staten	212

St prp nr 1

(1997-98)

Den kongelige proposisjon om statsbudsjettet medregnet folketrygden for budsjetterminen 1. januar – 31. desember 1998.

*Tilråding fra Finans- og tolldepartementet av 3. oktober 1997,
godkjent i statsråd samme dag.*

Departementet gir med dette sin tilråding om statsbudsjettet medregnet folketrygden for budsjetterminen 1. januar – 31. desember 1998.

1. Hovedtrekk i finanspolitikken

1.1 DEN ØKONOMISKE POLITIKKEN

Den økonomiske politikken som har vært ført de siste årene, basert på Solidaritetsalternativet, har gitt gode resultater. Siden sommeren 1993 har Norge hatt en sterk vekst i produksjon og sysselsetting. Samtidig har pris- og kostnadsveksten vært lav. Arbeidsledigheten er redusert betydelig siden sommeren 1993 og er i internasjonal sammenheng lav. Rentenivået har falt, og bedriftenes investeringer har tatt seg kraftig opp.

Retningslinjene for den økonomiske politikken i årene framover tar utgangspunkt i en videreutvikling av *Solidaritetsalternativet*:

- *Finanspolitikken* skal brukes aktivt til å jevne ut svingninger i økonomien, og skal være forsvarlig i et langsiktig perspektiv.
- *Pengepolitikken* skal rettes inn mot en stabil kronekurs målt mot europeiske valutaer.
- *Det inntektspolitiske samarbeidet* skal bidra til lav pris- og kostnadsvekst, slik at den kostnadsmessige konkurranseevnen opprettholdes.
- *Økonomiens virkemåte* bedres, slik at landets samlede ressurser utnyttes best mulig.

Regjeringens *overordnede mål* for den økonomiske politikken er å sikre arbeid til alle, videreutvikle det norske velferdssamfunnet og bidra til en bærekraftig økonomisk utvikling som sikrer kommende generasjoner mulighet til minst like gode levevilkår som i dag.

Underskuddene på statsbudsjettet fram til 1994 er i de senere årene snudd til overskudd. Bedringen i

statsfinansene skyldes dels økte oljeinntekter, men også i stor grad at fastlandsøkonomien er styrket. Veksten i fastlandsøkonomien har bl a gitt grunnlag for økte skatte- og avgiftsinntekter. I tillegg har det de siste årene vært ført en stram finanspolitikk for å stabilisere norsk økonomi.

De viktigste virkemidlene for å sikre en balansert vekst og dempe presstendensene i norsk økonomi er et stramt finanspolitisk opplegg og en gjennomføring av inntektsoppgjørene som bidrar til å holde lønns- og prisveksten lav.

Det europeiske rentenivået er nå lavt som følge av at europeisk økonomi er inne i en svak utvikling. Hensynet til stabilitet i kronekursen innebærer at den norske pengemarkedsrenten i hovedsak må følge det europeiske rentenivået. Pengepolitikken bidrar likevel til å stabilisere norsk økonomi ved at stabil valutakurs støtter opp under finanspolitikken og gjennomføringen av inntektsoppgjørene.

Flertallet i Stortinget har de siste årene vedtatt lettelser i rederibeskatningen og i delingsmodellen på i størrelsesorden minst 1 mrd kroner. For å dempe presstendensene i økonomien og for å reversere lettelsene som Stortinget har vedtatt, foreslår regjeringen endringer i satser og skatteregler mv som øker de påløpte skattene og avgiftene med 3,6 mrd kroner. Budsjettvirkningen for 1998 er 2,5 mrd kroner. Skatte- og avgiftsopplegget for 1998 vil både dempe presset i økonomien og øke likebehandlingen i skattesystemet.

Den økte ressursinnsatsen til kommuner og fylkeskommuner de senere årene reflekterer en betydelig satsing for å bedre det offentlige tjenestetilbudet på viktige områder og for å styrke sysselsettingen. Regjeringen har ved utformingen av det økonomiske opplegget lagt opp til et nivå på de samlede inntektene i kommunesektoren i 1998 som ligger vel 600 mill kroner høyere enn forutsatt i Kommuneøkonomiproposisjonen. I forhold til proposisjonens anslag for 1997, innebærer dette en reell økning i kommunesektorens inntekter på om lag 2½ pst fra 1997 til 1998. I forhold til de oppjusterte anslagene for 1997, dvs

medregnet en betydelig merøkning i bl a skatteinntektene, innebærer opplegget en reell økning i inntektene på vel 1 pst.

Budsjettopplegget for 1998 vil bidra til å dempe den innenlandske etterspørselen med om lag ¾ pst av BNP for Fastlands-Norge, målt ved den olje-, rente- og aktivitetskorrigerede budsjettindikatoren. Moderat utgiftsvekst, en økning i skatter og avgifter og en økning i fellesskatten som svarer til en foreslått reduksjon i kommunale skattører bidrar til denne innstramningen.

1.2 BUDSJETTPOLITIKKEN

Tabell 1.1 Statsbudsjettets inntekter og utgifter eksklusive lånetransaksjoner (mill kroner)¹⁾

	Vedtatt budsjett 1997 (S III)	Anslag på regnskap 1997	Gul bok 1998
1. Statsbudsjettet			
A Statsbudsjettets inntekter i alt	459 479	477 752	501 610
A.1 Inntekter fra petroleumsvirksomhet	98 600	109 400	111 550
A.2 Inntekter utenom petroleumsinntekter	360 879	368 352	390 060
B Statsbudsjettets utgifter i alt	404 893	413 478	428 251
B.1 Utgifter til petroleumsvirksomhet	20 909	24 900	26 004
B.2 Utgifter utenom petroleumsvirksomhet	383 984	388 578	402 247
Statsbudsjettets oljekorrigerede overskudd (A.2-B.2)	-23 106	-20 226	-12 187
+ Overført fra Statens petroleumsfond	23 106	20 226	12 187
= Statsbudsjettets overskudd før lånetransaksjoner	0	0	0
2. Statens petroleumsfond			
Statsbudsjettets netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomhet (A.1-B.1) overføres til Statens petroleumsfond	77 691	84 500	85 546
-Tilbakeført til statsbudsjettet	23 106	20 226	12 187
+Renteinntekter og utbytte i fondet	2 770	3 000	5 100
= Overskudd i Statens petroleumsfond²⁾	57 355	67 274	78 459
3. Statsbudsjettet og Statens petroleumsfond samlet			
Overskudd	57 355	67 274	78 459

¹⁾ Føringsen av statlig petroleumsvirksomhet foreslås endret fra og med 1998. Den nye føringsen er innarbeidet i tabell 1.1. Tallene for 1997 er justert slik at de er sammenlignbare med 1998-tallene. Det vises til nærmere omtale av føringsendringen i kapittel 2.5.3.

²⁾ Overskuddet i Statens petroleumsfond inkluderer ikke valutakurs- og verdipapirgevinster. Inklusive valutakurs- og verdipapirgevinster anslås kapitaløkningen i fondet i 1998 til 82,1 mrd kroner, jf tabell 2.6.

Kilde: Finansdepartementet

Det legges fram et budsjett med moderat utgiftsvekst. Statsbudsjettets utgifter korrigeret for enkelte konjunkturmessige og regnskapsmessige forhold, anslås å vokse reelt med om lag 2 pst i forhold til vedtatt budsjett for 1997 (S III). I forhold til anslag på regnskap for 1997 anslås utgiftene å vokse reelt med om lag 1 pst.

Statens netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomhet er anslått til 85,5 mrd kroner, hvorav 12,2 mrd kroner går til å dekke statsbudsjettets oljekorrigerede underskudd. De resterende 73,4 mrd kroner foreslås i sin helhet avsatt i Statens petroleumsfond. Renter og utbytte på fondets kapital anslås til 5,1 mrd kroner i 1998. Samlet sett forventes statsbudsjettet og Statens

petroleumsfond å få et overskudd på 78,5 mrd kroner i 1998, som er 11,2 mrd kroner høyere enn i anslag på regnskap for 1997.

Ved at statsbudsjettet etter tilbakeføring fra Statens petroleumsfond gjøres opp i balanse, vil statsbudsjet-

tets finansieringsbehov tilsvare statsbudsjettets netto utlån. Utenom gjeldsavdrag på tidligere låneopptak utgjør finansieringsbehovet 8,5 mrd kroner. Statsbudsjettets brutto finansieringsbehov forventes å utgjøre 28,1 mrd kroner i 1998.

Tabell 1.2 Statsbudsjettets lånetransaksjoner og finansieringsbehov. (mill kroner)

	Vedtatt budsjett 1997 (S III)	Anslag på regnskap 1997	Gul bok 1998
Statsbudsjettets finansieringsbehov			
Utlån, aksjetegning m.v.	42 886	42 511	53 171
- Tilbakebetalinger	31 021	33 257	44 627
=Netto finansieringsbehov.....	11 864	9 254	8 544
+ Gjeldsavdrag	27 172	27 172	19 557
= Statsbudsjettets brutto finansieringsbehov.....	39 036	36 426	28 101

Kilde: Finansdepartementet

1.3 HOVEDPRIORITERINGENE

I regjeringens forslag til statsbudsjett for 1998 er de viktigste prioriteringene (mill kroner i forhold til vedtatt budsjett 1997 (S III):

- Eldreomsorgen (2 010)
- Sykehus/Psykiatri (1100)
- Grunnskolereformen (1 200)
- Enslige forsørgere (425)
- Bistand (870)
- Miljøatsing (170 mill kroner i tilskudd og 500 mill kroner i lån)
- Barnehageutbygging (400)
- Studiefinansiering (200)

Eldreomsorgen

Satsingen på tiltak for eldre bygger på St meld nr 50 (1996-97) Handlingsplan for eldreomsorgen. Trygghet - respekt - kvalitet. I forbindelse med handlingsplanen for eldreomsorgen foreslås en økning av bevilgningen til ulike eldreomsorgstiltak på om lag 2 mrd kroner sammenlignet med vedtatt budsjett for 1997. En stor del av midlene skal brukes til å stimulere bygging av omsorgsboliger og nye sykehjemsplasser. I den forbindelse er tilskuddet til bygging av slike boliger økt betraktelig. Videre er det opprettet et nytt tilskudd til kompensasjon for utgifter til renter og avdrag knyttet til investeringstilskuddet. Det øremerkede tilskuddet til dekning av kommunenes drift av pleie- og omsorgstjenester økes med 695 mill kroner. I tillegg bevilges 105 mill kroner til kommuner med det dårligste tilbudet av pleie- og omsorgstjenester. Det er også satt av 50 mill kroner til bedring av bostøtteordningen utover forbedringer vedtatt i 1997. Handlingsplanen for eldreomsorgen innebærer en samlet satsing fram til år 2002 på om lag 30 mrd kroner.

Sykehus/Psykiatri

Som en oppfølging av St meld nr 25 (1996-97) Åpenhet og helhet - om psykiske lidelser og tjenestetilbudene, foreslås det å øke bevilgningene til tiltak overfor mennesker med psykiske lidelser med tilsammen

400 mill kroner. I forbindelse med innsatsstyrt finansiering av sykehusene foreslås en særlig statlig satsing med om lag 700 mill kroner. Dette finansierer en aktivitetsvekst på 5 pst i forhold til 1995-nivå. Det budsjetteres med en vekst i poliklinisk behandling på 4-5 pst fra 1997 til 1998.

Grunnskolereformen

I august 1997 hadde alle seksåringene sin første skoledag, samtidig som også 2., 5. og 8. klassetrinn tok i bruk det nye læreplanverket. I 1998 vil ytterligere tre klasser ta de nye læreplanene i bruk. 1998 er det første året hvor kompensasjonen for reformkostnadene til kommunene har helårseffekt. Kommunesektoren vil dette året få overført 2,1 milliarder kroner gjennom inntektssystemet til dekning av de økte driftskostnadene i forbindelse med reformen. Dette er 1 050 mill kroner mer enn i S III 1997. Nettoøkningen i øremerkede tilskudd til kommunene som følge av reformen er 150 mill kroner. Nettoøkningen i totale overføringer er 700 mill kroner når man tar hensyn til at det øremerkede tilskuddet til barnehagene er redusert med om lag 500 mill kroner som følge av at seksåringene går over i skolen.

Enslige forsørgere

I Velferdsmeldingen ble det foreslått omfattende endringer i stønadsordningene for enslige forsørgere, og disse endringene settes i verk 1. januar 1998. Hensikten med omleggingen er å stimulere til økt aktivitet med sikte på at enslige forsørgere skal komme i inntektsgivende arbeid og bli selvforsørget etter en omstillingstid. Den ordinære stønadstiden blir tre år, med mulighet for to års forlengelse under nødvendig utdanning. Overgangsstonaden heves til 1,85 G, dvs til 78 625 kroner årlig. Korrigert for G-regulering og økt særtilllegg fra 01.05.97 innebærer dette en økning av overgangsstonaden med 9 300 kroner eller 13,4 pst. Stønadsordningen til barnetilsyn bedres både ved at satsene økes og ved at det kan gis stønad ved tilmelding til arbeidsformidlingen og ved forbigående sykdom.

Økningen i overgangsstonaden og i stonaden til barnetilsyn kombinert med liberale overgangsordninger fører til at utgiftene til enslige forsørgere vil stige med 425 mill kroner fra 1997 til 1998. Effekten av den kortere stonadsperioden vil begynne å vises om tre år og er anslått til å gi innsparinger på om lag 300 mill kroner årlig ved full årsvirkning. Innsparingene blir lavere enn anslått i Velferdsmeldingen, bl a fordi økningen i stonaden til barnetilsyn blir større enn tidligere lagt til grunn.

Bistand

Bevilgningene til bistand, som etter OECDs retningslinjer kan godkjennes som offisiell utviklingshjelp, foreslås økt med 870,1 mill kroner (9,4 pst) fra 1997 til 1998 og utgjør etter dette 0,88 pst av BNI-anslaget for 1998. Dette er samme andel av BNI som i forslag til budsjett for 1997. Det foreslås økte bevilgninger til tiltak for sosial utvikling, herunder grunnutdanning, primærhelse og tiltak mot barnearbeid. De fattigste landene, særlig i Afrika, vil fortsatt være sentrale i bistandsarbeidet.

Miljøsatsing

Regjeringen legger opp til en langsiktig økt satsing på klimaforskning i årene fremover. I 1998 vil blant annet forskningsprogrammet KLIMATEK bli styrket. I tillegg foreslår regjeringen å opprette Statens miljøfond for å stimulere virksomheter til å ta i bruk og videreutvikle ny teknologi som bidrar til reduserte utslipp av klimagasser og andre miljøskadelige utslipp. Det er foreslått bevilget 500 mill kroner i lån til fondet over Miljøverndepartementets budsjett. I tillegg foreslås bevilget 100 mill kroner i grunnkapital. Fondet skal forvaltes av Statens nærings- og distriktsutviklingsfond.

Regjeringen har i statsbudsjettet for 1998 prioritert satsing på alternative energikilder, ENØK og miljørelatert forskning over flere departementers budsjetter. Dette skjer dels ved omprioriteringer og dels ved økte bevilgninger.

Barnehageutbygging

Budsjettforslaget følger opp den handlingsplanen for full barnehagedekning som presenteres i vedlegg til budsjettet. Handlingsplanen presenterer virkemidler for å nå regjeringens mål om barnehageplass til alle familier som har behov for det. Det viktigste virkemiddelet er å øke driftstilskuddet til småbarnsplasser. Totalt er bevilgningen økt med om lag 400 mill kroner for å finansiere flere plasser og økte småbarnssatser.

Regjeringen foreslår at det i 1998 skal etableres 13 500 nye barnehageplasser. Av disse bør 9 000 være til barn under 3 år og 4 500 til barn over 3 år. For å få til dette legger regjeringen opp til en kraftig økning av statens driftstilskudd til barn under 3 år. Satsingen betyr at småbarnssatsene øker med gjennomsnittlig 15 pst. Denne satsingen gir en statlig finansieringsandel på gjennomsnittlig 40 pst av de totale driftsutgiftene i barnehagesektoren. Dette er i tråd med målsettingen i St meld nr 8 (1987-88).

Med en kraftig statlig økning av småbarnssatsene forutsetter regjeringen at barnehageeiere, kommunale og private, vil settes i stand til å holde foreldrebetalingen på et forsvarlig nivå.

Studiefinansiering

Regjeringen foreslår å legge om utlånssystemet i Statens lånekasse for utdanning til et markedsbasert system etter mønster fra Husbankens system fra 1. januar 1998. Med et slikt system vil låntakerne kunne velge mellom lån med fast og flytende rente. I en innkjøringsperiode vil studielånsrenten være flytende. I løpet av 1998 bør låntakerne få muligheten til å velge mellom fast og flytende rente. Det nye systemet vil medføre at studielånsrenten reduseres fra dagens nivå på 5,5 pst for nye og gamle lån. En videreføring av dagens rentenivå vil med en rentemargin på 1 prosenthet gi en studielånsrente på 4,7 pst i 1. kvartal 1998. Den reduserte renten medfører lavere renteinntekter for Lånekassen, og gir et tilsvarende økt rentestøttebehov. Det forventes at Lånekassens rentestøttebehov vil øke med om lag 200 mill kroner som følge av det nye rentesystemet.

Andre satsingsforslag

Regjeringen foreslår å redusere den statlige eierandelen i DNB og Kreditkassen til 1/3, jf omtale i Nasjonalbudsjettet 1998. Deler av salgsprovenyet er inntektsført i statsbudsjettet for 1998. Disse inntektene ses i sammenheng med bevilgninger til grunnkapital og lånerammer for to nye fond, Statens miljøfond og Teknologifondet, og til aksjekapital i et nytt investeringselskap. I alt foreslås 2 675 mill kroner bevilget til etablering av disse nye næringslivsordningene som er en oppfølging av St meld nr 61 (1996-97) Om eierskap i næringslivet.

Regjeringen foreslår også å avvikle Statens varekrigsforsikring. Midlene fra ordningen inntektsføres i statsbudsjettet for 1998. En beregnet avkastning på disse midlene gir rom for økt satsing på alternative energikilder, ENØK og miljørelatert forskning.

Innsparinger

For at finanspolitikken skal virke dempende på aktiviteten i økonomien, er det nødvendig å stramme inn på enkelte områder for å skape rom for økt satsing på de prioriterte områdene. Regjeringen foreslår at tidsrommet arbeidsgiver har ansvar for å dekke sykepenger, utvides fra 2 til 3 uker. I tillegg foreslår regjeringen bl a avvikling av ordningen med lønnstilskudd for sjøfolk og reduserte støttesatser til skipsbyggingsindustrien. Beredskapsbevilgningen til arbeidsmarkedstiltak foreslås redusert i lys av utviklingen på arbeidsmarkedet.

1.4 SAMMENDRAG AV STATSBUDSJETTET

Tabellen i boks 1.1 gir et sammendrag av statsbudsjettet for 1998 og vedtatt budsjett for 1997 (S III). Tabellen er oppdelt i inntekter, utgifter og lånetransaksjoner. Budsjettets ulike avdelinger, eller arter, er beskrevet nærmere i boks 3.1.

Statsbudsjettets inntekter er gruppert i 5 hovedkategorier for de viktigste inntektsartene. Skatter og avgifter fra Fastlands-Norge og petroleumsinntekter er de viktigste inntektskildene. Utgiftene er inndelt i 8 ulike kategorier. Utgangspunktet for inndelingen er bevilgningsreglementets inndeling av poster i avdelinger for drift, investeringer, overføringer og låne-transaksjoner. Overføringene er i sin tur ytterligere inndelt i tre grupper etter mottakere. Statens forretningsdrift og petroleumsvirksomheten er skilt ut fra den ordinære grupperingen og stilles opp som egne kategorier.

Alle utgiftskategoriene domineres av store formål. Totalt spesifiseres 94 prosent av statsbudsjettets utgifter i tabellen.

Tall fra foregående år vil ikke alltid være direkte sammenlignbare. Det skjer f.eks. justeringer ved at øremerkede bevilgninger legges inn i rammetilskuddet til kommuneforvaltningen eller ved endringer i bruken av poster. Bevilgninger som tidligere ble ført som overføring til kommuneforvaltningen kan nå bli

bevilget som overføring til private, eller omvendt. I de fleste tilfellene er endringer som skyldes endret føring forklart ved hjelp av fotnoter.

I enkelte tilfeller er S III-tall for 1997 korrigert i tråd med at føringsmetoder er endret i 1998-budsjettet. Dette gjelder bl.a. områder som petroleum og vegformål.

Det er også viktig at de ulike formålene som finnes innenfor forskjellige utgiftskategorier ses i sammenheng med tilsvarende formål innenfor andre kategorier. Utgifter relatert til de enkelte formålene kan ofte være fordelt både under driftsutgifter, investeringer og overføringer. For eksempel inkluderer beløpene for u-hjelp under Overføringer ikke administrasjonsutgifter som er relatert til u-hjelpen. Disse er plassert under driftsutgiftene. På samme måte vil formål som veg eller jernbane være fordelt flere steder, avhengig av utgiftenes art.

Kapittel 4 og vedlegg 2 inneholder samme type tabell som i boks 1.1 der historiske tall for perioden 1991 til 1997 er presentert.

BOKS 1.1 Statsbudsjettet for 1998

STATSBUDSJETTET FOR 1998

Inntekter

	(i mill kroner)	
	S III 97	Gul Bok 98
Skatter og avgifter fra Fastlands-Norge		
Skatt på formue og inntekt	12 915	15 700
Fellesskatt	53 416	63 300
Overføring fra Skattefordelingsfondet	100	-
Arbeidsgiveravgift og trygdeavgift	95 760	103 100
Merverdiavgift og investeringsavgift	100 670	106 700
Tobakksavgift	6 104	6 640
Avgift på bil, bensin mv	29 733	30 905
Avgift på alkohol	7 286	8 405
Tollinntekter	2 366	2 718
Andre avgifter	10 831	10 796
Sum skatter og avgifter fra Fastlands-Norge	319 181	348 264
Inntekter fra statens forretningsdrift	S III 97	Gul Bok 98
Renter av statens kapital	196	198
Avskrivninger	540	561
Avsetning til investeringsformål mv	1 960	2 366
Sum statens forretningsdrift	2 696	3 125
Renter og aksjeutbytte	S III 97	Gul Bok 98
Renter fra statsbankene	9 535	7 682
Renter av kontantbeholdningen og andre fordringer	4 588	4 253
Andre renteinntekter	816	614
Aksjeutbytte, ekskl. utbytte fra Statoil	4 039	2 747
Sum renter og aksjeutbytte	18 977	15 296
Andre inntekter	S III 97	Gul bok 98
Spilleoverskudd Norsk Tipping AS	1 207	1 243
Rettsgebyr	836	877
Refusjon fra folketrygden for sykepenger for statsansatte	635	650
Statssykehusenes inntekter	1 425	1 498
Overføring fra Norges Bank	4 236	3 811
Tilbakeføring av midler fra Statens banksikringsfond	975	3 096
Overføringer fra Statens varekrigsforsikring	-	2 300
Andre inntekter under departementene	10 710	9 900
Sum andre inntekter	20 024	23 375
Petroleumsinntekter	S III 97	Gul bok 98
Skatt og avgift på utvinning av petroleum	42 600	42 700
SDØE, driftsresultat*	29 500	41 400
SDØE, andre inntekter	24 900	25 000
Aksjeutbytte fra Statoil	1 600	2 450
Sum petroleumsinntekter	98 600	111 550
* Ny føringsmåte i 1998 ved at driftsresultatet flyttes fra utgiftssiden til inntektssiden. 97-tallene er korrigeret for å få sammenliknbare størrelser, jf fotnote 1 i tabell 1.1.		
Statsbudsjettets inntekter (ekskl. overføring fra oljefondet og lånetransaksjoner)	459 479	501 610

Utgifter

(i mill kroner)

	S III 97	Gul bok 98
Driftsutgifter (postene 1-29, bortsett fra 24)		
Forsvaret	15 572	15 460
Universiteter og høyskoler	11 474	11 992
Drift av statens veger	5 121	5 101
Politi- og lensmannsetaten	4 666	4 975
Trygdeetaten og trygderetten	3 052	3 256
Statssykehus	2 492	2 679
Skatte,- avgifts- og tolladministrasjon	3 219	3 354
Departementene og Statsministerens kontor	2 033	2 218
Jernbane	1 759	2 048
Arbeidsmarkedsetaten	1 561	1 556
Kriminalomsorg	1 283	1 335
Rettsvesen og domstoler	1 158	945
Statens pensjonskasse mv	5 024	5 273
Reserveavsetning	3 493	4 780
Andre driftsutgifter	13 227	13 832
Sum driftsutgifter	75 134	78 803
Statens forretningsdrift (post 24)	S III 97	Gul bok 98
Luftfartsverket	-24	-24
Statsbygg	-10	-10
Statens kartverk	-6	-5
Opplysningsvesenets fonds skoger*	-3	-
Statens vegvesens produksjon	-110	-110
Annen statlig forretningsdrift	-17	22
Sum overskudd av statens forretningsdrift	-136	-126
* Formålet er tatt ut av statsbudsjettet fra 1998.		
Investeringer (post 30-49)	S III 97	Gul bok 98
Forsvaret	7 721	7 559
Riksveganlegg	4 237	4 231
Statsbygg	1 623	1 799
Jernbaneanlegget	1 181	1 218
Flyplassanlegg	974	848
Nytt rikshospital	951	1 200
Universiteter og høyskoler	938	1 428
Andre investeringsbevilgninger	1 295	1 574
Sum investeringer	18 920	19 847
Petroleumsvirksomheten (kap 2440 og 2442)	S III 97	Gul bok 98
SDØE, investeringer	19 700	25 100
SDØE, overføring til Statens Petroleumsforsikringsfond	1 200	900
Disponering av innretninger på kontinentalsokkelen	9	4
Sum petroleumsvirksomheten	20 909	26 004

Overføringer til andre statsregnskap (postene 50-59)	S III 97	Gul bok 98
Statens nærings- og distriktsutviklingsfond	1 307	1 133
Tilskudd til Norges forskningsråd	2 053	2 096
Regional næringsutvikling, diverse fond	685	665
Fond innen kultur, media, billedkunst	256	273
Jordbruksavtalen mv, fond	618	612
Andre overføringer	1 470	1 797
Sum overføringer til andre statsregnskap	6 390	6 576
Overføringer til kommunesektoren (postene 60-69)	S III 97	Gul bok 98
Rammetilskudd til kommuner og fylkeskommuner	46 081	46 487
Tilskudd til sykehus	8 616	11 749
Tilskudd til barnehager	4 210	4 237
Tiltak for funksjonshemmede	1 787	1 244
Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere	1 448	1 316
Tilskudd til Statens pensjonskasse og folketrygden	1 436	1 498
Tilskudd til undervisning av fremmedspråklige elever	879	1 001
Tilskudd til skolefritidsordninger	341	446
Grunnskolereformen	485	466
Bostøtte for pensjonister*	634	-
Tiltak for eldre	530	1 336
Tilskudd til nye omsorgsboliger og sykehjemsplasser	607	1 535
Fastlønsordningen leger og fysioterapeuter	390	319
Tilskudd til samferdsel	300	300
Miljøvern i kommunene	219	171
Tilskudd til kommunale kulturoppgaver	182	182
Andre tilskudd (61 ulike tilskuddsposter)	2 165	3 731
Sum overføringer til kommunesektoren	70 312	76 019
<i>* Bostøtten føres under kapittel 580/70 og inngår fra 1998 i Overføringer til andre under Husbanken, bostøtte og andre tilskudd.</i>		
Overføringer til private og utlandet (postene 70-79)	S III 97	Gul bok 98
Folketrygden, sykepengeutbetalinger	14 224	15 802
Folketrygden, uførhet og medisinsk rehabilitering	29 234	31 835
Folketrygden, alderspensjoner	51 904	54 812
Folketrygdens øvrige trygdeutbetalinger (forsørgertap m.m.)	6 914	7 484
Folketrygdens helsedel	12 070	12 964
Dagpenger og ytelser under yrkesmessig attføring	12 157	11 477
Fødsels- og adopsjonspenger	6 615	6 897
Andre pensjoner	1 536	1 517
Barnetrygd	12 853	13 032
Jordbruksavtalen	11 325	11 323
Utviklingshjelp	8 440	9 226
Annen internasjonal bistand	468	416
Utdanningsstøtte	7 063	7 025
Betaling for transport- og posttjenester	2 113	2 026
Statens nærings- og distriktsutviklingsfond (og fylkeskommunene)	262	130
Film- og pressestøtte	435	430
Kulturformål	1 395	1 473
Sysselsettingstiltak	2 732	2 080
Spesielle arbeidsmarkedstiltak for yrkeshemmede	2 286	2 250
Husbanken, bostøtte og andre tilskudd	1 606	2 358

Private skoler, folkehøgskoler og høgskoler	1 446	1 468
Pristilskudd	135	125
Andre overføringer	8 995	7 994
Sum overføringer til private	196 207	204 144
Renter (postene 80-89)	S III 97	Gul bok 98
Renter innenlandsk statsgjeld	15 352	15 571
Renter utenlandsk statsgjeld	1 800	1 406
Andre poster	5	5
Sum renter	17 157	16 982
Statsbudsjettets utgifter (ekskl overføring til oljefondet og lånetransaksjoner)	404 893	428 251

Lånetransaksjoner

Tilbakebetalinger	S III 97	Gul bok 98
Avdrag fra statsbankene	10 084	8 222
SND, risikolåneordningene	3 527	5 750
SND, grunnfinansieringsordningen	15 606	26 600
SND, lavrisikolåneordningen*	-	400
Avdrag på lån fra staten til Posten Norge BA	-	2 164
Avdrag, Statnett SF	400	400
Avdrag, Statkraft SF	425	425
Andre tilbakebetalinger	980	666
Sum tilbakebetalinger	31 021	44 627
<i>* Ordningen opprettes på statsbudsjettet fra 1998</i>		
Utlån og avdrag	S III 97	Gul bok 98
Avdrag innenlandsk statsgjeld	3 262	3 251
Avdrag og innløsning grunnkjøpsobligasjoner	120	100
Avdrag utenlandsk statsgjeld	23 790	16 206
Lån til statsbankene	36 804	46 917
Lån til Oslo Lufthavn AS	3 400	2 000
Lån til NSB Gardermobanen AS	1 830	1 092
Ansvarlig lån fra Luftfartsverket til Oslo Lufthavn AS	350	500
Andre lånetransaksjoner	502	3 662
Sum utlån og avdrag	70 057	72 728
Netto lånetransaksjoner	39 036	28 101

2. Budsjettets inntekter

2.1 INNLEDNING

Dette kapitlet inneholder en samlet oversikt over statsbudsjettets inntekter. Skatte- og avgiftsopplegget i budsjettforslaget blir nærmere omtalt i Nasjonalbudsjettet 1998 og i skatte- og avgiftsproposisjonen. De ulike fagproposisjonene inneholder en mer detaljert oversikt over departementenes inntekter.

De samlede inntektsbevilgningene på Statsbudsjettet for 1998 er anslått til 587 mrd kroner. Dette er en brutto budsjettstørrelse som inkluderer lånetransaksjoner og overføringene fra Statens petroleumsfond. Tilbakebetalinger på statens utlån og lån staten må oppta for å dekke finansieringsbehovet, representerer endringer i sammensetningen av statens netto formue. Slike endringer vil framgå av kapitalregnskapet. Statsbudsjettets inntekter, eksklusive lånetransaksjonene og overføring fra Statens petroleumsfond, er anslått til 502 mrd kroner.

Tabell 2.1 Statsbudsjettets inntekter 1998 (mill kroner)

Skatter og avgifter fra Fastlands-Norge	348 264
Inntekter fra statlig forretningsdrift	3 125
Renter og aksjeutbytte	15 275
Petroleumsinntekter	111 550
Andre inntekter	23 396
Statsbudsjettets inntekter	501 610
Tilbakebetalinger	44 627
Overføring fra statens petroleumsfond	12 187
Statslånemidler	28 101
Sum, brutto inntektsbevilgninger	586 525

Kilde: Finansdepartementet

2.2 SKATTER OG AVGIFTER FRA FASTLANDS-NORGE

Anslagene for skatter og avgifter for 1998 tar utgangspunkt i reviderte tall for 1997. Reviderte tall for 1997 er basert på en gjennomgang av statistikken for innbetalte skatter og avgifter hittil i 1997, samt på nye vekstforutsetninger for bl a sysselsetting, etterspørsel, lønninger og priser som er lagt til grunn i Nasjonalbudsjettet 1998. I tillegg er det tatt hensyn til virkninger av forslag til skatte- og avgiftsopplegg, samt forslag om å redusere de kommunale og fylkeskommunale skattørene mot tilsvarende økning i satsen for fellesskatt.

Samlet innebærer forslaget til skatte- og avgiftsopplegget for 1998 en økning i påløpte skatter og avgifter på 3,6 mrd kroner, mens budsjettvirkningen for 1998 utgjør 2,5 mrd kroner.

Hovedtrekkene i skatte- og avgiftsopplegget er følgende:

- Det foreslås en økning i grensen for trinn 1 i toppskatten med 3 prosentpoeng utover den anslåtte lønnsveksten på 3 1/2 pst. Grensen økes til 248 000 kroner i klasse 1 og 300 000 kroner i klasse 2. Øvre grense i minstefradraget overreguleres med om lag 3/4 prosentpoeng.
- Grunnlaget for formuesskatten utvides samtidig som skattesatsene reduseres, beløpsgrensene oppjusteres og 65-prosentregelen fjernes. Grunnlaget for arveavgifter påvirkes ikke.
- Formuestillegget i skattebegrensingsregelen for pensjonister reduseres, samtidig som særfradraget for alder foreslås redusert.
- Ordningen med aksjesparing med skattefradrag (AMS) oppheves.
- Likningstakstene for fast eiendom (ekskl skog) oppjusteres med 10 pst.
- Reglene om lønnsfradrag og tak på begrenset personinntekt i delingsmodellen endres. Risikotillegget i kapitalavkastningsraten reduseres.
- Satsene for barnetrygden holdes nominelt uendret.
- Skattereglene for rederiselskaper foreslås endret.
- Alkohol- og tobakksavgifter foreslås økt.
- Det foreslås økte satser for årsavgiften på biler og fjerning av kombinerte biler som egen avgiftsklasse.
- Det foreslås innstramming av reglene for beregning av merverdiavgift på kjøretøy i yrkesmessig utleie.
- Tollsatsene for industrivarer foreslås redusert, i tråd med forpliktelser Norge har i henhold til WTO-avtalen.

Utviklingen i fellesskatten fra 1997 til 1998 er påvirket av regjeringens forslag om å redusere de kommunale og fylkeskommunale skattørene, jf. utformingen av det økonomiske opplegget for kommunesektoren. Reduksjonen i kommunesektorens skattører motsvares av at satsen for fellesskatt øker tilsvarende.

Samlede skatter og avgifter til statskassen fra Fastlands-Norge anslås å utgjøre 348,3 mrd kroner i 1998, en økning på 23,3 mrd kroner eller 7,2 pst fra anslag på regnskap for 1997.

Skatter på inntekt og formue er anslått til 79,1 mrd kroner i statsbudsjettet for 1998, en økning på ca. 10,8 mrd kroner fra anslag på regnskap for 1997. Økningen i inntektene fra fellesskatten som følge av reduserte skattører for kommunesektoren utgjør isolert sett om lag 4,4 mrd kroner i 1998.

Trygdeavgift og arbeidsgiveravgift til folketrygden i 1998 er samlet anslått til 103,1 mrd kroner, og øker med 5 pst fra 1997.

Merverdiavgiften og investeringsavgiften er anslått å innbringe 106,7 mrd kroner i 1998, som tilsvarende en økning på 5,3 pst fra året før.

Øvrige særavgifter medregnet tollinntekter er samlet anslått til 59,5 mrd kroner i 1998, som tilsvarer en økning på 4,0 pst fra året før.

2.3 STATENS FORRETNINGSDRIFT

Det samlede *avskrivningsbeløpet* for de statlige forvaltningsbedriftene føres under kapittel 5491 Avskrivning på statens kapital i statens forretningsdrift. Avskrivningsgrunnlaget er bokført kapital pr 31. desember året før budsjettåret. Det benyttes et linært avskrivningssystem der avskrivningstiden for ulike avskrivningsobjekter (maskiner og utstyr, bygninger og anlegg, transportmidler mv) varierer med forventet levetid. Avskrivningene utgiftsføres under hver enkelt forvaltningsbedrift. Avskrivningen må dermed også inntektsføres for å få samsvar med kontantprinsippet. Avskrivningene i 1998 beløper seg til 561 mill kroner.

Renter av statens kapital i forvaltningsbedriftene tas samlet til inntekt under kapittel 5603 Renter av statens kapital i statens forretningsdrift. Grunnlaget for renteberegning er den delen av bedriftenes inves-

teringer som ikke finansieres ved kontantoverskudd fra driften. Dette regnes som lån fra statskassen, selv om investeringene utgiftsføres brutto i henhold til kontantprinsippet. Rentesatsen for lån til forvaltningsbedriftene skal tilsvare gjennomsnittlig rente på 5-års statsobligasjoner i en 12-månedersperiode fram til 30. september året før budsjettåret. Lånet regnes å være gitt for en 5-års periode, og må deretter eventuelt fornyes. Renter på statens kapital forventes å utgjøre 198 mill kroner i 1998.

Avsetning til investeringsformål tas til inntekt under hver enkelt forvaltningsbedrift. Avsetningen utgjør den delen av kontantoverskuddet fra driften som benyttes til å finansiere netto investeringer i bedriften. Avsetning til investeringsformål utgiftsføres på driftsbudsjettet under hver enkelt forvaltningsbedrift før driftsresultatet fastsettes, og må derfor også inntektsføres på inntektskapittel for å få samsvar med kontantprinsippet.

I tabell 2.2 nedenfor er inntektene på statsbudsjettet under forvaltningsbedriftene splittet opp. I tillegg til inntektene spesifisert i tabellen anslås salgsinntekter ved salg av Fornebu til 499 mill kroner.

Tabell 2.2 Renter, avskrivninger og avsetninger til investeringsformål i 1998 fordelt på de enkelte forvaltningsbedrifter (1 000 kroner)

	Avskrivning	Renter	Til investeringsformål
Statsbygg.....	90 000	146 365	969 623
Luftfartsverket.....	450 500	46 000	897 800
Statens kartverk.....	20 082	5 440	
Rikshospitalets apotek.....	30	70	
Radiumhospitalets apotek.....	117	300	
Samlet forretningsdrift.....	560 729	198 175	1 867 423

Kilde: Finansdepartementet

2.4 RENTEINNTEKTER OG UTBYTTE

2.4.1 Renteinntekter

Statens renteinntekter ekskl. renteinntekter fra kapitalinnskudd i statlig forretningsdrift og petroleumsvirksomheten består i hovedsak av renter fra statsbankene, renter av statens kontantbeholdning og renter av lån til statsforetak og statsaksjeselskaper. Renteinntektene fra statsbankene og kontantbeholdningen anslås til 12,5 mrd kroner i 1998, dvs en nedgang i forhold til anslag på regnskap for 1997 på 3,8 mrd kroner. Nedgangen skyldes i hovedsak reduserte renteinntekter fra statsbankene og lavere renteinntekter fra statens kontantbeholdning i Norges Bank. De lavere renteinntektene fra statens kontantbeholdning skyldes dels lavere renteinntekter fra valutainnskuddskontoen, og dels lavere gjennomsnittlig innestående på kronedelen av statens foliokonto. En viktig årsak til lavere gjennom-

snittlig innestående på foliokontoen i 1998 enn i 1997 er at en i løpet av 1998 vil innføre kvartalsvise overføringer fra foliokontoen til kronekontoen for Statens petroleumsfond.

2.4.2 Utbytte

Utbyttepolitikken er et viktig element i statens styring av statlige virksomheter. Utbyttepolitikken bør være utformet slik at den støtter opp under resultatmålene for virksomheten. For å unngå uønskede konkurransevridninger bør utbyttepolitikken også utformes slik at den ikke bidrar til å gi den statlige virksomheten konkurransemessige fordeler eller ulemper i forhold til private selskaper.

Regjeringen arbeider med fastsetting av generelle prinsipper for avkastningskrav og utbyttepolitikk for statlige selskaper. Disse vil bl a danne grunnlaget for

utforming av funksjonelle krav til Økonomireglementet vedrørende styring av statlige selskaper.

Basert på de foreliggende resultatanslag for 1997 vil nesten halvparten av statens inntekter fra utbytte i 1998 komme fra Statoil, jf tabell 2.3. For flere av de andre selskapene blir forventet utbytte redusert i 1998

sammenlignet med S III 1997. Det vises til nærmere omtale av dette i de enkelte departementers budsjettproposisjoner.

Tabell 2.3 viser S III 1997 og forslag til bevilgning i Gul bok 1998 for alle utbyttepostene på statsbudsjettet. Disse postene vil i hht innstillingen fra utvalget

Tabell 2.3 Utbytte fra statlig eide selskaper (1000 kr)

Kap	Post	Selskap	S III 1997	Gul bok 1998
5616	81	Norges Kommunalbank	100 000	16 000
5618	80	Posten Norge BA	0	72 000
5620	83	SND.....	41 000	30 000
5622	80	Postbanken BA.....	210 000	220 000
5623	80	SAS Norge ASA	50 000	50 000
5630	80	Norsk Eiendomsinformasjon.....	10 000	10 000
5631	80	Aksjer i A/S Vinmonopolet.....	0	17 200
5631	81	A/S Vinmonopolet	2	2
5632	80	A/S Norsk Medisinaldepot.....	25 000	25 000
5640	80	Telenor AS	950 000	300 000
5651	80	Selskaper under Landbruksdepartementet ¹⁾	350 000	49 200
5652	80	Statskog SF	8 500	8 500
5655	80	Statoil	1 600 000	2 450 000
5656	80	Selskaper under Nærings- og handelsdepartementet ²⁾	757 000	880 000
5680	80	Statnett SF	163 000	163 000
5691	80	Statens bankinvesteringsfond.....	1 330 000	854 000
5692	80	Den nordiske investeringsbank	44 300	52 000
Inntektsramme for utbytte.....			5 638 802	5 196 902

¹⁾ Statkom holding AS, Veterinærmedisinsk oppdragscenter AS, Statens skogplanteskoler AS og Drevsjø trelast AS.

²⁾ Norsk Hydro, Kongsberg Gruppen, Olivin, Raufoss, Norsk Vekst og Arcus.

Kilde: Finansdepartementet

for vurdering av reformer av Stortingets behandling av stats- og nasjonalbudsjettet, jf Innst S nr 243 (1996-97) bli behandlet av finanskomiteen i Budsjettinnst S nr 1 som én inntektsramme.

2.5 PETROLEUMSINTEKTER

Med endringene i budsjettstrukturen som omtales under punkt 2.5.3 vil inntektene fra SDØE (statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten) omfatte driftsresultat, avskrivninger og renter. Videre omfatter inntektene fra petroleumsvirksomheten skatt og avgift på utvinning, inkludert CO₂-avgift, samt aksjeutbytte fra Statoil.

Tabell 2.4 Inntekter fra petroleumsvirksomheten (mill kroner)

	Forslag 1998
Driftsresultat SDØE	41 400
Avskrivninger og renter under SDØE	25 000
Skatt og avgift på utvinning inkl CO ₂ -avgift	42 700
Aksjeutbytte fra Statoil	2 450
Sum inntekter fra petroleumsvirksomheten	111 550

Kilde: Finansdepartementet

Korrigert for den endrede budsjettstrukturen er driftsresultatet for SDØE økt med 1 400 mill kroner i forhold til anslag på regnskap 1997. Det er lagt til grunn en gjennomsnittlig oljepris på henholdsvis 135 og 125 kroner pr fat i 1997 og 1998. Driftsresultatet øker fra 1997 til 1998 til tross for lavere oljeprisforutsetning. Dette skyldes i hovedsak høyere driftsinntekter som følge av økt oljeproduksjon i 1998.

De kalkulatoriske størrelsene avskrivninger og renter inngår som utgifter i beregningen av SDØEs driftsresultat, samtidig som de føres som inntekter på egne poster. En får dermed skilt ut den delen av driftsinntektene som dekker nedskrivning av investeringer og finansieringskostnadene ved investeringene.

Betalte skatter og avgifter fra petroleumsvirksomheten inkludert CO₂-avgift i 1998 er anslått til 42 700 mill kroner. Anslaget er om lag 700 mill kroner lavere enn anslag på regnskap for 1997.

Påløpte skatter anslås å øke med 11 400 mill kroner fra 1997 til 1998, hovedsakelig fordi et høyere anslag for produksjonen mer enn oppveier en lavere prisforutsetning, og fordi selskapene i 1997 ventelig vil få skattemessige valutatap på grunn av økningen i dollarkursen. Betalte skatter anslås å øke med 100 mill kroner fra 1997 til 1998. Den relativt beskjedne økningen i betalte skatter skyldes at innbetalingene i 1997 av påløpt skatt i 1996 var store på grunn av høye oljepriser høsten 1996. Ved utarbeidelsen av anslagene har en bl a bygget på vedtak om utskrivning av

terminskatt for 1997 og på produksjons- og prisutviklingen hittil i år. Anslagene for skatter og avgifter er beheftet med betydelig usikkerhet, bl a som følge av usikkerhet knyttet til oljeprisutviklingen.

Satsen for CO₂-avgift på forbrenning av råolje og naturgass er foreslått økt med 2 øre i forhold til satsen i inneværende år, dvs til 89 øre pr standard kubikkmeter naturgass og pr liter råolje eller kondensat.

Aksjeutbytte fra Statoil er økt med 850 mill kroner i forhold til vedtatt budsjett 1997. Økningen skyldes i hovedsak forslag om å heve utbytteprosenten fra 30 til

50 pst av Statoils årsresultat. Endelig vedtak om utbytte blir fattet på generalforsamlingen våren 1998.

2.5.1 Statens samlede netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomheten

Statens samlede netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomheten er summen av inntekter fra petroleumsvirksomheten fratrukket utgiftene. Tabellen under viser hvordan netto kontantstrøm fremkommer. En nærmere omtale av utgifter til petroleumsvirksomheten er gitt i avsnitt 3.5.

Tabell 2.5 Kontantstrømmen fra petroleumsvirksomheten (mill kroner)

	S III 1997	Anslag på regnskap 1997	Forslag 1998
Inntekter SDØE	54 400	64 400	66 400
Utgifter SDØE	-20 900	-24 800	-26 000
Andre utgifter	-9	-100	-4
Skatt og avgift på utvinning inkl CO ₂ - avgift	42 600	43 400	42 700
Aksjeutbytte fra Statoil	1 600	1 600	2 450
Netto kontantstrøm/overføring til fondet	77 691	84 500	85 546

Kilde: Finansdepartementet

Endringen i budsjettstrukturen for Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten (SDØE), jf omtale under punkt 2.5.3, gjør at SDØEs inntekter og utgifter i 1998 ikke er direkte sammenlignbare med tidligere år. I tabell 2.5 er tallene for SDØEs inntekter og utgifter i 1996 og 1997 gruppert etter den nye føringsmåten slik at oversikten gir et relevant sammenligningsgrunnlag. Endringene påvirker ikke tallene for kontantstrøm fra petroleumsvirksomheten i 1996 og 1997.

2.5.2 Overføringer til og fra Statens petroleumsfond

Loven om Statens petroleumsfond slår fast at fondet

skal underbygge de langsiktige hensyn ved anvendelsen av petroleumsinntektene. Statens samlede netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomhet skal i sin helhet overføres til fondet fra statsbudsjettets utgiftside på kapittel 2800. Sammen med avkastningen på fondet utgjør denne overføringen fondets inntekter. Den delen av fondets inntekter som forutsettes anvendt over statsbudsjettet til å dekke opp det oljekorrigerte underskuddet overføres deretter fra fondet til statsbudsjettets inntektsside. Det blir dermed netto avsatt midler i fondet dersom overføringen fra fondet til statsbudsjettet er lavere enn netto kontantstrømmen fra petroleumsvirksomheten. Det er akkumulert kapital i fondet fra og med 1995.

Tabell 2.6 Statens petroleumsfond. Inntekter og utgifter 1997-98 (mill kroner)

	Anslag basert på vedtatt budsjett 1997	Anslag på regnskap 1997	Gul bok 1998
Netto kontantstrømmen fra oljevirkosmhet	77 691	84 500	85 546
-Overført til statskassen	23 106	20 226	12 187
+Renter og utbytte	2 770	3 000	5 100
=Overskudd i Statens petroleumsfond	57 355	67 274	78 459
+Netto verdipapir/valutakursgevinst (realiserte og urealiserte)		2 500	3640
=Kapitaløkning i løpet av året		69 774	82 099
Kapital i fondet pr 31.12. (målt til markedsverdi)		116 075	198 174

Kilde: Finansdepartementet

Etter dagens regnskapsrutiner blir overføringene til og fra Statens petroleumsfond foretatt 31.12. i budsjettåret. Det forhold at overføringene til fondet forventes å bli betydelige i de kommende år og at det legges opp til egenkapitalinvesteringer fra og med 1998 tilsier at plasseringen i større grad foretas fordelt over hele budsjettåret. Dette gjennomføres fra 1998. En reduserer dermed muligheten for uheldige virkninger i kapitalmarkedene som følge av store kapitaltransaksjoner, jf nærmere omtale i avsnitt 3.4.10 i Nasjonalbudsjettet 1998.

2.5.3 Endret føring av statlig petroleumsvirksomhet

Tidligere har driften til Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten (SDØE) blitt nettobudsjettert på statsbudsjettets utgiftsside under post 24 Driftsresultat. Driftsresultatet beregnes ved at driftsutgifter, lete- og feltutviklingsutgifter, avskrivninger og renter trekkes fra driftsinntektene. Videre har det vært budsjettert med egne poster for prosjekter under vurdering, dvs utgifter og inntekter som forventes å påløpe i budsjettåret som følge av beslutninger om utbygging eller anlegg av rørledninger som Stortinget eller Kongen fatter etter at budsjettet er lagt fram.

SDØE har et positivt resultat. Budsjettstrukturen har derfor ført til at post 24 Driftsresultat har blitt budsjettert som en negativ utgift. Dette har ført til en undervurdering av statsbudsjettets totale utgifter. Undervurderingen øker i takt med økt overskudd for SDØE. I tillegg har bruken av separate poster for SDØEs prosjekter under vurdering gjort budsjetteringen av SDØE uoversiktlig.

Fra og med statsbudsjettet for 1998 foreslås det derfor at postene for prosjekter under vurdering slås sammen med SDØEs øvrige virksomhet og at post 24 Driftsresultat føres på budsjettets inntektsside. Det foreslås derfor en endring av Bevilgningsreglementets paragraf 6. Den bestemmelsen i Bevilgningsreglementets paragraf 6 som gjelder SDØE endres til: «For statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten budsjetteres det med et netto driftsresultat på budsjettets inntektsside. Driftsresultatet beregnes ved at driftsutgifter, lete- og feltutviklingsutgifter, avskrivninger og renter trekkes fra driftsinntektene.». Det vises til forslag til romertallsvedtak.

Den endrede budsjettstrukturen fører isolert sett til at statsbudsjettets inntekter og utgifter øker med 41 400 mill kroner, uten at dette påvirker kontantstrømmen fra petroleumsvirksomheten eller statsbudsjettets budsjettbalanse. Nedenfor vises effekten av den nye budsjettstrukturen på kapittel og postnivå:

Tabell 2.7 Endret føring av statlig petroleumsvirksomhet

Utgifter 1998 (mill kroner)

Kap	Post	Betegnelse	Gammel budsjettering	Ny budsjettering	Endring
2440	24	Driftsresultat.....	-39 000	post utgår	+39 000
2440	30	Investeringer.....	20 400	25 100	+4 700
2440	31	Utgifter, prosjekter under vurdering.....	2 300	post utgår	-2 300
2440	50	Overføring til Statens petroleumsforsikringsfond.....	900	900	0
		Sum.....	-15.400	26 000	+41 400

Inntekter 1998 (mill kroner)

Kap	Post	Betegnelse	Gammel budsjettering	Ny budsjettering	Endring
5440	24	Driftsresultat.....		41 400	+41 400
5440	30	Avskrivninger.....	15 800	16 200	+400
5440	80	Renter.....	8 600	8 800	+200
5440	81	Inntekter, prosjekter under vurdering.....	600	post utgår	-600
		Sum.....	25.000	66 400	+41 400

2.6 ANDRE INNTEKTER

Statsbudsjettets inntekter fordeler seg på i alt 513 ulike inntektsposter. De fleste av disse inneholder mindre beløp. 91 prosent av inntektene (eksklusive

overføring fra petroleumsfondet, men inklusive låne-transaksjoner) kommer fra 41 poster på 1 mrd kroner eller mer. 414 poster inneholder bevilgninger på under 100 mill kroner og 285 poster inneholder mindre enn

10 mill kroner. Inntektsbevilgninger som kommer inn under denne grupperingen er salg av materiell, leieinntekter, oppdragsinntekter, salg av eiendommer, overføringer fra andre statsregnskap og inntekter under folketrygden.

Av større inntektsbevilgninger som er gruppert under andre inntekter, kan nevnes:

- Refusjon fra folketrygden for sykepenger for statsansatte.
- Inntekter til statssykehusene; gjestepasienter fra fylkene eller poliklinikkrefusjoner fra staten.
- Spilleoverskudd Norsk Tipping.
- Overføring fra Norges Bank.
- Overføring fra Statens banksikringsfond basert på inntekter fra salg av aksjer i DnB og Kreditkassen.

Regjeringen foreslår å avvikle Statens varekrigsforsikring. Reservene i Statens varekrigsforsikring har ligget utenfor statsregnskapet. De anslåtte reserver på 2,3 mrd kroner legges inn i statsbudsjettet for 1998. Midlene inntektsføres på nytt kap 5343 på Nærings- og handelsdepartementets budsjett. En beregnet avkastning av midlene foreslås benyttet til satsing på alternative energikilder, ENØK og miljørelatert forskning.

Andre inntekter inkluderer også bevilgningen for kap 5309 ymse inntekter. Under post 29 foreslås det bevilget 50 mill. kroner som er 120 mill kroner lavere enn i vedtatt budsjett 1997. Bakgrunnen for nedgangen er at det på denne posten tidligere ble bevilget inntekter i forbindelse med tilbakeføring av tapsfond og rentestøtte under SND. Disse inntektene blir fra 1998 bevilget på nytt kap 5327 SND-fond og fond for regional utvikling. Som følge av salg av statens gjenværende aksjer i Norsk Vekst ASA inntektsføres i alt

250 mill kroner i statsbudsjettet for 1998. Bevilgningen er fordelt med 248,4 mill kroner på post 80 og 1,6 mill kroner på post 90. Det vises også til omtale i St prp nr 1 (1997-98) Nærings- og handelsdepartementet.

2.7 LÅNETRANSAKSJONER

Postene fra 90 til 99 på statsbudsjettets inntektsside inneholder avdrag på lån fra staten, salg av statens aksjer og obligasjoner, samt opptak av lån. Postene beskriver endringer i sammensetningen av statens formue som framkommer i statens kapitalregnskap. Først og fremst dreier det seg om avdrag og tilbakebetalinger fra statsbanker og statsbedrifter. Tilbakebetalingene anslås å utgjøre 44,6 mrd kroner i 1998.

Tabell 2.8 Avdrag 1998 (mill kroner)

<i>Avdrag på lån til statsbankene</i>	
Husbanken	4 499
Landbruksbanken	323
Statens lånekasse for utdanning	3 400
<i>Andre avdrag m.v.</i>	
SND, risikolåneordningene	5 750
SND, grunnfinansieringsordningen	26 600
SND, lavrisikolåneordningen	400
Avdrag, Posten Norge BA	2 164
Avdrag, Statnett SF	400
Avdrag, Statkraft SF	425
Andre tilbakebetalinger	666
Sum	44 627

Kilde: Finansdepartementet

3. Budsjettets utgifter

3.1 INNLEDNING

Dette kapitlet inneholder en oversikt over statsbudsjettets utgifter, gruppert etter utgiftstyper. I kapittel 4 blir regjeringens politiske prioriteringer i budsjettet beskrevet nærmere. Kapittel 4.4 inneholder en redegjørelse om utgiftene under de enkelte departementene. Fagproposisjonene gir utfyllende og detaljerte framstillinger. Beskrivelsen av utgiftene i dette kapit-

let følger i grove trekk budsjettets artsinndeling, jf boks 3.1, med unntak av at:

- driftsresultat i statlig forretningsdrift er utskilt fra de øvrige driftsutgiftene
- overføringene er delt opp i tre typer overføringer
- petroleumsutgiftene er skilt ut fra de øvrige utgiftstypene og danner en egen kategori.

BOKS 3.1 Statsbudsjettets inndeling

Statsbudsjettet blir inndelt i kapitler som igjen er inndelt i poster. Stortingets bevilgningsvedtak er knyttet til beløpet under den enkelte post. Kapitlene nummereres fortløpende i ulike nummerserier for de ulike departementene, mens nummereringen av postene følger et fastlagt mønster hvor postnummeret brukes som kode for hva slags type utgift eller inntekt det er tale om. Bevilgningsreglementet krever at de ulike utgiftene og inntektene skal inndeles i fire avdelinger. Dette skjer ved å inndeles postnummer-seriene i disse avdelingene:

Utgifter

1. Statens egne driftsutgifter: Postene 1-29
2. Nybygg og anlegg mv: Postene 30-49
3. Overføringer til andre: Postene 50-89
4. Utlån, statsgjeld mv: Postene 90-99

Inntekter

1. Salg av varer og tjenester: Postene 1-29
2. Inntekter i samband med nybygg, anlegg m.v: Postene 30-49
3. Overføringer fra andre: Postene 50-89
4. Tilbakebetalinger mv: Postene 90-99

De samlede forslag til utgiftsbevilgninger på statsbudsjettet for 1998 utgjør 587 mrd kroner. Da er lånetransaksjoner og overføringer til Statens petroleumsfond inkludert. Statsbudsjettets utgifter, eksklusiv lånetransaksjonene og overføringen til petroleumsfondet, er foreslått til 428 mrd kroner.

Tabell 3.1 Statsbudsjettets utgifter 1998 (mill kroner)

Statens egne driftsutgifter	78 803
Statlig forretningsdrift (driftsresultat)	-126
Investeringer	19 847
Petroleumsvirksomheten	26 004
Overføringer til andre statsregnskap	6 576
Overføringer til kommunesektoren	76 019
Overføringer til private	204 144
Renteutgifter	16 982
Statsbudsjettets utgifter	428 251
Avdrag, utlån, aksjeinnskudd mv	72 728
Overføring til statens petroleumsfond	85 546
Sum, brutto utgiftbevilgninger	586 525

Kilde: Finansdepartementet

3.2 DRIFTSUTGIFTENE

Driftsutgiftene er budsjettet over postene 1-29, unntatt post 24 Driftsresultat. Driftsutgiftene omfatter lønn til statsansatte, kjøp av varer og tjenester og utgifter til vedlikehold av statlige etater og institusjoner. I forslaget til statsbudsjett for 1998 utgjør driftsutgiftene 78,8 mrd kroner.

Stortingets vedtak om reformer i budsjettbehandlingen inneholdt blant annet vedtak om en sammenslåing av post 1 Lønn og godtgjørelser og post 11 Kjøp av varer og tjenester. I forslaget til statsbudsjett for 1998 er dette vedtaket fulgt opp slik at de tidligere postene 1 og 11 nå presenteres samlet under post 1 Driftsutgifter.

Det blir ikke bevilget driftsutgifter og driftsinntekter for statsaksjeselskap, statsforetak og statlige virksomheter som er omgjort til stiftelser. Føring av utgifter og inntekter innenfor statens forretningsdrift er underlagt egne bestemmelser, jf avsnitt 3.3. Statsforetak og statsaksjeselskap er ikke inkludert i statsbudsjettet.

Tabell 3.2 gir en oversikt over de største utgiftsområdene innenfor statens driftsutgifter. De spesifiser-

te utgiftsgruppene summerer seg til 65 mrd kroner eller 82 prosent av driftsutgiftene. Tabell 3.2 viser at store statsetater som Forsvaret, Universitet og høgschooler, samferdselssektoren, politi- og rettsvesen og forvaltningen av skatte- og trygdesystemet representerer de største driftsutgiftene.

Tabell 3.2 Driftsutgifter 1998 (mill kroner)

Forsvaret	15 460
Universiteter og høgschooler	11 992
Drift av statens veger	5 101
Politi- og lensmannsetaten	4 975
Trygdeetaten og trygderetten	3 256
Statssykehus	2 679
Skatte-, avgifts- og tolladministrasjon	3 354
Departementene og Statsministerens kontor	2 218
Jernbane	2 048
Arbeidsmarkedsetaten	1 556
Kriminalomsorg	1 335
Rettsvesen og domstoler	945
Statens Pensjonskasse m.v.	5 273
Reserveavsetning	4 780
Andre driftsutgifter	13 832
Sum driftsutgifter	78 803

Kilde: Finansdepartementet

Reserveavsetningen under kap 2309 Tilfeldige utgifter post 1 Driftsutgifter foreslås bevilget med 4 780 mrd kroner. Denne bevilgningen skal benyttes til å dekke utgifter til trygdeoppgjør, lønnsoppgjør for statstjenestemenn og til å dekke andre tilleggsbevilgninger i løpet av det kommende budsjettåret. Ved regnskapsavslutningen vil således bare en liten del av det bevilgede beløp på denne posten bli regnskapsført som driftsutgifter.

Den største andelen av beløpet under Statens Pensjonskasse er utgifter til pensjoner til statsansatte som dekkes etter lov om Statens pensjonskasse. Den resterende del av beløpet omfatter driftsbevilgninger til Statens pensjonskasse, utgifter til tjenestepensjon gitt som gavepensjon av statskassen, arbeidsgiveravgift til folketrygden og utgifter under ventelønnsordningen.

3.3 FORRETNINGSDRIFTEN

Driftsresultatet til statens forretningsdrift består av de ulike etatenes driftsinntekter fratrukket driftsutgifter, avskrivninger, renter og eventuelle fondsavsetninger. Driftsresultatet skal ifølge bevilgningsreglementet føres opp i statsbudsjettets utgiftsdel under post 24. Denne bestemmelsen omfatter forvaltningsbedriftene under kapitlene 2445 til 2481. I tillegg er kapittel 1320, post 24 Statens vegvesens produksjon nettobudsjettet. Frem til i dag har bestemmelsen også omfattet Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten. Det foreslås imidlertid at driftsresultatet for denne virksomheten føres på

statsbudsjettets inntektsside fra og med 1998, jf omtale under avsnitt 2.5.3.

Statsaksjeselskap, statsforetak eller andre statsbedrifter som er organisert som egne rettssubjekter tas ikke med på statsbudsjettet med brutto inntekter og utgifter. Tabell 3.3 gir en oversikt over de budsjetterte driftsresultatene i statens forretningsdrift og kapittel 1321 Statens vegvesens produksjon. Brutto driftsinntekter tas inn i budsjettet med minus foran siden det føres på budsjettets utgiftsside. Et negativt tall betyr dermed at det er et netto driftsoverskudd.

Unntaksregelen fra bruttoprinsippet gjelder bare driftsbudsjettet. For investeringsutgifter, tilskudd mv følges det vanlige bruttoprinsippet for føringer i statsbudsjettet også for forretningsdriften, man følger den vanlige kontoplanen, og beløpene inngår i oversiktene over de ulike utgiftsartene.

Selv om alle investeringer i forretningsdriften blir utgiftsført brutto etter kontantprinsippet, blir renter beregnet som om statens nettoinvestering skulle være et «lån» fra statskassen, og det foretas avskrivninger på grunnlag av bokført kapital. Avskrivninger og renter blir ført som underposter under post 24, og det samlede avskrivnings- og rentebeløp for alle forretninger tas til inntekt på statsbudsjettets inntektsside (det vises til avsnitt 2.3).

Tabell 3.3 Driftsresultat for forretningsdriften 1998 (mill kroner)

Luftfartsverket	-24
Statsbygg	-10
Statens kartverk	-5
Statens vegvesens produksjon	-110
Annen forretningsdrift	22
Sum driftsresultat av forretningsdriften	-126

Kilde: Finansdepartementet

3.4 INVESTERINGER

Utgiftene til investeringer er ført under postene 30-49 og omfatter nybygg og anlegg, vedlikehold, ombygginger og utstyrsanskaffelser som er så betydelige at de har karakter av investering. Investeringene blir, i tråd med kontantprinsippet, ført som utgift det året aktiviteten foregår. Investeringer innenfor forretningsdriften vil også framkomme i statens balansekonto som fast kapital, mens investeringer i konsumkapital aktiveres ikke.

Størstedelen av statens investeringer foretas innenfor Forsvaret og i samferdselssektoren. I tillegg utgjør de statlige byggebevilgningene, samlet under Statsbygg, en stor del av investeringsomfanget. Utgifter til vedlikehold, utstyrsanskaffelser og ombygginger er fordelt på de ulike etatenes utgiftskapitler. Nedenstående tabell viser de dominerende statlige investeringsformålene. De spesifiserte formålene utgjør 92 prosent av investeringsomfanget. Investeringer i petroleumsvirksomheten er trukket ut og omtales spesielt under avsnitt 3.5.

Tabell 3.4 Investeringer 1998 (mill kroner)

Forsvaret	7 559
Riksveganlegg	4 231
Statsbygg	1 789
Jernbaneløst	1 218
Flyplassanlegg	848
Nytt rikshospital	1 200
Universiteter og høyskoler	1 428
Andre investeringsbevilgninger	1 574
Sum investeringer	19 847

Kilde: Finansdepartementet

3.5 PETROLEUMSVIRKSOMHETEN

Med endringene i budsjettstrukturen som omtales under avsnitt 2.5.3 vil utgiftene til petroleumsvirksomheten utgjøre SDØEs andel av investeringene på norsk kontinentalsokkel, overføringer til Statens petroleumsforsikringsfond og utgifter knyttet til disponering av innretninger på norsk kontinentalsokkel. For 1998 foreslås følgende bevilgninger:

Tabell 3.5 Utgifter til petroleumsvirksomheten 1998 (mill kroner)

	Forslag 1998
Investeringer	25 100
Overføring til Statens petroleumsforsikringsfond	900
Disponering av innretninger på kontinentalsokkelen	4
Sum petroleumsvirksomheten	26 004

Kilde: Finansdepartementet

Korrigert for den endrede budsjettstrukturen øker investeringene under SDØE med 5 400 mill kroner i forhold til vedtatt budsjett 1997 (S III 1997). Økningen skyldes omfattende investeringer i flere store prosjekter der SDØE har en høy andel. De største prosjektene er Åsgard, Troll olje og Europipe II.

Overføring til Statens petroleumsforsikringsfond reduseres med 300 mill kroner i forhold til vedtatt budsjett 1997 (S III 1997). Denne overføringen skal gjenspeile hva SDØE alternativt måtte ha betalt i forsikringspremie i det private forsikringsmarkedet.

3.6 OVERFØRING TIL ANDRE STATSREGNSKAP

Tabell 3.6 Overføringer til andre statsregnskap 1998 (mill kroner)

Statens nærings- og distriktsutviklingsfond (SND)	1 133
Regional utvikling, diverse fond	665
Tilskudd til Norges forskningsråd	2 096
Fond innen kultur, media, billedkunst	273
Jordbruksavtalen m.v., fond	612
Andre overføringer	1 797
Sum overføringer til andre statsregnskap	6 576

Kilde: Finansdepartementet

Utgiftspostene fra 50 til 59 kalles overføringer til andre statsregnskap.

Disse overføringspostene brukes bl a til statlige fond eller avsetningskonti i Norges Bank. Når Stortinget har vedtatt en bevilgning, overfører det respektive departement midlene til et slikt fond, og utbetaling skjer i det året tilsagn blir gitt og i påfølgende år. Viktige eksempler er overføringer til fond under SND som skal dekke framtidige tap på lån og garantier, og fond som inngår i operasjonsrammen for programkategori 13.50 Regional- og distriktpolitikk under Kommunal- og arbeidsdepartementets budsjettområde (omtalt nedenfor).

Postene brukes også til overføringer til statlige institusjoner hvor brutto drifts- og investeringsutgift holdes utenom statsbudsjettet, men som er underlagt departemental instruksjonsmyndighet og ikke kan defineres som selvstendige rettssubjekter. Institusjonene får bevilget en basisbevilgning til virksomheten. Norges forskningsråd er den største av denne typen statsinstitusjoner. Forskningsrådet får sin basisbevilgning fra ulike departementer. I tillegg mottar forskningsrådet program- og prosjektbevilgninger fra alle departementene.

Den dominerende bevilgningen på 50-post er overføring til Statens petroleumsfond. Denne overføringen er ikke med i tabell 3.6, men er nærmere omtalt i avsnitt 2.5.2. Overføringen til Statens petroleumsforsikringsfond er behandlet under petroleumsvirksomheten.

Foruten overføringer til forskningsrådet er de største overføringene til fond for regionale programmer og distriktsutvikling. Aktivitetsnivået innenfor regional- og distriktpolitikken kommer til uttrykk gjennom den såkalte operasjonsrammen og låne- og garantirammen. Bevilgningene innenfor operasjonsrammen bevilges for en stor del over 50-poster på Kommunal og arbeidsdepartementets budsjett. Operasjonsrammen består bl a av bevilgninger til følgende fond:

Tabell 3.7 Operasjonsramme for regional- og distriktspolitikk 1998 (mill kroner)

Regionale programmer for næringsutvikling	236
Etablererstipend	125
Interreg.	60
Nasjonale programmer for regional utvikling	80
Program for vannforsyning	65
SIVA	17
Omstilling og nyskaping	82
Distriktutviklingstilskudd (SND)	703
Sum statlige fondsavsetninger (50-poster)	1 368
Kommunale næringsfond (60-post)	130
Innskuddskapital SIVA (90-post)	10
Sum operasjonsramme regional-og distriktspolitikk	1 508

Kilde: Finansdepartementet

3.7 OVERFØRINGER TIL KOMMUNESEKTOREN

Kommunesektorens samlede økonomiske virksomhet styres først og fremst ved de rammene for kommunenes og fylkeskommunenes inntekter som Stortinget fastlegger. Kommunesektorens inntekter består av skatteinntekter, overføringer fra staten og gebyrer som er betaling for kommunale tjenester. Rammene for kommunesektorens virksomhet bestemmes i hovedsak ved omfanget av overføringer over statsbudsjettet, og maksimalsatser for de kommunale og fylkeskommunale skattørene. For 1998 anslås kommunesektorens samlede inntekter til 187 mrd kroner, hvorav skatteinntektene utgjør 86 mrd kroner og overføringer utgjør 73 mrd kroner. I tillegg mottar kommunene øremerkede tilskudd for å dekke utgifter til flykninger og arbeidsmarkedstiltak. Det vises til avsnitt 3.2 i Nasjonalbudsjettet 1998 og i Kommunal- og arbeidsdepartementets fagproposisjon for en mer detaljert redegjørelse.

Overføringene til kommunesektoren over statsbudsjettet føres opp på budsjettets utgiftsside på postnumrene 60-69. Overføringene består dels av ubundne rammetilskudd og dels av øremerkede tilskudd. I budsjettforslaget for 1998 utgjør de ubundne overføringene 61 pst av de samlede overføringene.

Rammetilskuddene over statsbudsjettet var i vedtatt budsjett for 1997 (S III 1997) på til sammen 46 081 mill kroner utenom lån, fordelt med 26 537 mill kroner til kommunene og 19 544 mill kroner til fylkeskommunene. For 1998 foreslås det bevilget 29 233 mill kroner i rammetilskudd til kommunene og 17 254 mill kroner til fylkeskommunene, dvs totalt 46 487 mill kroner.

Øremerkede tilskudd

I budsjettforslaget for 1998 er det foreslått øremerkede tilskudd til kommunesektoren på 99 ulike budjettposter. Totalt fordeles om lag 29 mrd kroner gjennom disse tilskuddene inklusiv utgifter til flykninger og arbeidsmarkedstiltak. De største øremerkede bevilgningene gjelder sykehus, barnehager, funksjonshem-

mede, driftstilskudd til den kommunale omsorgstjenesten og investeringstilskudd rettet til omsorgsboliger og sykehjemsplasser. Det er også mange relativt små øremerkede tilskuddsordninger. I overkant av 70 pst av de øremerkede postene er på under 100 mill kroner, og bevilgningene på disse utgjør 7 pst av det totale beløp som bevilges til øremerkede tilskudd.

De øremerkede tilskuddsordningene er forskjellige med hensyn til i hvilken grad selve kriteriene for fordeling av tilskuddsmidlene kan forventes å påvirke prioriteringene i de kommuner og fylkeskommuner som mottar tilskuddene. En del tilskuddsordninger er utformet som et tilskudd pr produsert enhet av en viss tjeneste. Eksempler er tilskudd til barnehager og skolefritidsordninger. Andre fordeles på ulike kommuner og fylkeskommuner etter kriterier som kommunene selv i liten grad kan påvirke. Et eksempel er tilskudd til drift av alders- og sykehjemsplasser som fordeles etter antall eldre innbyggere. Noen ordninger kan ses på som betaling fra staten for kommunale og fylkeskommunale tjenester som kun utføres i enkelte kommuner eller fylkeskommuner. Eksempler på dette er tilskudd til grunnskoleopplæring ved sosial- og helseinstitusjoner og tilskudd til fengselshelseinstitusjoner. Med noen unntak er de øremerkede ordningene ikke ment å skulle fullfinansiere den aktiviteten de er beregnet for.

Frie inntekter

Begrepet «kommunesektorens frie inntekter» omfatter sektorens skatteinntekter og de overføringene fra staten som ikke er øremerkede, dvs rammetilskuddene. Rammetilskuddene består av innbyggertilskudd, inntektsutjevningstilskudd, Nord-Norge-tilskudd, regionaltilskuddet og skjønnstilskudd til kommuner og fylkeskommuner. Disse overføringene regnes som en del av de «frie inntektene» fordi staten ikke stiller som betingelse for tildeling at midlene skal benyttes til bestemte formål. Den enkelte kommune og fylkeskommune kan derfor innenfor rammen av sine frie inntekter selv prioritere ressursinnsatsen mellom ulike formål, forutsatt at tjenestetilbudet oppfyller minimumskrav fastsatt i lov og forskrifter.

For 1998 anslås kommunesektorens frie inntekter til knapt 133 mrd kroner. Av dette anslås skatteinntektene å utgjøre vel 86 mrd kroner. Nivået på skatteinntektene avhenger av skattegrunnlaget og av nivået på de kommunale og fylkeskommunale skattørene. For en nærmere omtale av forslagene til kommunale og fylkeskommunale skattører for 1998, vises det til avsnitt 2.4 i St prp nr 1 (1997-98) Skatte- og avgiftsvedtak.

3.8 FOLKETRYGDENS UTGIFTER

Folketrygdens utgifter er fordelt på fire programområder. Foreslått bevilgning under programområde 28 Fødsels- og adopsjonspenger er 6 897,0 mill kroner. Programområde 29 Sosiale formål omfatter ytelser under sykdom, uførhet og alderdom og ytelser til enslige forsørgere og etterlatte. Bevilgningen er foreslått til 113 240,0 mill kroner. Programområde 30

Helsevern dekker utgifter til bl a legehjelp, medisiner og sykefravær, og utgiftene for 1998 anslås til 13 282,5 mill kroner. Ytelser under yrkesrettet attføring og under arbeidsledighet finansieres over programområde 33 Arbeidsliv, og bevilgningen for 1998 er foreslått satt til 11 476,7 mill kroner. De foreslåtte bevilgningene under folketrygden er på til sammen 144 896,2 mill kroner.

3.8.1 Sykepenger

Sykefraværet nådde en topp med 10,2 erstattede sykepengedager pr ansatt i 1988, men sank så fram til 1994, da folketrygden i snitt erstattet 8,3 sykepengedager pr ansatt. I andre halvår 1994 begynte sykefraværet å stige og i 1996 erstattet folketrygden i gjennomsnitt 9,7 dager pr ansatt. Basert på økningen i sykefraværet hittil i 1997 er det lagt til grunn en økning i sykefraværet på 10 pst i inneværende år, noe som innebærer at antallet erstattede sykepengedager pr ansatt vil passere nivået fra 1988. For 1998 er det lagt til grunn en vekst i sykkeligheten på 9 pst, dvs at folketrygden i snitt vil erstatte 11,6 sykepengedager pr ansatt.

Økningen i langtidsfraværet (antall sykmeldte utover 8 uker) var på 12,8 pst i 1996, og er sterkere enn økningen i fraværet sett under ett. De langtidssykmeldte utgjorde i 1996 39 pst av tilfellene og 86 pst av dagene. I 1996 gikk 4,8 pst av alle sykmeldte ut hele sykmeldingsperioden. Tall fra første halvår 1997 viser at både andelen langtidssykmeldte og andelen som går ut hele sykmeldingsperioden fortsetter å stige. Om lag 66 pst av økningen i sykefraværet kan føres tilbake til personer som har hatt mer enn ett sykmeldingstilfelle i løpet av de siste 6 månedene, personer som har hatt en periode på attføring eller rehabilitering og personer som kombinerer arbeid og uførepensjon.

Regjeringen foreslår at arbeidsgiverperioden utvides fra to til tre uker. Dette vil kunne bidra til å redusere sykefraværet og den sterke veksten i sykepengeutgiftene ved at arbeidsgiverne satses mer på det sykdomsforebyggende arbeidet i bedriftene. Endringen settes i verk fra 1. april 1998 og vil gi netto innsparinger for staten på om lag 1 070 mill kroner i 1998. Helårsvirkningen vil være om lag 1 500 mill kroner.

På bakgrunn av det høye sykefraværet i deler av statlig og kommunal sektor, har regjeringen tatt initiativ overfor arbeidsgiverne med sikte på etablering av fraværsforebyggende prosjekter. For statlig sektor foreslås det en toårig forsøksbevilgning for perioden 1998-99. I kommunal sektor vil det gjennom programmet «Kvinner helse - i praksis» bli iverksatt forsøks- og utviklingsarbeid knyttet til forebygging og rehabilitering blant ansatte i helsesektoren og pleie- og omsorgssektoren.

Sykepengeutgiftene øker med 1,5 mrd kroner, eller 12 pst nominelt fra 1997 til 1998 etter at arbeidsgiverperioden foreslås forlenget. Dersom arbeidsgiverperioden ikke utvides, vil sykepengeutgiftene øke med knapt 2,5 mrd kroner eller 19 pst nominelt.

3.8.2 Medisinsk rehabilitering

Rehabiliteringspenger ytes etter utløpet av stønadstiden for sykepenger fra folketrygden. Rehabiliteringspenger gis bare mens personen er i aktiv behandling med utsikt til bedring av arbeidsevnen. 1. juli 1993 ble reglene endret slik at rehabiliteringspenger i hovedregelen bare ytes i 52 uker. Dette førte til ekstra stor avgang fra medisinsk rehabilitering til andre trygdeordninger. Økningen i antallet sykepengetilfeller som går ut hele sykepengeperioden fører til en økning i antallet mottakere av rehabiliteringspenger. Volumveksten var på 10 pst i 1996 og en regner med det samme for inneværende år og en noe lavere volumvekst i 1998.

I perioden 1992 til 1996 har utgiftene til tekniske hjelpemidler økt med 35,4 pst i faste priser. Noe av økningen har sammenheng med oppbygging av nye hjelpemiddelsentraler. Fra sommeren 1995 har alle fylker en hjelpemiddelsentral i full drift. Det forventes fortsatt aktivitetsøkning og økning i antallet brukere ved sentralene. Økt antall eldre i befolkningen og det at eldre bor lengre i sine hjem, fører til økt etterspørsel etter hjelpemidler. Det ytes flere hjelpemidler pr bruker og det er også en viss vridning mot dyrere og mer avanserte produkter. Utgiftene til tekniske hjelpemidler forventes derfor å øke også i 1998. Fra 1. januar 1995 ble tidsrammen for gjenanskaffelse av bil økt fra 6 til 8 år. Dette førte til reduserte utgifter til stønad til kjøp av bil i 1996 og 1997. I 1998 vil effekten av regelendringen bli betydelig mindre og det forventes derfor en utgiftsøkning på 25 pst.

Statskonsult foretok i 1997 en evaluering av hjelpemiddelsentralenes virksomhet med spesiell vekt på vurdering av styringssystemer og -kriterier. For å følge opp Statskonsults tilrådinger foreslår en bl a at det overføres 61 mill kroner fra stønadskapitlet til drift av hjelpemiddelsentralene. Omleggingen innebærer bl a at alt kjøp av tjenester som sentralene i de fire prøvefylkene gjør, skal belastes driftsbudsjettet. Dette vil gi en effektivisering og forbedring av hjelpemiddelsystemet.

3.8.3 Attføringsytelser

Attføringsytelser gis til personer som har fått sin arbeidsevne varig nedsatt på grunn av sykdom, skade eller lyte, og som gjennomgår yrkesrettet attføring. Økt satsing på attføring og de bedre forholdene på arbeidsmarkedet vil isolert sett føre til redusert antall personer på attføring. Økning i personer med lange sykefravær og personer på medisinsk rehabilitering trekker i motsatt retning. I 1996 mottok 30 100 personer attføringspenger over arbeidsmarkedsetatens budsjett mot 30 200 i 1995. Det forventes fortsatt en viss reduksjon i antallet mottakere av attføringspenger i 1997 og 1998.

3.8.4 Uførhet

Det var en sterk vekst i antallet uførepensjonister gjennom hele 1980-tallet. Fra 1. juli 1991 ble de medisinske vilkårene for å motta uførepensjon skjerpet, noe som førte til redusert tilstrømming i 1992 og

1993. Begrensningen i stønadstiden for rehabiliteringspenger som ble innført 1. juli 1993 førte til økt tilstrømming til uførepensjon i 1994 og 1995. I 1996 var det en liten nedgang i antallet nye uførepensjonister, mens det forventes økt tilstrømming i både 1997 og 1998. Fra og med 1994 bidrar befolkningsutviklingen til økt tilstrømming av uførepensjonister fordi det blir flere personer i aldersgruppene med høyest uførerater. I tillegg fører økningen i sykkeligheten i befolkningen til økt tilgang til uføretrygd. Pr 31. juli 1997 var det 242 440 uførepensjonister. Dette er om lag 3 900 flere enn i toppåret 1991. En anslår at det vil være drøyt 244 000 uførepensjonister ved utgangen av inneværende år. Fortsatt høy tilstrømming i 1998 gir et anslag på 248 700 uførepensjonister ved utgangen av året.

De to største diagnosegruppene blant nye uførepensjonister er sinnslidelser og sykdommer i skjelettmuskelsystemet og bindevevet. Kvinneandelen blant nye uførepensjonister ligger på 52 pst. Drøyt 30 pst av alle nye uførepensjonister har gradert uførepensjon (dvs at de er delvis uføretrygdet).

Regjeringen foreslår at det inntektsprøvde barnetillegget økes fra 25 til 30 pst av grunnbeløpet fra 1. mai 1998. Dette vil bidra til å bedre økonomien til pensjonister med barn. Siden barnetillegget er inntektsprøvd, vil tiltaket ha en god fordelingsmessig profil.

Demografiske forhold vil bidra til økt tilstrømming til uførepensjon frem til 2010 fordi det blir stadig flere i de alderskullene der uførefrekvensen er høyest. Dette kombinert med økningen i sykkelighet og særlig i antallet langtidssykemeldte fører til at det er en viktig utfordring å sørge for at regelverket bidrar til å sikre en lav uføretilgang.

3.8.5 Alderdom

Utgiftene til alderspensjon har steget jevnt de siste årene. Dette skyldes både en økning i antallet pensjonister og større gjennomsnittlig utbetaling som følge av at nye pensjonister har større opptjening i tilleggspensjonssystemet enn eldre pensjonister. Fra 1997 til 1998 forventes det uendret antall alderspensjonister. Den økte opptjeningen av tilleggspensjon fører isolert sett til at det blir færre minstepensjonister.

For å gjøre det mer lønnsomt å kombinere pensjon og arbeid etter fylte 67 år, ble regelen om at summen av arbeidsinntekt og pensjon ikke kan overstige tidligere lønnsinntekt opphevet fra 1. januar 1997. Samtidig ble avkortingen av pensjon mot arbeidsinntekt utover ett grunnbeløp redusert fra 50 til 40 prosent. Målet med tiltakene er å øke sysselsettingen blant eldre arbeidstakere og heve den gjennomsnittlige pensjonsalderen. I forbindelse med Stortingsbehandlingen av revidert nasjonalbudsjett for 1997 ble særtillegget økt med 700 kroner. Full minstepensjon utgjør etter dette 1,632 ganger grunnbeløpet, dvs 69 360 kroner for enslig pensjonist.

En tredjedel av alle alderspensjonister er minstepensjonister, og halvparten av disse er enslige. Selv om de fleste minstepensjonistene har inntekter i tillegg til minstepensjonen, er disse inntektene som regel små. I Velferdsmeldingen ble det pekt på at en del av minstepensjonistene har det vanskelig økono-

misk. Et målrettet tiltak for å bedre økonomien til de dårligst stilte er å bedre bostøtteordningen. Regjeringen foreslår derfor betydelige forbedringer i bostøtteordningen, se nærmere omtale under avsnitt 4.2.

Stortinget vedtok etter behandlingen av Velferdsmeldingen bl a å be regjeringen om å utrede økonomiske, juridiske og fordelingsmessige konsekvenser av fleksibel pensjonsalder og ulike endringer i besteårsregelen. I denne forbindelse ble det høsten 1996 nedsatt en interdepartemental arbeidsgruppe til å se på dette. Arbeidsgruppen har i sitt arbeid bl a skissert dagens situasjon og den nære historiske utviklingen i sysselsettings- og pensjoneringsmønstre blant personer i alderen 60-70 år. Viktige problemstillinger knyttet til fleksible pensjonsordninger er også drøftet, bl a i lys av forskjellige forskningsrapporter om økt fleksibilitet og valgfrihet i forholdet mellom arbeid og pensjon, som er utarbeidet på oppdrag fra arbeidsgruppen. Det er videre gjort et omfattende analysearbeid av fordelingsvirkninger ved ulike endringer i besteårsregelen. Arbeidsgruppens rapport skal etter planen foreligge i løpet av oktober 1997 og vil inngå som grunnlagsmateriale for den utredningen om førtidspensjonering som er varslet i Revidert nasjonalbudsjett 1997, avsnitt 3.7.

3.8.6 Enslige forsørgere

I Velferdsmeldingen ble det foreslått omfattende endringer i stønadsordningene for enslige forsørgere, og disse endringene settes i verk 1. januar 1998. Hensikten med omleggingen er å stimulere til økt aktivitet med sikte på at enslige forsørgere skal komme i inntektsgivende arbeid og bli selvforsørget etter en omstillingstid. Den ordinære stønadstiden blir tre år, med mulighet for to års forlengelse under nødvendig utdanning. Overgangsstønadene heves til 1,85 G, dvs til 78 625 kroner årlig. Stønadsordningen til barnetilsyn bedres både ved at satsene økes og ved at det kan gis stønad ved tilmelding til arbeidsformidlingen og ved forbigående sykdom. I løpet av 1997 skal det etableres lokale oppfølgingsordninger og ansettes fylkeskoordinatorer over hele landet.

Økningen i overgangsstønadene og i stønaden til barnetilsyn kombinert med liberale overgangsordninger fører til at utgiftene til enslige forsørgere vil stige med om lag 425 mill kroner fra 1997 til 1998. Effekten av den kortere stønadsperioden vil begynne å vises om tre år og er anslått til å gi innsparinger på om lag 300 mill kroner årlig ved full årsvirkning. Innsparingene blir lavere enn anslått i Velferdsmeldingen, bl a fordi økningen i stønaden til barnetilsyn blir større enn tidligere lagt til grunn.

3.8.7 Finansiering av helsetjenester

Utgiftene under programområde 30 Helsevern viser en fortsatt sterk underliggende vekst. I budsjettet for 1998 er det anslått en utgiftsvekst i forhold til S III 1997 på 820 mill kroner eller 6,6 pst. Av dette utgjør økte utgifter til legemidler 520 mill kroner når en har tatt hensyn til innsparinger som følge av endret nivå

og struktur for apotekavanse samt en utvidelse av referanseprissystemet for legemidler.

For å motvirke den sterke utgiftsveksten på dette området og for å skape rom for en styrking av det offentlige tilbudet innen helse- og omsorgssektoren, foreslås det innsparingstiltak på legemiddelområdet samt økte egenbetalingssatser for enkelte helsetjenester. Til sammen anslås disse forslagene å gi en innsparing i 1998 på 540 mill kroner. Videre foreslås økte egenandeler ved syketransport samt etablering av kjørekontor for å oppnå bedre samordning, reforhandling av prisavtaler for sykepleieartikler og ortopediske hjelpemidler og redusert forhandleravanse for kateter og diabetesmateriell. Der hvor det er mulig vil Rikstrykdeverket gjennomføre reelle anbud ved kjøp av sykepleieartikler. Samlet anslås disse tiltakene å gi en innsparing i 1998 på vel 50 mill kroner.

Ved behandling av Ot prp nr 47 for 1996-97, har Stortinget vedtatt lovendringer som innebærer at det ikke lenger ytes trygderefusjon for undersøkelse og behandling utført av privatpraktiserende helsepersonell uten driftsavtale med fylkeskommune eller kommune. Lovendringen omfatter leger, spesialister klinisk psykologi og fysioterapeuter, og trer i kraft 1. juli 1998. Allmennleger uten driftsavtale vil fortsatt motta trygderefusjon fram til innføring av fastlegeordningen på landsbasis. Videre har Stortinget vedtatt at det skal innføres en øremerket tilskuddsordning for fylkeskommuner og kommuner som oppretter driftsavtaler med yrkesutøvere som hittil har hatt praksis uten driftsavtale. Tilskuddet vil dekke henholdsvis 80 pst (for psykiatere, psykologer og fysioterapeuter) og 70 pst (for legespesialister) av fylkeskommunenes og kommunenes utgifter til driftstilskudd i forbindelse med de nye avtalene. Ved omdisponeringer for 2. halvår 1998 vil det bli avsatt inntil 150 mill kroner til tilskuddsordningen til nye driftsavtaler.

3.8.8 Fødsels- og adopsjonspenger

Fødselstallet forventes å ligge på 61 000 fødsler i året. Det forventes videre en viss økning i kvinners yrkesaktivitet med en tilsvarende økning i antall fødselspengetilfeller. Antall engangsstønadstilfeller forventes å synke tilsvarende. Det er videre forventet en liten økning i fedres fødselspengeuttak.

Det foreslås en endring i beregningsgrunnlaget for fødsels- og adopsjonspenger. 1 dag er det inntekten de siste 4 ukene som utgjør beregningsgrunnlaget. Det foreslås at dette endres slik at gjennomsnittsinntekten de siste 6 måneder legges til grunn. Det foreslås at endringen trer i kraft 1. januar 1998, men at den først gjøres gjeldende for kvinner som starter lønnet permisjon etter 1. mars 1998.

På denne bakgrunn forventes utgiftene til fødsels- og adopsjonspenger å bli på 6 897 mill kroner i 1998. I forhold til vedtatt budsjett for 1997 (S III) er dette en økning på i overkant av 4 pst.

I kommende langtidsprogramperiode vil regjeringen arbeide med sikte på selvstendig opptjeningsrett til fødselspenger for yrkesaktive fedre. Den konkrete utformingen av regelverket må utredes nærmere, blant

annet spørsmålet om avkorting i forhold til engangsstønad ved fødsel og i forhold til deltidsarbeid etter fødselen.

3.8.9 Dagpenger ved arbeidsledighet

Dagpenger skal gi delvis kompensasjon for bortfall av arbeidsinntekt for ledige som søker arbeid og samtidig motivere til overgang til arbeid. Den sterke sysselsetningsveksten fører til at en forventer fortsatt reduksjon i antallet dagpengemottakere. I 1996 mottok i gjennomsnitt 112 500 personer dagpenger, en nedgang på 21 100 fra 1995. I 1. halvår 1997 var tallet 95 300 personer, en nedgang på 28 000 fra samme periode i 1996. I anslaget på bevilgningen til dagpenger har en lagt til grunn fortsatt bedring i arbeidsledighetssituasjonen.

Dagpengebevilgningen for 1998 er anslått til 7 200 mill kroner. Dagpengebevilgningen for 1997 er på 7 500 mill kroner etter at den ble satt ned med 400 mill kroner i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 1997.

3.9 OVERFØRINGER TIL ANDRE

Utgiftspostene fra 70-79 brukes til overføringer til private, f.eks. enkeltpersoner, organisasjoner, private bedrifter m.v. Postene brukes også til overføringer til statlige og kommunale bedrifter som er organisert som selvstendige rettssubjekter, samt for overføringer til utlandet, f.eks. tilskudd til internasjonale organisasjoner og bistandsmidler. Denne typen overføringer beløper seg i det foreslåtte budsjettet for 1998 til 204 mrd kroner. Dette utgjør 48 pst. av statsbudsjettets utgifter og bevilges over 656 ulike poster. Overføringene inkluderer et bredt spekter av ordninger som er forskjellige med tanke på målgrupper, formål, og bevilgningsstørrelse.

Beløpsmessig domineres disse overføringene av et fåtall store ordninger. På 27 poster er bevilgningsbeløpet på over 1 mrd kroner, og disse utgjør tilsammen 78 pst. av det totale overføringsbeløpet. 79 pst. av postene er på under 100 mill kroner hver, og utgjør til sammen 4 pst. av totalbeløpet. Tabell 3.8 viser de store overføringsområdene. Områdene dekker 96 pst av det totale overføringsbeløpet.

Folketrygden som utgjør en sentral del av overføringene til private, (er nærmere omtalt i avsnitt 3.8.) Overføringer som er forhandlingsbasert (jordbruksavtalen, takster for leger, psykologer og fysioterapeuter) er budsjettert som om gjeldende avtaler skulle videreføres. Beløpene vil på vanlig måte bli korrigert når forhandlingene er sluttført. Folketrygdens pensjoner er budsjettert med gjeldende grunnbeløp, og vil bli justert ved grunnbeløpsendringen i mai. Budsjettmessig er det tatt høyde for slike korreksjoner eller justeringer ved at det vil bli overført midler fra kap. 2309 Tilfeldige utgifter.

En meget stor andel av folketrygdens ordninger inngår i bevilgninger som er regelstyrt, dvs. at Stortinget har vedtatt uttømmende regler om tilskuddsordningen i lov eller gjennom stortingsvedtak, og

ytelsen utløses av objektivt bestemte faktorer. Slike bevilgninger har stikkordet overslagsbevilgning. Utgiftene følger automatisk av regelverket, og kan ikke styres av forvaltningen. Bevilgningsjuridisk er vedtaket på en overslagsbevilgning å anse som beste utgiftsprognose for terminen, gitt gjeldende regelverk, forventede demografiske endringer og kjente trekk i samfunnsutviklingen ellers. En styring av utgiftene på disse områdene må derfor i hovedsak baseres på endringer i regelverkene eller håndteringen av disse, f.eks. ved omlegging av ordningens utforming, kriterier, satser, takster, forvaltningsmåte eller administrative rutiner. De store, rene rettighetsytelsene i folketrygden er av meget langsiktig karakter, og eventuelle endringer vil slå langt ut på statsbudsjettet. Budsjettmessig styring av utgiftsutviklingen på folketrygden må derfor innpasses i et mellomlangsig- tig, og ofte langsiktig, budsjetteringsperspektiv. Andre rettighetsytelser, som barnetrygden, kan endres fra år til år.

Tabell 3.8 Overføringer til andre 1998 (mill kroner) (post 70-79)

Alderspensjoner	54 812
Uførepensjoner	26 087
Ytelser til etterlatte	2 060
Ugifte, skilte og separerte forsørgere.....	3 612
Medisinsk rehabilitering	5 662
Sykepenger	15 802
Andre ytelser.....	1 898
Sum folketrygden - sosiale formål	109 933
Spesialist helsetjenesten.....	2 128
Legemidler og medisinske artikler.....	6 355
Syke transport	983
Refusjon allmenlegehjelp	1 382
Refusjon fysioterapi.....	590
Andre ytelser.....	1 525
Sum folketrygden - helsvern.....	12 964
Dagpenger.....	7 200
Yrkesrettet attføring.....	3 928
Andre ytelser.....	1 273
Sum folketrygden - arbeidsliv.....	11 477
Folketrygden - Stønad ved fødsel og adopsjon.....	6 897
Andre pensjoner.....	1 517
Barnetrygd	13 032
Jordbruksavtalen.....	11 323
Utviklingshjelp	9 642
Annen internasjonal bistand	416
Utdanningsstøtte	7 025
Betaling for transport- og posttjenester	2 026
Statens nærings- og distriktutviklingsfond (og fylkeskommunene)	130
Film- og pressestøtte	430
Kulturformål	1 473
Sysselsettingstiltak.....	2 080
Spesielle arbeidsmarkedstiltak for yrkeshemmede	2 250

Husbanken, bostøtte og andre tilskudd	2 358
Private skoler, folkehøgskoler og høyskoler	1 468
Pristilskudd	125
Andre overføringer.....	7 578
Sum overføringer til private	204 144

Kilde: Finansdepartementet

BOKS 3.2 Budsjettendringer for enkelte regelstyrte ordninger

Endring fra S III 1997 til Gul bok 1998 på noen poster hvor budsjettutviklingen i hovedsak styres av et automatisk virkende regelverk, og hvor endringene er relativt store (før budsjett-tiltak).

	(mill kroner)
Sykepenger	2 570
Alderspensjon	2 908
Uførepensjoner	1 827
Fødselspenger	282
Legemidler	770
Dagpenger	-700

Kilde: Finansdepartementet

3.10 RENTER

Statens renteutgifter består av renter på innenlandsk og utenlandsk statsgjeld. Statens brutto renteutgifter på statsgjelden (kap 1650 og 1660) anslås til 17,0 mrd kroner i 1998. Dette fordeler seg med 15,6 mrd kroner til renter på innenlands gjeld og 1,4 mrd kroner på utenlandsgjelden. De samlede renteutgiftene anslås å gå ned med 1,3 mrd kroner fra anslag på regnskap 1997 til 1998, og reduksjonen består hovedsakelig i lavere rentebetalinger på utenlandsgjelden.

3.11 LÅNETRANSAKSJONER

Postene fra 90 til 99 på statsbudsjettets utgiftsside inneholder bevilgninger som endrer sammensetningen av statens formuesportefølje, endringer som framkommer i kapitalregnskapet. De største postene er avdrag på statsgjeld og utlån til statsbankene. Samlet utlån og avdrag er i 1998 budsjettert til 72,7 mrd kroner.

Staten vil betale avdrag på statsgjelden for 19,5 mrd kroner i 1998. Hoveddelen er avdrag på utenlandsgjeld. Den totale utenlandsgjelden pr 31.12.96 er på 42,4 mrd kroner. Staten har ikke tatt opp utenlandslån siden 1993. Det betyr at statens finansieringsbehov må dekkes opp ved innenlandsk opplåning. Den innenlandske statsgjelden, inkl. fondenes innestående pr 31.12.96 er på 245,8 mrd kroner.

Tabell 3.9 Utlån og avdrag 1998 (mill kroner)

Avdrag innenlandsk statsgjeld	3 251
Avdrag og innløsning grunnkjøpsobligasjoner	100
Avdrag utenlandsk statsgjeld	16 206
Lån til statsbankene	46 917
Lån til Oslo lufthavn	2 000
Lån til NSB Gardermobanen AS	1 092
Ansvarlig lånekapital, luftfartsverket	500
Statens miljøfond	500
Teknologifondet	500
Investeringselskap	1 500
Andre lånetransaksjoner	162
Sum utlån og avdrag	72 728

Kilde: Finansdepartementet

Tabell 3.10 Lån til statsbankene og SIVA 1998 (mill kroner)

Husbanken	7 570
Landbruksbanken	308
Statens lånekasse for utdanning	6 259
SND grunnfinansiering	26 200
SND risiko	5 700
SND lavrisikordning	700
SIVA	180
Sum utlån	46 917

Kilde: Finansdepartementet

4. Budsjettets profil

4.1 INNLEDNING

Norge er inne i en konjunkturfase med tiltakende press i økonomien. Dette gjør det nødvendig å føre en stram finanspolitikk som kan bidra til å dempe veksten i den økonomiske aktiviteten. Derfor er det begrenset rom for vekst i offentlig sektors utgifter. Innenfor et budsjett med moderat utgiftsvekst, har regjeringen likevel funnet rom for betydelige satsinger på følgende prioriterte områder i 1998 (økning i mill kroner i forhold til vedtatt budsjett 1997):

- Eldreomsorgen (2 010)
- Sykehus/Psykiatri (1 100)
- Grunnskolereformen (1 200)
- Enslige forsørgere (425)
- Barnehageutbygging (400)
- U-hjelp (870)
- Miljøtsatsing (170 mill kroner i tilskudd og 500 mill kroner i lån)
- Studiefinansiering (200)

Den sterke satsingen på disse prioriterte områdene innebærer alene en utgiftsøkning på over 6 mrd kroner sammenlignet med vedtatt budsjett for 1997. Videre er det en rekke større økninger i statsbudsjettets utgifter som følge av tidligere fattede vedtak og endringer i blant annet demografiske og makroøkonomiske forhold. Dette gjelder særlig følgende områder (nominelle utgiftsøkninger sammenlignet med vedtatt budsjett for 1997, før virkninger av foreslåtte innsparringstiltak):

- Økte sykepengeutbetalinger som følge av økt sykkelighet og økt sysselsetting (2 570 mill kroner)
- Økte utbetalinger til alderspensjonister og uførepensjonister som følge av den demografiske utviklingen, uføretilgang, G-regulering og økt særtillegg våren 1997 og økt opptjening av tilleggspensjon (4 735 mill kroner)
- Økte utgifter til medisinsk rehabilitering og tekniske hjelpemidler som følge av den demografiske utviklingen og økt sykkelighet (860 mill kroner)
- Økte utgifter til fødselspenger (282 mill kroner)
- Økte utgifter for folketrygden til kjøp av legemidler (770 mill kroner).

Disse forholdene bidrar isolert sett til utgiftsøkninger på 9,2 mrd kroner sammenlignet med nivået i vedtatt budsjett for 1997. Summen av utgiftsøkningene som er bundet opp, og utgiftsøkningene som følger av regjeringens satsing på de prioriterte områdene, kommer dermed opp i betydelige beløp.

Regjeringens forslag til statsbudsjett er basert på en reell utgiftsvekst på 2 pst fra vedtatt budsjett 1997 (S III -97) og om lag 1 pst fra anslag på regnskap for 1997. For at finanspolitikken skal virke dempende på aktiviteten i økonomien, er det derfor nødvendig å stramme inn på andre områder for å skape rom for

utgiftsøkningene som er omtalt. En rekke utgifter under departementene foreslås redusert. Regjeringen foreslår bl a at tidsrommet som arbeidsgiveren har ansvaret å dekke sykepenge utvides fra 2 til 3 uker. Den budsjettmessige innsparingen i 1998 er anslått til 1 070 mill kroner. Regjeringen foreslår også avvikling av ordningen med lønnstilskudd for sjøfolk. Beredskapsbevilgningen til arbeidsmarkedstiltak foreslås redusert i lys av utviklingen på arbeidsmarkedet.

I tillegg foreslår regjeringen utgiftsreduksjoner på blant annet disse områdene:

- Satsene for støtte til skipsbyggingsindustrien reduseres og støtten til verft for eksportlevering av fiskefartøy opphører
- Reduserte utgifter for folketrygden til legemidler og lavere refusjoner som følge av økte egenbetalinger fra pasient til lege, fysioterapeut og psykolog
- Lavere kostnader til restrukturering ved etablering av Posten Norge BA
- Reduserte bevilgninger til Luftfartsverket
- Reduksjon i operasjonsrammen for distriktspolitikken.

Innenfor en reell underliggende utgiftsvekst på 1 pst fra anslag på regnskap for 1997 er store beløp kanalisert til prioriterte formål ved at andre utgifter er redusert.

4.2 PRIORITERTE OMRÅDER

4.2.1 Eldreomsorgen

Handlingsplan for eldreomsorgen (St meld nr 50 (1996-97)) legger grunnlaget for en utbygging som vil sikre et godt og fleksibelt tjenestetilbud for eldre. I handlingsplanen går Regjeringen inn for å ta i bruk sterkere finansielle virkemidler. Følgende satsing for 1998 er vedtatt av Stortinget (jf Innst S nr 294 1996-97) og beløper seg til om lag 2 mrd kroner. Det økte investeringsbehovet knyttet til etablering av omsorgsboliger og nye sykehjemsplasser dekkes gjennom en heving av tilskuddet til bygging av sykehjem og omsorgsboliger. Tilskuddet heves til 175 000 kroner pr omsorgsbolig og til 375 000 kroner pr sykehjemsplass. Bevilgningen styrkes med 928 mill kroner under Kommunal- og arbeidsdepartementets budsjett. Kommuner som har fått tilsagn om tilskudd f o m 1.1.1997 eller som ferdigstiller byggeprosjekter etter 1.1.1997 vil få utbetalt tilskudd etter de nye satsene. Ved å inkludere byggeprosjekt som ferdigstilles etter 1.1.1997 unngår man at disse kommunene kommer urimelig dårlig ut sammenlignet med kommuner som først starter byggeprosjekter i planperioden. Videre vil 210 mill kroner til dekning av kommunenes utgifter til renter og avdrag bli fordelt til kommuner som etter

1. januar 1997 har fått tilsagn om tilskudd til utbygging av nye sykehjemsplasser og omsorgsboliger. Det øremerkede tilskuddet til dekning av kommunenes drift av pleie- og omsorgstjenestene økes med 695 mill kroner til totalt 1 199 mill kroner. I tillegg bevilges 105 mill kroner til kommuner med det dårligste tilbudet av pleie- og omsorgstjenester. Det er i tillegg satt av 7 mill kroner til styrking av fylkesmenn og fylkeslegers oppfølging av kommunene. Det er satt av 50 mill kroner til bedring av bostøtteordningen under Kommunal- og arbeidsdepartementet. Gjennom den statlige satsingen og ved kommunal prioritering av eldreomsorg skal kommunene være i stand til å bygge ut tilbudet i takt med aldersutviklingen og til å heve kvaliteten på det tilbudet som gis. Handlingsplanen for eldreomsorgen innebærer en samlet satsing fram til år 2002 på om lag 30 mrd kroner.

4.2.2 Sykehus/Psykiatri

Regjeringen foreslår å øke bevilgningene til tiltak overfor mennesker med psykiske lidelser med tilsammen 400 mill kroner. Satsingen er oppfølging av St meld nr 25 (1996-97) Åpenhet og helhet – om psykiske lidelser og tjenestetilbudene. Disse midlene vil bli fordelt på styrking av kommunale tilbud til personer med psykiske lidelser (70 mill kroner), omstrukturering og styrking av behandlingstilbudet i psykisk helsevern for voksne (98 mill kroner), tilskudd til styrking av psykisk helsevern i fylkene (11 mill kroner), handlingsplan for helse- og omsorgspersonell (45 mill kroner) og til andre forslag om å følge opp stortingsmeldingen (26 mill kroner), herunder også tiltak for å styrke brukernes medvirkning og kompetansehevingstiltak. I forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 1997 ble bevilgningene til psykiatri økt med 150 mill kroner, hvorav 100 mill kroner til barne- og ungdomspsykiatri og 50 mill kroner til kommunale tiltak. Disse midlene foreslås videreført i 1998. Departementet har startet arbeidet med kostnadsberegninger av en forpliktende opptrappingsplan, jf St meld nr 25 (1996-97) og Innst S nr 258 (1996-97).

En ny innsatsstyrt finansieringsordning for sykehus ble iverksatt fra 1. juli 1997. Prosentvis DRG-refusjon ble da fastsatt til 30 pst. Med bakgrunn i ønsket om å forsterke insentivet til økt pasientbehandling i offentlige sykehus har Stortinget vedtatt å øke prosentvis DRG-refusjon fra 30 prosent til 40 prosent fra 1. januar 1998. Det legges inn midler til en økning av behandlingsvolumet på sykehusene med 5 pst i forhold til 1995-nivå. Den særlige statlige helsesatsingen styrkes med 700 mill kroner som er helårsoppfølging av finansieringsreformen. Det er i perioden 1996-98 en sterkere kostnadsvekst i sykehusene enn det som ligger til grunn i det generelle kommuneopplegget. DRG tilskuddet prisjusteres med 8,5 pst som er i tråd med forventet kostnadsutvikling i perioden 1996-1998. Økningen i fylkeskommunenes frie inntekter tilsier at fylkeskommunene økonomisk er gjort i stand til å finansiere den budsjetterte aktivitetøkningen.

Det budsjetteres med en vekst i poliklinisk behandling på 4-5 pst fra 1997 til 1998.

4.2.3 Grunnskolereformen

Reform 97 ble iverksatt høsten 1997. I august hadde alle seksåringene sin første skoledag, samtidig som også 2., 5. og 8. klassetrinn tok i bruk det nye læreplanverket.

1998 er det første året hvor kompensasjonen for reformkostnadene til kommunene har helårseffekt. Det vil være en brutto økning i de totale overføringene på om lag 1 200 mill kroner i forhold til S III 1997. Kommunesektoren vil i 1998 få overført om lag 2,1 mrd kroner gjennom inntektssystemet til dekning av de økte driftskostnadene i forbindelse med reformen. Dette er en økning på 1 050 mill kroner i forhold til S III 1997. I tillegg får kommunene øremerket statstilskudd på 416 mill kroner i kompensasjon for investeringsutgifter til bygg, en økning på 220 mill kroner. Kontanttilskuddet til investeringer på 290 mill kroner avvikles i 1998.

På statsbudsjettet for 1998 er det satt av 50 mill kroner til videreføring av det ekstraordinære tilskuddet til læremidler som ble bevilget i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 1997. Midlene vil tildeles kommunene etter søknad. På grunn av at en del skolelokaler for seksåringene ikke ble ferdige til skolestart, vil kommunene etter nærmere retningslinjer fra Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet kunne søke om å få dekket økte utgifter i forbindelse med midlertidige lokaler. Regjeringen vil etter at søknadene fra kommunene er mottatt, komme tilbake til Stortinget med saken i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 1998.

Til oppfølging av Plan for kompetanseutvikling knyttet til innføringen av læreplanverket (1996-2000) foreslår regjeringen en bevilgning på 50 mill kroner til kompetanseutvikling også for 1998. Dette er samme nivå som regjeringen foreslo for 1997.

Skolefritidsordninger for hele småskoletrinnet er et viktig element i Reform 97. Forslaget til bevilgning for 1998 gir rom for 105 000 skolefritidsplasser, det samme som for høsten 1997. Bevilgningsøkningen som knytter seg til reformen er på 90 mill kroner. Som en følge av reformen øker også bevilgningene til undervisning av fremmedspråklige elever med 80 mill kroner.

Nettookningen i bevilgningene til reformen er på 700 mill kroner når en tar hensyn til at det øremerkede tilskuddet til barnehager er redusert med 500 mill kroner siden 6-åringene går over i skolen.

4.2.4 Enslige forsørgere

I Velferdsmeldingen ble det foreslått omfattende endringer i stønadsordningene for enslige forsørgere, og disse endringene settes i verk 1. januar 1998. Hensikten med omleggingen er å stimulere til økt aktivitet med sikte på at enslige forsørgere skal komme i inntektsgivende arbeid og bli selvforsørget etter en omstillingstid. Den ordinære stønadstiden blir tre år, med mulighet for to års forlengelse under

nødvendig utdanning. Overgangsstonaden heves til 1,85 G, dvs til 78 625 kroner årlig. Korrigert for G-regulering og økt særtilllegg fra 1.5.1997, innebærer dette en økning i overgangsstonaden med om lag 9 300 kroner, eller 13,4 pst. Stonadsordningen til barnetilsyn bedres både ved at satsene økes og ved at det kan gis stonad ved tilmelding til arbeidsformidlingen og ved forbigående sykdom.

Økningen i overgangsstonaden og i stonaden til barnetilsyn kombinert med liberale overgangsordninger fører til at utgiftene til enslige forsorgere vil stige med 425 mill kroner fra 1997 til 1998. Effekten av den kortere stonadsperioden vil begynne å vises om tre år og er anslått til å gi innsparinger på om lag 300 mill kroner årlig ved full årsvirkning. Innsparingene blir lavere enn anslått i Velferdsmeldingen, bl a fordi økningen i stonaden til barnetilsyn blir større enn tidligere lagt til grunn.

4.2.5 Barnehageutbygging

Regjeringen ønsker å fortsette satsingen på utbygging av tjenestetilbudet til barnefamiliene. For å følge opp målsettingen om barnehageplass til alle som ønsker det innen år 2000, er bevilgningen i 1998 økt med 401,8 mill kroner til å finansiere flere plasser og økte småbarnssatser.

Regjeringen legger opp til at minst 13 500 nye barn skal få et barnehagetilbud i løpet av 1998. Hovedtyngden av dette må være plasser for yngre barn hvor behovet er størst. Driftstilskuddet fra staten er et av de viktigste virkemidlene for etablering av nye barnehageplasser. For å få den ønskede profilen på utbyggingen økes derfor tilskuddssatsene med 15 pst gjennomsnittlig for den yngste aldersgruppen. Dette vil gjøre det økonomisk lettere for barnehageeieren å tilby plasser for barn under 3 år. Forslaget innebærer at statstilskuddet i gjennomsnitt vil dekke 40 pst av de totale driftsutgiftene i barnehagesektoren. Dette er i tråd med St meld nr 8 (1987-88).

Regjeringen foreslår også en omlegging av profilen i tilskuddssystemet. Hensikten er å få et tilskuddssystem som er nøytralt i forhold til hvilke oppholdstider barnehagene tilbyr. Satsene for statstilskuddet foreslås jevnet ut slik at barnehageeierne får tilnærmet samme tilskudd pr oppholdstid som tilbys. Dette innebærer at barnehageeier vil kunne få så godt som samme tilskudd fra staten for en heldagsplass som for ulike kombinasjoner av deltidsplasser. Dette vil gjøre at barnehagene i større grad enn i dag kan gi et fleksibelt barnehagetilbud i tråd med barns og foreldres behov.

Til oppfølging av St meld nr 17 (1996-97) «Om innvandring og det flerkulturelle Norge» foreslår regjeringen at det bevilges 10 mill kroner til et prøveprosjekt i en bydel i Oslo indre øst. Prosjektet vil innebære forsøk med gratis korttids barnehagetilbud for alle femåringer i en bydel. Hovedhensikten med forsøket er å rekruttere barn med tospråklig bakgrunn til barnehage det siste året før skolestart, særlig med tanke på barnas tilegnelse av norsk språk.

4.2.6 Bistand

Til bistand som etter OECDs retningslinjer kan godkjennes som offisiell utviklingshjelp (ODA) foreslås bevilget 10 079,5 mill kroner. Dette utgjør 0,88 pst av BNI-anslaget for 1998, og er samme andel av BNI som i forslag til budsjett for 1997. De fattigste landene, særlig i Afrika, vil fortsatt være sentrale i bistandsarbeidet. Hovedmålet for bistandsinnsatsen er å bidra til varige bedringer i økonomiske, sosiale og politiske kår for befolkningen i utviklingslandene. Det vil bli lagt spesiell vekt på helse og utdanning. Regjeringen vil arbeide for at de fattigste landene blir prioritert såvel bilateralt som multilateralt. Humanitære tiltak, herunder tiltak for menneskerettigheter og flyktninger, vil bli fulgt opp.

Bistand til Sentral- og Øst-Europa og internasjonale miljøtiltak foreslås bevilget med 415,7 mill kroner. For å få en bedre oversikt over Norges samlede internasjonale bistand, foreslås denne bistanden overført til det nye programområde 03 Internasjonal bistand. Totalt foreslås det bevilget 10 495,2 mill kroner til programområde 03. I budsjettforslaget markeres det et skille mellom ODA-godkjent og øvrig bistand.

4.2.7 Miljøetsatsing

Ifølge FNs klimapanel er det en sammenheng mellom den globale temperaturøkningen og de menneskeskapte utslippene av klimagasser som har skjedd de siste 100 årene. Det er derfor behov både for forskning om klimaendringer og deres virkninger og utvikling av ny teknologi som kan bidra til å redusere utslippene av klimagasser. Det legges opp til en langsiktig økt satsing på klimaforskning i årene framover.

Det drives en omfattende forskning knyttet til klimaspørsmål både innenfor universiteter, høyskoler, forskningsinstitutter og i næringslivet. Denne forskningen støttes bl a av Norges forskningsråd. For å styrke koordineringen og samordningen av klimaforskningen vil regjeringen gi Norges forskningsråd i oppgave å opprette en nasjonal komité for klimaforskning med bred representasjon fra forskningsmiljøer, næringsliv, offentlige virkemiddelaktører samt fag- og miljøbevegelsen. Komitéen vil få i oppdrag å utrede og foreslå tiltak for økt samordning og målretting av norsk klimaforskning.

I 1998 vil regjeringen styrke forskningen på klimateknologi blant annet ved å tilføre ytterligere ressurser til forskningsprogrammet KLIMATEK i forhold til i 1997. Samtidig skal KLIMATEK primært støtte forskning på ny klimateknologi, mens implementering av ny teknologi, som til nå har vært en del av KLIMATEK, støttes gjennom Statens miljøfond som regjeringen foreslår å etablere. I tillegg vil andre forskningsprogrammer innenfor klimaforskningen fortsette. Arbeidet med utvikling av regionale klimamodeller som vil kunne gi bedre beskrivelse av klimaendringer i Norge og våre nærområder, vil bli styrket.

En strategi for langsiktig styrking av klimaforskningen vil bli lagt frem i stortingsmeldingen om norsk

forskning som regjeringen vil legge fram i løpet av 1998.

Regjeringen foreslår å opprette Statens miljøfond for å stimulere virksomheter til å ta i bruk og videreutvikle ny teknologi som bidrar til å redusere utslipp av klimagasser og andre miljøskadelige utslipp. Statens miljøfond vil gi lån til prosjekter som ellers ikke ville kunne bli finansiert i kapitalmarkedet ut fra rent bedriftsøkonomiske vurderinger. Det er foreslått bevilget 500 mill kroner i lån for 1998 til dette formål på Miljøverndepartementets budsjett. I tillegg foreslås det bevilget 100 mill kroner i grunnkapital. Statens nærings- og distriktsutviklingsfond vil forvalte ordningen.

Regjeringen har i statsbudsjettet for 1998 prioritert satsing på alternative energikilder, ENØK og miljørelatert forskning over flere departementers budsjetter. Dette skjer dels ved omprioritering innenfor forskningsbevilgningene og dels ved økte bevilgninger.

4.2.8 Studiefinansieringen

Regjeringen foreslår å legge om utlånssystemet i Statens lånekasse for utdanning til et markedsbasert system etter mønster fra Husbankens system fra 1. januar 1998. Med et slikt system vil låntakerne kunne velge mellom lån med fast og flytende rente. Det nye systemet vil medføre at studielånsrenten reduseres fra dagens nivå på 5,5 pst for nye og gamle lån. Den reduserte renten medfører lavere renteinntekter for Lånekassen, og resulterer i et tilsvarende økt rentestøttebehov. Det forventes at Lånekassens rentestøttebehov vil øke med om lag 200 mill kroner som følge av det nye rentesystemet.

Studielånsrenten vil i det nye systemet bli lik renten på statspapirer tillagt en rentemargin på én prosentenhet som skal gå til å dekke bl a administrasjons

kostnader og tap i Lånekassen. Et system med fast og flytende studielånsrente vil kreve omfattende systemomlegginger i Lånekassen, og vil ikke kunne iverksettes fullt ut fra 1. januar 1998. Studielånsrenten vil i en innkjøringsperiode være flytende basert på renten på 0-3 måneders statssertifikater. En videreføring av dagens nivå på statssertifikatrenten, vil med en rentemargin på 1 prosentpoeng gi en studielånsrente på 4,7 pst i 1. kvartal 1998. I løpet av 1998 bør låntakere få muligheten til å velge mellom fast og flytende rente. Det vises til nærmere omtale i avsnitt 5.1.2.

4.2.9 Omplussing av statlig formue for å finansiere miljø- og næringsutvikling

Regjeringen foreslår å redusere den statlige eierandelen i DnB og Kreditkassen til 1/3. Deler av salgspervenyet er inntektsført på statsbudsjettet for 1998. Regjeringen ser disse inntektene i sammenheng med etableringen av ulike fond som ble foreslått i St meld nr 61 (1996-97) Om eierskap i næringslivet. I alt foreslås bevilget 2 675 mill kroner til Statens miljøfond, Teknologifondet og et nytt investeringsselskap. Det vises til nærmere omtalt av Statens miljøfond i avsnitt 4.2.7. Både Statens miljøfond og Teknologifondet skal administreres av SND. Teknologifondet skal bidra til utvikling og bruk av ny teknologi og kompetanse i små og store bedrifter i alle deler av landet. I investeringsselskapet vil staten gå sammen med private investorer om investeringer i næringslivet.

Regjeringen foreslår også å avvikle Statens varekrigsforsikring. De statlige midlene fra ordningen inntektsføres i statsbudsjettet for 1998. En beregnet avkastning på disse midlene gir rom for økt satsing på alternative energikilder, ENØK og miljørelatert forskning.

4.3 UTGIFTER UNDER DE ENKELTE DEPARTEMENTENE

4.3.1 Utenriksdepartementet

	i 1 000 kr		
	S III 1997	Forslag 1998	Endring
<i>Programområde 02 Utenriksforvaltning</i>			
02.00 Administrasjon av utenriktjenesten	888 629	889 091	0,1 pst
02.10 Utenriksformål	828 270	815 348	-1,6 pst
Sum før lånetransaksjoner	1 716 899	1 702 939	-0,8 pst
Lånetransaksjoner	361	361	0,0 pst
Sum Utenriksforvaltning	1 717 260	1 704 800	-0,7 pst
<i>Programområde 03 Internasjonal bistand</i>			
03.00 Administrasjon av utviklingshjelpen	377 030	419 323	11,2 pst
03.10 Prioriterte land og regioner	2 335 500	2 344 500	0,4 pst
03.20 Utvidet samarbeid	1 877 465	2 056 862	9,6 pst
03.30 Bistand via internasjonale organisasjoner	2 843 255	3 214 915	13,1 pst
03.40 Nødhjelp, menneskerettigheter, fred og demokratibyggning	1 698 150	1 852 900	9,1 pst
Sum ODA-bistand før lånetransaksjoner	9 131 400	9 888 500	8,3 pst
Lånetransaksjoner	78 000	191 000	144,9 pst
Sum ODA-bistand etter lånetransaksjoner	9 209 400	10 079 500	9,4 pst
03.50 Øvrig bistand ¹⁾	468 464	415 664	-11,3 pst
Sum Internasjonal bistand	9 677 864	10 495 164	8,4 pst
Sum Utenriksdepartementet	11 395 124	12 199 964	7,1 pst

¹⁾ Bistand til Sentral- og Øst-Europa og internasjonale miljøtiltak, tidligere ført på kap 0118 på programområde 02, er for 1998 foreslått bevilget under programkategori 03.50 Øvrig bistand under nytt programområde 03 Internasjonal bistand. Det nye programområdet omfatter også den offisielle utviklingshjelpen (ODA) (programkategoriene 03.00, 03.10, 03.20, 03.30 og 03.40).

Programområde 02 Utenriksforvaltning

Regjeringen vil spesielt legge vekt på følgende områder i 1998: Sikkerhet og NATO-samarbeidet, Europasamarbeidet/EØS/EFTA og samarbeidet overfor tredjeland, arbeidet for menneskerettigheter, bærekraftig ressursforvaltning, styrking av det multilaterale handelssystem, samt presse- og kulturtiltak.

Til utenriksforvaltning foreslås for 1998 bevilget 1 704,8 mill kroner. Dette er en reduksjon på 12,5 mill kroner i forhold til 1997, som bl a skyldes at bevilgningene til nye bygg er overført Planleggings- og samordningsdepartementet og at pliktig bidrag til enkelte internasjonale organisasjoner er nedjustert.

Programområde 03 Internasjonal bistand

Den overordnede målsettingen for norsk sør-politikk er å bidra til bedring av økonomiske, sosiale og politiske kår i utviklingsland, innen rammen av en bærekraftig utvikling. I samarbeidet med utviklingslandene vil Regjeringen ha som utgangspunkt at landene har ansvar for egen utvikling.

Til internasjonal bistand foreslås for 1998 bevilget 10 495,2 mill kroner, fordelt med 10 079,5 mill kroner til offisiell utviklingshjelp (ODA-bistand) og 415,7 mill kroner til tiltak i Sentral- og Øst-Europa og internasjonale miljøtiltak.

Offisiell utviklingshjelp (ODA-bistand)

Det foreslås bevilget 10 079,5 mill kroner. Dette er en nominell økning på 870,1 mill kroner (9,4 pst) i forhold til 1997-budsjettet. Det foreslås økte bevilgninger til tiltak for sosial utvikling, herunder grunnutdanning, primærhelse og tiltak mot barnearbeid. De fattigste landene, særlig i Afrika, vil fortsatt være sentrale i bistandssamarbeidet.

Bistand til Sentral- og Øst-Europa (programkategori 03.50)

Det foreslås bevilget 415,7 mill kroner i 1998.

De viktigste innsatsområdene vil være: Styrke demokratiske styreformene gjennom tiltak for frie valg og respekt for grunnleggende menneskerettigheter, tiltak for forbedring av miljøsituasjonen i Sentral- og Øst-Europa, herunder redusere miljøtrusselen fra radioaktiv og annen forurensning.

Regjeringen vektlegger videre tiltak som kan bidra til levedyktig næringsvirksomhet gjennom kompetansebygging og teknologioverføring, samt utvikle samarbeidet innenfor utdanning og forskning, helse- og sosialsektoren og på kulturområdet.

Geografisk foreslås hovedtyngden av det prosjektrettede samarbeidet konsentrert om Nordvest-Russland og Baltikum.

4.3.2 Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet

	i 1 000 kr		
	S III 1997	Forslag 1998	Endring
<i>Programområde 07 Kirke-, utdannings- og forskningsformål</i>			
07.10 Administrasjon	290 132	314 863	8,5 pst
07.20 Grunnskolen	1 963 904	2 126 688	8,3 pst
07.30 Videregående opplæring	1 227 723	1 257 516	2,4 pst
07.40 Andre tiltak i utdanningen	1 698 963	1 756 435	3,4 pst
07.50 Annen voksenopplæring	972 058	1 026 428	5,6 pst
07.60 Høgre utdanning	12 812 515	12 952 178	1,1 pst
07.70 Forskning	1 246 567	1 258 278	0,9 pst
07.80 Stipend og sosiale formål	7 234 504	7 194 112	-0,6 pst
07.90 Den norske kirke	861 742	753 110	-12,6 pst
Sum før lånetransaksjoner	28 307 900	28 639 608	1,2 pst
Lånetransaksjoner	6 581 000	6 259 000	-4,9 pst
Sum Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet	34 889 108	34 898 608	0,0 pst

Regjeringens forslag til bevilgning til kirke-, utdannings- og forskningsformål er også i år preget av innføringen av Reform 97. 1998 vil være det første året som merkostnadene ved reformen får helårsvirkning på budsjettet, og det er som kompensasjon for økte driftsutgifter samlet lagt inn rundt 2,1 mrd kroner i rammetilskuddet til kommunesektoren. Dette beløpet er ikke inkludert i tabellen over. I tillegg kommer kompensasjon for investeringsutgifter mm. Det vises for øvrig til særskilt omtale av Reform 97 under avsnitt 4.2.

Innen videregående opplæring opprettholder regjeringen innsatsen for å opprette tilstrekkelig antall lærlingplasser, og hele den særskilte styrkingen på 250 mill kroner foreslås videreført. Dette betyr blant annet at økningen i basistilskuddene til lærebedrifter videreføres. Det foreslås dessuten bevilget 180 mill kroner til kvalitetssikringstilskudd som utbetales når lærlingen har bestått fag- eller svenneprøvens praktiske del. Tilskuddet kommer til utbetaling første gang i 1998.

Regjeringen viderefører den økte satsingen på prioriterte studier innen høgre utdanning. Dette gjelder i første rekke lærerutdanning, IT-studier og helse- og omsorgsfag deriblant medisin og sykepleie. Det foreslås bevilget 26,5 mill kroner til nye studie-plasser som oppfølging av Handlingsplan for helse- og omsorgspersonell. Den målrettede satsingen på utdanning fra regjeringens side har gitt en kraftig økning i den samlede studiekapasiteten siden 1989. Man ser nå en nedgang i søkningen til høgre utdanning. For blant annet å finansiere de nye studieplasse-ne innen de prioriterte utdanningene på de statlige høgskolene, foreslår regjeringen å omdisponere studie-plasser innenfor høgskolesektoren og å redusere antall studie-plasser i universitetssektoren. Det foreslås derfor en reell nedgang i de ordinære driftsbevilgningene til universitetene i forhold til i 1997. Regjeringen

foreslår å øke bevilgningen til studentboliger med 20 mill kroner. Dette gir rom for om lag 450 nye studentboliger i 1998, en økning på 125 i forhold til forslaget i budsjettproposisjonen for 1997.

Innenfor bevilgningen til forskningsformål er miljørettet forskning prioritert.

Regjeringen foreslår å bevilge til sammen 90 mill kroner over Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementets budsjett som oppfølging av St meld nr 17 (1996-97) Om innvandring og det flerkulturelle Norge og Stortingets behandling av meldingen. Det foreslås at norskopplæringen for voksne innvandrere, inkludert flyktninger og asylsøkere, fra 1. januar 1998 legges om slik at opplæringen gis inntil et gitt ferdighetsnivå, framfor inntil et fast antall timer slik ordningen er nå. Videre vil midlene bli benyttet til et øremerket tilskudd til grunnskoleopplæring for fremmedspråklige 16-20-åringer som ikke har gjennomført 9-årig grunnskole eller tilsvarende. Dette vil gi fremmedspråklig ungdom uten tilstrekkelig grunnskoleutdanning bedre mulighet til å ta videregående opplæring.

Regjeringen foreslår å videreføre det særskilte tilskuddet til kirkelig virksomhet i kommunene med 80 mill kroner.

I forhold til budsjettet for 1997 er det blant annet gjort følgende vesentlige tekniske endringer. Det er ikke korrigert for disse endringene i tabellen ovenfor:

- 480 mill kroner er overført fra kategori 07.60 til Planleggings- og samordningsdepartementets budsjett i forbindelse med samordning av departementenes byggebevilgninger.
- For universiteter og statlige høgskoler (kategori 07.60) er det foretatt en parallell oppjustering av inntekter og utgifter på 197 mill kroner.
- Kategori 07.90 Den norske kirke er redusert med 88 mill kroner i forbindelse med at det foreslås endret tilknytning til statsregnskapet for Opplysningsvesenets fond. Dette er en teknisk omlegging.

– 64 mill kroner er overført fra kategori 07.30 til rammetilskuddet for fylkeskommunene i forbin-

delse med økningen av læretilskuddet til bedrifter som tar inn reformlærlinger.

4.3.3 Kulturdepartementet

	i 1 000 kr		
	S III 1997	Forslag 1998	Endring
<i>Programområde 08 Kulturformål</i>			
08.10 Administrasjon	74 069	77 293	4,4 pst
08.20 Kulturformål	2 371 004	2 516 230	6,1 pst
08.30 Film- og medieformål	553 895	559 700	1,0 pst
08.40 Idrettsformål	9 214	9 214	0,0 pst
Sum Kulturformål	3 008 182	3 162 437	5,1 pst
<i>Programområde 05 Sivil beredskap</i>			
05.20 Sivil beredskap	3 600	2 500	–30,6 pst
Sum Kulturdepartementet	3 011 782	3 164 937	5,1 pst

Bevilgningen til kulturformål foreslås økt med 154,3 mill kroner, tilsvarende 5,1 pst i forhold til S III 1997. Forslaget for 1998 gir rom for å gjennomføre sentrale kulturpolitiske tiltak.

Budsjettforslaget er et ledd i oppfølgingen av den kulturpolitiske satsingen regjeringen gikk inn for i St meld nr 4 (1996-97) Langtidsprogrammet 1998 - 2001.

Regjeringen la våren 1997 fram St meld nr 47 (1996-97) Kunstnarane. Regjeringen foreslår å bevilge 50 mill kroner til oppfølgingen av meldingen. 28 mill kroner foreslås benyttet til arbeidsstipend og en ny stipendordning for unge/nyutdannede kunstnere. Videre vil midlene til oppfølging av kunstnermeldingen bidra til en styrking av de frie sceniske gruppene, flerkulturelle tiltak, utstillingsstipend og innkjøpsordningen for ny billedkunst. Det er også lagt inn midler til en aspirantordning der kunstinstitusjoner kan søke om støtte til tidsavgrensede aspirantstillinger.

Ordningen med utsmykking av offentlige bygg legges øm fra 1. januar 1998. Utsmykkingskostnadene

vil heretter inngå i byggenes kostnadsramme. Regjeringen foreslår at det bevilges midler til byggeprosjekter for Trondheim Kunstmuseum, Kunstnerens Hus, Preus fotomuseum og at det bevilges programmering og prosjekteringsmidler til ny opera og Hålogaland Teater. Videre er det lagt inn midler til statens andel av kjøp og istandsetting av Sigrid Undsets hjem (Bjerkebæk), oppbygging av Nasjonalbiblioteket, økt driftstilskudd til Oslo Filharmonien og Norsk Luftfartsmuseum og økt driftsbevilgning til Arkivverket.

I tråd med regjeringens langtidsprogram for 1998 - 2001 er det lagt inn 7,5 mill kroner til IT-satsing ved museene og bibliotekene, midler til fem utvalgte signalprosjekter og midler til forberedelse av tusenårsskiftet. Regjeringen ønsker å styrke det frivillige organisasjonsliv og har økt tilskuddet til Norsk Musikkråd og Norsk Amatørråd.

Regjeringen foreslår at støtten til pressekontorer med tilknytning til de partiene som er representert på Stortinget faller bort. Regjeringen foreslår å øke kringkastingsavgiften for fjernsynsmottakere med kr 35 for å styrke NRK som allmennkringkaster.

4.3.4 Justis- og politidepartementet

		(i 1 000 kr)		
		S III 1997	Forslag 1998	Endring
<i>Programområde 05 Sivilt beredskap</i>				
05.10	Sivilt beredskap	270 263	253 869	-6,1 pst
<i>Programområde 06 Justissektoren</i>				
06.10	Administrasjon.....	202 266	222 785	10,1 pst
06.20	Rettsvesen.....	1 176 382	971 750	-17,4 pst
06.30	Kriminalomsorg.....	1 374 505	1 380 677	0,4 pst
06.40	Politi og påtalemyndighet.....	4 964 906	5 304 501	6,8 pst
06.50	Sivile tjenesteppliktige og redningstjenesten.....	260 894	265 130	1,6 pst
06.60	Andre virksomheter	148 382	381 127	156,9 pst
06.70	Erstatninger, tilskudd m.m.....	449 159	440 293	-2,0 pst
06.80	Svalbardbudsjettet.....	61 472	61 822	0,6 pst
Sum Justissektoren.....		8 637 966	9 028 085	4,5 pst
Sum Justisdepartementet.....		8 908 229	9 281 954	4,2 pst

Ifm. splitting av kap 414 under kategori 06.20 Rettsvesen i 1998, er det foreslått opprettet nytt kap 466 Advokatutgifter m m under kategori 06.60 Andre virksomheter. 227,7 mill kroner er overført fra kategori 06.20 til kategori 06.60.

Justisdepartementet har samordningsansvaret for programområde 05 Sivilt beredskap. Departementets samordningsfunksjon innebærer ansvar for å utarbeide overordnede retningslinjer, tilrettelegge rammebetingelser og treffe prinsipielle avgjørelser på beredskapssektoren. De enkelte departementene har ansvaret for beredskapsplanleggingen innen sine fagområder.

For programområde 05 Sivilt beredskap foreslås en bevilgning på totalt 316,3 mill kroner i 1998. Dette er en nedgang på 5,7 pst fra S III 1997. Det foreslås en generell reduksjon innenfor programområde 05 Sivilt beredskap. Bevilgningen fordeles på seks departementer med ansvar for beredskapsplanleggingen; Justisdepartementet, Kulturdepartementet, Nærings- og handelsdepartementet, Olje- og energidepartementet, Samferdselsdepartementet og Sosial- og helsedepartementet. Justisdepartementets del av 05-området omfatter Direktoratet for sivilt beredskap og politiberedskap. Totalt foreslås det en bevilgning på 253,9 mill kroner i 1998 på disse kapitlene.

Under programområde 06 Justissektoren foreslås en bevilgning på 9,0 mrd kroner, som omfatter bevilgninger til politi- og lensmannsetaten, kriminalomsorg og rettsvesen, samt til enkelte andre virksomheter og tilskuddsordninger som Justisdepartementet har ansvar for. Om lag 91 pst av bevilgningen under programområde 06 går til å dekke driftsutgifter. Den foreslåtte bevilgningen for 1998 utgjør en økning på 4,5 pst fra S III 1997.

Økningen skyldes i hovedsak videreføring av

Stortingets tilleggsbevilgninger til politi- og lensmannsetaten i 1997.

Justisdepartementets fire hovedinnsatsområder i 1998 er:

1. Redusert kriminalitet
2. Trygghet og rettssikkerhet
3. Åpenhet og demokrati
4. Justissektorens oppgaveløsning og service til publikum.

Kampen mot kriminalitet er ett av regjeringens viktigste innsatsområder. Det overordnede målet med kriminalitetsbekjempelsen er å skape trygghet for den enkelte og sikre fellesskapets interesser. For å sikre individets og fellesskapets grunnleggende rett til trygghet skal kampen mot vold fortsatt være et prioritert område.

Betydningen av rask straffesaksbehandling, herunder domsavsigelse og iverksetting av straff, understrekes. Rask og effektiv straffeforfølgning har en oppdragende virkning på den enkelte lovbrøyer. Arbeidet for å hindre tilbakefall er mest effektivt når det ikke går for lang tid fra kriminell handling begås til domsavsigelse og rehabiliterende arbeid igangsettes.

Tidligere straffedømte utgjør hovedtyngden av innsatte i fengslene. Det er viktig å rehabiliterer dem som allerede har utviklet en kriminell løpebane gjennom å redusere risikoen for tilbakefall.

4.3.5 Kommunal- og arbeidsdepartementet

	(1 000 kr)		
	S III 1997	Forslag 1998	Endring
<i>Programområde 13 Innvandring, arbeidsmiljø og regional- og distriktspolitikk</i>			
13.10 Administrasjon m.m.....	276 389	183 159	-33,7 pst
13.20 Innvandring.....	1 899 595	1 735 132	-8,7 pst
13.30 Arbeidsmiljø og sikkerhet.....	441 551	442 460	0,2 pst
13.40 Samiske formål.....	85 694	84 587	-1,3 pst
13.50 Regional- og distriktspolitikk.....	1 758 267	1 585 087	-9,8 pst
13.70 Overføringer gjennom inntektssystemet til kommuner og fylkeskommuner.....	46 080 948	46 487 000	0,9 pst
Sum før lånetransaksjoner.....	50 542 444	50 517 425	0,0 pst
Lånetransaksjoner.....	58 700	190 000	223,7 pst
Sum Innvandring, arbeidsmiljø og regional- og distriktspolitikk ...	50 601 144	50 707 425	0,2 pst
<i>Programområde 14 Bolig, bomiljø og bygningssaker</i>			
14.10 Bolig og bomiljø.....	2 406 957	4 351 031	80,8 pst
14.20 Forvaltning av bygningstiltak.....	17 521	19 900	13,6 pst
Sum før lånetransaksjoner.....	2 424 478	4 370 931	80,3 pst
Lånetransaksjoner.....	8 080 000	7 570 000	-6,3 pst
Sum Bolig, bomiljø og bygningssaker.....	10 504 478	11 940 931	13,7 pst
<i>Programområde 19 Arbeidsmarked</i>			
19.00 Arbeidsmarkedsetaten.....	1 588 040	1 674 735	5,5 pst
19.10 Arbeidsmarkedstiltak.....	3 261 151	3 232 979	-0,9 pst
Sum Arbeidsmarked.....	4 849 191	4 907 714	1,2 pst
<i>Programområde 33 Folketrygden</i>			
33.40 Arbeidsliv.....	12 090 000	11 408 000	-5,6 pst
Sum Arbeidsliv.....	12 090 000	11 408 000	-5,6 pst
Sum Kommunal- og arbeidsdepartementet.....	78 044 813	78 964 070	1,2 pst

Den økte ressursinnsatsen til kommuner og fylkeskommuner de senere årene reflekterer en betydelig satsing for å bedre det offentlige tjenestetilbudet på viktige områder, og for å styrke sysselsettingen. Regjeringen har ved utformingen av det økonomiske opplegget for 1998 lagt opp til at nivået på de samlede inntektene til kommunesektoren i 1998 blir vel 600 mill kroner høyere enn forutsatt i Kommuneøkonomi-proposisjonen.

I budsjettet for 1998 har regjeringen lagt til grunn en økning i kommunesektorens samlede inntekter på om lag 2,5 pst fra 1997 (Revidert nasjonalbudsjett nivå) til 1998. Regnet i faste priser utgjør dette en økning i kommunesektorens inntekter på om lag 4 200 mill kroner. De viktigste komponentene i denne inntektsøkningen er:

- En vekst i frie inntekter på 260 mill kroner.
- Grunnskolereformen, netto om lag 850 mill kroner. Økningen er i hovedsak lagt inn i ramme-

tilskuddet og kommer i tillegg til veksten i de frie inntektene.

- Utbygging av 13 500 nye barnehageplasser og økte tilskuddssatser for småbarnsplasser i 1998, samt videreføring av de nye plassene som ble opprettet i 1997, og som vil få helårsvirkning på budsjettet for 1998. Dette utgjør til sammen om lag 550 mill kroner. Bevilgningene til barnehager er imidlertid om lag uendret. Dette skyldes at 500 mill kroner er trukket ut som følge av at 6-åringene er gått over i skolen.
- Regjeringens satsing på eldre, om lag 2 000 mill kroner.
- Omlegging av innsatsstyrt finansiering av sykehuse- sene, om lag 700 mill kroner.
- Psykiatri, om lag 350 mill kroner.
- Det er generelt lagt til grunn en nominell videreføring av nivået på de øremerkede tilskuddene. Dette innebærer reelt sett at nivået blir 650 mill

kroner lavere enn det ville vært med en generell prisjustering.

Økningen i gebyrinntektene i 1997 er videreført i 1998.

For å unngå nedgang i rammetilskuddene til kommuner og fylkeskommuner, og for å sikre en akseptabel fordeling kommunene imellom, har regjeringen funnet det nødvendig å foreslå en reduksjon i de kommunale og fylkeskommunale skattørene.

Etter at konjunktorene snudde sommeren 1993 har det vært en markert bedring i arbeidsmarkedet, med økt sysselsetting og redusert ledighet. Regjeringens aktive arbeidsmarkedspolitikk har medvirket til denne positive utviklingen. Det overordnede målet for arbeidsmarkedspolitikken er å legge til rette for et effektivt fungerende arbeidsmarked. Et slikt arbeidsmarked er kjennetegnet ved at ledige jobber besettes raskt uten at lønns- og prispress oppstår.

Med dagens gode utvikling på arbeidsmarkedet, er formidling til arbeid arbeidsmarkedsetatsens viktigste oppgave. Arbeidsmarkedstiltak vil i hovedsak bli nyttet overfor arbeidsledig ungdom og langtidsledige, herunder personer som har brukt opp dagpengerettighetene. Det vil bli lagt vekt på å innrette arbeidsmarkedstiltakene slik at ledige fra disse gruppene raskt kan gå inn i ledige stillinger og dermed motvirke flaskehalsen på arbeidsmarkedet.

Regjeringen legger opp til et gjennomsnittlig tiltaksnivå under kap 591 Arbeidsmarkedstiltak og kap 2310 Ekstraordinære sysselsettingstiltak på om lag 17 500 plasser i 1998.

Arbeidslinja er hovedstrategien i arbeidet rettet mot yrkeshemmede. Andelen yrkeshemmede på tiltak skal videreføres på dagens høye nivå. For 1998 er det foreslått en bevilgning tilsvarende et gjennomsnittlig nivå på om lag 19 500 plasser under kap 592 Spesielle arbeidsmarkedstiltak for yrkeshemmede. Yrkeshemmede kan også delta på tiltak under kap 591 Arbeidsmarkedstiltak og 2543 Ytelser til yrkesrettet attføring.

Programkategori 33.40 Arbeidsliv omfatter dagpenger, ytelser til yrkesrettet attføring og statsgaranti for lønnskrav ved konkurs m.v.

Dagpenger skal gi kompensasjon for bortfall av ordinær arbeidsinntekt på grunn av arbeidsledighet, samtidig som ordningen skal motivere til arbeid og tiltaksdeltakelse. Dagpenger er basert på tidligere arbeidsinntekt og rettet mot arbeidstakere som har en viss tilknytning til arbeidslivet.

Attføringspenger er en stønad til livsopphold som ytes til personer som fyller vilkårene for å få attføring etter folketrygdlovens kapittel 11. Det utbetales attføringspenger til yrkeshemmede under yrkesrettet attføring, dvs på tiltak, i ventetid før attføringstiltak kommer i gang og i ventetid mellom ulike tiltak. Attføringsstønad gir kompensasjon for utgifter som knytter seg til godkjente attføringstiltak.

Regjeringens mål i boligpolitikken er at alle skal kunne disponere en god bolig i et godt bomiljø. I

bygningspolitikken blir det lagt vekt på å sikre kvalitet på bygninger og anlegg som omfattes av plan- og bygningslovgivningen. Boligtiltakene på budsjettet til Kommunal- og arbeidsdepartementet utgjør i hovedsak lån, tilskudd og bostøtte administrert av Husbanken. I forbindelse med satsingen på eldre, er bevilgningen til omsorgsboliger og sykehjemsplasser økt med 928 mill kroner fra 607 mill kroner til 1 535 mill kroner. Videre vil 210 mill kroner til dekning av kommunenes utgifter til renter og avdrag bli fordelt til kommuner som har fått tilsagn om tilskudd til omsorgsboliger og sykehjemsplasser etter 1. januar 1997. De statlige bostøtteordningene er i 1997 blitt samordnet, og bevilgningen for 1998 foreslås satt til 1 557 mill kroner. Dette inkluderer en satsing på 50 mill kroner i forbindelse med eldremeldingen samt en ytterligere satsing på 104 mill kroner, bl a til heving av boutgiftstaket. Bevilgningen til tilskudd til byfornyelse og boligkvalitet foreslås redusert med 48 mill kroner til 180 mill kroner i 1998. Dette for å tilpasse bevilgningen til et realistisk aktivitetsnivå. Bevilgningen til boligtilskudd til etablering, utbedring og utleieboliger foreslås redusert med 35 mill kroner til 409 mill kroner og konsentreres om de vanskeligst stilte.

Arbeidet med handlingsplanen for Oslo indre øst startet i 1997 og regjeringen foreslår også i 1998 å bevilge 50 mill kroner til dette formålet.

På området regional- og distriktpolitikk foreslås for 1998 en operasjonsramme på 1 508 mill kroner og en bevilgningsramme på 1 585 mill kroner ekskl. lånetransaksjoner. Operasjonsrammen for programkategori 13.50 Regional- og distriktpolitikk er redusert med 3,7 pst fra 1997 til 1998. Bevilgningsrammen ekskl. lånetransaksjoner er redusert med 10 pst. Lånerammen for SNDs distriktsrettede risikolåneordning er i 1997 på 494 mill kroner. Det foreslås en innvilgningsramme for nye lån på 310 mill kroner i 1998. Avsetningen til tap foreslås opprettholdt på 25 pst av lånerammen.

Tilskuddene innenfor regional- og distriktpolitikken går i hovedsak til lokal og regional næringsutvikling. Den bedrede økonomiske situasjonen for næringslivet generelt tilsier at bedriftene selv i større grad bør kunne finansiere enkelte av de aktivitetene som tilskuddene skal dekke. Innenfor de reduserte rammene for regional- og distriktpolitikk, har en valgt å prioritere utkantområdene og tilretteleggende tiltak.

Bevilgningen på programkategori 13.20 Innvandring foreslås redusert fra 1 900 mill kroner i 1997 (S III) til 1 700 mill kroner i 1998, det vil si en nedgang på 9 pst. Reduksjonen skyldes hovedsakelig endrede budsjettforutsetninger med hensyn til antall flyktninger som utløser integreringstilskudd til kommunene og antall personer som vender tilbake til hjemlandet med tilbakevendingsstøtte. Den foreslåtte bevilgningen innebærer økt satsing på kunnskapsutvikling og økt innsats mot rasisme og diskriminering.

4.3.6 Sosial- og helsedepartementet

	S III 1997	Forslag 1998	i 1 000 kr Endring
<i>Programområde 09 Sosiale formål</i>			
09.00 Administrasjon	213 742	223 420	4,5 pst
09.10 Forebygging av rusmiddelmissbruk, rehabilitering mv.	210 862	289 595	37,3 pst
09.50 Sosialtjenesten	55 019	15 850	-71,2 pst
09.60 Kontantytelser.....	2 101 000	1 446 000	-31,2 pst
09.70 Eldre og funksjonshemmede	2 488 366	2 831 740	13,8 pst
Sum sosiale formål	5 068 989	4 806 605	-5,2 pst
<i>Programområde 10 Helsevern</i>			
10.00 Helsetilsyn mm	383 781	462 420	20,5 pst
10.10 Kommunehelsetjeneste og folkehelsearbeid.....	553 431	588 500	6,3 pst
10.20 Rehabilitering	22 150	129 300	483,8 pst
10.30 Somatiske spesialisttjenester	3 809 610	14 852 835	289,9 pst
10.40 Psykisk helsevern	212 244	1 284 400	505,2 pst
10.50 Legemidler.....	114 396	136 060	18,9 pst
10.60 Helse- og sosialtjenesten i kommuner og fylkeskommuner	8 906 224	0	-100,0 pst
Sum helsevern.....	14 001 836	17 453 515	24,7 pst
<i>Programområde 05 Sivilt beredskap</i>			
05.30 Helse- og sosial beredskap.....	9 300	11 500	23,7 pst
<i>Programområde 29 Sosiale formål, folketrygden</i>			
29.10 Administrasjon	3 100 600	3 307 200	6,7 pst
29.50 Stønad under sykdom	14 224 000	15 802 000	11,1 pst
29.60 Uførhet og medisinsk rehabilitering m m	29 233 500	31 835 000	8,9 pst
29.70 Alderdom	51 904 000	54 812 000	5,6 pst
29.80 Forsørgertap mv.....	6 877 800	7 433 800	8,1 pst
29.90 Diverse utgifter.....	36 400	50 000	37,4 pst
Sum sosiale formål, folketrygden	105 376 300	113 240 000	7,5 pst
<i>Programområde 30 Helsevern, folketrygden</i>			
30.10 Diverse tiltak i fylkeshelsetjenesten mv	1 986 700	2 127 800	7,1 pst
30.50 Legehjelp, medisin mv.....	10 190 000	10 852 100	6,5 pst
30.90 Andre helsetiltak.....	283 000	302 600	6,9 pst
Sum helsevern, folketrygden	12 459 700	13 282 500	6,6 pst
Sum Sosial- og helsedepartementet	136 916 125	148 794 120	8,7 pst

Sosial- og helsedepartementets budsjettforslag for 1998 er på 148,8 mrd kroner. Dette tilsvarer knapt 13 pst av forventet bruttonasjonalprodukt for 1998. Folketrygdens utgifter utgjør om lag 85 pst av budsjettforslaget.

Budsjettforslaget innebærer en vekst på om lag 9 pst i løpende priser, eller 11,9 mrd kroner sammenliknet med vedtatt budsjett for 1997 (S III). Utgiftene til folketrygden øker med 8,7 mrd kroner. Om lag 3,1

mrk kroner av denne veksten skyldes økt grunnbeløp i folketrygden fra 1. mai 1997. Av de største postene i trygdebudsjettet viser utgiftene til sykepenge og legemidler en reell økning på henholdsvis 7,3 pst og 9 pst i forhold til vedtatt budsjett for 1997 (S III). Denne veksten er etter innsparingstiltak.

Budsjettforslaget innebærer en prioritering av midler til helsetjenester og eldreomsorg. Gjennom arbeidet med en handlingsplan for eldreomsorgen (St

meld nr 50 (1996-97)) og behandlingen av denne i Stortinget, er grunnlaget lagt for en utbygging som vil sikre et godt og fleksibelt tjenestetilbud for eldre. Videre fortsetter utbyggingen av behandlingsskapasiteten i somatiske sykehus. Ny innsatsstyrt finansieringsordning forsterkes ved at refusjonsprosenten for diagnoserelaterte grupper (DRG) økes fra 30 til 40 pst fra 1. januar 1998. Den øremerkede satsingen på psykiatri på kommunalt og fylkeskommunalt nivå økes og arbeidet med kostnadsberegning av tiltak i en forpliktende opptrappingsplan er startet opp. Planen vil ta utgangspunkt i St meld nr 25 (1996-97) og Stortingets behandling av denne. Flere av de tiltakene som ble foreslått i Velferdsmeldingen og som Stortinget sluttet seg til, følges opp i statsbudsjettet for 1998. Innenfor en ansvarlig budsjettpolitikk der ikke alle gode formål kan prioriteres samtidig, er det nødvendig med tiltak for å sikre en mer effektiv bruk av ressursene. Viktige forslag er økt arbeidsgiveransvar for sykepengene ved at arbeidsgiverperioden utvides fra to til tre uker.

Programområde 09 Sosial formål omfatter hovedsakelig øremerkede tilskudd til omsorgstjenester til eldre og funksjonshemmede, tiltak for rusmiddelbrukere og kontantytelser som krigspensjon.

Utgiftsreduksjonen skyldes bl.a at det meste av de statlige overføringene til reformen for mennesker med psykisk utviklingshemming nå er innlemmet i inntektssystemet og at det er overført midler til Kommunal- og arbeidsdepartementet til bostøtteordningen.

De siste årene har det vært satsset på å bedre tjenestetilbudet til eldre- og omsorgstrengende, psykisk utviklingshemmede generelt og de psykisk utviklingshemmede som ikke tidligere hadde et tilbud i HVPU-institusjonene spesielt. Det er i budsjettet foreslått en videreføring og styrking av pleie- og omsorgstjenesten i 1998.

I Handlingsplanen for eldreomsorg (St. meld. nr. 50 1996-97) og Stortingets behandling av denne er det avsatt om lag 2 mrd kroner for 1998. Midlene fordeler seg slik: Det øremerkede tilskudd til dekning av kommunenes drift av pleie- og omsorgstjenesten økes med 695 mill kroner til totalt 1 199 mill kroner. I tillegg bevilges 105 mill kroner til kommuner med det dårligste tilbudet av pleie- og omsorgstjenester. Det er videre satt av 7 mill kroner til styrking av fylkesmenn og fylkeslegers oppfølging av kommunene. Det økte investeringsbehovet knyttet til etablering av omsorgsboliger og nye sykehjemsplasser dekkes gjennom en heving av tilskuddet til bygging av sykehjem og omsorgsboliger. Tilskuddet pr omsorgsbolig heves til 175 000 kroner og pr sykehjemsplass til 375 000 kroner. Bevilgningen styrkes med 928 mill kroner under Kommunal- og arbeidsdepartementets budsjett. Kommuner som har fått tilsagn om tilskudd fom 1.1.1997 eller som ferdigstiller byggeprosjekter etter 1.1.1997 vil få utbetalt tilskudd etter de nye satsene. Ved å inkludere byggeprosjekt som ferdigstilles etter 1.1.1997 unngår man at disse kommunene kommer urimelig dårlig ut sammenlignet med kommuner som først startet byggeprosjekter i planperioden. Videre vil 210 mill kroner til dekning av kommunenes utgifter til renter og avdrag bli fordelt til kommuner som har fått

tilsagn om tilskudd til utbygging av nye sykehjemsplasser/omsorgsboliger etter 1. januar 1997. Det er satt av 50 mill kroner til bedring av bostøtteordningen under Kommunal- og arbeidsdepartementet.

Tiltak mot rusmiddelmissbruk foreslås styrket med 41 mill kroner. Den økte bevilgningen vil i særlig grad bli nyttet til forebyggende rusmiddelarbeid, styrking av kommunenes arbeid med rusmiddelmissbrukere og til tiltak overfor de hardeste belastede rusmiddelmissbrukerne, herunder etablering av et landsomfattende tilbud om metadonassistert behandling.

Det avsettes 25 mill kroner årlig til ny periode av handlingsplanen for funksjonshemmede 1998-2001. Innsatsen vil bli konsentrert om tre hovedområder: Planlegging og brukermedvirkning, Funksjonshemmedes rettigheter og Tilgjengelighet i samfunnet. Tiltakene fra handlingsplanen for 1993-97 vil bli videreført som varig virksomhet innen en budsjett-ramme på 74,1 mill kroner. Til sammen blir det satsset 99,1 mill kroner på nåværende og ny handlingsplan.

Programområde 10 Helsevern omfatter vesentlig utgifter til statssykehusene og andre statlige helseinstitusjoner, ulike øremerkede tilskudd til fylkeskommunale sykehus samt andre tilskuddsordninger til helseformål og forebyggende arbeid.

Endringene innad i programområdet skyldes i hovedsak at programkategori 10.60 er avvirket og overført til 10.20, 10.30 og 10.40 Veksten i utgiftene skyldes innføringen av innsatsstyrt finansiering ved somatiske sykehus fra 1. juli 1997. DRG-refusjonene under programkategori 10.30 Somatiske spesialisttjenester finansieres delvis ved uttrekk fra de generelle rammetilskuddene til fylkeskommunene.

Det foreslås å øke bevilgningene til tiltak for mennesker med psykiske lidelser med til sammen 400 mill kroner. Satsingen er en oppfølging av St meld nr 25 (1996-97) Åpenhet og helhet – om psykiske lidelser og tjenestetilbudene. Disse midlene vil bli fordelt på standardheving og økning av tilbudet til hjemmeboende psykiatriske pasienter (70 mill kroner), omstrukturering og styrking av behandlingstilbudet i psykisk helsevern for voksne (98 mill kroner), tilskudd til styrking av psykisk helsevern i fylkene (11 mill kroner), handlingsplan for helse- og omsorgspersonell 1998-2001 (45 mill kroner) og til andre forslag for å følge opp stortingsmeldingen (26 mill kroner), herunder også tiltak for å styrke brukernes medvirkning og kompetansehevingstiltak. I forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 1997 ble det bevilget 100 mill kroner til styrking av barne- og ungdomspsykiatrien og 50 mill kroner til kommunale tiltak. Disse midlene foreslås videreført i 1998. Departementet har startet arbeidet med kostnadsberegninger av tiltak i en forpliktende opptrappingsplan, jf St meld nr 25 (1996-97) og Innst S nr 258 (1996-97).

Med bakgrunn i ønsket om å forsterke incentivet til økt pasientbehandling i offentlige sykehus, har Stortinget sluttet seg til regjeringens forslag om å øke prosentvis DRG-refusjon fra 30 prosent til 40 prosent fra 1. januar 1998. Det legges inn midler til en økning av behandlingsvolumet på sykehusene med 5 pst i forhold til 1995-nivå. Netto styrkes den statlige

helsesatsingen med 700 mill kroner som er helårsoppfølging av finansieringsreformen. Det er i perioden 1996-98 en sterkere kostnadsutvikling i sykehusene enn det som ligger til grunn i det generelle kommuneopplegget. DRG-tilskuddet prisjusteres med 8,5 pst som er i tråd med forventet kostnadsutvikling i perioden 1996-1998. Økningen i fylkeskommunens frie inntekter tilsier at fylkeskommunene økonomisk er gjort i stand til å finansiere den budsjetterte aktivitetssøkningen.

Det er for 1997 bevilget 120 mill kroner til en «pasientbro». Midlene brukes i 1997 både innenlands og til utenlands behandling. For 1998 reduseres bevilgningen. Om lag 20 mill kroner beholdes til videreføring av ventelistedugnad. Departementet finner det mest hensiktsmessig å konsentrere helsesatsingen om midler til ny innsatsstyrt finansieringsordning som er innført fra 1. juli 1997.

Det budsjetteres med en vekst i utgiftene til poliklinisk behandling med 35 mill kroner. I tillegg øker sykehusenes inntekter fra egenbetaling med om lag 85 mill kroner fra 1997 til 1998. Dette forutsetter en volumvekst på 4-5 pst fra 1997 til 1998.

I Handlingsplan for helse- og omsorgspersonell 1998-2001 - Rett person på rett plass - foreslås det å bevilge 110 mill kroner i 1998 for å styrke videreutdanning, rekrutteringstiltak og organisasjonsutvikling. I tillegg foreslås å opprette flere studieplasser for helsepersonell ved høyskoler og universiteter. «Norsk kreftplan» (NOU 1997:20) er sendt på høring. Det foreslås om lag 50 mill kroner til tiltak mot kreft, herunder 25 mill kroner til stråleterapi og 5 mill kroner til tobakksforebygging.

Det foreslås en økning på 12 mill kroner til innføring av ny kikhostevaksine i barnevaksinasjonsprogrammet. Den nye vaksinen gir færre bivirkninger enn dagens vaksine. Informasjonstiltak til helsepersonell og publikum vil også bli prioritert.

Det foreslås en økning på 10 mill kroner i offentlig støtte til tannbehandling. Midlene vil gå til pasienter med kreft i munnhule og med fjernreaksjoner på tannbehandlingsmaterialer, implantatbehandling og grupper med sjeldne sykdommer, samt til utredningsarbeid.

Videre er det avsatt 20 mill kroner til forberedelse av fastlegereformen med sikte på iverksettelse fra årsskiftet 1998/99.

Programområde 29 Sosiale formål omfatter folketrygdens utgifter til sykepengene, medisinsk rehabilitering mm, alders- og uførepensjoner og stønad til enslige forsørgere. I tillegg kommer ulike stønader i forbindelse med uførhet, funksjonshemming og ved gravferd. Utgifter til trygdeadministrasjon er også ført opp her.

I budsjettet for 1998 legges det opp til en del endringer på dette programområdet, særlig som følge av forslagene i Velferdsmeldingen (St meld nr 35 (1994-95)) og Stortingets behandling av denne.

Stønadsordningen for enslige forsørgere legges om fra 1. januar 1998. Hensikten er å gjøre ordningen mer yrkesrettet og å gi høyere ytelse i stønadsperioden. Økning av overgangsstonaden og økning av stønaden til barnetilsyn, vil medføre merutgifter på henholdsvis

310 mill kroner og 165 mill kroner i 1998, dvs totalt 475 mill kroner. Samtidig avvikles den spesielle nedkomsstønaden, slik at merutgiftene blir redusert med 50 mill kroner til om lag 425 mill kroner i 1998. Forventet innsparing som følge av kortere stønadstid og krav til yrkesrettet aktivitet forventes først komme om en tre års tid. Innsparingen anslås til om lag 300 mill kroner på sikt.

Det foreslås å øke det inntektsprøvde barnetillegget til alders- og uførepensjonister fra 25 til 30 prosent av grunnbeløpet. Økningen i barnetillegget vil ha en god fordelingsvirkning og særlig gjelde yngre uførepensjonister med barn. Ved iverksettelse fra 1. mai 1998 vil forslaget innebære merutgifter for folketrygden i 1998 på 31 mill kroner.

Regjeringen foreslår at arbeidsgiverperioden, dvs tidsrommet som arbeidsgiveren har ansvaret for å dekke sykepengene i, utvides fra to til tre uker. Det er lagt til grunn at ytelsene til arbeidstaker ikke skal reduseres. En utvidelse av arbeidsgiverens økonomiske ansvar for sykepengene med en uke vil trolig øke arbeidsgiverens motivasjon til å iverksette arbeidsmiljøtiltak for å forebygge arbeidsrelaterte sykefravær. Skjermingsordningen for kronisk syke og forsikringsordningen for mindre bedrifter foreslås utvidet til å gjelde for tre uker. Av praktiske grunner foreslås det at utvidelsen av arbeidsgiverperioden innføres fra 1. april 1998. Forslaget vil gi en netto innsparing for staten på om lag 1 070 mill kroner i 1998. Helårsvirkningen vil være om lag 1 500 mill kroner.

Grunnstønaden for diabetikere foreslås avviklet da diabetikere ikke kan sies å ha dyrere kosthold enn andre. Ordningen forutsettes avviklet fra 1. april 1998. Mindreutgiftene anslås til 55 mill kroner for 1998 og er for en stor del foreslått benyttet til å oppheve taket for tildeling av diabetesutstyr for trygdens regning.

Programområde 30 Helsevern omfatter folketrygdens refusjoner for ulike helsetjenester (legehjelp, syketransport), og utgifter til legemidler på blå resept, samt fullfinansiering av enkelte frittstående helseinstitusjoners driftsbudsjett.

Ved behandlingen av St prp nr 61 for 1996-97 (kommuneøkonomiproposisjonen) har Stortinget gitt sin tilslutning til at det etableres en øremerket tilskuddsordning for fylkeskommuner og kommuner som oppretter driftsavtaler med yrkesutøvere som hittil har hatt praksis uten driftsavtale. Ved behandlingen av Ot prp nr 47 har Stortinget vedtatt lovendringer som innebærer at trygderefusjoner for undersøkelse og behandling fra 1. juli 1998 forbeholdes helsepersonell som har driftsavtale med fylkeskommune eller kommune. Allmennelege uten driftsavtale vil fortsatt motta trygderefusjon fram til innføring av fastlegeordning på landsbasis.

Budsjettforslagene for 1998 under de aktuelle postene er basert på gjeldende regelverk. Våren 1998 vil det bli lagt fram forslag til omdisponering av deler av bevilgningene for andre halvår 1998 basert på godkjente planer for oppretting av nye driftsavtaler i fylkeskommuner og kommuner. Inntil 150 mill kroner vil bli avsatt til tilskuddsordningen til nye driftsavtaler, og en del midler vil bli overført fylkeskommunene for å kompensere for økte lønnsutgifter til sykehus-

ger som har hatt privat deltids- og fritidspraksis. Med disse omdisponeringene vil resten av bevilgningene opprettholdes til trygderefusjoner.

Det foreslås å øke prisgrensen for digitale høreapparater fra 3 700 kroner til 5 400 kroner. Formålet med å øke prisgrensen er å redusere brukernes egenandel ved å ta i bruk digitale høreapparater som er dyrere enn de gamle typene. Forslaget vil innebære en gjennomsnittlig egenandel pr. apparat på 1 000 kroner. Samtidig foreslås det å fjerne bestemmelsen om at prisgrensen kan fravikes når medisinske hensyn tilsier det. Merutgiftene for folketrygden i 1998 er anslått til 34 mill kroner.

Det foreslås en omlegging av folketrygdens stønad til personer med diabetes. Etter gjeldende regler får diabetikere som hovedregel dekket en begrenset mengde teststrimler og injeksjonsutstyr. Imidlertid viser det seg at dagens praksis innebærer at diabetikere får dekket utstyr utover det angitte volum dersom behovet er tilstede. Det foreslås derfor å oppheve begrensningene om tildeling av utstyr for trygdens regning. Samtidig foreslås det at allmennleger i tillegg til spesialister får rett til å foreskrive nevnte utstyr. For begge forslagene til sammen er merutgiftene for folketrygden anslått til 28 mill kroner i 1998.

Sosial- og helsedepartementets budsjettforslag innebærer en betydelig styrking av det offentlige tjenestetilbudet innen helse- og omsorgssektoren. For å skaffe budsjettmessig rom for en slik satsing har det også vært nødvendig å foreta en oppjustering av gjeldende egenbetalingssatser for enkelte helsetjenester svarende til om lag 370 mill kroner med virkning fra 1. januar 1998. Utgiftstaket for egenandeler foreslås økt fra 1 290 kroner for 1997 til 1 390 kroner for 1998. Det foreslås å sette opp egenandelene for legehjelp, psykologhjelp og fysioterapi med 11 pst og

for syketransport med 5 kroner (fra 45 kroner til 50 kroner) fra henholdsvis 15. og 1. januar 1998.

Apotekenes avanse vil bli nedsatt med 1 prosentenhet fra 1. januar 1998. Dette vil medføre billigere legemidler, herunder gi en innsparing for folketrygden på 45 mill kroner.

Videre vil fra samme tidspunkt også avansestrukturen bli omformet ved en viss omfordeling av avansen fra dyre til billigere legemidler. Siden folketrygden i stor grad dekker dyre medisiner, vil dette medføre en innsparing for folketrygden. Innsparingen anslås til 55 mill kroner. Samtidig vil brukere av legemidler på hvit resept måtte betale noe mer for disse. Endringen i avansestrukturen vil ikke påvirke apotekvesenets samlede inntekter.

Med virkning fra 1. januar 1998 vil dagens referanseprissystem for legemidler bli oppdatert til å omfatte nye grupper av synonympreparater som har kommet på markedet i de senere år. For å stimulere til økt priskonkurranse på dyre legemidler foreslås fra samme dato referanseprissystemet utvidet til å omfatte legemidler som parallellimporteres i konkurranse med det direkteimporterte legemiddel. Det foreslås at trygdens refusjon skal baseres på prisen til billigste alternativ. Tiltakene anslås samlet å gi trygden en årlig innsparing på om lag 150 mill kroner.

Sosial- og helsedepartementet og Rikstrygdeverket har foretatt en vurdering av gjeldende rammeavtaler og rutiner for prisforhandlinger samt vurdert og fremmet forslag om mulige tiltak vedrørende rammeavtaler (prisavtaler) og forhandlinger. Opplegget forventes å føre til innsparinger på områdene tekniske hjelpemidler, støtte til kjøp av bil, sykepleieartikler, ortopediske sko og syketransport på til sammen 65 mill kroner.

4.3.7 Barne- og familiedepartementet

	i 1 000 kr		
	SIII 1997	Forslag 1998	Endring
<i>Programområde 11 Familie og forbrukerpolitikk</i>			
11.00 Administrasjon	65 905	71 964	9,2 pst
11.10 Tiltak for familie og likestilling.....	13 035 200	13 231 743	1,5 pst
11.20 Tiltak for barn og ungdom.....	4 471 680	4 507 758	0,8 pst
11.30 Forbrukertiltak.....	111 060	96 576	-13,0 pst
Sum Familie- og forbrukerpolitikk.....	17 683 845	17 908 041	1,3 pst
<i>Programområde 28 Fødselspenger.....</i>			
28.50 Stønad ved fødsel og adopsjon.....	6 614 800	6 897 000	4,3 pst
Sum Barne- og familiedepartementet.....	24 298 645	24 805 041	2,1 pst

Regjeringens forslag til statsbudsjett for 1998 under Barne- og familiedepartementets område omfatter programområde 11 Familie- og forbrukerpolitikk og programområde 28 Fødselspenger. For 1998 foreslås

en bevilgning under disse to programområdene på til sammen 24,8 mrd kroner, fordelt med hhv 17,9 mrd kroner på programområde 11 og 6,9 mrd kroner på programområde 28. Dette innebærer en

økning av departementets budsjett i forhold til S III 1997 på 2 pst. Den politiske hovedprofilen i budsjettet innebærer en videreføring av profilen i 1997-budsjettet.

Regjeringen har i 1998 som mål å legge til rette for gode oppvekst- og levekår for barn og ungdom, en trygg økonomisk og sosial situasjon for barnefamilier, full likestilling mellom kvinner og menn og ivareta forbrukernes rettigheter, interesser og sikkerhet.

Regjeringens mål om full barnehagedekning innen år 2000 står fast. For 1998 legges det opp til en styrket innsats for å nå dette målet. Det vises i den forbindelse til nærmere omtale av barnehagesatsingen under pkt 4.2.

Et overordnet mål for regjeringens barne- og ungdomspolitik er å sikre alle barn og unge likeverdige tilbud og utviklingsmuligheter, uavhengig av sosial bakgrunn, kjønn og hvor i landet de bor. Som et ledd i arbeidet med å bedre oppvekst og levekårene for barn og ungdom er regjeringen i ferd med å utarbeide en egen handlingsplan. Målet med planen er å styrke oppvekstmiljøet og redusere muligheten for at barn og ungdom får problemer. Planen skal legge til rette for å mobilisere lokale frivillige krefter, kommuner og statlige myndigheter til en felles og bred innsats. Flere departementer er med i dette arbeidet som koordineres av Barne- og familiedepartementet. Det er satt av til sammen 25 mill kroner til dette arbeidet, hvorav 15 mill kroner på Barne- og familiedepartementets budsjett.

Regjeringen foreslår å samle beslektede oppgaver innen barne-, ungdoms- og adopsjonsfeltet i et nytt forvaltningsorgan - «Statens ungdoms- og adopsjonskontor». Den nye etaten vil bli ivareta oppgaver innen adopsjonsfeltet, som i dag utføres av Statens adopsjonskontor, sekretariatsfunksjoner for Forde- lingsutvalget, internasjonal ungdomsutveksling m v.

På bakgrunn av Stortingets behandling av St meld nr 32 (1996-97) Om tilskuddsregler for barne- og ungdomsorganisasjonene, er det vedtatt nytt regelverk for tilskuddsordningen som trer i kraft 1. januar 1998.

Barnetrygden vil fortsatt være den viktigste overføringsordningen til barnefamilier. Regjeringen foreslår ingen endringer i regelverk og satser for 1998. Det innebærer at satsene, satsstrukturen og tilleggene videreføres som i 1997. Det vil bli innført et ekstra småbarnstillegg til enslige forsørgere med barn under 3 år. Dette tillegget skal gis til den gruppen enslige forsørgere som mottar utvidet barnetrygd og ureduert overgangsstonad.

Når det gjelder fødselspenger foreslås det å endre beregningsgrunnlaget fra i dag inntekten de siste 4 uker til gjennomsnittsinntekten de siste 6 måneder. Det vises forøvrig til egen omtale under pkt 3.8.8.

Regjeringen har sendt på høring et forslag om å utvide foreldrepermisjonsordningen ved å innføre et nytt alternativ som vil gjøre det mulig å ta 70 ukers permisjon med 60 pst lønnskompensasjon. Ved adopsjon vil permisjonen bli 65 uker.

4.3.8 Nærings- og handelsdepartementet

	i 1 000 kr		
	S III 1997	Forslag 1998	Endring
<i>Programområde 05 Sivilt beredskap under Nærings- og handelsdepartementet</i>	9 940	9 400	-5,4 pst
<i>Programområde 17 Nærings- og handelsvirksomhet</i>			
17.00 Administrasjon.....	113 052	122 940	8,7 pst
17.10 Infrastruktur og veiledning.....	388 240	365 900	-5,8 pst
17.20 Forskning og utvikling.....	1 208 096	1 317 800	9,1 pst
17.30 Geologi og mineralressursforvaltning.....	130 480	135 100	3,5 pst
17.40 Sjøfartsforvaltning.....	608 696	201 300	-66,9 pst
17.50 Aksjeselskaper.....	152 500	139 000	-8,9 pst
17.60 Næringsutvikling og -finansiering.....	1 113 284	1 159 160	4,1 pst
17.70 Eksportfremme.....	415 304	401 000	-3,4 pst
Sum før lånetransaksjoner.....	4 129 652	3 842 200	-7,0 pst
Lånetransaksjoner.....	21 902 463	34 628 000	58,1 pst
Sum Nærings- og handelsdepartementet	26 042 055	38 479 600	47,8 pst

Nærings- og handelsdepartementet prioriterer virkemidler som legger grunnlaget for økt verdiskaping gjennom omstilling og nyskaping. Dette gjelder særlig

innsats for å heve kompetanse, internasjonalisering og kapitaltilgang og arbeidet for å stimulere utvikling av små og mellomstore bedrifter.

Bedriftenes evne til å møte kravene til omstilling og nyskaping er sterkt knyttet til deres kompetanse. Forskning er en viktig kilde til ny kunnskap og kompetanse. Det foreslås bevilgninger til en rekke tiltak innen næringsrettet forskning, utvikling og teknologispredning på Nærings- og handelsdepartementets budsjett. Blant annet foreslås bevilgningen til Norges forskningsråd økt med mer enn 30 mill kroner til miljørelatert forskning. Regjeringen legger særlig vekt på å styrke kontakten mellom næringslivet og kunnskapsmiljøene. På den måten blir flere bedrifter - særlig de små og mellomstore - i stand til selv å drive forskning og utvikling og bruke resultatene av forskningen. En viktig del av satsingen er programmer for utvikling og anvendelse av informasjonsteknologi i næringslivet. Videre vil regjeringen styrke satsingen på strategiske FoU-programmer rettet mot forskningsinstitutter og universiteter og FoU innen bioteknologi og næringsmiddelindustri.

Som oppfølging av St meld nr 61 (1996-97) Om eierskap i næringslivet foreslås etablert et teknologifond som skal bidra til utvikling og bruk av ny teknologi og kompetanse i små og store bedrifter i alle deler av landet. Fondets formål er å bygge opp strategisk teknologikompetanse i og tilgodese større nasjonale teknologiløft av betydning for norsk næringsliv.

Regjeringen foreslår også å etablere et investeringselskap hvor staten går sammen med private om offensive investeringer i næringslivet.

Regjeringen vil videreutvikle Statens nærings- og distriktutviklingsfond (SND) som myndighetenes sentrale virkemiddel innen nærings- og distriktspolitikken. Regjeringen ønsker å forsterke målsettingen om at SND skal dreie virksomheten mot de små og

mellomstore bedriftene. Fondet skal også prioritere kompetanseoppbygging og kvalifisering av kvinner til nøkkelfunksjoner i bedrifter. Bevilgningene til SND foreslås videreført på samme nivå som for 1997, men de skal i større grad enn tidligere prioritere ovennevnte grupper. Det foreslås opprettet en ny lavrisikolåneordning i regi av SND. SND vil få ansvaret for forvaltningen av Statens miljøfond og det nye teknologifondet.

Økt sjøsikkerhet er en prioritert oppgave for regjeringen, og det legges opp til å styrke Sjøfartsdirektoratets budsjett på dette området.

Som følge av bedre generelle rammebetingelser de siste årene og gode økonomiske vilkår for næringslivet, går regjeringen inn for å redusere selektiv næringsstøtte i 1998. Tilskudd til sysselsetting av sjøfolk foreslås avviklet, og det fremmes forslag om å trappe ned støttesatsene for bygging av skip (verftsstøtten). Videre foreslås bevilgninger til bedriftsrådgivningstjenesten i distriktene redusert som et ledd i at det vurderes en omlegging av den offentlig finansierte veiledningstjenesten overfor små og mellomstore bedrifter i forbindelse med næringsmeldingen. Øvrige tiltak knyttet til infrastruktur og veiledning, samt geologi og mineralressursforvaltning, eksportfremme og tilskudd til statsaksjeselskapene på Svalbard foreslås videreført på om lag samme eller noe lavere nivå sammenliknet med 1997.

Statens varekrigsforsikring foreslås avviklet i 1998, jf egen Ot prp med forslag om å oppheve loven om Statens varekrigsforsikring av 1948. Midlene tas inn i statsbudsjettet og en beregnet avkastning av midlene benyttes til økt satsing på alternative energikilder, ENØK og miljørelatert forskning på flere departementers budsjetter.

4.3.9 Fiskeridepartementet

	i 1 000 kr		
	S III 1997	Forslag 1998	Endring
<i>Programområde 16 Fiskeri- havbruks- og kystforvaltning</i>			
16.10 Administrasjon	48 070	50 505	5,1 pst
16.20 Forskning og utvikling	580 835	542 505	-6,6 pst
16.30 Fiskeri- og havbruksforvaltning	442 269	267 100	-39,6 pst
16.60 Kystforvaltning	799 737	829 190	3,7 pst
Sum Fiskeri- havbruks og kystforvaltning	1 870 911	1 689 300	-9,7 pst
<i>Programområde 33 Arbeidsliv, folketrygden .....</i>			
33.40 Arbeidsliv	67 000	68 700	2,5 pst
Sum Arbeidsliv, folketrygden	67 000	68 700	2,5 pst
Sum Fiskeridepartementet	1 937 911	1 758 000	-9,3 pst

Fiskeridepartementets budsjettforslag for 1998 har en utgiftsramme på 1 689 mill kroner under programområde 16. I tråd med innarbeidet praksis er det

ikke satt av midler til en eventuell fiskeriatvare for 1998. Sett i forhold til SIII 1997 innebærer forslaget en reduksjon på utgiftssiden på 54,8 mill kroner eller

3,14 pst, korrigert for fiskeriatvaten og andre tekniske justeringer.

Det er behov for en betydelig fornyelse og oppgradering av fiskeflåten. Regjeringen har lagt til rette for dette blant annet ved å gi fiskeflåten tilgang til alle virkemidlene i Statens nærings- og distriktsutviklingsfond (SND). Fornyelse må skje uten at kapasiteten i flåten bygges opp. Det foreslås derfor innført en ordning med kondemneringstilskudd for kystfiskeflåten.

I Nærings- og handelsdepartementet budsjett foreslås at det fra 1. januar 1998 ikke skal gis verftsstøtte ved bygging av fiskefartøy fra EØS-land. Ordningen med kontraheringstilskudd ved bygging av norske fiskefartøy foreslås avvirket fra samme tidspunkt. Dette er den viktigste årsaken til reduksjonen i Fiskeridepartementets budsjett.

Bevilgningene til ressursforskning ved Havforsk-

ningsinstituttet og Fiskeriforskning videreføres på samme høye nivå.

Regjeringen vil legge til rette for økt verdiskaping i fiskeri- og havbruksnæringen, blant annet gjennom økt bearbeiding av råstoffet. Samtidig er det behov for en sterkere markedsorientering for alle deler av næringen. Forskningsinnsatsen innen fiskerisektoren skal dreies med økt vekt på produkt- og prosessutvikling, bedre totalutnyttelse av råstoffet gjennom utvikling av marin bioteknologi og utnyttelse av biprodukter og oppbygging av markedskunnskap.

I St meld nr 46 (1996-97) Havner og infrastruktur for sjøtransport la regjeringen opp til en økt satsing på fiskerihavner og farleder. Dette følges nå opp ved at bevilgningene foreslås økt reelt med 20 mill kroner eller over 11 pst fra 1997 til 1998. Bevilgningene til fyrtenesten og lostjenesten økes også.

4.3.10 Landbruksdepartementet

	i 1 000 kr		
	S III 1997	Forslag 1998	Endring
<i>Programområde 15 Landbruk og mat</i>			
15.00 Landbruksadministrasjon	390 435	382 490	-2,0 pst
15.10 Matvarekvalitet, dyrehelse og plantehelse.....	487 509	505 776	3,7 pst
15.20 Forskning og utvikling	236 216	247 346	4,7 pst
15.30 Næringsutvikling og arealforvaltning.....	12 518 347	12 530 780	0,1 pst
Sum før lånetransaksjoner.....	13 632 507	13 666 300	0,2 pst
Lånetransaksjoner.....	280 500	308 000	9,8 pst
Sum Landbruk og mat	13 913 007	13 974 392	0,4 pst
Sum Landbruksdepartementet.....	13 913 007	13 974 392	0,4 pst

Programkategori 15.10 er ift S III 1997 redusert med 56,7 mill kroner som følge av tekniske endringer i budsjetteringen av bevilgningen til kjøttkontroll. Justert for dette er den prosentvise økningen for denne kategorien på vel 17 pst.

Regjeringen foreslår et budsjett for Landbruksdepartementet for 1998 med vekt på en målrettet oppfølging av St prp nr 8 (1992-93) *Landbruk i utvikling* og St meld nr 40 (1996-97) *Matkvalitet og forbrukertrygghet (Matmeldinga)*. Regjeringen foreslår et budsjett, ekskl lånebevilgninger, på knapt 13,7 mrd kr innenfor området *Landbruk og mat*. Dette er en økning på 0,2 pst i forhold til budsjettet for 1997.

Det er forutsatt effektivisering av administrasjonen m.h.t. løsning av lovpålagte oppgaver og tilskuddsforvaltning. Bevilgningene til næringsutvikling og arealforvaltning blir i hovedsak fastsatt ved Stortingets behandling av jordbruksavtalen og reindriftsavtalen.

Innenfor disse rammene prioriterer regjeringen særlig følgende områder:

- matvarekvalitet og forbrukertrygghet i forhold til mat

- næringsrettet forskning og utvikling
- skogbruk
- økologisk landbruk
- miljø

Regjeringen legger opp til en helhetlig satsing for å sikre god forbrukertrygghet i forhold til maten vi spiser og fortsatt god matvarekvalitet, dyrehelse og plantehelse i landet. Dette innebærer bl a en oppfølging av Matmeldinga og videreføring av tiltakene som er etablert på nasjonalt grunnlag i 1997 som ledd i revisjonen av EØS-avtalen på veterinær sektor, jf St prp nr 70 (1996-97). Justert for tekniske endringer foreslås området Matvarekvalitet, dyrehelse og plantehelse økt med 75 mill kroner (17 pst) i forhold til S III 1997, hvorav vel 40 mill kroner foreslås dekket inn ved økte inntekter.

Regjeringen legger opp til en økning av bevilningene til næringsrettet forskning og utvikling. Innenfor Landbruksdepartementets budsjett foreslås disse bevilningene økt med 20 mill kroner til 413 mill kroner. Satsingen vil rettes mot matkvalitet og forbrukertrygghet, økologisk landbruk og langsiktig kompetanseoppbygging.

Regjeringen prioriterer vern av det biologiske mangfoldet i skogen gjennom registrering av spesielle miljøkvaliteter med sikte på økt vektlegging av dette i det praktiske skogbruket. Dette, sammen med de langsiktige investeringene, er en forutsetning for å sikre framtidig verdiskaping og konkurransevne i et internasjonalt marked som i økende grad vektlegger langsiktig ressursforvaltning og konkrete miljøhensyn.

Det er økende etterspørsel etter økologiske matvarer. For å få økt produksjonen av slike matvarer og

styrke veiledningen og forskningen på området, foreslår regjeringen å øke bevilningene til økologisk landbruk. Det legges fortsatt til grunn at tyngden av merkostnadene i produksjonen tas ut som pris i markedet.

Regjeringen legger vekt på å videreføre miljøarbeidet i landbruket. Miljøinnsatsen skal i sterkere grad virke sammen med utviklingen i næringene for å styrke konkurransevnen og skape mer robust jordbruksproduksjon og bosetting.

Gjennom jordskifteverkets arbeid og ved bruk av virkemidlene i jord- og konsesjonslovgivningen arbeides det for en kostnadseffektiv og miljøforsvarlig bruksstruktur. Det legges økt vekt på jordvern.

4.3.11 Samferdselsdepartementet

	i 1 000 kr		
	SIII 1997	Forslag 1998	Endring
<i>Programområde 05 Sivilt beredskap</i>			
05.30 Økonomisk beredskap ¹⁾	16 050	14 700	-8,4 pst
<i>Programområde 21 Innenlands transport</i>			
21.10 Administrasjon m.m.	208 500	201 400	-3,4 pst
21.20 Luftfartsformål (inkl forretningsdriften).....	1 513 700	1 242 600	-17,9 pst
21.30 Vegformål.....	9 475 400	9 450 000	-0,3 pst
21.40 Særskilte transporttiltak.....	217 900	199 700	-8,4 pst
21.50 Jernbaneformål	4 428 600	4 515 500	2,0 pst
Sum før lånetransaksjoner	15 844 100	15 609 200	-1,5 pst
Lånetransaksjoner.....	5 580 000	3 592 000	-35,6 pst
Sum Innenlands transport.....	21 424 100	19 201 200	-10,4 pst
<i>Programområde 22 Post og telekommunikasjoner</i>			
22.10 Post.....	919 900	890 000	-3,3 pst
22.20 Telekommunikasjoner.....	149 200	152 200	2,0 pst
Sum Post og telekommunikasjoner	1 069 100	1 042 200	-2,5 pst
Sum Samferdselsdepartementet	22 509 250	20 258 100	-10,0 pst

¹⁾ Omfatter kap 1360 Samferdselsberedskap, som er Samferdselsdepartementets del av programområde 05 Sivilt beredskap.

Bevilningen på Samferdselsdepartementets budsjett er for 1998 redusert med 10,0 pst sammenlignet med S III 1997. Reduksjonen skyldes i all hovedsak lavere lånebehov for Oslo Lufthavn AS og NSB Gardermobanen AS. Eksklusive lånetransaksjoner er reduksjonen på 1,6 pst.

Våren 1997 ble stortingsmeldingene om Norsk veg- og vegtrafikkplan, Norsk jernbaneplan og Norsk luftfartsplan - alle for perioden 1998-2007 - fremlagt og behandlet i Stortinget. Meldingene og Stortingets

behandling av dem er viktige grunnlag for regjeringens budsjettforslag for 1998 for samferdselssektoren.

Særlig pga mange og store igangværende veg- og jernbaneprosjekter vil investeringene fortsatt utgjøre en forholdsvis høy andel av budsjettet. Innenfor den relativt nøkterne totalramme for statsbudsjettets utgifter som følger av regjeringens samlede finansielle opplegg, har det vært nødvendig å begrense driftsutgiftene, selv om dette på noen områder kan gi redusert standard.

Under Administrasjon som gjelder Samferdselsdepartementets egen virksomhet, er det ført opp 201,4 mill kroner, som er 3,4 pst nominelt lavere enn S III 1997. Departementets eget driftsbudsjett er reelt uendret, mens avsetningen til forskning og utvikling reduseres.

Som godtgjørelse for innenlandske flyruter foreslås bevilget 246,8 mill kroner. Flyrutetilbudene innenfor statens engasjement i regional luftfart opprettholdes på samme nivå som hittil. Den pågående statlige overtakelsen av eierskapet til 26 regionale lufthavner ventes fullført ved årsskiftet 1997/98. I tilskudd til regionale lufthavner er ført opp 171,5 mill kroner. Bevilgningen forutsettes brukt til tilskudd til enkelte ikke-statlige flyplasser, til avtalte rente- og avdragsrefusjoner, samt til delvis dekning av omkostningene med overtakelsen av de regionale lufthavnene. Bevilgningsforslaget gir ikke dekning for full betaling, og staten vil derfor også ved utløpet av 1998 stå i gjeld til de kommunale, tidligere lufthavneierne. For de 23 overtakelsene som var sluttforhandlet pr. 1.9.1997, kan gjelden pr. 31.12.1998 anslås til i størrelsesorden 70 mill kroner. På Luftfartsverkets budsjett er avsatt 848,3 mill kroner til investeringer i stamrutenet og på de regionale lufthavnene. Videre foreslås bevilget 500 mill kroner til ansvarlig lånekapital i Oslo Lufthavn AS. Luftfartsverket egenfinansierer fullt ut sine investeringer.

Budsjettforslaget for Vegformål er på 9 450,0 mill kroner. Dette er en reduksjon på 25,4 mill kroner eller 0,3 pst i forhold til S III 1997. Vedtatte og igangsatte veganlegg gir store bindinger utover 1997. Bindingene fører bl a til at den vridningen av veginvesteringene mot miljø- og trafikksikkerhetsmessige tiltak som Regjeringen la opp til i NVVP, først i særlig grad kan gjennomføres noe senere i planperioden. For 1998 er videreføring av igangsatte anlegg prioritert, men det vil likevel ikke være mulig å ha så rasjonell anleggsdrift som ønskelig. For ikke å svekke økonomien i anleggsdriften for sterkt, foreslås driftsbevilgningene redusert noe. Vedlikeholds- og servicenivået vil bli forsøkt opprettholdt, selv om deler av vedlikeholdet og de publikumsrettede tjenestene vil få en noe redusert standard. Innsats av betydning for trafikksikkerheten på kort sikt vil bli forsøkt opprettholdt. I tilskudd til fylkesvegformål er ført opp 162,9 mill kroner, med spesiell prioritering av trafikksikker-

hetstiltak, særlig med tanke på grunnskoleelevenes skoleveg. Samlet utgjør bevilgningsforslaget for vegformål 24,2 pst av vegplanrammen for perioden 1998-2001.

Innenfor budsjettforslaget for Jernbaneverket er drift og vedlikehold prioritert med et forslag på 2 041,0 mill kroner. Korrigert for bl a overtakelse av toglederfunksjoner og endret merverdiavgiftsbelastning, gir dette en nominell økning på 151,9 mill kroner i forhold til S III 1997, dvs en viss reell vekst. Prioriteringen må ses i sammenheng med det store etterslepet i vedlikeholdet av jernbanens infrastruktur. Krengetog som ventes satt i trafikk omkring 1999/2000, vil øke kravene til høy vedlikeholdsstandard. Til investeringer foreslås 1 210,9 mill kroner. Etter budsjetteknisk korreksjon for endret merverdiavgiftsbelastning er forslaget nominelt om lag 35 mill kroner lavere enn S III 1997. I all hovedsak vil midlene gå til videreføring av igangværende, store prosjekter. Det er likevel avsatt 57 mill kroner til særskilte krengetogtiltak og som kommer i tillegg til den økte vedlikeholdsinnsetningen og enkelte andre investeringstiltak som er en forutsetning for bruk av krengetog. Regjeringen ønsker at jernbaneinvesteringene blir styrket i planperioden, og at innsatsen vis sterkere over fra veg til bane. Til kjøp av persontransporttjenester fra NSB BA er ført opp 930,0 mill kroner, basert på uendret nivå på statens kjøp. Samlet utgjør bevilgningsforslaget for jernbaneformål 24,6 pst av jernbaneplanrammen for perioden 1998-2001.

Til Post- og teletilsynet foreslås ført opp 142,2 mill kroner, ekskl. refusjon til Telenor. Virksomheten er selvfinansiert gjennom avgifter og gebyrer. Forslaget er basert på uendret aktivitetsnivå. Fra 1. juli 1997 ble navnet endret fra Statens teleforvaltning i forbindelse med etablering av registrerings- og tilsynsfunksjoner i samsvar med den nye postloven.

Staten betaler Posten Norge BA for å opprettholde et servicenivå det ikke er bedriftsøkonomisk lønnsomt å drive, men som det er samfunnsmessig ønskelig å opprettholde. Med utgangspunkt i beregninger etter et forbedret beregningsopplegg, men som det fortsatt er knyttet en viss usikkerhet til, foreslås for 1998 550,0 mill kroner til statlig kjøp av posttjenester. Sammen med overskuddet fra enerettsområdet tar bevilgningen sikte på å kompensere merkostnaden ved å drive de bedriftsøkonomisk ulønnsomme tjenestene.

4.3.12 Miljøverndepartementet

	i 1 000 kr		
	SIH 1997	Forslag 1998	Endring
<i>Programområde 12 Miljøvern og regional planlegging</i>			
12.10 Fellesoppgaver, forskning og administrasjon	652 438	623 354	-4,5 pst
12.20 Biomangfold, friluftsliv og kulturminner	525 499	538 034	2,4 pst
12.30 Miljødata, forurensning og miljøeffektivitet (inkl. 2422)	700 229	704 101	0,6 pst
12.50 Regional planlegging, areal- og kartpolitikk (inkl. 2465)	356 385	375 186	5,3 pst
12.60 Internasjonalt samarbeid, klima, nord og polarområdene	179 942	174 117	-3,2 pst
Sum før lånetransaksjoner	2 414 493	2 414 792	0,0 pst
Lånetransaksjoner	200	500 000	
Sum Miljøvern og regional planlegging	2 414 693	2 914 792	20,7 pst
Sum Miljøverndepartementet	2 414 693	2 914 792	20,7 pst

St meld nr 58 (1996-97) Miljøvernpolitikk for en bærekraftig utvikling - Dugnad for framtida, St meld nr 35 (1996-97) Om rovviltforvaltning og St meld nr 29 (1996-97) Regional planlegging og arealpolitikk innebærer nye miljøvernpolitiske utfordringer over et bredt spekter. Hovedprioriteringene i Miljøverndepartementets budsjett for 1998 er bl a tiltak for å følge opp disse tre stortingsmeldingene.

Statens miljøfond – For å styrke satsingen på ny miljøvennlig teknologi, foreslår regjeringen å opprette Statens miljøfond. Formålet med miljøfondet er å stimulere virksomheter til å ta i bruk og videreutvikle ny teknologi som bidrar til å redusere utslipp av klimagasser og andre miljøskadelige utslipp. Det foreslås bevilget 500 mill kroner i lån og 100 mill kroner i grunnkapital. Statens nærings- og distriktsutviklingsfond (SND) vil forvalte ordningen.

Vern og bruk av biologisk mangfold – Det vil bli startet opp et 5-årig program for kartlegging, verdiklassifisering og overvåking av biologisk mangfold. I tillegg er det innarbeidet en styrking av bevilgningen til erstatninger og forebyggende tiltak mot rovviltskader. Det er i denne sammenheng overført 10 mill kroner til forebyggende tiltak fra Landbruksdepartementet. Det nye budsjettkapittel 1426 inkluderer midler til etablering og drift av Statens naturoppsyn (SNO). Styrkingen av SNO vil bl a styrke arbeidet mot miljøkriminalitet.

Klimatiltak – En internasjonalt forpliktende klimavtale i Kyoto vil stille sterkere krav til nasjonale tiltak innen alle sektorer. Det vil bli lagt vekt på å

stimulere til energieffektivisering og økt bruk av varmepumper, bioenergi og andre fornybare energikilder. For å begrense utslipp av klimagasser fra industrielle prosesser som ikke er avgiftsbelagt, tas det sikte på å inngå nye avtaler med utvalgte bransjer. Den klimarelaterte forskningen vil bli styrket i 1998. Innsatsen på utvikling og implementering av klimateknologi vil bli trappet opp betydelig, jf etableringen av Statens miljøfond.

Helse- og miljøfarlige kjemikalier – Dette er et viktig område for å sikre en bærekraftig utvikling. Det er utarbeidet nye ambisiøse mål for å hindre at bruk og utslipp av kjemikalier forårsaker skade på mennesker eller miljø. Særlig høyt prioritert er arbeidet med å redusere utslipp via produkter. Det vil også bli lagt vekt på det internasjonale arbeidet for å begrense og utfase de farligste kjemikaliene.

Lokal Agenda 21 – Forebyggende helse- og lang-siktig miljøvernarbeid skal forankres som sterke og aktive politikkområder i alle kommuner innen år 2002, og Lokal Agenda 21 går ut på å stimulere og støtte kommunenes arbeid med å realisere lokale handlingsplaner som skal forankres i kommuneplanene. Planene skal være verktøy for å dreie utviklingen i egen kommune i en mer bærekraftig retning.

Nasjonalt informasjonssystem – Effektiv og målrettet regional planlegging og arealpolitikk forutsetter et felles grunnlag av geografisk basisinformasjon (digitalt kartverk), og samordnet forvaltning av geografisk informasjon med viktige data for alle parter. Prioriteringen omfatter også etablering av elektroniske sjøkart for norskekysten.

4.3.13 Planleggings- og samordningsdepartementet

	i 1 000 kr		
	S III 1997	Forslag 1998	Endring
<i>Programområde 00 Konstitusjonelle institusjoner</i>			
00.20 Slottsforvaltningen.....	59 700	45 198	-24,3 pst
<i>Programområde 01 Fellesadministrasjon</i>			
01.00 Administrasjon mv.....	311 459	325 694	4,6 pst
01.10 Fylkesmannsembetet.....	302 473	311 308	2,9 pst
01.20 Forvaltningspolitikk og statlige fellestjenester	434 276	395 146	-9,0 pst
01.30 Partistøtte	200 730	194 580	-3,1 pst
01.40 Pensjoner mm	6 357 623	6 659 126	4,7 pst
01.50 Konkurrans- og prispolitikk.....	194 538	188 575	-3,1 pst
01.60 Statsbygg	1 612 780	4 039 225	150,5 pst
Sum før lånetransaksjoner	9 413 879	12 113 654	28,7 pst
Lånetransaksjoner.....	50 000	50 000	0,0 pst
Sum Fellesadministrasjon.....	9 463 879	12 163 654	28,5 pst
Sum Planleggings- og samordningsdepartementet.....	9 523 579	12 208 852	28,2 pst

Det er opprettet et nytt kapittel 1580 Bygg utenfor husleieordningen. Dette innebærer en ny ordning hvor bevilgninger til samtlige byggeprosjekter der Statsbygg er byggherre samles over Planleggings- og samordningsdepartementets budsjettkapitler. Tidligere er slike bevilgninger tildelt direkte til respektive fagdepartementers budsjettkapitler. For 1998 foreslås en bevilgning på om lag 2,3 mrd kroner over kapittel 1580.

Programkategori 00.20 Slottsforvaltningen er i hovedsak knyttet til forvaltning, drift, vedlikehold og ettersyn av Slottet, Bygdøy kongsgård og Oscarshall slott. Bevilgningsforslaget for 1998 innebærer en reduksjon på om lag 24 pst i forhold til S III 1997 og kan i hovedsak tilskrives ferdigstilling/avslutning av inventararbeidene ved Slottet.

Bevilgningsforslaget for *Programområde 01 Fellesadministrasjon* er om lag 12,2 mrd kroner og representerer en økning i forhold til S III 1997 på om lag 29 pst, som i hovedsak knytter seg til teknisk omlegging for byggeprosjekter. Bevilgningsforslaget knyttet til byggevirksomhet er om lag 4,0 mrd kroner.

Det foreslås bevilget 6,7 mrd kroner til de ulike pensjonsordningene, inklusive driften av Statens Pensjonskasse. Dette innebærer en økning som skyldes regulering av grunnbeløpet i folketrygden, og økende antall pensjonister. Budsjettets rammer utover bygg, pensjoner og tilskudd til politiske partier, i alt om lag 1,1 mrd kroner, dekker driften av departementet og underliggende virksomheter, og vil i 1998 særlig konsentreres om følgende tiltak:

- Igangsetting av utredning om makt og demokrati
- Oppfølging av tiltak i Statssekretærutvalget for IT: Den norske IT-veien Bit for Bit, og Statssekretærutvalget for reformer i offentlig forvaltning
- Omstillingsprogram for fylkesmannsembetet
- Fullføring av utviklingsprosjektet i Statens Pensjonskasse (kombinert IT- og organisasjonsutvikling) for å sikre korrekte pensjonsutbetalinger
- Kompetanseoppbygging som følge av utvidet ansvarsområdet for Konkurransetilsynet
- Benytte oppkjøpt eiendomsmasse ved Akerselva til å skape grunnlag for flere etableringer i Oslo indre øst.

4.3.14 Finans- og tolldepartementet

		i 1 000 kr		
		SIII 1997	Forslag 1998	Endring
<i>Programområde 00 Konstitusjonelle institusjoner</i>				
00.10	Det kongelige hus	23 800	24 650	3,6 pst
00.30	Regjering	89 550	100 050	11,7 pst
00.40	Stortinget og underliggende institusjoner	663 951	702 356	5,8 pst
Sum Konstitusjonelle institusjoner		777 301	827 056	6,4 pst
<i>Programområde 23 Finansadministrasjon</i>				
23.10	Finansadministrasjon	255 750	261 850	2,4 pst
23.20	Skatte- og avgiftsadministrasjon	3 303 300	3 510 700	6,3 pst
23.30	Offisiell statistikk	345 100	365 100	5,8 pst
23.40	Andre formål	407 300	699 400	71,7 pst
Sum Finansadministrasjon		4 311 450	4 837 050	12,2 pst
<i>Programområde 24 Renter og avdrag på statsgjeld</i>				
24.10	Innenlandsk statsgjeld	18 739 700	18 928 000	1,0 pst
24.20	Utenlandsk statsgjeld	25 592 000	17 614 000	-31,2 pst
Sum Renter og avdrag på statsgjeld		44 331 700	36 542 000	-17,6 pst
Sum Finans- og tolldepartementet		49 420 451	42 206 106	-14,6 pst

Programområde 00 Konstitusjonelle institusjoner omfatter Kongehuset, Statsministerens kontor, Statsrådet, Stortinget, Forsvarets ombudsmannnemnd, Stortingets ombudsmann for forvaltningen, Stortingets kontrollutvalg for etterretnings-, overvåkings- og sikkerhetstjeneste og Riksrevisjonen. Økningen på 50 mill kroner, dvs 6 pst, fra S III 1997 skyldes i hovedsak istandsetting av Nedre Vollgt. 18 (Perminalen) og økte driftsutgifter.

Programområde 23 Finansadministrasjon er økt med 526 mill kroner, dvs 12 pst. Over halvparten av økningen er relatert til kompensasjon for merverdiavgift til kommuner og fylkeskommuner for kjøp av visse tjenester fra registrerte næringsdrivende. Videre skyldes økningen IT-anskaffelser samt videreutvikling av større IT-baserte forvaltningssystemer i skatte-, avgifts- og tolladministrasjonen.

Forslaget innebærer en viss styrking av budsjettet til toll- og avgiftsetaten og en videreføring av budsjettet til skatteetaten. Økningen under Offisiell statistikk skyldes bl a forberedelse av folke- og bolig telling og landbrukstelling samt budsjettekniske endringer.

Spesielle satsingsområder i 1998 under Finansdepartementet vil være:

- Oppfølging av forvaltningen av Statens petroleumsfond.
- Ulike tiltak innenfor skatte- og avgiftsadministrasjonen, herunder bl a utvikling av nytt skatteregnskap, modernisering av merverdiavgiftsforvaltning

gen samt videreutvikling av regnskaps- og registersystemer i toll- og avgiftsetaten.

- Oppfølging av nytt økonomiregelverk i staten.
- Videreføre tiltak mot økonomisk kriminalitet innen skatte-, avgifts- og tollområdet og finansmarkedet.

Gjennom bruk av IT, kombinert med omstilling/kompetanseheving innenfor skatte-, avgifts- og tolladministrasjon legges det opp til en fortsatt styrking av arbeidet med fastsettelse og kontroll av mer kompliserte skatte-, avgifts- og tollforhold. Samarbeidet mellom skatteetaten og politiet i forbindelse med etterforskning av økonomiske straffesaker videreføres.

Under programområde 24 Renter og avdrag på statsgjeld anslås utgiftene å gå ned med 7,8 mrd kroner fra S III 1997. Reduksjonen skyldes lavere rente- og avdragsbetalinger på utenlandsk statsgjeld. For 1998 anslås avdragene på utenlandsgjelden til om lag 16,2 mrd kroner mot 23,8 mrd kroner i 1997. Renteutgiftene er redusert som følge av den betydelige nedbetalingen av utenlandsgjelden som skjedde gjennom 1997.

Under programområde 25 Statsbankene mv er det på kap 2430 Lån til statsbankene ikke ført opp noen bevilgning i 1997 eller forslag til bevilgning i 1998. Bakgrunnen for dette er at ansvaret for budsjettering av statsbankenes innlån fra staten ble overført fra Finansdepartementet til de respektive fagdepartementene i forbindelse med salderingen av budsjettet for

1997, jf Budsjett-innst S II (1996-97) og St prp nr 1 Tillegg nr 7 (1996-97). Kap 2430 Lån til statsbankene ble i denne forbindelse avvirket og fordelt på

budsjettene til Kommunal- og arbeidsdepartementet, Landbruksdepartementet, Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet og Nærings- og handelsdepartementet.

4.3.15 Forsvarsdepartementet

	i 1000 kr		
	S III 1997	Forslag 1998	Endring
<i>Programområde 04 Militært forsvar</i>			
04.00 Militært forsvar m.v.....	24 113 721	23 840 468	-1,1 pst
Sum før lånetransaksjoner	24 113 721	23 840 468	-1,1 pst
Lånetransaksjoner	31 000	1 000	-96,8 pst
Sum Militært forsvar.....	24 144 721	23 841 468	-1,3 pst

Over Forsvarsdepartementets budsjett foreslås bevilget 23,8 mrd kroner. Regjeringen følger i forslag til forsvarsbudsjettet for 1998 opp de langsiktige mål for utviklingen av Forsvaret.

Forsvarsbudsjettets prosentvise realutvikling fra år til år beregnes med utgangspunkt i «nettbudsjettet» for de to årene som skal sammenlignes. Nettobudsjettet er brutto utgiftsbudsjett minus de inntekter som påvirker utgiftssiden, og som kan variere betydelig fra år til år. Nettobudsjettet har ingen reell endring i forhold til S III 1997. Når S III 1997 korrigeres for en reduksjon på 94,8 mill kroner i f m salderingen av 1997-budsjettet, blir det en økning på 0,4 pst.

Brutto utgiftsbudsjett reduseres nominelt med 303,3 mill kroner eller 1,3 pst. Hovedforklaringen på denne reduksjonen er at ekstrabevilgningene som er tilført forsvarsbudsjettet over flere år i forbindelse med Forsvarets relokalisering av avdelinger rundt Gardermoen utgår i 1998 i tråd med ferdigstilling av relokaliseringsarbeidene. Behovet for og Stortingets vedtak om ekstraordinære midler til relokaliseringen har kommet etter at Stortinget behandlet St meld nr 16 (1992-93) som beskriver mål og ressursbehov for å realisere ny fastsatt krigsstruktur. For å unngå en sammenblanding med oppfølging av langtidsmeldingens mål, er de ekstra bevilgede midler holdt utenfor beskrivelsen av reelle rammeendringer.

Utviklingen av Forsvaret til en moderne, mer kompetent, velutstyrt og omstillingsdyktig organisasjon går som planlagt med mindre justeringer av kurs og framdrift. Budsjettforslaget for 1998 følger i store trekk opp de overordnede mål som Stortinget har sluttet seg til. Av konkrete tiltak for nødvendig tilpasning til strukturmål for forsvarets oppbygging i krig, foreslås at fire kystartillerifort/-batterier (127 mm) blir faset ut av krigsstrukturen.

Materiellinvesteringene øker reelt med 6,0 pst i forhold til bevilgningsnivået i 1997 etter at budsjettet ved salderingen ble vedtatt redusert med 800 mill kroner. Det betyr lavere takt i investeringstempoet i

forhold til hva gjeldende langtidsmelding (St meld nr 16 1992-93) legger opp til. Det skyldes at det har vært et relativt hardt press på driftsbudsjettet i de første årene av omstillingsprosessen. Forsvarsdepartementet har, i likhet med i 1997-budsjettet, følgelig ikke funnet grunnlag for å gjennomføre ytterligere driftsreduksjoner totalt sett. Det vil derfor bli en reell økning av driftsbudsjettet med 0,3 pst ekskl internasjonale operasjoner, redningstjeneste og kystvakt. Utgifter til internasjonale operasjoner reduseres med reelt 44,4 pst, se nedenfor. Enkelte omstillingstiltak som er iverksatt, har blitt forsinket dels på grunn av en vanskelig personellsituasjon. Andre tiltak har ikke gitt forventede innsparinger. Dessuten bidrar ikke minst drift av nytt og komplisert materiell til et økt driftsbehov. Derfor er det lagt vekt på å unngå en ytterligere svekkelse av bemanningen på materiellinvesteringsprosjektene. En slik vektlegging vil også bidra til økt realisme i budsjettanslagene på investeringsbudsjettet. Bygge- og anleggsvesteringene reduseres med reelt 6,8 pst.

Forsvaret skal gjennomføre materiellinvesteringsprosjekter i 1998 for i underkant av 6 mrd kroner. Selv om dette nivået ligger noe lavere enn det nivå gjeldende langtidsmelding tilrår, endres ikke ambisjonen om å opprettholde et tidsbegrenset invasjonforsvar i en landsdel. I neste langtidsmelding, som vil ha gyldighet for de beslutninger som skal tas i perioden 1999-2002 om Forsvarets utvikling, vil behovet for justeringer av gjeldende politiske retningslinjer bli drøftet. Eventuelle endringer vil bli fulgt opp med konkrete forslag. Meldingen vil bli lagt fram tidlig i 1998.

Innenfor et stramt driftsbudsjett er treningsvirksomhet prioritert. Hæren og Heimevernet vil opprettholde virksomheten i forhold til 1997. Sjøforsvaret har en mindre økning av repetisjonstjenestene i forhold til 1997. Luftforsvaret vil på grunn av overgang til ny basestruktur og et nytt operasjonsmønster ha en noe redusert aktivitet i forhold til 1997.

Tiltak for å kompensere for tilfeldig avgang av enkelte personellgrupper er høyt prioritert i 1998.

Det legges opp til en ny justering av tjenestetidsmønsteret. For Luftforsvaret foreslås overgang fra 9 måneders tjeneste til 12 måneder for alle mannskapskategorier. Total mannskapsstyrke pr 1. ordinære tjenstedag blir om lag 20 700 på grunn av relativt små årskull, som er noe mindre enn i 1997. Alle tjenestedyktige skal innkalles.

Sjøforsvarets driftsbudsjett er tilført midler som er øremerket vedlikeholdsoppdrag som skal utføres ved Kværner Kimek (Kirkenes). Regjeringen foreslår at forsvarsbudsjettet over en treårsperiode tilføres 30 mill kroner til formålet.

Aktiviteten for Kystvakten, inklusive indre kystvakt, videreføres samlet på samme nivå som for 1997.

På Redningstjenestens budsjett er det budsjettert med midler til styrking av tjenesten i Oslofjordområdet. Leieavtale vil inngås i 1998 og budsjettet øker som følge av dette.

Det er i budsjettet avsatt midler til norsk deltakelse i NATOs stabiliseringsstyrke i Bosnia (SFOR) til 1. juli 1998, som er det tidspunktet styrkens mandat utløper. Når det gjelder deltakelse i UNIFIL-styrken, er det avsatt midler for deltakelse første halvår 1998. Det vises til nærmere omtale i Forsvarsdepartementets fagproposisjon.

Norge vil i 1998 delta i to nye samarbeidsprosjekter med de baltiske land. Det er avsatt til sammen 10,4 mill kroner som norsk bidrag til etablering av henholdsvis et felles baltisk luftovervåkingssystem og en felles baltisk marineskvadron.

4.3.16 Olje- og energidepartementet

		i 1 000 kr		
		S III 1997	Forslag 1998	Endring
<i>Programområde 05 Sivilt beredskap</i>				
05.00	Sivilt beredskap under Olje- og energidepartementet.....	31 635	24 350	-23,0 pst
<i>Programområde 18 Olje- og energiformål</i>				
18.00	Administrasjon.....	102 400	105 750	3,3 pst
18.10	Petroleumsforvaltning	264 500	293 650	11,0 pst
18.20	Energi- og vassdragsforvaltning	561 500	688 800	22,7 pst
18.30	Forskningsformål.....	183 300	186 800	1,9 pst
18.70	Petroleumsvirksomheten.....	-8 591 000	26 004 000	-
Sum Olje- og energiformål.....		-7 479 300	27 279 000	-
Sum Olje- og energidepartementet.....		-7 447 665	27 303 350	-

Bevilgningen til Oljeforsyningsberedskap foreslås redusert med vel 7 mill kroner i forhold til vedtatt budsjett 1997. Reduksjonen har i hovedsak sammenheng med ferdigstilling av et arbeid med nødvendig tilpasning av beredskapsproduktene i henhold til EU-bestemmelser om svovelinnhold som blir gjennomført i 1997.

Driftsoverskuddet til Statens direkte økonomiske engasjement (SDØE) er i budsjettet for 1998 netto budsjettert på statsbudsjettets inntektsside i stedet for utgiftssiden. Videre er det foretatt en budsjettmessig omlegging av ordningen med refusjon av dokumentavgift i forbindelse med omdannelse eller sammen slåing av energiverk.

Under *petroleumsvirksomheten* budsjetteres det med et driftsoverskudd for SDØE på i overkant av 41 mrd kroner på inntektssiden. Dette er en økning på om lag 12 mrd kroner i forhold til S III 1997 og skyldes i hovedsak økt oljeproduksjon. Inntektsanslaget for 1998 er utarbeidet på grunnlag av en gjennomsnittlig oljepris på 125 kroner pr fat. SDØEs andel av inves-

teringene forventes for 1998 å bli om lag 25 mrd kroner, en økning på i overkant av 5 mrd kroner i forhold til S III 1997. Økningen skyldes omfattende investeringer i flere store prosjekter der SDØE har en stor andel. Det budsjetteres med 2,45 mrd kroner i utbytte fra Statoil.

Det foreslås totalt bevilget i underkant av 690 mill kroner under *energi- og vassdragsforvaltning*, en økning på i overkant av 127 mill kroner i forhold til S III 1997. Det foreslås totalt bevilget 137 mill kroner til *introduksjon av ny energiteknologi og bioenergi*, en økning på 46 mill kroner i forhold til S III 1997. Økningen vil bli benyttet til å stimulere utviklingen av fleksible energisystemer, spesielt til oppvarmingsformål, ved å introdusere nye energikilder og teknologier. Videre vil det bli lagt til rette for et bredere og mer velfungerende marked for bioenergi gjennom å sikre forpliktende deltakelse fra sentrale aktører på tilgangs-, transport-, omdannings- og forbrukssiden. Bevilgningene til informasjon og opplæring trappes noe ned gjennom forslaget på 36 mill kroner. Drifts-

bevilgningene til Norges vassdrags- og energiverk (NVE) økes med i overkant av 13 mill kroner. Økningen er knyttet til en styrking av prognose- og flomvarslingstjenesten og for å sette NVE bedre i stand til å håndtere en økt arbeidsmengde innenfor prioriterte områder. Det foreslås bevilget 33 mill kroner til sikring av flomavløp ved Solbergfoss.

Under *Petroleumsforvaltning* foreslås det totalt bevilget om lag 295 mill kroner, en økning på 30 mill kroner i forhold til S III 1997. Økningen har sammenheng med en opptrapping av bevilgningen til Norsk Oljemuseum hvor det foreslås 30 mill kroner knyttet til tilsagnsforpliktelse som inngås i 1997.

Det foreslås bevilget om lag 187 mill kroner til *forskning og utvikling* over Olje- og energidepartementets budsjett, en økning på 3,5 mill kroner i forhold til S III 1997. Den offentlige innsatsen konsentreres om langsiktig kunnskapsoppbygging (strategiske FoU-programmer og grunnforskning). Forskning knyttet til nye fornybare energikilder og effektiv energibruk er gitt prioritet i budsjettet for 1998.

4.3.17 Ymse utgifter

Under programområde 26 Ymse utgifter foreslås bevilget 5,9 mrd kroner. Av dette er det ført opp 1,1 mrd kroner til ekstraordinære sysselsettingstiltak. Det foreslås at Finansdepartementet gis fullmakt til å disponere bevilgningen etter behov. En nærmere omtale av arbeidsmarkedspolitikken er gitt under omtalen av Kommunal- og arbeidsdepartementets budsjett.

Til tilfeldige utgifter er det oppført 4,8 mrd kroner. Bevilgningen står som motpost for tilleggsbevilgninger og overskridelser, bl a til lønnsoppgjør for statsansatte, regulering av pensjoner i folketrygden, jordbruksavtalen og uforutsette utgifter.

4.4 UTVIKLINGSTREKK OG PRIORITERINGER PÅ STATSBUDDSJETTET I ÅRENE 1991-97

Endringene i nivået på og sammensetningen av statsbudsjettets utgifter må ses i sammenheng med

langtidsprogrammene for 1990-93 (St meld nr 4 (1988-89)) og 1994-97 (St meld nr 4 (1992-93)), og i den makroøkonomiske utviklingen. Langtidsprogrammet for 1990-93 varslet flere store og utgiftskrevende satsinger, særlig innen utdanning, familie- og oppvekstpolitikken, og helse- og sosialpolitikken. Programmet for 1994-97 la vekt på å konsolidere og effektivisere offentlig sektor, for på denne måten å følge opp de satsingene som ble påbegynt tidligere på 90-tallet, og skape rom for en varig høy innsats innenfor prioriterte områder.

Som en del av denne strategien har det vært både ønskelig og nødvendig å redusere utgiftene til områder som har lavere prioritet. Langtidsprogrammene inneholder retningslinjer for den samlede utviklingen i statens utgifter i perioden, og for hvilke områder som skal prioriteres. I programmet for 1990-93 var det lagt opp til en reell, underliggende vekst i statens utgifter på om lag 1,5 pst, mens det for 1994-97 er forutsatt at utgiftsveksten i perioden ikke skal overstige veksten i BNP for Fastlands-Norge.

4.4.1 Utviklingen i statsbudsjettets inntekter og utgifter

Analysen i dette avsnittet bygger på opplysninger fra tabellen i vedlegg 2. Tabellen i vedlegget er bygget opp etter samme mønster som tabellen i boks 1 i kapittel 1. Historiske tall for statsbudsjettets utgifter og inntekter er gruppert etter artskategorier og gir et bilde av utviklingen på 90-tallet. Tallene for 1991 til 1996 er regnskapstall, mens tallene for 1997 består av vedtatt budsjett for 1997 sammen med vedtatte tilleggsbevilgninger i 1. halvår.

Den detaljerte oppstillingen for 1991-96, slik det er gjort i boks 1.1, finnes i vedlegg 2. I dette kapitlet gjengis de aggregerte størrelsene fra vedleggstabellen.

Tabell 4.1 Statsbudsjettets inntekter og utgifter 1991 - 1997 (Mill kroner)

	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997
<i>Inntekter</i>							
Skatter og avgifter fra Fastlands-Norge	206 636	215 290	216 131	238 760	263 535	287 604	319 331
Inntekter av statens forretningsdrift.....	10 163	5 684	6 971	8 882	3 481	3 860	2 662
Renter og aksjeutbytte.....	29 006	28 604	27 071	23 501	23 495	23 066	19 079
Andre inntekter.....	24 214	25 652	26 921	29 360	31 662	30 507	20 313
Petroleumsinntekter	46 467	42 214	44 630	44 018	50 184	61 110	68 600
Statsbudsjettets inntekter (ekskl lånetransaksjoner)	316 486	317 445	321 723	344 521	372 357	406 147	429 985
<i>Utgifter</i>							
Driftsutgifter (inkl forretningsdriften)	59 798	62 437	64 081	66 661	67 810	71 881	72 340
Investeringer.....	22 317	22 590	22 232	20 981	19 083	20 810	18 648
Petroleumsvirksomheten	6 995	11 709	16 608	18 442	11 674	-8 776	-9 491
Overføringer til andre statsregnskap.....	16 708	8 951	7 676	7 938	7 880	6 847	6 835
Overføringer til kommunesektoren.....	48 806	52 266	51 752	51 736	54 178	54 489	70 072
Overføringer til private.....	164 183	176 200	181 241	186 965	187 168	193 590	199 333
Renter.....	17 456	18 254	22 008	20 721	20 490	20 151	17 162
Statsbudsjettets utgifter (ekskl lånetransaksjoner)	336 263	352 406	365 597	373 444	368 283	358 991	374 898
<i>Lånetransaksjoner</i>							
Tilbakebetalinger.....	3 528	46 368	14 711	50 167	42 120	54 789	32 807
Utlån og avdrag.....	45 885	67 097	37 591	53 828	39 896	99 000	70 053
Netto lånetransaksjoner	42 357	20 729	22 881	3 661	-2 224	44 211	37 246

BOKS 4.1 Data for utviklingen i statsbudsjettets inntekter og utgifter

Dataene i dette avsnittet er hentet fra offisielle regnskaper og budsjetter. Konsekvensene av omorganisering av statlig forretningsvirksomhet, funksjonsendringer mellom departementer og omlegging av budsjetteringspraksis er bare i begrenset grad korrigert inn i de offisielle tallseriene. I tillegg vil overføringer mellom budsjettår og bruk av merinntektsfullmakter kunne gjøre det misvisende med sammenligninger mellom budsjettet i ett år og regnskapstall for foregående år.

På bakgrunn av de nevnte svakhetene er det gjort visse korreksjoner i datamaterialet. Derfor vil det for enkelte områder ikke være samsvar mellom tall som er oppgitt her og tall som finnes i offisielle dokumenter.

Alle tall er oppgitt i løpende priser.

Statsbudsjettets utgifter i 1997 består blant annet av 17 pst driftsutgifter, 4 pst investeringer, 15 prosent kommuneoverføringer og 44 pst andre overføringer. I 1991 var fordelingen omtrent den samme, andelen til drift og kommuneoverføringer var noe lavere, mens investeringene holdt en litt større andel. Andre overføringer inneholder trygdeutbetalingene til pensjonister, uføre, sykelønn, barnetrygd og andre typer overføringer som jordbruksoverføringer, u-hjelp, bostøtte osv. Denne typen overføringer til private holder seg på samme andel av de totale utgiftene i statsbudsjettet i 1997 som i 1991, men andelen har svingt noe i løpet av perioden.

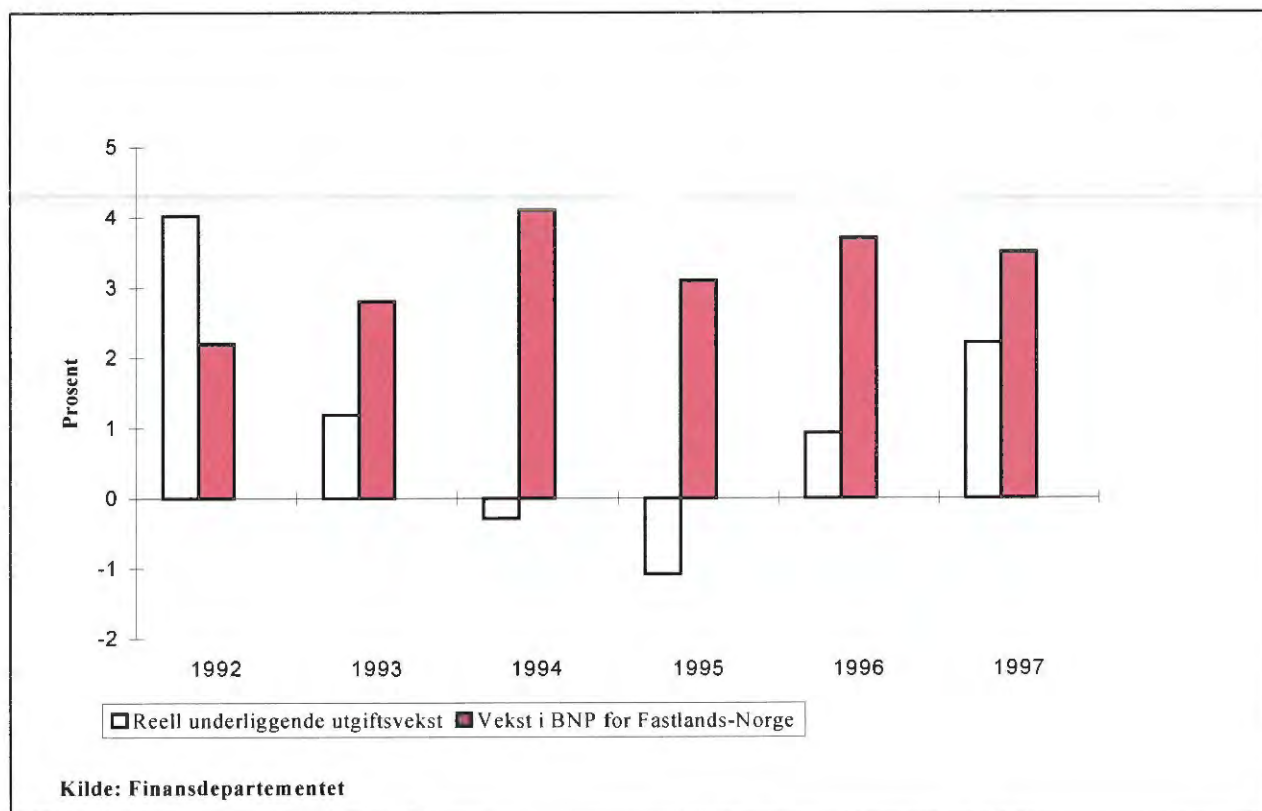
Skatter og avgifter representerer 70 pst av de samlede inntektene i 1997, mens de representerte 58 pst i 1991. Oljeinntektene, unntatt overføringene fra oljefondet, har økt fra 13 pst i 1991 til 15 pst i 1997. Statens inntekter av renter og aksjeutbytte utgjorde 8 pst i 1991 og 4 pst av de totale inntektene i 1997.

Selv over en begrenset tidsperiode som 1991 til 1997 har det skjedd store endringer innenfor ulike deler av statsbudsjettet. Endringene er i stor grad av teknisk karakter. Inntekts- og utgiftstallene som vises i vedlegg 2 gjenspeiler nedleggelsen av Skattefordelingsfondet i 1997. Mens fellesskatten tidligere ble inntektsført i Skattefordelingsfondet og fordelt mellom kommuneforvaltning og staten, blir nå hele fellesskatten inntektsført på statsbudsjettet. Kommuneforvaltningens bortfall av overføring fra Skattefordelingsfondet er kompensert med økte kommuneoverføringer fra statsbudsjettet. Dermed har både inntektssiden og utgiftssiden på statsbudsjettet blitt økt, men dette er en teknisk endring som ikke innebærer reelle inntekts- eller utgiftsøkninger i forhold til foregående år. Et tilsvarende forhold gjelder SND som ikke ble opprettet før 1993. Flere av virkemidlene som fondet administrerer i dag lå fordelt på andre virksomheter (Distriktenes Utbyggingsfond, Industribanken mv). De låneordningene som eksisterte ble nettoført på statsbudsjettet og dermed ikke spesifisert på samme måte som fra 1994 og framover. Tilbakebetalinger kan dermed ikke spesifiseres som de påfølgende år for de første årene i perioden. I 1992 inneholder både andre tilbakebetalinger og andre lånetransaksjoner store beløp sammenlignet med årene før og etter. Dette skyldes omdannelsen fra forvaltningsbedrifter til statsforetakene Statnett SF og Statkraft SF.

4.4.2 Prioriteringer innen enkelte politikkområder

Figur 4.1 viser statsbudsjettets reelle, underliggende utgiftsvekst (jf omtalen av dette begrepet i nasjonalbudsjettet) og veksten i BNP for Fastlands-Norge i årene 1992-97. For årene 1994-97 ligger utgiftsveksten godt under den øvre grensen som var satt for denne langtidprogramperioden. En viktig årsak til dette er at den økonomiske utviklingen de siste årene har vært sterkere enn forventet, noe som har gjort det nødvendig å føre en strammere finanspolitikk enn forutsatt i langtidprogrammet. Utgiftsveksten er i figuren oppgitt i forhold til anslag på regnskap for foregående år.

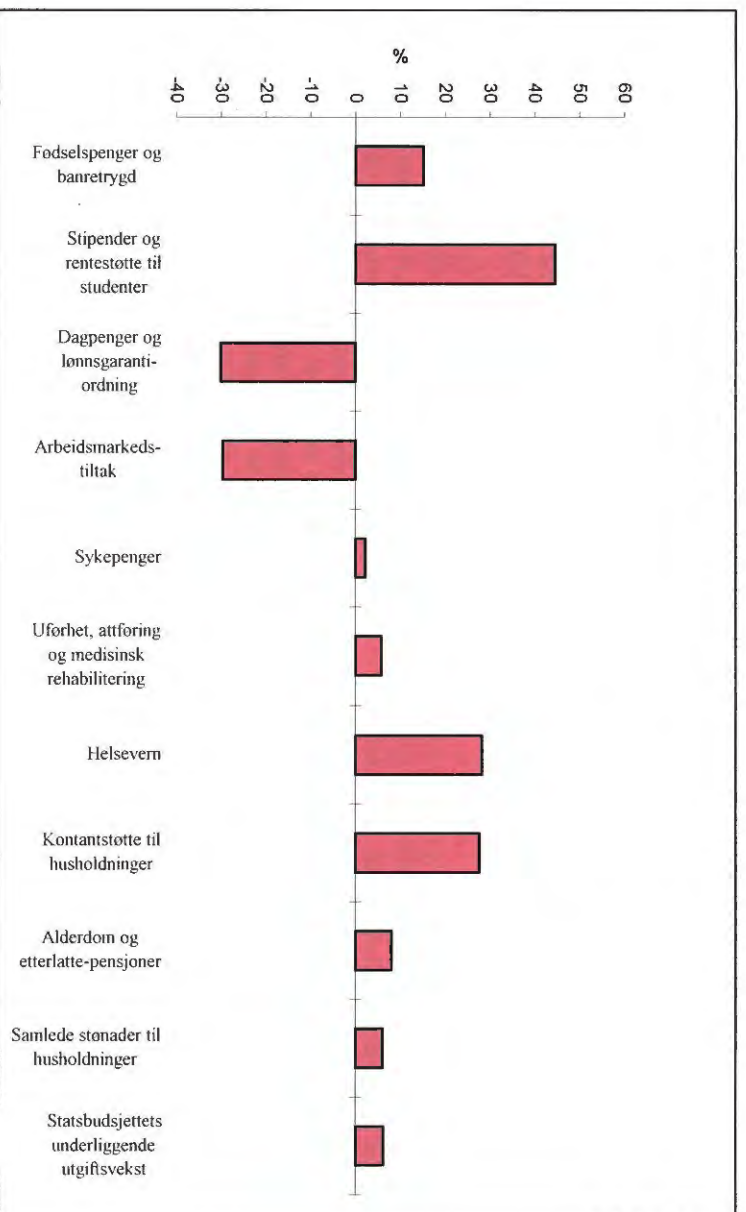
Figur 4.1 Reell underliggende utgiftsvekst på statsbudsjettet og BNP for Fastlands-Norge. Prosentvis vekst fra året før. Regnskap 1991-96. Anslag 1997.

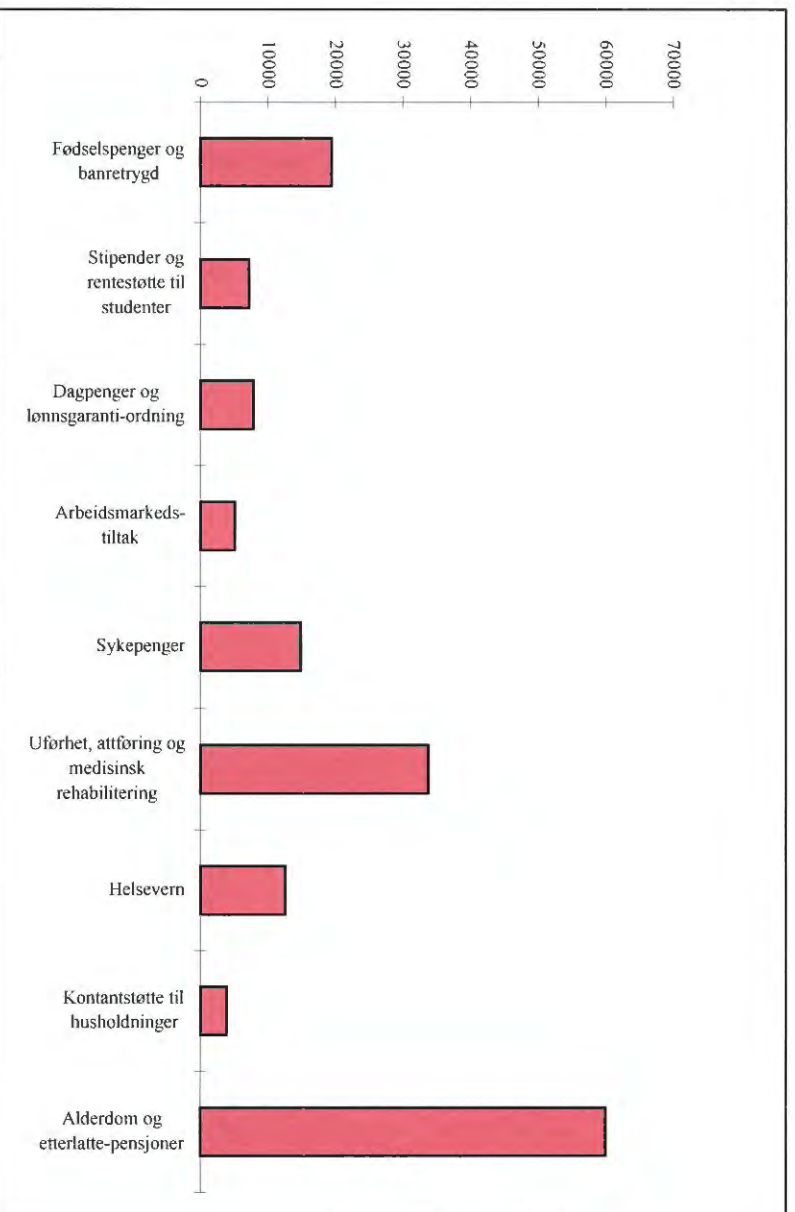
De viktigste overføringene fra statsbudsjettet til husholdninger utgjør i 1997 samlet sett om lag 165 mrd kroner. Disse overføringene er i stor grad rettighetsbaserte stønader slik at utgiftene vokser automatisk ut fra økte opptjente rettigheter og den demografiske utviklingen. I en periode der det er begrenset rom for vekst i statsbudsjettets samlede utgifter er det nødvendig å begrense veksten i disse stønadene hvis en skal skape rom for nye reformer innen skole- og

helsevesenet. De fleste stønadsordningene ligger under Folketrygden. Enkelte større stønader til husholdninger ligger imidlertid også på statsbudsjettet. Dette gjelder først og fremst barnetrygden, stønader til studenter, arbeidsmarkedstiltak og bostøtte. Det fokuseres i dette avsnittet på utviklingen i statsbudsjettets overføringer til husholdninger i perioden 1991-97. De viktigste endringene på budsjettet for 1998 er beskrevet foran i dette kapitlet.

Figur 4.2 Uviklingen for stønader til husholdninger, realvekst 1991-97

Figur 4.3 Stønader til husholdninger 1997, mill kroner

Figur 4.2 viser realveksten i de viktigste statlige stønadsordningene, mens figur 4.3 viser de samme områdenes beløpsmessige betydning i 1997. Som det går fram av figurene, har det i perioden 1991-97 vært en markert realvekst i de statlige støtteordningene for en rekke grupper. De eneste områdene som har fått redusert sine bevilgninger er stønader til arbeidsledige gjennom reduserte utbetalte dagpenger og redusert omfang av arbeidsmarkeditiltak. Denne nedgangen må ses på bakgrunn av at den bedrede arbeidsmarkedssituasjonen med sterkt reduksjon i antall arbeidsledige har gitt flere inntektsgivende arbeid.

Tabell 4.2 inneholder tallmessig grunnlag som figur 4.2 og 4.3 er basert på. Realveksten i stønadene er beregnet ved å deflatere med relevante prisindekser. I stor grad gjelder dette lønnsvekstrater og inntektsvekst ut fra regulering av grunnbeløpet og særtillegget i folketrygden. En fordel ved å bruke en slik beregningsmåte er at den beregnede realveksten ikke bare fanger opp endringer i antall stønadsmottakere men f.eks. også strukturelle endringer som økt gjennomsnittlig opptjening av pensjonsrettigheter for pensjonister. En svakhet med metoden er at tilfeldige utslag i

bokførte utgifter vil framkomme som endret realvekst. Realveksten i tabell 4.2 må derfor i stor grad oppfattes som en indikasjon på utviklingen mer enn eksakte vekstrater. Anslagene for 1997 er i tabell 4.2 basert på bevilgninger gitt i 1. halvår 1997. I kapittel 8 vises det til at det forventes tilleggsbevilgninger under Folketrygden i 2. halvår på i alt 1,2 mrd kroner. Hvis disse tilleggsbevilgningen hadde blitt innarbeidet i tabell 4.2 ville den samlede veksten i stønadene blitt 7 pst som er 1 pst høyere enn i tabell 4.2. Sett over en perioden på flere år vil feilen ved tilfeldige bokføringsmessige utslag bli relativt begrenset.

Lav vekst i konsumprisene har i perioden fra 1991 til 1997 gitt en forholdsvis sterk realinntektsutvikling for arbeidstakere og pensjonister. Reallønnsutviklingen for lønnstakere kan anslås til om lag 10 pst hele perioden sett under ett. Denne økningen i kjøpekraft for husholdningssektoren gjenspeiles ikke i realvekstratene når de beregnes som skissert i foregående avsnitt. I tabell 4.2 har en derfor også inkludert en kolonne der økt kjøpekraft basert på utviklingen i den generelle konsumprisindeksen er inkludert i realveksten.

Tabell 4.2 Stønader til husholdninger, løpende priser og realvekst 1991-97

Område	1991 Mrd kr	1997 Mrd kr	Realvekst 1991-97	Realvekst basert på KPI
<i>Fødselspenger og barnetrygd</i>	13,7	19,5	15 %	26 %
Fødselspenger.....	3,6	6,6	49 %	64 %
Barnetrygd.....	10,1	12,9	3 %	13 %
<i>Stønader til studenter</i>	4,5	7,2	45 %	42 %
Stipender og tiltak for elever og studenter.....	2,2	4,4	63 %	79 %
Rentestøtte.....	2,3	2,8	23 %	7 %
<i>Dagpenger og lønnsgarantiordningen</i>	9,1	7,8	-30 %	-24 %
Dagpenger for arbeidsledige.....	8,5	7,6	-28 %	-22 %
Lønnsgarantiordningen.....	0,5	0,3	-58 %	-54 %
<i>Arbeidsmarkedstiltak</i>	6,2	5,1	-30 %	-23 %
Ordinære tiltak.....	4,7	2,8	-48 %	-43 %
Tiltak for yrkeshemmede.....	1,6	2,3	25 %	37 %
<i>Sykepenger</i>	11,8	14,9	2 %	12 %
<i>Uførhet- og attføringsstønader</i>	26,4	33,8	6 %	13 %
Uførhet.....	19,6	24,9	5 %	13 %
Attføring.....	6,8	8,8	7 %	15 %
<i>Helsevern</i>	8,0	12,6	28 %	41 %
Helsetjenester.....	4,6	5,7	40 %	54 %
Legemidler.....	3,3	6,9	20 %	32 %
<i>Annen kontantstøtte til husholdninger</i>	2,5	3,9	28 %	34 %
Folketrygden.....	1,5	2,3	29 %	41 %
Bostønader.....	1,1	1,5	26 %	26 %
<i>Alderdom og etterlattepensjoner</i>	45,8	60,0	8 %	16 %
Alderspensjoner.....	40,0	53,3	10 %	18 %
Pensjoner til etterlatte.....	4,4	5,3	-4 %	3 %
Krigspensjoner, pensjoner for sjøfolk.....	1,3	1,5	-6 %	1 %
Totale stønader til husholdninger	127,9	164,8	6 %	14 %

Kilde: Finansdepartementet

Økningen i utbetalinger av *fødselspenger* skyldes hovedsakelig utvidelsen av ordningen, som ble varslet i langtidsprogrammet for 1990-93. Andre årsaker er at yrkesaktiviteten blant kvinner har økt, og at menn, som en følge av innføringen av fedrekvoten i 1993, tar ut en større del av permisjonstiden. Når en har hatt en mer moderat økningen i utbetalingene av *barnetrygd* skyldes dette dels en kraftig økning i nivået på barnetrygd i 1991 som følge av innføringen av småbarnstillegget. Økningen i årene etter forklares i hovedsak av en økning i antall barn mellom 0 og 15 år.

Det sterke veksten i stipender til studenter må både forklares gjennom økt opptakskapasitet på universiteter og høyskoler og at stipendandelen i utbetalingene

fra Statens lånekasse for utdanning har økt i løpet av perioden.

Bevilgningen relatert til arbeidsmarkedet er nært knyttet opp til utviklingen i ledigheten. Antallet ledige og antallet ordinære tiltaksplasser økte i perioden 1991-93. Etter 1993 har ledigheten vært på vei ned. I denne perioden har regjeringen lagt opp til å la tiltaksomfanget følge utviklingen i ledigheten. Tiltaksomfanget for yrkeshemmede har økt sterkt i løpet av perioden.

Etter en reell reduksjon i *sykepengeutbetalingene* fra 1991 til 1994 begynte disse utbetalingene igjen å øke fra 1995. Det reelle nivået på sykepengeutbetalingen vil i 1997 dermed bli høyere enn nivået i 1991.

5. Statsbankenes innvilgningsrammer og utlånsrenter

5.1 STATS BANKENE

Statsbankenes utlånsvirksomhet har enten vært styrt av innvilgningsrammer (rammer for nye innvilgninger av lån til låntakerne) eller av rammer for bankenes netto utlånsvekst (rammer for hvor mye bankenes utestående lånemasse kan øke med i løpet av budsjettåret). Husbanken, Landbruksbanken og Statens nærings- og distriktsutviklingsfond foreslås i 1998 styrt av innvilgningsrammer, mens Kommunalbanken foreslås styrt av en ramme for netto utlånsvekst. Til forskjell fra de øvrige statsbankene har ikke Lånekassen for utdanning noen eksplisitt ramme knyttet til utlåne- ne. Nye innvilgninger av lån i Lånekassen for utdanning følger av bl a studenttall, kostnadsnorm og stipendandel.

Statsbankene, med unntak av Kommunalbanken, finansierer sine utlån ved å låne fra staten. Tilsvarende vil statsbankene innbetale til staten de avdrag som de selv mottar fra sine låntakere. Disse avdragene går til nedskrivning av statsbankenes gjeld til staten. Ansvar for budsjettering av statsbankenes lånetransaksjoner med staten ble i forbindelse med salderingen av budsjettet for 1997 overført fra Finansdepartementet til de berørte fagdepartement, jf St prp nr 1 Tillegg nr 7

(1996-97). Bevilgningene til utlån fra staten til statsbankene, avdrag til staten, renter til staten og låne- og garantiprovisjoner til staten er derfor ført under kapitler på de respektive fagdepartementenes budsjetter i 1998.

5.1.1 Statsbankenes utlånsrammer

For 1998 foreslår regjeringen en total ramme for statsbankene på 18 489 mill kroner, som er 490 mill kroner eller om lag 2,5 pst lavere enn i 1997. Sett i forhold til faktiske innvilgninger av nye lån i 1996 innebærer forslaget til rammer for 1998 en nedgang på om lag 2,2 mrd kroner. På begynnelsen av 1990-tallet ble statsbankenes utlånsrammer økt for å motvirke problemene med svake konjunkturer og strukturproblemer i finansnæringen. Det er naturlig at utlånsrammene reduseres når kredittinstitusjonene igjen virker tilfredsstillende. Det er for tiden god tilgang på kapital til de fleste formål.

Tabell 5.1 nedenfor viser statsbankenes faktiske innvilgninger av lån i 1996 (Kommunalbankens utbetalinger), rammene for 1997 og forslaget til rammer for 1998.

Tabell 5.1 Statsbankenes innvilgninger 1996 (Kommunalbankens utbetalinger). Rammer for 1997. Forslag til rammer for 1998. Mill kroner.

Statsbank	1996	1997	1998
Lånekassen for utdanning	6196	6255	6272
Husbanken.....	7776	8500	8000
– Nye boliger	5213	-	-
– Øvrige formål.....	2563	-	-
Landbruksbanken	161	350	250
– Landbruksformål.....	84	-	-
– Boligformål.....	77	-	-
Fiskarbanken. ¹⁾	290	0	0
– Nybygg og større ombygginger	165	0	0
– Øvrige formål.....	125	0	0
SND	3057	1574	1390
– Grunnfinansieringsordningen			
Fiskerilån		400	400
Ordinære grunnfinansieringslån ²⁾	2126	400	
– Lavrisikoorrdningen.....			400
– Risikolåneordningen			
Distriktsrettet	550	494	310
– Landsomfattende.....	381	280	280
Kommunalbanken ³⁾	3 172	2 300	2 577
Sum	20 652	18 979	18 489

¹⁾ Fiskarbanken ble integrert i SND fra 1997.

²⁾ Den ordinære grunnfinansieringsordningen er erstattet av en lavrisikoorrdning.

³⁾ Kommunalbanken styres av en ramme for netto utlånsvekst. Rammen angir hvor mye som kan utbetales i nye lån utover det Kommunalbanken får inn i avdrag fra sine lånetakere. Rammen foreslås satt til 700 mill kroner i 1998, som gir anslag på utbetaling i 1998 på 2 577 mill kroner.

Lånekassens anslag på innvilgninger av nye lån i 1998 er på 6 272 mill kroner. Anslaget er om lag på samme nivå som for 1997 og faktiske innvilgninger i 1996.

For Husbanken foreslår regjeringen en total innvilgningsramme på 8 mrd kroner, som er 500 mill kroner lavere enn rammen for inneværende år, men om lag 200 mill kroner høyere enn faktiske innvilgninger i 1996. Det foreslås en total innvilgningsramme på 250 mill kroner for Landbruksbanken, som innebærer en nominell nedgang på 100 mill kroner fra 1997. I forhold til faktiske innvilgninger i 1996, innebærer imidlertid en ramme på 250 mill kroner en økning på over 50 pst.

Fiskarbanken ble integrert i SND fra 1997, jf St prp nr 1 Tillegg nr 5 (1996-97) og Ot prp nr 15 (1996-97). Det vises til omtale under SND vedrørende ramme til fiskeriformål.

Kommunalbanken hadde i 1996 og 1997 en ramme for netto utlansvekst på null. Dette innebærer at banken kunne utbetale nye lån tilsvarende egen avdragsinngang fra låntakerne. For 1998 foreslås det en ramme for netto utlansvekst på 700 mill kroner. Dette innebærer at banken kan utbetale lån tilsvarende avdragsinngangen tillagt en utlansvekst på 700 mill kroner. Kommunalbankens anslag på avdragsinngang i 1998 er 1 877 mill kroner, som innebærer at det kan utbetales lån tilsvarende 2 577 mill kroner i 1998. Utbytte fra Kommunalbanken foreslås satt til 16 mill kroner for 1998. Utbyttet er basert på at banken har et avkastningskrav på 4 prosentpoeng over risikofri rente av bankens disponible egenkapital, jf St prp nr 1 (1996-97) Statsbudsjettet. Dette gir et krav til avkastning på om lag 16 mill kroner i 1997 som utbetales som utbytte i 1998.

Statens nærings- og distriktsutviklingsfond

I statsbanksammenheng vil SND i 1998 administrere tre låneordninger og en garantiordning: grunnfinansieringsordningen, risikolåneordningen og en ny lavrisikoordning samt garantiordningen for lån til realinvesteringer og driftskreditt. I tillegg skal SND administrere Statens miljøfond og Teknologifondet som foreslås etablert i statsbudsjettet for 1998. Det vises til nærmere omtale under avsnitt 4.2.

Det foreslås at alle SNDs låneordninger i 1998 styres av innvilgningsrammer.

I St meld nr 51 (1996-97) Om Statens nærings- og distriktsutviklingsfond gikk regjeringen inn for at den ordinære grunnfinansieringsordningen skulle videreføres med et utlansnivå tilpasset konjunktorene. Dette forslaget fikk ikke tilslutning i Stortinget.

I Innst S nr 283 (1996-97) har flertallet i næringskomitéen gått inn for at det blir opprettet en såkalt lavrisikoordning som erstatning for den nåværende grunnfinansieringsordningen. Lavrisikoordningen skal kunne ta større risiko enn den nåværende grunnfinansieringsordningen. Risikonivået skal videre være lavere enn for dagens risikolåneordning. Denne ordningen plasserer seg dermed mellom grunnfinansiering med vanlig 1. prioritet og risikolåneordningen. Lånevilkår, rente og prioritet må avtales i hvert tilfelle. Flertallet

uttaler at rammen for en slik ordning minst bør være på størrelse med det som har vært vanlig for gjeldende grunnfinansieringsordning, men må kunne tilpasses konjunktursituasjonen. Videre tilrår komiteen at en ordning som sikrer finansiering av fiskefartøy videreføres.

I tråd med Stortingets innstilling foreslår regjeringen at det opprettes en ny lavrisikoordning administrert av SND. Regjeringen legger vekt på at lavrisikoordningen skal ha en klar prioritering av distriktene og av små og mellomstore bedrifter. Det skal videre legges opp til prioritering av næringer som har vansker med å få lånefinansiert seg i det private markedet. Ordningen foreslås å være kommersiell, og det vil dermed ikke bli bevilget tapsfond til låneårgangene. Administrasjonskostnadene foreslås dekket av ordningens renteinntekter. Lavrisikoordningen foreslås styrt med en innvilgningsramme. For 1998 foreslås innvilgningsrammen satt til 400 mill kroner, dvs en videreføring av nivået i 1997 for den ordinære grunnfinansieringsordningen. Det skal betales provisjon til staten på innlånene, og staten skal motta utbytte fra ordningen. Utbytteregulene for grunnfinansieringsordningen for perioden 1995-98 foreslås også for lavrisikoordningen. Dette innebærer at utbytte fastsettes til 75 pst av årsresultatet for SNDs lavrisikoordning begrenset oppad til statens innlansrente multiplisert med innskuddskapitalen. Utbytte vil første gang bli utbetalt i 1999.

Regjeringen foreslår at innvilgningsrammen for grunnfinansieringsordningen for fiskeriformål settes til 400 mill kroner for 1998. Denne innvilgningsrammen er i sin helhet knyttet til fiskeriformål tidligere dekket av Statens Fiskarbank. Forslaget innebærer en videreføring av nivået for 1997 på lån til fiskeriformål. SND har ikke anledning til å gi grunnfinansieringslån til andre næringer fra og med 1998.

SND betaler utbytte på innskuddskapitalen under grunnfinansieringsordningen. Utbyttet på SNDs innskuddskapital er for perioden 1995-98 fastsatt til 75 pst av årsresultatet for SNDs grunnfinansieringsordning begrenset oppad til statens innlansrente multiplisert med innskuddskapitalen. I samsvar med dette prinsippet legges det til grunn et utbytte på 30 mill kroner for grunnfinansieringsordningen for 1998, som er basert på årsresultatet for grunnfinansieringsordningen i 1997.

Risikolåneordningen er delt i en landsdekkende og en distriktsrettet del. Garantiordningen under SND er landsdekkende. Innvilgningsrammene for risikolåneordningene og den landsdekkende garantiordningen fastsettes ved bevilgning til tapsfond. Tapsfondprosenten angir tapsfondets størrelse som andel av innvilgningsrammene, og gir uttrykk for hvilket risikonivå SND i gjennomsnitt skal legge til grunn. Tapsprosenten foreslås satt til 25 pst for 1998. Dette innebærer en videreføring av tapsprosenten for 1997. Bevilgning til tapsfond for den landsdekkende ordningen foreslås satt til 70 mill kroner i 1998, mens bevilgningen til tapsfond for den distriktsrettede ordningen foreslås satt til 77,55 mill kroner i 1998. Dette innebærer en innvilgningsramme på 280 mill kroner for

den landsdekkende ordningen og en innvilgningsramme på 310,2 mill kroner for den distriktsrettede ordningen. For den landsdekkende garantiordningen foreslås en bevilgning til tapsfond på 10 mill kroner. Dette gir en garantiramme på 40 mill kroner for 1998.

I St meld nr 51 foreslår regjeringen endring av utbyttepolitikken for egenkapitalordningen for å gi ordningen en sterkere småbedrifts- og distriktsprofil. Utbyttepolitikken foreslås endret tilsvarende systemet for grunnfinansieringsordningen. Utbyttet fastsettes etter dette som 75 pst av årsresultatet begrenset oppad til grunnkapitalen multiplisert med statens innlånsrente. Det første året det vil bli beregnet utbytte for ordningen er regnskapsåret 1998. Dette utbyttet kommer til utbetaling i 1999.

5.1.2 Rentesystemet i Lånekassen for utdanning

Ved behandling av Revidert nasjonalbudsjett 1997 vedtok stortingsflertallet (Høyre og Arbeiderpartiet) følgende gjennom Innst S nr 295 (1996-97):

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om regler for rentefastssettelse for studielån i Statens lånekasse for utdanning i tråd med innstillingen fra Statsbankutvalget (NOU 1995:11) med sikte på ikrafttredelse fra 1. januar 1998.» (Romertallsvedtak XXXIV)

Statsbankutvalget skriver i sin tilråding at det kan være hensiktsmessig å gjøre systemet for rentefastssettelse forutsigbart ved å koble studielånsrenten til renten på statspapirer med en gitt løpetid lik rentebindingstiden, for eksempel ett år pluss en margin for å dekke administrasjonskostnadene. Videre anbefaler Statsbankutvalget at Lånekassens kunder bør kunne velge rentebindingstid for lånene sine, slik systemet i dag er i Husbanken.

Husbanken tilbyr i dag lån til fast og flytende rente som beregnes på bakgrunn av renten på statspapirer. Den flytende renten blir fastsatt ut fra renten på 0-3 måneders statssertifikater tillagt en margin på 0,5 prosentpoeng (Renten for 3. kvartal 1997 bestemmes av den gjennomsnittlige renten på statssertifikater i 1. kvartal 1997). Den faste renten med bindingstid på 5 år fastsettes ut fra renten på 5-års statsobligasjoner tillagt en tilsvarende margin på 0,5 prosentpoeng (Renten for 2. halvår 1997 bestemmes av den gjennomsnittlige renten på 5-års statsobligasjoner i perioden 01.10.96 til 31.03.97). Marginen på 0,5 prosentpoeng skal gå til å dekke bl a administrasjonskostnader, tap og avkastning på egenkapitalen. Den flytende renten i Husbanken for 3. og 4. kvartal 1997 er på 3,8 pst, mens den faste renten for 2. halvår 1997 er på 5,7 pst.

Markedsbasert system for Lånekassen for utdanning

Som oppfølging av Stortingets vedtak foreslår regjeringen at rentesystemet i Lånekassen legges om etter mønster fra Husbankens system.

Lån i Lånekassen gis imidlertid uten noen form for sikkerhet for lånene. Til sammenligning gis Husbankens boliglån med sikkerhet i pant. Konsekvensen av dette er at de årlige tapene i Lånekassen er vesentlig høyere enn i Husbanken. Dette tilsier at lån i Lånekas-

sen bør ha en større rentemargin dersom denne ordningen skal være sammenlignbar med Husbankens ordning, jf at rentemarginen også skal dekke tap.

På denne bakgrunn foreslår regjeringen en rentemargin på 1 prosentpoeng i Lånekassen, slik at rentemarginen til en viss grad dekker tapene for Lånekassen. En videreføring av dagens nivå på 0-3 måneders statssertifikatrente ut 1997, vil gi en flytende studielånsrente på 4,7 pst i 1. kvartal og 4,6 pst i 2. kvartal 1998. Med en nominell studielånsrente på 4,7 pst kan den effektive renten på lån målt over hele lånets løpetid for studenter med rentefritak i løpet av 5 års studier og 200 000 kroner i lån, anslås til om lag 3,5 pst for skatt. En videreføring av dagens rente på 5-års statsobligasjoner ut september 1997, ville gitt en fast studielånsrente på 6,1 pst for 1. halvår 1998.

Den flytende renten i Husbanken reguleres hvert kvartal, mens renten i Lånekassen i dag i prinsippet skal tas opp til vurdering en gang pr år. Regjeringen foreslår at regulering av den flytende renten i Lånekassen gjennomføres hvert kvartal, slik systemet er i Husbanken. På bakgrunn av at det er et tidsetterslep på 1 kvartal (3 måneder) mellom beregningsperioden og renteperioden, kan Lånekassen rapportere de flytende rentene og tilhørende annuitet for to kvartaler når krav om innbetaling sendes låntakerne. Når låntakerne skal betale annuiteten for 1. kvartal 1998, så er renten beregnet på basis av gjennomsnittrenten på statssertifikater i 3. kvartal i 1997. Dette innebærer at også renten for 2. kvartal, som bestemmes av statssertifikatrenten i 4. kvartal 1997, vil foreligge på dette tidspunkt.

Et system tilsvarende Husbankens system, der låntaker kan velge mellom fast og flytende rente, vil kreve omfattende systemomlegginger i Lånekassen og vil derfor ikke kunne iverksettes fullt ut fra 01.01.98. Da et markedsbasert system ble innført for Husbanken fra 01.01.96 ble det gjort ved at alle ble tilbudt den flytende renten. Etter en innkjøringsperiode fikk låntakerne muligheten til å velge fast rente. Valgfriheten ble altså først innført etter en periode der alle betalte den flytende renten. Regjeringen foreslår at tilsvarende prosedyre gjennomføres for Lånekassen. Dette innebærer at den flytende renten blir studielånsrenten fra 01.01.98. Det bør i løpet av 1998 åpnes for at låntakerne kan velge fast rente, og at det i utgangspunktet tilbys fast rente med bindingstid på 5 år.

Budsjettmessige konsekvenser

Omlegging til et markedsbasert system som skissert ovenfor antas å redusere studielånsrenten fra dagens nivå på 5,5 pst for nye og gamle lån. Dette vil redusere Lånekassens renteinntekter, og resulterer i at Lånekassens rentestøttebehov økes tilsvarende. De reduserte renteinntektene til Lånekassen og tilsvarende økte rentestøttebehov utgjør den reelle kostnaden ved omlegging til et markedsbasert system som skissert ovenfor. Det forventes at Lånekassens rentestøttebehov vil øke med om lag 200 mill kroner i 1998 som følge av det nye rentesystemet. De budsjettmessige konsekvensene er omtalt under kap 2410 i St prp nr 1 (1997-98) for Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet.

Omlægging av innlånssystemet

Innlånssystemet i Husbanken og Landbruksbanken ble lagt om fra 01.01.97 på bakgrunn av det nye utlånssystemet som ble innført fra 01.01.96. Systemet går i korthet ut på at renteinntektene fra bankenes låntakere settes lik bankens renter til staten. Rentestotten vil derfor i utgangspunktet være lik null.

Dersom det innføres et tilsvarende system i Lånekassen, vil det likevel være behov for en rentestøttebevilgning knyttet til rentefrihet i studietiden og rentefritak i tilbakebetalingsfasen. Omlægging av innlånssystemet bør vurderes på et senere tidspunkt.

5.1.3 Om Postbanken og Kommunalbanken

Stortinget fattet ved sin behandling av St prp nr 2/ Innst S nr 31 (1996-97) og Ot prp nr 2/ Innst O nr 10 (1996-97) følgende vedtak:

«Stortinget ber regjeringen foreta en bred vurdering av Postbankens forretningsstrategi i forhold til Stortingets forutsetninger bl a innenfor rammene av statens egen samlede bankvirksomhet og av eventuelle følger for Postverket.»

Regjeringen har med utgangspunkt i de rammebetingelser Stortinget har trukket opp for Postbankens virksomhet vurdert mulighetene for å samordne statens eierinteresser i Postbanken og statsbankene. En har i denne sammenheng lagt særlig vekt på å utrede mulige samordningsgevinster ved en sammenslåing av Postbanken og Kommunalbanken.

De øvrige statsbankenes virksomhet inngår i dag som en integrert del av det statlige virkemiddelapparatet på ulike sektorer. Regjeringen har ikke funnet det aktuelt å utrede en sammenslåing av Postbanken og de øvrige statsbankene.

Postbankens rammevilkår og finansielle struktur

I samsvar med Stortingets forutsetninger er bl a følgende retningslinjer lagt til grunn for Postbankens forretningsstrategi:

- Postbanken skal gjennom sin virksomhet bidra til å fremme sparing, samt effektiv kreditttying og effektive postgirotjenester og annen betalingsformidling i samfunnet.
- Banken skal ha plikt og enerett til å tilby sine grunntjenester gjennom hele statens postselskaps (Posten Norges) nett.
- Banken skal ved sin ordinære virksomhet i hovedsak være likestilt med forretnings- og sparebankene ved at bestemmelsene i banklovgivningen og i lov om finansieringsvirksomhet og finansinstitusjoner (finansinstitusjonsloven) gjøres gjeldende så langt det passer.
- Banken er underlagt resultatansvar overfor eieren som stiller krav om markedsmessig avkastning på grunnfondskapitalen i banken.
- Banken skal drives etter markedsmessige prinsipper.
- Banken skal være en sentral betalingsformidlingsbank for bedrifter og offentlig sektor.
- Banken skal holde en lav risikoprofil i alle deler av sin virksomhet.
- Banken skal vokse kontrollert og planmessig.

- Banken kan etablere datterselskaper.

Postbankens forretningsgrunnlag er i hovedsak personkunder og små og mellomstore bedrifter. Postbanken er i dag, gjennom Postens ekspedisjonsnett, tilstede i alle landets kommuner, og er i store deler av landet eneste konkurrent av betydning til lokale sparebanker. I om lag 1/3 av kommunene er Postbanken enten tilstede som eneste bank, eller som en av to banker.

Postbanken står sterkt som «personkundebank» med hele 1,8 millioner personkunder ved utgangen av 1996. Denne posisjonen er opparbeidet i nært samarbeide med Posten. Mot bedriftsmarkedet og offentlig sektor er det særlig tilbudet innen betalingsformidling som gir Postbanken konkurransemessige fortrinn.

Postbankens styrke er den brede kundemassen og tilgjengeligheten gjennom postnettet. Bankprodukter etterspørres i stigende grad gjennom nye kanaler som telefonbank, PC-bank mm. Postbanken legger vekt på å ha fullgode tilbud også til de kundegrupper som ønsker å gjøre bankforretninger på denne måten. Postnettet vil imidlertid fortsatt være Postbankens viktigste distribusjonskanal.

Betalingsformidling har for de fleste banker vært et virksomhetsområde preget av dårlig lønnsomhet. Bankene har søkt å bedre lønnsomheten i driften gjennom automatisering. Dette gjelder også Postbanken. Det har bl a av den grunn vært betydelig nedgang i transaksjoner knyttet til bank- og betalingsformidling i postkontornettet de senere årene.

Et utviklingstrekk i finansnæringen, i Norge så vel som i andre land, er dannelsen av blandede konserner som tilbyr både bank- og forsikringsprodukter. Salg av forsikringsprodukter framstår som et viktig forretningsområde for Postbanken. Banken inngikk i 1995 en rammeavtale med UNI Storebrand som bl a omfattet samarbeide på dette området. Utviding av produktspekteret til å omfatte markedsføring og salg av forsikringsprodukter anses som et viktig strategisk satsingsområde. Salg av forsikringsprodukter vil også kunne bidra til økt utnytting av kapasiteten i postkontornettet og bidra til at Postbanken kan tilby kundene sine et bredt tilbud av finansielle tjenester.

Postbanken legger i sin forretningsstrategi til grunn at banken skal framstå som en totalleverandør av finansielle tjenester mot personmarkedet, samtidig som banken kan tilby et gradvis bredere tjenestespekter mot bedrifter og offentlig sektor. Det er godt samsvar mellom den forretningsstrategi som er vedtatt i Postbankens styre og de overordnede politiske målene som er trukket opp for bankens virksomhet.

Postbanken har i sin forretningsstrategi rettet oppmerksomhet mot følgende fire områder:

- styrking av salgsapparatet
- reduksjon av kostnadsnivået
- økt inntjening innen betalingsformidling
- restrukturering av balansen

Postbankens hovedutfordring vil på kort sikt være å restrukturere balansen. Postbankens innskudd er i dag langt høyere enn utlånene. Store deler av differansen

mellom innskudd og utlån er plassert i langsiktige obligasjoner. Ved en eventuell renteøkning øker umiddelbart rentene på gjelden, som i hovedsak består av innskudd fra publikum, mens renteinntektene på den store delen av bankens aktiva som er plassert i langsiktige obligasjoner ikke blir påvirket. Dette innebærer at banken er spesielt utsatt for svingninger i det kortsiktige rentenivået. For å sikre grunnlaget for framtidig utvikling og drift vil det være nødvendig å øke utlånsandelen og redusere andelen plasseringer i verdipapirer. Regjeringen ser en slik strategi som nødvendig for å kunne videreføre Postbanken som et fullverdig alternativ til forretnings- og sparebankene, og dermed sikre et konkurransedyktig alternativ i hele landet.

Postbanken hadde ved utgangen av 1996 en forvaltningskapital på vel 64 mrd kroner. På grunn av lav utlånsandel hadde banken ved utgangen av 1996 en verdipapirbeholdning på vel 32 mrd kroner. Postbanken har som følge av dette en stor resultatmessig risiko knyttet til verdifall ved stigende rentenivå.

For at Postbanken skal kunne opprettholdes som et fullverdig alternativ til forretnings- og sparebankene er det nødvendig at Postbanken får adgang til å benytte samme instrumenter for ansvarlig kapital, herunder adgang til å oppta ansvarlige lån, som de øvrige bankene. Regjeringen mener at det ikke bør legges særlige restriksjoner på Postbanken i forhold til andre norske og utenlandske aktører når det gjelder oppkjøp av låneporteføljer og finansinstitusjoner, under forutsetning av at oppkjøpene ikke kommer i konflikt med de overordnede mål og retningslinjer som er trukket opp for Postbankens virksomhet.

En må unngå at Postbanken kommer i en situasjon hvor banken bare kan rette opp skjevheter i balansen ved en reduksjon i innskuddene eller ved et aggressivt salg av nye utlån. Dårlige innskuddstilbud vil særlig være til ulempe for kundene i distriktene. Et aggressivt salg av nye utlån vil gjøre banken svært sårbar for svingninger i de innenlandske konjunkturer, og således komme i strid med retningslinjene om å holde lav risikoprofil.

Kommunalbankens rammevilkår og finansielle struktur

Kommunalbankens hovedvirksomhet er å yte lån til ulike investeringsformål til kommuner, fylkeskommuner og interkommunale selskaper. Det blir også gitt lån til kraftverk, private helseinstitusjoner, andelsvannverk og andre selskaper som utfører kommunal tjenesteproduksjon.

Kommunalbanken hadde i 1996 et gjennomsnittlig utlånsvolum på om lag 26 mrd kroner. Lånene går til kommunal sektor og er ikke subsidierte. Kommunalbanken har i dag statsgaranti på innlånene, men betaler samtidig en garantiprovisjon til staten. Utlånene er i sin helhet finansiert ved låneopptak i sertifikat- og obligasjonsmarkedet.

Det er flere forhold som gjør at Kommunalbanken og Postbanken samlet sett vil ha en bedre finansiell struktur. Kommunalbankens utlånsmasse har meget lav risiko, jf at Kommunalbanken aldri har hatt bokførte tap. Om lag 15 mrd kroner av utlånene i Kom-

munalbanken er finansiert ved kortsiktige innlån. Ved å samle institusjonene i et konsern, vil Postbankens innskuddsmidler kunne brukes til å finansiere Kommunalbankens utlånsvirksomhet, og således kunne redusere noe av den renterisiko som Postbanken har i dag. Kommunalbanken vil således ha muligheter for finansiering enten via Postbanken eller som i dag i egen regi ut fra hvilken av institusjonene som oppnår beste vilkår i markedet. Lånevilkårene for Postbankens utlån til Kommunalbanken skal være i samsvar med vanlige forretningsmessige prinsipper, jf bestemmelsen i finansinstitusjonsloven § 2a-8.

Kommunalbanken har de senere årene vært underlagt utlånsregulering med krav om null vekst i netto utlån, slik at nye lån har kunnet gis i et omfang som tilsvarer innfrielser og nedbetalinger på gamle. Styret i Kommunalbanken har, senest i årsberetningen for 1996, hevdet at dette langt fra har vært tilstrekkelig til å dekke etterspørselen etter lån. Den statlige reguleringen av Kommunalbankens utlånsrammer vil bli opphevet ved en sammenslåing med Postbanken. Ved oppheving av utlånsrammene vil Kommunalbanken i større grad kunne yte lån til kommuner som i dag er henvist til å låne andre steder og dermed dekke mer av kommunesektorens finansieringsbehov. En videreføring av Kommunalbanken utenom statsbankene vil også gi Kommunalbanken økt handlefrihet til å tilpasse sitt tjenestetilbud etter hvert som kommunenes behov endres.

Kommunalbanken har lave driftskostnader. Statsgaranti på innlån gjør at banken bare har svakt høyere innlånskostnader enn statens egen innlåning. Banken betaler i dag en garantiprovisjon på 0,15 pst til staten. Ved en samordning med Postbanken vil Kommunalbanken miste statsgarantien på sine innlån, men samtidig vil garantiprovisjonen falle bort for nye innlån. Betingelsene for Kommunalbankens innlån vil likevel ikke bli forverret, siden Kommunalbankens rentekostnad med dagens statsgaranti ikke er lavere enn Postbankens rentekostnader. En samordning med Postbanken bør derfor sikre en videreføring av effektiv og billig kredittgivning til kommunene.

Samordning av bankene

Etter regjeringens vurdering bør Postbanken og Kommunalbanken samordnes i ett konsern ved at Kommunalbanken etableres som et heleid datterselskap under Postbanken. En sammenslåing vil styrke begge institusjoner samtidig som institusjonenes egenart og formål vil kunne ivaretas på en god måte. En samordning vil ikke tilsi nedbemanning i noen av institusjonene.

Kommunalbanken bør opprettes som eget selskap i et nytt konsern, bl a for å ivareta det fagmiljøet som er bygget opp og for å videreføre de relasjoner banken har etablert mot kommunesektoren. Med Kommunalbanken som et eget selskap vil konsernet få en enhet som kan yte langsiktige lån på en kostnadseffektiv måte og med høy fagkompetanse.

Kommunalbankens virksomhet skal fortsatt være særskilt innrettet mot kommunesektorens behov. Kommunalbankens primære mål må være å sikre videreføring av en effektiv og billig kredittgivning til

kommunene. Dagens særordninger, som f.eks. skattefritak og statlig garanti for nye lån bør avvikles. Det legges til grunn at kommunesektoren bør være representert i Kommunalbankens styre.

Gjennom en samordning av statens eierinteresser i Kommunalbanken og Postbanken vil det nye finanskonsernet framstå med en annen kapitalstruktur enn de to selskapene hver for seg.

Postbanken bør overta Kommunalbanken til en verdi som fastsettes på grunnlag av en uavhengig verdivurdering av Kommunalbanken. Postbanken bør ikke få tilført ny egenkapital i forbindelse med kjøpet.

Som ansvarlig eier må imidlertid Samferdselsdepartementet til enhver tid måtte vurdere om Postbanken har en hensiktsmessig sammensetning av gjeld og egenkapital. Etter regjeringens vurdering bør Postbanken få adgang til å benytte samme instrumenter for ansvarlig kapital som andre banker.

De ansatte i Kommunalbanken er statstjenestemenn. Antall årsverk i banken ved utgangen av 1996 var 35. De ansatte bør beholde fortrinnsretten til statlige stillinger og ventelønsrettigheter i en overgangsperiode på tre år.

6. Bestillingsfullmakt, tilsagnsfullmakt og garantifullmakt

6.1 BESTILLINGSFULLMAKT OG TILSAGNSFULLMAKT

I sammenheng med budsjettforslaget for 1998 er det foreslått innhentet bestillings- og tilsagnsfullmakter for i alt 26 131 mill kroner mot 28 468 mill kroner i 1997.

Forslagene til bestillingsfullmakter utgjør i alt 22 149 mill kroner mot 21 740 mill kroner i 1997. Under Forsvarsdepartementet er det foreslått bestillingsfullmakter på 20 969 mill kroner mot 20 224 mill kroner i 1997.

Det fremmes forslag om tilsagnsfullmakter på i alt 3 982 mill kroner mot 6 727 mill kroner i 1997. Utover fullmaktene i tabell 6.1 eksisterer det enkelte tilsagnsfullmakter uten en beløpsramme, f. eks. en fullmakt som hjemler at Statens lånekasse for utdanning kan gi tilsagn om støtte for vårhalvåret 1999 etter de samme satser som for høsthalvåret 1998.

Tabell 6.1 Oversikt over bestillingsfullmakter (B) og tilsagnsfullmakter (T)

Kap		1 000 kroner
150	Bistand til Afrika (B).....	180 000
151	Bistand til Asia (B).....	60 000
152	Bistand til Mellom-Amerika (B).....	25 000
153	Bistand til andre prioriterte områder (B):	
	Tilskudd til palestinske områder	20 000
	Tilskudd til gjenoppbygging av det tidligere Jugoslavia	20 000
155	Miljø og naturressursforvaltning (T)	450 000
157	Næringsutvikling og økonomisk utvikling (T).....	2 002 000
161	Generelle bidrag - FN-organisasjoner, Tilskudd til Verdens matvareprogram (B).....	25 000
206	Samisk utdanningsråd, Produksjonsstøtte (T).....	3 000
228	Kvalitetsutvikling i grunnskolen, Spesielle driftsutgifter (T).....	50 000
244	Nasjonalt læremiddelsenter, Produksjonsstøtte (T).....	20 000
285	Norges forskningsråd, Forskningsformål (T)	37 500
291	Studium i utlandet og sosiale formål for elever og studenter, Tilskudd til bygging av studentboliger (T)	29 000
320	Allmenne kulturformål, Nasjonale kulturbygg (T).....	59 400
322	Billedkunst, kunsthåndverk og design, Utsmykking av offentlige bygg (T)	16 500
334	Film- og medieformål, Kortfilmproduksjon (T)	1 800
440	Politiet og lensmannsetaten,	
	Større utstyrsanskaffelser (B).....	70 000
475	Bobehandling (T)	58 600
521	Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere, Tilbakevending av flyktninger (T).....	10 000
603	Utredningsvirksomhet, veiledning og forsøksvirksomhet, Spesielle driftsutgifter (T).....	300
670	Tiltak for eldre, Tilskudd til omsorgstjenester (T).....	1 000
673	Tiltak for funksjonshemmede, Regionsentra for døvblindfødte (T) .	7 000
710	Statens institutt for folkehelse (B):	
	Driftsutgifter.....	4 000
	Formidlingsvirksomhet	45 000
900	Nærings- og handelsdepartementet, Spesielle driftsutgifter (T)	2 500
910	Statens veiledningskontor for oppfinnere, Utviklingsarbeider og stipend (T).....	750
920	Norges forskningsråd (T):	
	Tilskudd	107 500
	Haldenprosjektet	25 000
922	Norsk Romsenter, Tilskudd (T)	4 900
923	Forsknings- og utviklingskontrakter, Tilskudd (T)	140 000
933	Bergvesenet, Tilskudd (T).....	3 000
1050	Diverse fiskeriformål, Kvinnerettede og kompetansehevede tiltak (T).....	3 000
1148	Naturskade – erstatninger og sikring (T):	
	Tilskudd til sikringstiltak m.m.	1 000
	Naturskade, erstatninger	8 000
1301	Forskning og utvikling, Tilskudd til rasjonell og miljøvennlig transport (T)	15 000
1320	Statens vegvesen,	
	Statens vegvesens produksjon (B)	220 000
1350	Jernbaneverket, Materiell (B).....	300 000
1380	Post- og teletilsynet, Materiell (B)....	4 000
1425	Vilt- og fisketiltak, Tilskudd til fiskeformål (T)	2 000
1427	Direktoratet for naturforvaltning (T):	
	Statlige erverv, båndlegging av friluftsområder.....	8 000
	Statlige erverv, fylkesvise verneplaner	35 175
	Statlige erverv, barskogvern.....	10 227
	Lokal Agenda 21, tilskudd til Aksjon vannmiljø	8 801
	Tilskudd til kulturlandskapstiltak.....	1 500
1429	Riksantikvaren, Vern og sikring av fredete og bevaringsverdige kulturminner og kulturmiljøer (T).....	4 500
1441	Statens forurensningstilsyn:	
	Tilskudd til kommunale avløps-tiltak (T)	410 312
	Tilskudd til opprydningstiltak (T)	4 556
	Opprydningstiltak (B)	6 927

1442	Vannmiljø-, avfalls- og spesial-avfallstiltak, Tilskudd til kompetanseformidling og informasjon om miljøvennlig produksjon og forbruk (T)	37 149
1463	Regional og lokal planlegging, Lokal Agenda 21, utvikling av miljøbyer (T).....	16 400
1470	Internasjonalt samarbeid, tiltak for luftmiljø og polarforvaltning, Miljøtiltak til nikkerverkene på Kola (T).....	270 000
1616	Andre utgifter til skatte- og avgiftsinnkreving (T)	16 773
1700	Forsvarsdepartementet, Forskning og utvikling (T).....	5 000
1710	Forsvarets tele- og datatjeneste (B)...	25 000
1715	Statens kantiner SF (T): Tilskudd til personalforpliktelser	37 000
	Tilskudd til omstilling og overdratte forpliktelser	13 000
1731	Hæren (B)	628 000
1732	Sjøforsvaret (B)	572 000
1733	Luftforsvaret (B)	711 200
1734	Heimevernet (B).....	51 000
1760	Nyanskaffelser av materiell og nybygg og nyanlegg, Større utstyrsanskaffelser (B)	18 500 000
1790	Kystvakten (B): Driftsutgifter	43 000
	Større utstyrsanskaffelser	389 000
1791	Redningstjenesten, Driftsutgifter (B)	50 000
1800	Olje- og energidepartementet, Spesielle driftsutgifter (T).....	2 500
1820	Norges vassdrags- og energiverk, Tilskudd til investeringer i ledningsnettet (T)	20 000
1830	Energiforskning, Norges forskningsråd (T).....	20 000
1892	Kraftforsyningsberedskap, Tilskudd til sikringstiltak (T)	2 500
2450	Luftfartsverket (B): Bygninger og banesystemer	50 000
	Navigasjonsanlegg og kjøretøyer.....	150 000

Kilde: Finansdepartementet

6.2 STATLIGE GARANTIER

I Gul bok for 1997, kap 6.2.2 ble det orientert om arbeidet med å revurdere statens garantiordninger i lys av Stortingets behandling av Riksrevisjonens rapporter om garantiordninger, jf Dokument nr 3:6 og Innst S nr 218 (1995-96) og de funksjonelle krav som er utarbeidet for slike ordninger i det nye økonomiregelverket.

Det ble bl.a. pekt på at begrepet garantier i de seinere år har blitt brukt i en for vid betydning, også for tilfelle som bedre kan betegnes som «dekning av forsikringstilfelle» og «betinget tilsagn om tilskudd». Slike forslag er ført opp for seg i forslag til vedtak.

Reglene i bevilgningsreglementets § 8 og kravene i statens økonomiregelverk til garantiordninger gjelder det som i Gul bok for 1997 ble betegnet «reelle» garantiordninger, nemlig forhold der staten garanterer for at juridisk person A (låntaker) oppfyller sitt kontraktsforhold overfor juridisk person B (långiver).

Mens det i 1996 ble gitt fullmakt til å gi nye tilsagn under i alt 26 garantiordninger, har Stortinget i 1997 gitt ny fullmakt i 19 slike ordninger. For 1998 blir 16 av disse foreslått opprettholdt. Det er foreslått en ny garantifullmakt i henhold til en tidligere generell ordning og en ny garantifullmakt i forbindelse med avviklingen av Statens varekrigsforsikring.

Under budsjettforberedelsen er det drøftet i hvilken grad det kan gjennomføres en større grad av tilpassing til de normalvilkår for garantier som er fastsatt i de funksjonelle krav til Økonomireglementet for staten og som Stortinget i juni 1996 ga sin tilslutning til. Dette gjelder:

- Ordningen skal prinsipielt være selvfinansierende ved at det betales en garantiprovisjon/-gebyr som dekker både anslåtte tap og administrasjonsutgifter.
- Dersom Stortinget uttrykkelig har godtatt at man avstår fra selvfinansiering, skal det føres opp tapsbevilgning i budsjettet.
- Det skal være en risikofordeling mellom staten og det øvrige kredittapparat på pro rata basis med en andel på 50/50.
- Garantiformen skal være simpel kausjon, dvs at statens garanti forfaller først når långiver kan dokumentere manglende betalingsevne hos låntaker.

For 1998 blir det i de fleste tilfelle foreslått at vilkårene opprettholdes som for 1997. For flere av garantiordningene er det anført at med et krav om selvfinansiering vil garantiordningen bli uinteressant for låntakerne. Formålet med ordningen kan da ikke oppnås. Det gjelder i sær alle de bistandspregede ordninger, hvor Stortinget allerede før 1983 godkjente at man fravek vilkåret om selvfinansiering.

Det presise innhold og vilkår for den enkelte garantiordning som det foreslås ny fullmakt for, framgår av omtalen i fagproposisjonen for vedkommende departement.

Det bes om ny fullmakt til ramme for totalt ansvar for 1998 for følgende garantiordninger:

<i>Utenriksdepartementet:</i>	
Import fra U-land (mill kr)	20
Etablering i U-land (mill kr).....	50
<i>Sosial- og helsedepartementet:</i>	
Opprettelse av apotek (mill kr).....	400
<i>Kommunal- og arbeidsdepartementet:</i>	
Innlån til Kommunalbanken (mill kr).....	32 700
Lån til skolebygg (mill kr).....	200

Nærings- og handelsdepartementet:

Svensk-norsk industrifond (mill SEK)	80
Statens nærings- og distriktsutviklingsfond (mill kr)	152,9
GIEK - alminnelig ordning (mill kr)	30 000
– SUS/Baltikum (mill kr)	3 000
– eksport/investering i U-land (mill kr).....	900
– Baltikum, Albania.Romania og Bulgaria (mill US\$)	27,5
– Statens varekrigsforsikring (mill kr)	1 000

Samferdselsdepartementet:

Ferger i riksvegsamband (mill kr)	746
Øvingsbane for glattkjøring (mill kr)	8,5

Miljøverndepartementet:

Norsk Avfallshandtering A/S (mill kr).....	250
--	-----

Finansdepartementet:

Nordisk investeringsbank:	
– miljølån (mill kr)*	158,9
– prosjektinvesteringslån (mill kr)**	2 778,3
Driftskreditt, tilvirkning/omsetning av fisk (mill kr)	150

* (19,5 mill ECU)

** (341 mill ECU)

Tidligere er det i Gul bok tatt inn en oversikt med totaltall for garantiordninger under hvert departement, bl.a. med utbetalinger i foregående år og totalt garantiansvar ved utløpet av året. Slik oversikt er gitt i St meld nr 3 (1996-97) Statsrekneskapen medrekna folketrygda 1996, hovedavsnitt VII (side 200) med spesifikasjon på hver garantiordning. Finansdepartementet viser til denne.

7. Statlig økonomistyring

7.1 NYTT ØKONOMIREGLEMENT FOR STATEN

I Gul bok for 1997, kap 7.1 ble det orientert om arbeidet med nytt økonomiregelverk for staten. «Økonomireglement for staten» ble fastsatt ved kongelig resolusjon 26. januar 1996, men ikke satt i kraft på det tidspunkt. I medhold av reglementets § 2.1 fastsatte Finansdepartementet den 24. oktober 1996 mer detaljerte bestemmelser i form av «Funksjonelle krav til økonomiforvaltningen i staten».

Ved kongelig resolusjon 10. januar 1997 ble både reglementet og de funksjonelle krav satt i kraft med virkning fra samme dag. Det tidligere «Reglement for økonomiforvaltningen i departementene», fastsatt ved kongelig resolusjon 9. oktober 1970, med tilhørende normalinstrukser ble samtidig opphevet.

Det nye reglementet med tilhørende funksjonelle krav er vesentlig mer omfattende enn det tidligere. Et viktig utgangspunkt er de krav som i 1985 ble tatt inn i bevilgningsreglementets §§ 2 og 13 om at de resultater som tilsiktes oppnådd skal beskrives i budsjettforslaget, og at det skal gis opplysninger om oppnådde resultater i foregående termin. Dette er nedfelt i flere bestemmelser som bl a omhandler utarbeidelse av metoder og kriterier som skal brukes som ledd i vurderingen av resultatene ved rapportperiodens utløp. Det skal også gjennomføres periodiske evalueringer for å få informasjon om hvorvidt man oppnår de mål som er fastsatt.

Mål- og resultatbeskrivelse av overordnet karakter må tas inn i departementenes fagproposisjoner. I tildelingsbrev til den enkelte virksomhet skal det fastsettes mer presise resultatkrav, som virksomhetene skal rapportere i forhold til. Hvert departement må føre kontroll med at de underliggende virksomheter utfører sine oppgaver innenfor de gitte bevilgninger i overensstemmelse med de mål og retningslinjer som er angitt i tildelingsbrevet. Det må også kontrolleres at de har organisert og utfører sin økonomiforvaltning på en betryggende måte.

Gjennomføringen av bestemmelsene i de funksjonelle krav for økonomisystem, betalingsformidling og rapportering til det sentrale statsregnskap mm, er avhengig av at den enkelte virksomhet får tilgang til et tilfredsstillende økonomisystem. Alle virksomheter er i gang med sitt tilpasningsarbeid. De fleste vil enten anskaffe nytt system med basis i ny rammeavtale for økonomisystem, benytte en statlig regnskapssentral eller selv innhente anbud/tilbud eller besørge fornyelse av system de har anskaffet. Dette vil være en høyt prioritert oppgave for virksomhetene i 1998. Siktepunktet er at de nødvendige tilpasninger eller anskaffelser skal være gjennomført innen 1.7.1998. For en del virksomheter vil deler av den faktiske tilpasning og utproving måtte foregå utover høsten 1998.

For virksomheter med komplekse og omfattende

ut- og innbetalingsoppgaver ble Finansdepartementet gitt myndighet til å fastsette en senere frist. Finansdepartementet vurderer en del søknader om dette.

Økonomiregelverket inneholder også helt nye bestemmelser om utforming og forvaltning av tilskuddsordninger og garantiordninger. Bl a er departementene pålagt å fastsette regler om saksbehandling, tildeling, rapportering og kontroll for den enkelte ordning. Ved utarbeidelsen av de funksjonelle krav på disse områder har Finansdepartementet lagt til grunn Stortingets behandling av Riksrevisjonens rapporter om tilskuddsforvaltning og garantiordninger, jf Dokument nr 3:1 og Innst S nr 80 (1994-95) og Dokument nr 3:6 og Innst S nr 218 (1995-96).

Departementene er i full gang med tilpasning til regelverket på disse områder. Både antall tilskuddsordninger og kompleksiteten i mange av disse medfører at dette vil være en løpende prosess. Det enkelte departement vil omtale dette arbeidet i de årlige fagproposisjoner.

Den økte innsatsen i økonomiforvaltningen må langt på vei dekkes ved omdisponering av administrative ressurser. I statsbudsjettet for 1996 ble det våren 1996 opprettet et nytt kapittel 1630 Tiltak for å styrke den statlige økonomiforvaltning. Dette ble fulgt opp med helårsbevilgning under samme kapittel i 1997. Siden departementene og virksomhetene fortsatt vil befinne seg i en innførings- og tilpasningsfase i 1998 er kapitlet opprettholdt også i budsjettforslaget for 1998. Det vises til omtale av kap 1630 i Finansdepartementets fagproposisjon.

Fond

Statlige fond er en uensartet gruppe. Det er stor forskjell i fondenes formelle grunnlag, aktivitet og størrelse. Noen fond holdes helt utenom statsregnskapet. Noen ganger består fondets inntekter av tilskudd over statsbudsjettet mens fondets utgifter ikke kommer til uttrykk der. Andre ganger går inntektene direkte inn på fondet i form av avgifter, gebyr o l, mens utgiftene bevilges på statsbudsjettet med refusjon fra fondet. For å fastslå hvilke regler som skal gjelde for ulike fond fant man det nødvendig å foreta en nøyere vurdering av hvert enkelt fond. Det ble derfor i kommentarene til økonomireglementet sagt fra om at Finansdepartementet ville ta initiativ til en nærmere vurdering av de ulike fond etter at reglementet er fastsatt.

En slik vurdering er nå i gang, i samråd med de enkelte departementer. Gjennomgangen har til nå vist at en rekke fond er av en slik karakter at disponeringen av disse kan følge økonomiregelverket etter hovedsakelig samme opplegg som disponering av bevilgninger på statsbudsjettet. En annen stor gruppe er legater som i sin tid er opprettet av private midler o l. De kan nå forvaltes i henhold til lov om stiftelser av 23. mai 1980. For øvrig er det en stor variasjon av

fond med ulike særtrekk. Det vil derfor ta noen tid før en fullstendig gjennomgang er fullført.

7.2 NÆRMERE OM LIKVIDFORVALTNING, REGNSKAPSFØRING OG RAPPORTERING

Utviklingen av nye statlige økonomiforvaltnings- og rapporteringsrutiner har som mål å bidra til å effektivisere likvidforvaltningen og økonomistyringen i staten.

Rammeavtaler for kontoholds- og betalingstjenester

I henhold til økonomireglementets § 17 skal statlige virksomheters betalingsformidling gjennom konsernkontoordningen være knyttet til statens foliokonto i Norges Bank. Inn- og utbetalinger skal utføres av betalingsformidlere knyttet til ordningen i henhold til avtale med Finansdepartementet.

De rammeavtaler Finansdepartementet har inngått sikrer statlige virksomheter tilgang til standardiserte løsninger for kontohold- og betalingstjenester som tilfredsstillende kravene i økonomiregelverket. Avtalene regulerer også økonomiske og ansvarsmessige forhold mellom partene. Finansdepartementet har utarbeidet informasjonsmateriell om opplegget for rammeavtaler og hvordan virksomhetene skal gå fram for å knytte seg til en rammeavtale. Nåværende rammeavtaler gjelder for 1997 med rett for staten til forlengelse i inntil 2 år. Finansdepartementet vil i 1998 starte forberedelsen av en ny anbudsrunder for betalingsformidlings- og kontoholdstjenester. Inngåelse av nye rammeavtaler med virkning fra 1.1.2000 forutsetter at tilbud innhentes i 1998.

Rammeavtaler for økonomisystemer

I økonomiregelverket for staten er det et krav at alle statlige virksomheter skal ha tilgang til et økonomisystem enten hos en regnskapssentral eller i egen virksomhet. Med et økonomisystem menes systemer for både lønn og regnskap. For statlige virksomheter som velger å ha slike systemer i egen virksomhet, er det søkt lagt til rette for en effektiv anskaffelsesprosess ved bruk av rammeavtaler for staten. Statens forvaltningstjeneste innhentet tilbud på rammeavtaler for økonomisystemer til statlige virksomheter sommeren 1997. Rammeavtalene skal sikre at valgte leverandører har systemer som tilfredsstillende statens krav til funksjonalitet. Avtalene vil innebære en betydelig forenkling av anskaffelsesprosessen for den enkelte virksomhet.

Inngåelse av rammeavtaler på økonomisystemer er et viktig ledd i tilretteleggingen av gode rammebetingelser for det tilpasningsarbeidet til nytt økonomiregelverk som nå pågår. Finansdepartementet vil i egenskap av forvalter av økonomiregelverket følge arbeidet med inngåelse av rammeavtaler.

Regnskapssentraler

Statens forvaltningstjeneste og skattefogdetaten vil ha en viktig oppgave som leverandører av regnskapssentraltjenester. Regnskapssentralene skal tilby virksomhetene i statlig forvaltning tilgang til økonomisyste-

mer med tilhørende driftstjenester som tilfredsstillende kravene i nytt økonomiregelverk. Brukere og regnskapssentraler forutsettes å inngå skriftlige avtaler som regulerer oppgavefordeling, tekniske forhold mv. Regnskapssentralene vil også kunne bistå virksomhetene med rådgivning om tilretteleggingen av økonomiforvaltningen.

Tjenestetilbudet fra regnskapssentralene er et viktig ledd i det pågående omstillingsarbeidet til nytt økonomiregelverk. Bruk av regnskapssentraler vil gi stordriftsfordeler både for tilgang til tekniske løsninger og behovet for datakompetanse i en driftssituasjon.

Sentralt statsregnskap

Finansdepartementet vil i 1998 teste et nytt system for mottak av regnskapsrapporter fra statens virksomheter og føring av det sentrale statsregnskapet. Det nye systemet er basert på at alle virksomheter elektronisk skal rapportere hver måned til det sentrale statsregnskapet. Prøveproduksjonen vil starte med et begrenset antall virksomheter. Med det nye systemet vil en få raskere og hyppigere oppdateringer av det sentrale statsregnskapet.

7.3 OPPFØLGING AV STORTINGETS BUDSJETTREFORMKOMITÉ

7.3.1 Generelt

Stortinget vedtok den 19. juni 1997 forslagene i Innst S nr 243 (1996-97) fra Stortingets presidentskap om reformer av Stortingets behandling av stats- og nasjonalbudsjett. Forslagene bygget på forslag i Innstilling fra Stortingets budsjettreformutvalg, som fulgte som trykt vedlegg til Innst S nr 243. De fleste endringer gjelder Stortingets egne rutiner for budsjettbehandlingen.

Regjeringens syn på de forslag som har betydning for fremleggelse og utarbeidelse av budsjettproposisjoner og nasjonalbudsjettmeldingene er meddelt i et brev av 25. april 1997 fra statsministeren til Stortingets presidentskap. Dette er tatt inn i Innst S nr 243, og Finansdepartementet viser til dette brev.

Forbedring av presentasjonen i budsjett dokumentene er en kontinuerlig prosess, hvor Finansdepartementet har tatt nye initiativ som ledd i iverksettelsen av økonomireglementet. Allerede for 1997 har Finansdepartementet foretatt en vesentlig omlegging av innholdet i Gul bok. Dette er ført videre i årets proposisjon. For så vidt gjelder presentasjonsmåten i de enkelte fagproposisjoner vil det ikke være mulig å få innarbeidet store endringer i 1998-proposisjonene, men det er satt i gang arbeid med sikte på større forbedringer neste år.

Budsjettreformutvalgets innstilling inneholder et særskilt avsnitt om spesifisering av statsbudsjettet i kapitler og poster. Her tilrår utvalget at regjeringen legger fram forslag om en systematisk sammenslåing av kapitler og tilskuddsposter. Et slikt forslag forutsettes å bli lagt fram i en særskilt proposisjon, uavhengig av den årlige budsjettproposisjonen. Da kan Stortinget

uttrykke sin oppfatning om den nye strukturen uavhengig av prioriteringene i budsjettet. Finansdepartementet vil ta opp arbeidet med en slik gjennomgang.

To av punktene om utforming av statsbudsjettforslaget er tatt til følge allerede ved utarbeidelse av St prp nr 1 for 1998. Det gjelder forenkling av postspesifikasjonen for statens egne drifts- og investeringsutgifter og sløyfing av stillingshjemmelsystemet.

7.3.2 Forenkling av postspesifikasjonen for statens egne drifts- og investeringsutgifter

For statens egne drifts- og investeringsutgifter foreslo utvalget en forenkling av postspesifikasjonen. Statens egne lønnsutgifter (nåværende post 01) og kjøp av varer og tjenester (nåværende post 11) skulle føres opp med én driftspost. Investeringspostene 45 og 46 skulle slås sammen.

Dette er fulgt opp ved utarbeidelsen av St prp nr 1 for 1998. Driftsutgifter er ført opp under post 01 med standardbetegnelse «Driftsutgifter». Investeringsutgifter er ført opp under post 45 med standardbetegnelse «Større utstysanskaffelser og vedlikehold», fortsatt med stikkordet «*kan overføres*». Post 21 Særskilte driftsutgifter er opprettholdt når det er nødvendig for å markere sammenheng mellom oppdragsutgifter og motsvarende inntekter, eller skille ut særskilte utgifter til prosjekter o l som det er u hensiktsmessig å innarbeide i den nye post 01. Bevilgninger til nybygg og anlegg, som nå finnes bare under noen få kapitler, er som tidligere ført opp under postene 30 - 44, eventuelt 46 - 48, med kjøp av eiendom under post 49.

7.3.3 Opphevelse av stillingshjemmelsystemet - bemanningsoversikt i staten

Et av Stortingets vedtak den 19. juni 1997 var å oppheve bevilgningsreglementets § 10 om stillinger. Stillinger er fra og med 1998-budsjettet ikke lenger et budsjettstyringsmiddel som Stortinget skal ta standpunkt til. Begrepet «stilling» vil imidlertid fortsatt være i praktisk bruk, som betegnelse på et arbeids- eller tilsettingsforhold. Nærmere regler om de arbeidsrettslige forhold vil bli fastsatt av Planleggings- og samordningsdepartementet.

Stortingets styring av bemanningen i statlige virksomheter vil heretter bare skje i form av de årlige vedtak om bevilgning til drift av disse. Dermed har Stortinget tatt konsekvensen av at bevilgningen for den enkelte virksomhet siden 1986 har vært det klart overordnede direktiv for hvilken bemanning statlige virksomheter har kunnet ha. Det har ført til at mange virksomheter ikke har kunnet besette alle stillinger og at det ikke lenger har vært samsvar mellom de to sett av styringsdirektiver.

I St prp nr 1 for 1998 er det derfor ikke invitert til stortingsvedtak om eventuell opprettelse av nye stillinger. Siden opphevelsen av bevilgningsreglementets § 10 trer i kraft fra 1. oktober 1997 er det heller ikke tatt inn oversikt over opprettede stillinger ved utgangen av året.

Som påpekt fra Stortingets budsjettreformutvalg er det oversikter over den faktiske bemanning, målt i årsverk, som heretter er av interesse. Det bør hvert år gis en ajourført oversikt over dette. Hittil har detaljerte rapporter bl a om faktisk bemanning i alle virksomheter blitt innhentet av Planleggings- og samordningsdepartementet (PSD) til det sentrale tjenestemannsregister pr 1. oktober året før den løpende termin. Nå foreligger opplysninger pr. 1.10.1996 om antall tjenestemenn i hel stilling eller deltidsstilling, og omregning til årsverk. Disse opplysninger er som tidligere presentert i vedlegg 3 i Gul bok. I fagproposisjonen for hvert departement er tatt inn opplysninger fra dette register om bemanningen i de statlige virksomheter under vedkommende departement, dersom ikke det enkelte departement selv har mer ajourførte data.

En rekke data i det sentrale tjenestemannsregistret innhentes til bruk under lønnsforhandlingene, og det er ikke aktuelt å endre tellingstidspunktet. For å kunne gi mer ajourførte opplysninger om bemanningen når budsjettproposisjonen utarbeides, vil PSD for framtiden, i samråd med de enkelte departementer, etablere en egen tellingsrunde for slike data i vårhalvåret. I budsjettproposisjonen for 1999 vil det bli gitt opplysning om bemanningen våren 1998.

Siden det ikke lenger er noen stillingsramme som angir maksimumsramme for antall tjenestemenn vil det være en klar forutsetning at det enkelte departement påser at bemanningen, og dermed lønnsutgiftene, holdes innenfor det beløp som Stortinget har bevilget til driftsutgifter (den nye fellespost 01) under hvert enkelt kapittel. Det er det enkelte departement som er ansvarlig overfor Stortinget for disponering av bevilgningen under hver enkelt post og at den ikke blir overskredet.

Finansdepartementet vil i rundskriv i tilknytning til økonomireglementet påpeke at det enkelte departement i sine tildelingsbrev til den enkelte virksomhet om bevilgningsramme med tilhørende resultatkrav også må omtale størrelsen av bemanningen for kommende år. Utgangspunktet vil være den bemanning som virksomhetene faktisk har i løpende termin, og som blir rapportert i budsjettproposisjonen.

Statlige forvaltningsbedrifter og virksomheter som får nettobevilgning under post 50 har hittil hatt fullmakt til selv å opprette og inndra stillinger. De forutsettes fortsatt å kunne fastsette bemanningen selv, uten direktiver av ovennevnte karakter fra det overordnede departementet. Ordinære forvaltningsorganer som t o m 1997 har særlig fullmakt til å opprette og inndra stillinger i henhold til en forsøksordning må for framtiden behandles som øvrige virksomheter.

7.4 EVALUERING AV OVERFØRINGS-ORDNINGER OG DEPARTEMENTENES RESSURSER

Følgende overføringsordninger ble evaluert i 1996:

- Voksenopplæring i studieforbundene
- Hjelpemiddelsentralenes formidlingsvirksomhet
- Tilskudd til trossamfunn

- Produksjonstillegg for husdyrproduksjon og areal- og kulturlandskapstillegg
- Gjenkjøpsavtaler i forbindelse med kjøp av forsvarsmateriell
- Fond i staten.

Videre ble de administrative ressurser i Finansdepartementet, Miljøverndepartementet og Samferdselsdepartementet vurdert i 1996.

Alle gjennomgangene har vært rettet mot å møte de krav som følger av det nye økonomireglementet i staten. Gjennomgangen av statlige fond er nærmere omtalt under pkt 7.1. Gjennomgangen av ordningene med produksjonstillegg for husdyrproduksjon og areal- og kulturlandskapstillegg ble nærmere omtalt i St prp nr 70 (1996-97) Jordbruksoppgjøret 1997. De øvrige gjennomganger er nærmere omtalt i fagproposisjonene.

I 1997 pågår det arbeid med følgende gjennom-

ganger:

- Barnehagestøtten
- Landbrukets utviklingsfond
- Pressestøtten
- Fjernundervisningen
- Opptreningsinstitusjonene
- Ressursbruken i Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet.

I samsvar med det nye økonomireglementet skal hvert departement med mellomrom foreta evaluering for å få informasjon om hvorvidt en oppnår de fastsatte mål for den enkelte tilskuddsordning. Det legges særlig vekt på de samfunnsmessige virkninger. Når økonomireglementet etter hvert blir godt innarbeidet, kan derfor Finansdepartementets direkte deltagelse i områdegjennomganger av andre departementers tilskuddsordninger trappes ned. En har lagt til grunn at slik nedtrapping påbegynnes i 1998.

8. Gjennomføringen av inneværende års budsjett

8.1 ENDRING PÅ STATSBUJSJETTET FOR 1997

8.1.1 Statsbudsjettets balanse

De samlede inntektene i vedtatt budsjett (S III) for 1997 utgjør 430,0 mrd kroner. Utgiftene er på i alt 375,4 mrd kroner. Overføring til og fra Statens petroleumsfond og lånetransaksjoner er ikke inkludert i disse beløpene. Vedtatt budsjett (S III) for 1997 viste et oljekorrigert underskudd på 23,1 mrd kroner. Statsbudsjettets netto kontantstrøm fra oljevirkosomhet på i alt 77,7 mrd kroner ble i sin helhet foreslått overført til Statens petroleumsfond. Etter at 23,1 mrd kroner ble tilbakeført til statsbudsjettet for å dekke det

oljekorrigerte underskuddet, ble det foreslått at det netto settes av 54,6 mrd kroner i petroleumsfondet. Inkludert 2,8 mrd kroner i renter og aksjeutbytte ble petroleumsfondets overskudd anslått til 57,4 mrd kroner.

Anslag på regnskap for 1997 viser nå et oljekorrigert underskudd på 20,2 mrd kroner som er 2,9 mrd kroner lavere enn i vedtatt budsjett (SIII). Samtidig anslås statsbudsjettets netto kontantstrøm fra oljevirkosomhet å bli 6,8 mrd kroner høyere enn forutsatt i vedtatt budsjett. Inklusiv renter og utbytte forventes nå overskuddet i Statens petroleumsfond å bli 67,3 mrd kroner i 1997 som er 9,9 mrd kroner høyere enn anslag basert på vedtatt budsjett.

Tabell 8.1 Statsbudsjettets inntekter og utgifter eksklusive lånetransaksjoner 1997 (mill kroner)¹⁾

	Vedtatt budsjett 1997 (S III)	Endring fra vedtatt budsjett	Anslag på regnskap 1997
1. Statsbudsjettets stilling			
A Statsbudsjettets inntekter i alt	429 979	7 774	437 752
A.1 Inntekter fra petroleumsvirksomhet	69 100	300	69 400
A.2 Inntekter utenom petroleumsinntekter	360 879	7 474	368 352
B Statsbudsjettets utgifter i alt	375 393	-1 915	373 478
B.1 Utgifter til petroleumsvirksomhet	-8 591	-6 509	-15 100
B.2 Utgifter utenom petroleumsvirksomhet	383 984	4 594	388 578
Statsbudsjettets oljekorrigert overskudd (A.2-B.2).....	-23 106	2 880	-20 226
+ Overført fra Statens petroleumsfond	23 106	-2 880	20 226
= Statsbudsjettets overskudd før lånetransaksjoner	0	0	0
2. Statens petroleumsfond			
Statsbudsjettets netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomhet (A.1-B.1) overføres til Statens petroleumsfond	77 691	6 809	84 500
- Tilbakeført til statsbudsjettet	23 106	-2 880	20 226
+ Renteinntekter og utbytte i fondet	2 770	230	3 000
= Overskudd i Statens petroleumsfond	57 355	9 919	67 274
3. Statsbudsjettet og Statens petroleumsfond samlet			
Overskudd	57 355	9 919	67 274
4. Statsbudsjettets finansieringsbehov, brutto			
	39 036	-2 610	36 426

¹⁾ Føringen av statlig petroleumsvirksomhet foreslås endret fra og med 1998. Den nye føringen er innarbeidet i tabell 1.1 i kapittel 1. Hovedtrekk i finanspolitikken. Tallene for 1997 i tabell 8.1 følger føringen i vedtatt budsjett og er dermed ikke justert ut fra ny føringmåte. Det vises til nærmere omtale av føringsendringen under kapittel 2.5 Petroleumsinntekter.

Ved at statsbudsjettet etter tilbakeføring fra Statens petroleumsfond gjøres opp i balanse, vil statsbudsjettet kun ha et finansieringsbehov for å dekke nye netto utlån og gjeldsavdrag på tidligere opptatte lån. Brutto finansieringsbehov ble i vedtatt budsjett anslått til 39,0 mrd kroner. Reduserte utlån og økte tilbakebetalinger forutsettes nå å redusere statsbudsjettets brutto finansieringsbehov med 2,6 mrd kroner i forhold til vedtatt budsjett. Det reduserte finansieringsbehovet kan i hovedsak forklares ved reduserte utlån til statsbankene.

Folketrygden

I det vedtatte budsjett er folketrygdens finansieringsbehov ført opp med 38,6 mrd kroner. Tilleggsbevilgninger som er vedtatt tidligere i år øker utgiftene under folketrygden netto med 2,0 mrd kroner. For 2. halvår legges det til grunn at det vil bli fremmet tilleggsbevilgninger under folketrygden på knapt 1,2 mrd kroner. Folketrygdens inntekter fra trygdeavgiften og arbeidsgiveravgiften anslås å bli 2,4 mrd kroner høyere enn enn lagt til grunn i vedtatt budsjett. Folketrygdens finansieringsbehov anslås derfor nå til 39,3 mrd kroner.

Statens petroleumsfond

Av redegjørelsen foran framgår det at inntektene fra petroleumsvirksomhet vil bli høyere enn lagt til grunn i vedtatt budsjett. Disse inntektene skal etter lov om Statens petroleumsfond i sin helhet bli overført til dette fondet. Forslaget om økt overføring til petroleumsfondet på kap 2800 i statsbudsjettet vil bli fremmet i nysalderingsproposisjonen.

I henhold til retningslinjene for petroleumsfondet, jf St prp nr 1 Tillegg nr 10 (1995-96), skal det ved framleggelsen av Gul bok for det kommende år vurderes om det er nødvendig å fremme egen proposisjon med forslag til endringer i kap 5800 Overføring fra fondet, eller om dette kan vente til nysalderingen. Kap 5800 skal økes hver gang det vedtas svekkelser av budsjettbalansen f eks gjennom tilleggsbevilgninger som ikke dekkes av avsetningen for tilleggsbevilgninger under kap 2309. Redegjørelsen i dette kapitlet viser at det oljekorrigerte underskuddet for 1997 nå anslås til 20,2 mrd kroner som er 2,9 mrd kroner lavere enn i vedtatt budsjett. Det er derfor ikke grunnlag for å foreslå økte overføringer fra fondet. Finansdepartementet vil derfor i nysalderingsproposisjonen for 1997 foreslå reduserte overføringer fra fondet til statskassen.

8.1.2 Statsbudsjettets inntekter

Tabell 8.2 Endringer i statsbudsjettets inntekter fra vedtatt budsjett (S III) 1997 til anslag på regnskap 1997 (mill kroner)

	Vedtatt budsjett	Forventet endring	Anslag på regnskap
<i>Inntekter utenom petroleumsinntekter</i>	360 879	7 474	368 352
Skatter og avgifter	319 081	5 796	324 878
Renter og utbytte	19 217	1 379	20 596
Andre inntekter	22 580	299	22 879
<i>Petroleumsinntekter</i>	69 100	300	69 400
Skatter og avgifter	42 600	800	43 400
Aksjeutbytte fra Statoil	1 600	0	1 600
Renter og tilbakeførte kapitalinnskudd i statlig petroleumsvirksomhet	24 900	-500	24 400
Inntekter for lånetransaksjoner	429 979	7 774	437 752
+Tilbakebetaling av utlån	31 021	2 235	33 257
+Overført fra Statens petroleumsfond	23 106	-2 880	20 226
=Totale inntekter	484 106	7 129	491 235

Kilde: Finansdepartementet

I tabell 8.2 er det gitt en oversikt over inntektene i vedtatt budsjett og anslag på regnskap for 1997, mens det i tabell 8.3 er gitt en tilsvarende oversikt over budsjettets utgifter. I anslag på regnskap for 1997 er det bl a innarbeidet vedtatte tilleggsbevilgninger i 1.

halvår. Utover de endringer Stortinget allerede har vedtatt er det også innarbeidet forventede tilleggsbevilgninger 2. halvår. I tillegg er det utarbeidet nye anslag for skatte- og avgiftsinntekter, renteinntekter og renteutgifter og inntekter fra statlig petroleumsvirksomhet.

Inntekter utenom petroleumsinntekter

Inntekter utenom petroleumsinntekter anslås nå å bli 7,5 mrd kroner høyere enn i vedtatt budsjett. 0,5 mrd kroner av økningen skyldes vedtatte tilleggsbevilgninger i 1. halvår. De viktigste vedtakene gjelder 250 mill kroner i økt produksjonsavgift på kraft, 141 mill kroner i økt utbytte fra Norsk Hydro A/S og 200 mill kroner i økt overføring fra Statens banksikringsfond.

Skatter og avgifter

I forbindelse med behandlingen av St prp 63 (1996-97) Om omprioriteringar og tilleggsøyvingar på statsbudsjettet 1997 vedtok Stortinget å øke satsen for produksjonsavgift på kraft for 2. halvår 1997 tilsvarende 250 mill kroner i økt avgiftsproveny. Redusert vektårsavgift og toll på IT-produkter gav samlet sett en reduksjon i avgiftsinntektene på 100 mill kroner. Stortingets vedtak i 1. halvår har dermed samlet sett gitt 150 mill kroner i økte avgiftsinntekter.

Utover vedtakene i Stortinget er anslagene for skatter og avgifter fra Fastlands-Norge i 1997 samlet satt opp med 5,6 mrd kroner siden vedtatt budsjett. Direkte skatter og trygdeavgift er økt med 3,4 mrd kroner. Arbeidsgiveravgiften er økt med 0,8 mrd kroner. Merverdiavgiften er oppjustert med 0,7 mrd kroner, mens øvrige særavgifter og toll samlet sett er oppjustert med 0,7 mrd kroner.

De reviderte tallene for 1997 er basert på en gjennomgang av statistikken for innbetalte skatter og avgifter hittil i 1997, samt på nye vekstanslag for sysselsetting, etterspørsel, lønninger og priser fra 1996 til 1997. Oppjusteringen av skatte- og avgiftsanslagene skyldes i hovedsak en sterkere vekst i norsk økonomi, bl.a. i privat konsum og sysselsetting, enn tidligere lagt til grunn.

Statens renteinntekter og utbytte i 1997

Innbetalt utbytte i 1. halvår er samlet sett 104 mill kroner høyere enn budsjettet. Hovedforklaringen er økt utbytte fra Norsk Hydro A/S på 141 mill kroner. Utbyttet på aksjer under Landbruksdepartementet er redusert med 64 mill kroner.

Statens renteinntekter ekskl. inntekter fra kapitalinnskudd i statlig petroleumsvirksomhet er for 1997 anslått til 16,5 mrd kroner. Dette er en oppjustering på 1,3 mrd kroner i forhold til vedtatt budsjett for 1997. Renteinntektene fra statens kontantbeholdning i Norges Bank er oppjustert med om lag 2 mrd kroner. Kontantbeholdningen er delt inn i en valutainnskuddskonto og en kronekonto. Oppjusteringen siden vedtatt budsjett skyldes dels høyere renteinntekter fra valutainnskuddskontoen og dels at store intervensjoner i begynnelsen av året gir en større gjennomsnittlig beholdning på kronedelen av foliokontoen og dermed større renteinntekter. En bedret budsjettbalanse for staten bidrar også til høyere gjennomsnittlig innestående på foliokontoen på bakgrunn av at høyere petroleumsinntekter på statsbudsjettet først overføres

til Statens petroleumsfond ved utgangen av året. Renteinntektene fra statsbankene anslås på den annen side å bli 0,7 mrd kroner lavere i 1997 enn det en la til grunn i vedtatt budsjett. Dette skyldes i hovedsak lavere renter på statsbankenes utlån. Med unntak av Statens lånekasse for utdanning er rentene i statsbankene markedsstyrt. Et lavere rentenivå medfører lavere renter både på statsbankenes lån fra staten og statsbankenes utlån til publikum.

Andre inntekter

Andre inntekter forutsettes nå å bli 0,3 mrd kroner høyere enn lagt til grunn i vedtatt budsjett. Hovedforklaringen er en økning i tilbakeføringen fra Statens banksikringsfond på 200 mill kroner som Stortinget vedtok i forbindelse med behandlingen av Revidert nasjonalbudsjett 1997.

Petroleumsinntekter

Anslaget for betalte skatter og avgifter på utvinning av petroleum anslås å bli 0,8 mrd kroner høyere enn lagt til grunn i vedtatt budsjett (S III). Anslaget for innbetalte direkte skatter (ordinær skatt og særskatt) er oppjustert med 0,5 mrd kroner, og anslaget for innbetalt produksjonsavgift er oppjustert med 0,4 mrd kroner. Arealavgiften er nedjustert med 0,1 mrd kroner. Anslagene for betalte skatter og avgifter er bl a basert på innbetalingene hittil i år, utskrevet terminskatt for første termin og pris- og produksjonsutviklingen hittil i år.

Oppjusteringen av anslaget for innbetalte direkte skatter skyldes i hovedsak at utskrevet terminskatt for 1997 er noe høyere enn anslaget i S III for påløpte skatter i 1997, hovedsakelig som følge av høyere forutsatt oljepris i inneværende år enn lagt til grunn i S III.

Anslaget for innbetalt avgift på utslipp av CO₂ er uendret.

Inntektene fra statlig petroleumsvirksomhet er redusert med 500 mill kroner fra vedtatt budsjett 1997 til anslag på regnskap 1997. Reduksjonen har i hovedsak sammenheng med nye beregninger av renter og avskrivninger under SDOE (statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten). Økt driftsresultat i statlig petroleumsvirksomhet er nærmere omtalt i avsnittet om statsbudsjettets utgifter.

Tilbakebetalinger

Tilbakebetalinger av lån forventes nå å bli 2,2 mrd kroner høyere enn i vedtatt budsjett. I hovedsak gjelder dette tilbakebetalinger fra Den norske stats husbank som ble økt med 2,0 mrd kroner i 1. halvår. I tillegg forventes noe høyere tilbakebetalinger fra Statens lånekasse for utdanning.

8.1.3 Statsbudsjettets utgifter

Tabell 8.3 Endringer i statsbudsjettets utgifter fra vedtatt budsjett (S III) 1997 til anslag på regnskap 1997 (mill kroner)

	Vedtatt budsjett	Forventet endring	Anslag på regnskap
<i>Utgifter utenom petroleumsinntekter</i>	383 984	4 594	388 578
Driftsutgifter.....	71 762	1 831	73 592
Nybygg, anlegg mv.....	18 608	-38	18 571
Renteutgifter.....	17 152	1 078	18 230
Overføringer.....	272 969	5 115	278 085
Ymse utgifter.....	3493	-3 393	100
<i>Utgifter til petroleumsvirksomhet</i>	-8 591	-6 509	-15 100
Driftsresultat.....	-29 600	-10 400	-40 000
Investeringer.....	19 800	4 400	24 200
Andre utgifter petroleumsvirksomhet.....	1 209	-509	700
<i>Utgifter for lånetransaksjoner</i>	375 393	-1 915	373 478
+Lånetransaksjoner.....	70 057	-374	69 683
+Overført til Statens petroleumfond.....	77 691	6 809	84 500
=Totale utgifter	523 142	4 519	527 661

Kilde: Finansdepartementet

Utgifter utenom petroleumsutgifter

Utgifter utenom lånetransaksjoner og utgifter til petroleumsvirksomhet forventes å øke med 4,6 mrd kroner fra vedtatt budsjett til regnskap for 1997.

Driftsutgifter, utgifter til nybygg og anlegg og overføringer

Driftsutgifter, utgifter til nybygg og anlegg og overføringer anslås nå å bli 6,9 mrd kroner høyere enn i vedtatt budsjett. Dette inkluderer imidlertid også bevilgninger for å dekke inntektsoppgjør og bevilgninger som dekkes gjennom reduserte avsetninger for tilleggsbevilgninger under ymse utgifter. Tar en hensyn til at ymse i løpet av året vil redusert med 3,4 mrd kroner forventes disse utgiftene netto å øke med 3,5 mrd kroner fra vedtatt budsjett til anslag på regnskap.

Statsbudsjettets driftsutgifter, utgifter til nybygg og nyanlegg og overføringer er i 1. halvår økt med 1,2 mrd kroner. Økningen må i stor grad ses på bakgrunn av at enkelte utgiftsøkninger i forbindelse med framlegget av Revidert nasjonalbudsjett 1997 ble dekket inn gjennom økte inntekter. Det gjelder økt produksjonsavgift på kraft, økte overføringer fra Statens banksikringsfond, refusjon av dokumentavgift ved omorganisering av kraftverk og økte bevilgninger til refusjon av høyere innbetalt merverdiavgift.

I 2. halvår 1997 vil det ventelig bli lagt fram forslag om økte utgifter på 1,5 mrd kroner. Økte utgifter under folketrygden anslås samlet å utgjøre knapt 1,2 mrd kroner. Det vil bli nødvendig å øke bevilgningene til sykepenger gitt dagens stønadssatser. På statsbudsjettet vil det i tillegg bli nødvendig

å øke bevilgningen til pant for bilvrak med 0,2-0,3 mrd kroner.

I anslag på regnskap har en i tillegg lagt inn en merutgift på 0,8 mrd kroner i forsvaret. Bakgrunnen er at en i vedtatt budsjett la til grunn en inndragning av overskuddslikviditet fra forsvaret som ikke vil gi lavere utgifter i 1997 men redusere overførte bevilgninger fra 1997 til 1998.

Renteutgifter

Renteutgiftene på statens gjeld er oppjustert med knapt 1,1 mrd kroner i forhold til vedtatt budsjett. Dette skyldes hovedsakelig en oppjustering av anslaget på renteutgifter på utenlandsgjelden i forhold til vedtatt budsjett. Dette motsvares imidlertid av høyere renteinntekter på valutainnskuddskontoen, jf omtalen av økte renteinntekter.

Tilfeldige utgifter

Etter behandlingen av Revidert nasjonalbudsjett 1997 gjensto det 2 914,0 mill kroner på kap 2309 Tilfeldige utgifter. Dette beløpet var avsatt til dekning av lønns- og trygdeoppgjørene samt generelle tilleggsbevilgninger. Lønns- og trygdeoppgjørene er nå gjennomført og fordelt på driftsutgifter og overføringer til private. Bevilgningene til inntektsoppgjør utgjorde samlet 2,8 mrd kroner.

I tillegg skal kap 2309 dekke overskridelsestillatelser som Finansdepartementet har fullmakt til å gi. Det vil derfor stå igjen 100 mill kroner etter at bevilgningen er satt ned ved nysalderingen av 1997-budsjettet. Dette beløpet anses tilstrekkelig til å dekke gitte

overskridelser og beløp som direkte regnskapsføres på posten. Det er på denne bakgrunn ikke midler igjen for å dekke tilleggsbevilgninger i løpet av 2. halvår under kapittel 2309.

Utgifter til petroleumsvirksomhet

Utgiftene til statlig petroleumsvirksomhet er redusert med 6,5 mrd kroner fra vedtatt budsjett 1997 til anslag på regnskap 1997. Reduksjonen har i hovedsak sammenheng med høyere driftsinntekter under SDØE (statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten). Driftsinntektene øker som følge av høyere forventet produksjon av olje og gass og oppjustering av anslaget på gjennomsnittlig oljepris for 1997. I anslaget på regnskap legges det til grunn en oljepris på 135 kr pr fat, noe som er en økning fra 125 kr pr fat i vedtatt budsjett. Da driften til SDØE i 1997 nettobudsjetteres på statsbudsjettets utgiftsside fører de økte driftsinntektene til at utgiftene reduseres.

Låntransaksjoner

Anslaget for utlån er redusert på bakgrunn av at utlån til Statens lånekasse for utdanning forventes å bli noe lavere enn budsjettet.

8.2 STATSREGNSKAPET MEDREGNET FOLKETRYGDEN FOR 1. HALVÅR 1997

8.2.1 Inntekter

De totale inntekter utenom låntransaksjoner utgjør i perioden 1. januar - 30. juni 1997 200,7 mrd kroner. Overføringen fra Statens petroleumsfond regnskapsføres først 31.12. og er dermed ikke inkludert i de regnskapsførte inntektene. De største inntektspostene framgår av tabell 8.4.

Tabell 8.4 Statsbudsjettets inntekter utenom låntransaksjoner og overføring fra Statens petroleumsfond 1997. Anslag på regnskap og regnskapsført beløp pr 30.6.97 (mill kroner)

	Anslag på regnskap	Regnskap 30.6.97	Regnskap i pst. av bevilgning
<i>Inntekter utenom petroleumsinntekter</i>	368 352	184 174	50,0
Skatter og avgifter.....	324 878	162 357	50,0
Renter og utbytte.....	20 596	8 459	41,1
Andre inntekter.....	22 879	13 358	58,4
<i>Petroleumsinntekter</i>	69 400	36 553	52,7
Skatter og avgifter.....	43 400	23 375	53,9
Aksjeutbytte fra Statoil	1 600	1 600	100,0
Renter og tilbakeførte kapitalinnskudd i statlig petroleumsvirksomhet.....	24 400	11 578	47,5
Inntekter før låntransaksjoner	437 752	220 727	50,4

Kilde: Finansdepartementet

8.2.2 Utgifter

Statsregnskapet medregnet folketrygden viser at det pr 30. juni 1997 er regnskapsført 185,8 mrd kroner. Også utgiftene er regnet eksklusive låntransaksjoner og

overføring til Statens petroleumsfond. I tabell 8.5 er gitt en oversikt som viser hvordan beløpet fordeler seg på utgiftsarter.

Tabell 8.5 Statsbudsjettets utgifter ekskl. lånetransaksjoner og overføringer til Statens petroleumsfond 1997. Anslag på regnskap og regnskapsført beløp pr 30.6.97 (mill kroner)

	Anslag på regnskap	Regnskap 30.6.97	Regnskap i pst av bevilgning
<i>Utgifter utenom petroleumsinntekter</i>	388 578	197 754	50,9
Driftsutgifter.....	73 592	35 694	48,5
Nybygg, anlegg mv.....	18 571	7 481	40,3
Renteutgifter.....	18 230	11 132	61,1
Overføringer.....	278 085	143 429	51,6
Ymse utgifter.....	100	18	17,9
<i>Utgifter til petroleumsvirksomhet</i>	-15 100	-11 975	79,3
Driftsresultat.....	-40 000	-20 909	52,3
Investeringer.....	24 200	8 895	36,8
Andre utgifter petroleumsvirksomhet.....	700	39	5,6
Utgifter for lånetransaksjoner	373 478	185 779	49,7

Kilde: Finansdepartementet

8.2.3 Resultat

Tabell 8.6 viser hovedtallene i statsbudsjettets inntekter og utgifter ekskl. lånetransaksjoner pr. 30.6.97. Overføringene til og fra Statens petroleumsfond finner sted 31. desember på basis av vedtakene i nysalderingen for kap 2800 og kap 5800. Dette medfører at det i tabell 8.6 ikke framkommer tall for overføringene til og fra petroleumsfondet. Dette medfører at det i

regnskapet pr 30.6.97 rent teknisk framkommer et overskudd før lånetransaksjoner på 34,9 mrd kroner ved at netto kontantstrømmen fra petroleumsvirksomhet er vesentlig høyere enn statsbudsjettets oljekorrigerte underskudd i 1. halvår. I nysaldert budsjett vil budsjettet bli gjort opp i balanse ved at den delen av netto kontantstrømmen fra petroleumsvirksomhet som ikke dekker opp et oljekorrigert underskudd avsettes i Statens petroleumsfond.

Tabell 8.6 Statsbudsjettets inntekter og utgifter eksklusive lånetransaksjoner og overføring til/ fra Statens petroleumsfond 1997. Anslag på regnskap og regnskapsført beløp pr 30.6.97. (mill kroner)

	Anslag på regnskap	Regnskap pr 30.6.97	Regnskap i pst av bevilgning
<i>A Statsbudsjettets inntekter i alt</i>	437 752	220 727	50,4
A.1 Inntekter fra petroleumsvirksomhet.....	69 400	36 553	52,7
A.2 Inntekter utenom petroleumsinntekter.....	368 352	184 174	50,0
<i>B Statsbudsjettets utgifter i alt</i>	373 478	185 779	49,7
B.1 Utgifter til petroleumsvirksomhet.....	-15 100	-11 975	79,3
B.2 Utgifter utenom petroleumsvirksomhet.....	388 578	197 754	50,9
Statsbudsjettets netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomhet (A.1-B.1)	84 500	48 528	57,4
Statsbudsjettets oljekorrigert overskudd (A.2-B.2)	-20 226	-13 580	67,1

Kilde: Finansdepartementet

Korrigert for oljevirkosomheten viser regnskapet for 1. halvår 1997 et underskudd før lånetransaksjoner på 13,6 mrd kroner. Renter på statkassens foliokonto i Norges Bank, anslått til 6,1 mrd kroner, vil først komme til inntekt i statsregnskapet mot slutten av året. Dette bidrar til å forklare at statsbudsjettets oljekorrigerte underskudd i 1. halvår utgjør 67,1 pst

av den samlede forventede oljekorrigerte underskuddet for 1997.

Brutto finansieringsbehovet for å finansiere utlån og gjeldsavdrag var 30,4 mrd kroner i 1. halvår. Dette utgjør 83,3 pst av samlet forventet finansieringsbehov for 1997. Statens høye brutto finansieringsbehov i 1997 kan i stor grad tilskrives 27,2 mrd kroner i

gjeldsavdrag på tidligere opptatte lån. 91,5 pst av disse tilbakebetalingene er foretatt i 1. halvår noe som forklarer det høye finansieringsbehovet i 1 halvår. Det er i perioden tatt opp 22,6 mrd kroner i statslån.

Tabell 8.7 Statsbudsjettets lånetransaksjoner og finansieringsbehov 1997. Anslag på regnskap og regnskapsført beløp pr 30.6.97 (mill kroner)

	Anslag på regnskap	Regnskap pr 30.6.97	Regnskap i pst av bevilg- ning
Utlån, aksjetegning m.v.	42 511	27 238	64,1
- Tilbakebetalinger	33 257	21 753	65,4
=Netto finansieringsbehov.....	9 254	5 485	59,3
+ Gjeldsavdrag	27 172	24 875	91,5
= Statsbudsjettets brutto finansieringsbehov	36 426	30 360	83,3

Kilde: Finansdepartementet

For nærmere detaljer vedrørende statsregnskapet for 1. halvår 1997 vises til tabellene i vedlegg 2.

Finans- og tolldepartementet

t i l r å r :

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et framlagt forslag til proposisjon til Stortinget om statsbudsjettet medregnet folketrygden for 1998.

Vi HARALD, Norges Konge,

s t a d f e s t e r :

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak om statsbudsjettet medregnet folketrygden for 1998 i samsvar med et framlagt forslag.

Tilråding fra Finans- og tolldepartementet ligger ved.

Forslag

til vedtak om statsbudsjettet medregnet folketrygden for budsjetterminen

1. januar til 31. desember 1998.

I. Oversikt over statsbudsjettet medregnet

Utgifter					
	Samlede utgifter	Drifts- utgifter	Nybygg- anlegg m.v	Overføringer til andre	Utlån, gjelds- avdrag m.v.
Det kongelige hus og slottsforvaltningen	69 848	58 190	11 658	-	-
Regjering	100 050	100 050	-	-	-
Stortinget og underliggende institusjoner	702 356	619 231	63 485	19 640	-
Høyesterett	41 672	41 672	-	-	-
Utenriksdepartementet	12 199 964	1 671 414	44 165	10 424 024	60 361
Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet...	21 721 183	14 190 695	539 923	6 990 357	208
Kulturdepartementet	3 164 928	742 821	36 209	2 385 898	-
Justisdepartementet	9 240 282	8 408 774	328 183	503 325	-
Kommunal- og arbeidsdepartementet	58 646 678	2 525 452	139 909	55 971 317	10 000
Sosial- og helsedepartementet	22 271 620	4 118 545	113 080	18 028 395	11 600
Barne- og familiedepartementet	17 908 041	223 772	-	17 684 269	-
Nærings- og handelsdepartementet	5 330 340	623 340	13 500	2 665 500	2 028 000
Fiskeridepartementet	1 661 300	1 163 860	201 345	296 095	-
Landbruksdepartementet	13 589 285	862 929	15 238	12 711 118	-
Samferdselsdepartementet	18 933 800	7 263 100	5 474 900	3 103 800	3 092 000
Miljøverndepartementet	2 300 649	1 238 009	95 230	967 410	-
Planleggings- og samordningsdepartementet	10 384 679	6 228 737	2 270 450	1 835 492	50 000
Finans- og tolldepartementet	41 379 050	3 997 750	165 300	17 659 000	19 557 000
Forsvarsdepartementet	23 841 468	15 559 223	7 558 683	722 562	1 000
Olje- og energidepartementet	1 299 350	608 550	75 500	615 300	-
Ymse utgifter	5 925 655	4 780 255	-	1 145 400	-
Statsbankene	56 127 094	410 416	4 080	8 295 598	47 417 000
Statlig petroleumsvirksomhet	26 004 000	4 000	25 100 000	900 000	-
Statens forretningsdrift	3 239 508	-16 410	2 655 918	100 000	500 000
Folketrygden	144 896 200	3 256 450	40 600	141 598 550	600
Statens petroleumsfond	85 546 000	-	-	85 546 000	-
Sum utgifter	586 525 000	78 680 825	44 947 356	390 169 050	72 727 769
			Statsbud- sjettet folke- trygden ikke med- regnet	Folke- trygden	Statsbud- sjettet medregnet folke- trygden
1. Inntekter (ekskl. tilbakebetalinger m.v. og overføring fra Statens petroleumsfond)			396 242 231	105 368 000	501 610 231
2. Utgifter (ekskl. utlån, avdrag på statsgjeld m.v.)			368 901 631	144 895 600	513 797 231
Driftsutgifter			75 424 375	3 256 450	78 680 825
Nybygg, anlegg m.v.			44 906 756	40 600	44 947 356
Overføringer til andre			163 024 500	141 598 550	304 623 050
Overføringer til Statens petroleumsfond			85 546 000	-	85 546 000
3. Overskudd før lånetransaksjoner før overføring fra Statens petroleumsfond (1-2)			27 340 600	-39 527 600	-12 187 000
4. Overføring fra Statens petroleumsfond			12 187 000	-	12 187 000
5. Overskudd før lånetransaksjoner (3+4)			39 527 600	-39 527 600	-

folketrygden for budsjetterminen 1998. 1000 kroner

Inntekter

	Samlede inntekter	Drifts-inntekter	Inntekter i samband med nybygg, anlegg m.v.	Skatter, avgifter og andre overføringer	Tilbakebetalinger m.v.
Skatt på formue og inntekt	79 000 000	-	-	79 000 000	-
Arbeidsgiveravgift og trygdeavgift.....	103 100 000	-	-	103 100 000	-
Tollinntekter	2 717 600	-	-	2 717 600	-
Merverdiavgift og avgift på investeringer m.v.	106 700 000	-	-	106 700 000	-
Avgifter på alkohol.....	8 405 000	-	-	8 405 000	-
Avgifter på tobakk.....	6 640 000	-	-	6 640 000	-
Avgifter på motorvogner	30 905 000	-	-	30 905 000	-
Andre avgifter	10 796 325	-	-	10 796 325	-
Sum skatter og avgifter.....	348 263 925	-	-	348 263 925	-
Renter av statens forretningsdrift	198 175	-	-	198 175	-
Avskrivninger, avsetninger til investeringsformål og inntekter av statens forretningsdrift i samband med nybygg, anlegg m.v.....	2 927 152	-	2 927 152	-	-
Sum inntekter av statens forretningsdrift.....	3 125 327	-	2 927 152	198 175	-
Renter fra statsbankene	7 681 892	-	-	7 681 892	-
Renter av kontantbeholdning og andre fordringer....	4 867 289	-	-	4 867 289	-
Utbytte ekskl. Statoil	2 746 902	-	-	2 746 902	-
Renteinntekter og utbytte (ekskl. Statens forretningsdrift og Statoil).....	15 296 083	-	-	15 296 083	-
Inntekter under departementene	16 467 924	8 410 071	463 353	7 594 500	-
Overføring fra Norges Bank.....	3 811 000	-	-	3 811 000	-
Tilbakeføring av midler fra Statens banksikringsfond.....	3 095 972	-	-	3 095 972	-
Sum andre inntekter	23 374 896	8 410 071	463 353	14 501 472	-
Inntekter fra statlig petroleumsvirksomhet	66 400 000	41 400 000	16 200 000	8 800 000	-
Skatt og avgift på utvinning av petroleum.....	42 700 000	-	-	42 700 000	-
Aksjeutbytte fra Statoil.....	2 450 000	-	-	2 450 000	-
Sum petroleumsinntekter.....	111 550 000	41 400 000	16 200 000	53 950 000	-
Tilbakebetalinger.....	44 626 769	-	-	-	44 626 769
Statens petroleumsfond	12 187 000	-	-	12 187 000	-
Sum inntekter	558 424 000	49 810 071	19 590 505	444 396 655	44 626 769
			Statsbudsjettet folketrygden ikke medregnet	Folketrygden	Statsbudsjettet medregnet folketrygden
Lånetransaksjoner:					
6. Utlån gjeldsavgdrag, aksjetegning m.v. i alt.....			72 727 169	600	72 727 769
Utlån til statsbankene			47 417 000	-	47 417 000
Gjeldsavgdrag			19 557 000	-	19 557 000
Andre utlån, aksjetegning m.v.....			5 753 169	600	5 753 769
7. Tilbakebetalinger m.v.....			44 626 769	-	44 626 769
8. Utlån m.v. (netto) (6-7)			28 100 400	600	28 101 000
9. Samlet finansieringsbehov - av kontantbeholdning og lånemidler (8-5).....			-11 427 200	39 528 200	28 101 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
Utgifter			
Det kongelige hus og Slottsforvaltningen			
1	Det kongelige hus:		
1	Apanasjer	24 650 000	24 650 000
11	Slottet, Bygdø kongsgård og Oscarshall (jf. kap. 3011):		
1	Driftsutgifter	32 319 000	
21	Spesielle driftsutgifter	1 221 000	
45	Større utstysanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	11 658 000	45 198 000
	Sum Det kongelige hus og Slottsforvaltningen		69 848 000
Regjering			
20	Statsministerens kontor (jf. kap. 3020):		
1	Driftsutgifter	35 300 000	
21	Frigjøringsjubileet/Frihetsmonumentet i Narvik, <i>kan overføres</i>	1 300 000	36 600 000
21	Statsrådet (jf. kap. 3021):		
1	Driftsutgifter	63 450 000	63 450 000
	Sum Regjering		100 050 000
Stortinget og underliggende institusjoner			
41	Stortinget (jf. kap. 3041):		
1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 70</i>	394 706 000	
21	Spesielle driftsutgifter	2 200 000	
31	Utbedring og fornyelse av tekniske installasjoner, <i>kan overføres</i>	4 200 000	
32	Kjøp av leiligheter, <i>kan overføres</i>	5 000 000	
45	Større utstysanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	54 285 000	
70	Tilskudd til partigruppene	19 040 000	479 431 000
42	Forsvarets ombudsmannsnemnd:		
1	Driftsutgifter	2 410 000	2 410 000
43	Stortingets ombudsmann for forvaltningen (jf. kap. 3043):		
1	Driftsutgifter	18 415 000	18 415 000
44	Stortingets kontrollutvalg for etterretnings-, overvåkings- og sikkerhetstjeneste:		
1	Driftsutgifter	2 197 000	2 197 000
51	Riksrevisjonen (jf. kap. 3051):		
1	Driftsutgifter	199 303 000	
70	Tilskudd til INTOSAI Development Initiative (IDI)	600 000	199 903 000
	Sum Stortinget og underliggende institusjoner		702 356 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
Høyesterett			
61	Høyesterett (jf. kap. 3061):		
1	Driftsutgifter	41 672 000	41 672 000
	Sum Høyesterett		41 672 000
Utenriksdepartementet			
Administrasjon av utenriktjenesten			
100	Utenriksdepartementet:		
1	Driftsutgifter	246 101 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	5 405 000	
70	Erstatning av skader på utenlandske ambassader	700 000	
71	Diverse tilskudd	5 345 000	257 551 000
101	Utenriksstasjonene (jf. kap. 3101):		
1	Driftsutgifter	468 748 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	29 215 000	
70	Hjelp til norske borgere i utlandet som ikke er sjømenn	120 000	
90	Lån til norske borgere i utlandet som ikke er sjømenn	361 000	498 444 000
102	Særavtale i utenriktjenesten:		
1	Driftsutgifter	120 507 000	120 507 000
103	Regjeringens fellesbevilgning for representasjon:		
1	Driftsutgifter	5 000 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	7 950 000	12 950 000
	Sum Administrasjon av utenriktjenesten		889 452 000
Utenriksformål			
115	Presse-, kultur- og informasjonsformål:		
1	Driftsutgifter	19 875 000	
70	Informasjonsprosjekter om utenriks- og handelspolitiske spørsmål, <i>kan overføres</i>	1 350 000	
75	Tilskudd til norske studier på universitetsnivå	4 300 000	
78	Presse- kultur- og informasjonstiltak i utlandet, <i>kan overføres</i>	25 000 000	
79	Stipend	1 050 000	51 575 000
116	Deltaking i internasjonale organisasjoner:		
1	Driftsutgifter	37 855 000	
70	Tilskudd til internasjonale organisasjoner	197 824 000	
71	Tilskudd til internasjonale økonomiske organisasjoner ...	528 094 000	763 773 000
	Sum Utenriksformål		815 348 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
Administrasjon av utviklingshjelpen			
140	Utenriksdepartementets administrasjon av utviklingshjelpen:		
1	Driftsutgifter	75 675 000	75 675 000
141	Direktoratet for utviklingshjelp (NORAD):		
1	Driftsutgifter	130 350 000	130 350 000
142	NORADs administrasjon av utenriksstasjonene:		
1	Driftsutgifter	148 404 000	
40	Kjøp av eiendommer, <i>kan overføres</i>	2 000 000	
42	Krise- og evakueringstiltak, <i>kan overføres</i>	1 000 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	4 000 000	155 404 000
143	Utenriksdepartementets administrasjon av utenriksstasjonene:		
1	Driftsutgifter	57 894 000	57 894 000
	Sum Administrasjon av utviklingshjelpen		419 323 000
Prioriterte land og regioner			
150	Bistand til Afrika:		
1	Driftsutgifter	40 000 000	
70	Langsiktig utviklingssamarbeid med Etiopia, <i>kan overføres</i>	65 000 000	
71	Langsiktig utviklingssamarbeid med Tanzania, <i>kan overføres</i>	180 000 000	
72	Langsiktig utviklingssamarbeid med Zambia, <i>kan overføres</i>	90 000 000	
73	Langsiktig utviklingssamarbeid med Eritrea, <i>kan overføres</i>	60 000 000	
74	Langsiktig utviklingssamarbeid med Mosambik, <i>kan overføres</i>	190 000 000	
75	Langsiktig utviklingssamarbeid med Zimbabwe, <i>kan overføres</i>	60 000 000	
76	Langsiktig utviklingssamarbeid med Uganda, <i>kan overføres</i>	75 000 000	
77	Langsiktig utviklingssamarbeid med Malawi, <i>kan overføres</i>	40 000 000	
78	Regionbevilgning for prioriterte land, <i>kan overføres</i>	300 000 000	
79	Regionbevilgning for andre samarbeidsland, <i>kan overføres</i>	505 000 000	1 605 000 000
151	Bistand til Asia:		
70	Langsiktig utviklingssamarbeid med Sri Lanka, <i>kan overføres</i>	40 000 000	
71	Langsiktig utviklingssamarbeid med Nepal, <i>kan overføres</i>		40 000 000
72	Langsiktig utviklingssamarbeid med Bangladesh, <i>kan overføres</i>	150 000 000	
74	Regionbevilgning for Asia, <i>kan overføres</i>	110 000 000	340 000 000
152	Bistand til Mellom-Amerika:		
1	Driftsutgifter	7 500 000	

Kap. Post	Kroner	Kroner	
70	Langsiktig utviklingssamarbeid med Nicaragua, <i>kan overføres</i>	50 000 000	
71	Regionbevilgning for Mellom-Amerika, <i>kan overføres</i>	87 000 000	144 500 000
153	Bistand til andre prioriterte områder:		
70	Tilskudd til palestinske områder, <i>kan overføres</i>	135 000 000	
71	Tilskudd til gjenoppbygging av det tidligere Jugoslavia, <i>kan overføres</i>	120 000 000	255 000 000
	Sum Prioriterte land og regioner		2 344 500 000
Utvidet samarbeid			
154	Opplysningsarbeid, organisasjonsliv og mellomfolkelig samarbeid:		
1	Driftsutgifter	10 500 000	
70	Tilskudd til opplysningsarbeid, <i>kan overføres</i>	43 500 000	
71	Tilskudd via frivillige organisasjoner, <i>kan overføres</i>	680 000 000	
72	Tilskudd til forskning og kompetansebygging i utviklingsland, <i>kan overføres</i>	166 500 000	
73	Tilskudd til kulturtiltak i utviklingsland, <i>kan overføres</i>	43 000 000	943 500 000
155	Miljø og naturressursforvaltning:		
70	Tilskudd til miljøverntiltak, <i>kan overføres</i>	141 000 000	
71	Tilskudd til utvidet miljosamarbeid, <i>kan overføres</i>	207 500 000	348 500 000
156	Tiltak for å bedre kvinners situasjon og likestilling:		
70	Tilskudd, <i>kan overføres</i>	55 000 000	55 000 000
157	Næringsutvikling og økonomisk utvikling (jf. kap. 3157):		
70	Tilskudd til næringslivets engasjementer i utviklingsland, <i>kan overføres</i>	38 000 000	
71	Tilskudd til institusjons- og kompetanseutvikling, <i>kan overføres</i>	20 000 000	
72	Tilskudd og veiledning til utviklingsland ved eksport til Norge, <i>kan overføres</i>	10 000 000	
73	Tilskudd til opplæring ved eksport, <i>kan overføres</i>	10 000 000	
74	Tilskudd til parallellfinansiering, <i>kan overføres</i>	257 000 000	
75	Tilskudd til blandede kreditter, <i>kan overføres</i>	115 000 000	
90	Låneordningen for utvikling av næringslivet i utviklingsland, <i>kan overføres</i>	60 000 000	510 000 000
158	Utredning, forskning, evaluering og kvalitetssikring:		
1	Driftsutgifter	85 300 000	
70	Tilskudd til forskning om utviklingsspørsmål, <i>kan overføres</i>	42 500 000	127 800 000
159	Tilskudd til ymse hjelpetiltak:		
70	Tilskudd, <i>kan overføres</i>	88 062 000	88 062 000
160	Statens investeringsfond for næringsvirksomhet i utviklingsland (NORFUND):		
70	Tilskudd til tapsavsetting, <i>kan overføres</i>	44 000 000	
71	Grunnfondskapital	131 000 000	175 000 000
	Sum Utvidet samarbeid		2 247 862 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
Bistand via internasjonale organisasjoner			
161	Generelle bidrag - FN-organisasjoner:		
70	Tilskudd til FNs utviklingsprogram (UNDP) og underliggende fond	570 000 000	
71	Tilskudd til FNs befolkningsfond (UNFPA)	210 000 000	
72	Tilskudd til FNs barnefond (UNICEF) og andre barnerettede tiltak	292 000 000	
73	Tilskudd til helsetiltak	198 000 000	
74	Tilskudd til Verdens matvareprogram (WFP), <i>kan overføres</i>	210 000 000	
75	Tilskudd til landbruksforskning	61 000 000	
76	Tilskudd til utdanning, kommunikasjon og forskning	76 000 000	
77	Tilskudd til kvinneorganisasjoner (UNIFEM og INSTRAW)	16 000 000	
78	Tilskudd - utlignende bidrag FN-organisasjoner	30 100 000	1 663 100 000
163	Generelle bidrag - finansinstitusjoner:		
70	Innskudd i Verdensbankgruppen, <i>kan overføres</i>	421 465 000	
71	Innskudd i Den asiatiske utviklingsbank og fond, <i>kan overføres</i>	42 000 000	
72	Innskudd i Den afrikanske utviklingsbank og fond, <i>kan overføres</i>	258 000 000	
73	Innskudd i Den interamerikanske utviklingsbank og Spesialfondet, <i>kan overføres</i>	13 000 000	
75	Innskudd i Internasjonalt fond for jordbruksutvikling (IFAD), <i>kan overføres</i>	70 000 000	
76	Innskudd i Nordisk utviklingsfond, <i>kan overføres</i>	88 000 000	892 465 000
164	Generelle bidrag - andre organisasjoner:		
70	Tilskudd til Den internasjonale føderasjon for familieplanlegging (IPPF)	45 000 000	
71	Tilskudd til Kvinnenes internasjonale garantifond (WWB)	10 000 000	
72	Tilskudd til Den internasjonale tuberkulose- og lungesykdomsunion (IUATLD)	4 000 000	
73	Tilskudd til Det internasjonale institutt for demokrati og valgstøtte (IDEA), <i>kan overføres</i>	1 500 000	
74	Tilskudd til informasjons- og kommunikasjonsprosjekter og aktiviteter i eller for utviklingsland, <i>kan overføres</i>	5 750 000	
75	Tilskudd til internasjonale konferanser, <i>kan overføres</i>	2 000 000	68 250 000
165	Bilateral bistand administrert av internasjonale organisasjoner (multi-bi):		
1	Driftsutgifter	4 100 000	
70	Samfinansiering med bankene, <i>kan overføres</i>	120 000 000	
71	Tilskudd til fond og programmer, <i>kan overføres</i>	100 000 000	
72	Tilskudd til særorganisasjoner m.v., <i>kan overføres</i>	88 000 000	
75	Tilskudd til eksperter og junioreksperter, <i>kan overføres</i>	34 000 000	346 100 000
166	Gjeldslettetiltak:		
70	Tilskudd til fond for internasjonale gjeldsoperasjoner, <i>kan overføres</i>	245 000 000	245 000 000
	Sum Bistand via internasjonale organisasjoner		3 214 915 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
Øvrig bistand			
190	Humanitær bistand ved naturkatastrofer:		
1	Driftsutgifter	200 000	
70	Tilskudd, <i>kan overføres</i>	130 000 000	130 200 000
191	Hjelp til flyktninger og menneskerettighetstiltak:		
1	Driftsutgifter	2 500 000	
70	Tilskudd til FNs Høykommissær for flyktninger (UNHCR), <i>kan overføres</i>	170 000 000	
71	Tilskudd til FNs organisasjon for Palestina-flyktninger (UNRWA), <i>kan overføres</i>	100 000 000	
73	Tilskudd til humanitær bistand til Asia og Midtøsten, <i>kan overføres</i>	265 000 000	
74	Tilskudd til humanitær bistand til Latin-Amerika, <i>kan overføres</i>	65 000 000	
75	Tilskudd til annen flyktningehjelp og menneskerettigheter, <i>kan overføres</i>	238 000 000	
76	Tilskudd til humanitær bistand til Afrika, <i>kan overføres</i>	450 000 000	
77	Tilskudd til humanitær bistand til det tidligere Jugoslavia, <i>kan overføres</i>	130 000 000	1 420 500 000
192	Tiltak til støtte for fred og demokrati:		
70	Tilskudd - globale, <i>kan overføres</i>	95 000 000	95 000 000
194	Utvikling og nedrustning:		
1	Driftsutgifter	300 000	
70	Tilskudd	1 700 000	2 000 000
195	Tiltak for flyktninger i Norge, godkjent som utviklingshjelp (ODA):		
21	Spesielle driftsutgifter	205 200 000	205 200 000
197	Bistand til Sentral- og Øst-Europa og internasjonale miljøtiltak:		
72	Tilskudd til demokrati, utvikling og nasjonal selvstendighet, <i>kan overføres</i>	40 900 000	
73	Tilskudd til miljøtiltak i Sentral- og Øst-Europa, <i>kan overføres</i>	48 000 000	
74	Tilskudd til atomsikkerhetstiltak i Øst-Europa, <i>kan overføres</i>	88 000 000	
75	Tilskudd til prosjektsamarbeid overfor Sentral- og Øst-Europa, <i>kan overføres</i>	95 000 000	
76	Tilskudd til internasjonale klima- og miljøtiltak, <i>kan overføres</i>	32 664 000	
77	Tilskudd til gjeldslette, <i>kan overføres</i>	111 100 000	415 664 000
	Sum Øvrig bistand		2 268 564 000
	Sum Utenriksdepartementet		12 199 964 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet			
Administrasjon			
200	Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet (jf. kap. 3200):		
1	Driftsutgifter	145 931 000	
21	Spesielle driftsutgifter	6 919 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	2 254 000	155 104 000
203	Statens utdanningskontorer (jf. kap. 3203):		
1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 200 post 1</i>	118 679 000	
21	Spesielle driftsutgifter	7 641 000	
71	Tilskudd	10 751 000	137 071 000
206	Samisk utdanningsråd (jf. kap. 3206):		
1	Driftsutgifter	9 159 000	
21	Spesielle driftsutgifter	1 923 000	
70	Tilskudd til produksjon av samiske læremidler, <i>kan overføres</i>	11 606 000	22 688 000
	Sum Administrasjon		314 863 000
Grunnskolen			
221	Tilskudd til grunnskolen (jf. kap. 3221):		
1	Driftsutgifter	6 300 000	
60	Tilskudd til virkemiddeltiltak i Nord-Norge, <i>kan overføres</i>	29 758 000	
61	Tilskudd til institusjoner	32 734 000	
62	Tilskudd til Fjellheimen leirskole	3 682 000	
63	Tilskudd til skolefritidsordninger, <i>kan overføres</i>	446 250 000	
64	Tilskudd til undervisning i finsk	2 495 000	
65	Tilskudd til undervisning for fremmedspråklige elever ...	640 291 000	
66	Tilskudd til leirskoleopphold	21 700 000	
67	Tilskudd til kommunale musikk- og kulturskoler, <i>overslagsbevilgning</i>	89 261 000	
68	Det samiske utdanningsområdet, <i>kan overføres</i>	23 133 000	
69	Pensjonsinnskudd i Statens Pensjonskasse	187 473 000	1 483 077 000
222	Statens grunnskoler og grunnskoleinternat (jf. kap. 3222):		
1	Driftsutgifter	45 138 000	45 138 000
228	Kvalitetsutvikling i grunnskolen:		
21	Spesielle driftsutgifter	112 013 000	112 013 000
229	Andre formål i grunnskolen:		
1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 239 post 01</i>	15 431 000	
21	Spesielle driftsutgifter	2 150 000	
60	Kompensasjon for investeringskostnader ved grunnskolereformen	415 748 000	
63	Ekstraordinært tilskudd til læremidler, <i>kan overføres</i>	50 000 000	
70	Tilskudd	3 131 000	486 460 000
	Sum Grunnskolen		2 126 688 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
Videregående opplæring			
231	Tilskudd til videregående opplæring:		
60	Tilskudd til landslinjer m.v.	131 977 000	
61	Tilskudd til opplæring innenfor kriminalomsorgen	77 704 000	
65	Tilskudd til ekstra språkopplæring for fremmedspråklige elever/lærlinger	38 000 000	
66	Tilskudd til teknisk undervisningsutstyr og tilpasning av lokaler	59 447 000	307 128 000
232	Statlige skoler med opplæring på videregående nivå (jf. kap. 3232):		
1	Driftsutgifter	100 417 000	
21	Sikkerhetsopplæring for fiskere	22 614 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	3 996 000	
75	Til disposisjon for departementet	771 000	127 798 000
234	Tilskudd til lærebedrifter og lærlinger:		
1	Driftsutgifter	2 867 000	
60	Tilskudd til formidling av reformlærlinger	15 000 000	
70	Tilskudd til bedrifter som tar inn lærlinger	514 000 000	
71	Tilskudd til drift av opplæringsråd	7 116 000	
73	Tilskudd til lærlinger	15 453 000	
74	Tilskudd til andre opplæringstiltak	4 350 000	
75	Sekretariat for små og verneverdige fag	513 000	559 299 000
235	Statlige videregående skoler i landbruksfag og naturbruk (jf. kap. 3235):		
1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 60</i>	23 566 000	
60	Tilskudd til fylkeskommuner	6 121 000	
72	Tilskudd til andre opplæringstiltak	234 000	29 921 000
238	Kvalitetsutvikling i videregående opplæring:		
1	Driftsutgifter	82 776 000	82 776 000
239	Andre formål i videregående opplæring:		
1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 229 post 1</i>	79 404 000	
70	Tilskudd til internatdriften ved Krokeide yrkesskole	13 604 000	
71	Tilskudd til studieopphold i utlandet	6 235 000	
72	Tilskudd til internasjonale utdanningsprogrammer (LEONARDO m. fl.)	27 875 000	
73	Tilskudd til Røde Kors Nordisk United World College ..	17 276 000	
75	Tilskudd	6 200 000	150 594 000
	Sum Videregående opplæring		1 257 516 000
Andre tiltak i utdanningen			
240	Private skoler m.v.:		
70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	884 253 000	
75	Tilskudd til friskoleorganisasjoner	415 000	884 668 000
243	Kompetansesentra for spesialundervisning (jf. kap. 3243):		
1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 21</i>	679 577 000	
21	Spesielle driftsutgifter	14 165 000	

Kap. Post	Kroner	Kroner
45 Større utstyrskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	6 011 000	
75 Til disposisjon for departementet	11 367 000	711 120 000
244 Nasjonalt læremiddelsenter (jf. kap. 3244):		
1 Driftsutgifter	29 734 000	
21 Spesielle driftsutgifter	2 500 000	
70 Tilskudd til lærebøker m.v., <i>kan overføres</i>	64 997 000	97 231 000
249 Andre tiltak i utdanningen:		
21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under postene 60 og 70</i>	21 876 000	
60 Tilskudd til IT-tiltak, <i>kan nyttes under post 21</i>	5 000 000	
61 Tilskudd til Nordland kunst- og filmskole	1 500 000	
70 Tilskudd til IT-tiltak, <i>kan nyttes under post 21</i>	2 563 000	
71 Fotokopiering i skoleverket	22 142 000	
73 Tilskudd til privateide skole- og kirkebygg	10 335 000	63 416 000
Sum Andre tiltak i utdanningen		1 756 435 000
Annen voksenopplæring		
250 Statens ressurs- og voksenopplæringscenter og opplæring for fremmedspråklige voksne (jf. kap. 3250):		
1 Driftsutgifter	34 310 000	
21 Spesielle driftsutgifter	8 078 000	
60 Opplæring i norsk med samfunnskunnskap for fremmedspråklige voksne	322 534 000	
61 Andre tiltak for fremmedspråklige voksne	13 000 000	
62 Grunnskoleopplæring for fremmedspråklige 16-20-åringer	30 000 000	407 922 000
251 Voksenopplæring i studieforbundene:		
70 Studiearbeid	142 620 000	
71 Administrasjon, utviklingsarbeid og pedagogiske tiltak i studieforbundene	45 613 000	
72 Tiltak for særlige målgrupper	23 243 000	211 476 000
252 Fjernundervisning (jf. kap. 3252):		
1 Driftsutgifter	4 385 000	
21 Spesielle driftsutgifter	3 686 000	
70 Tilskudd til fjernundervisning, <i>kan overføres</i>	26 791 000	
71 Tilskudd til ICDE og NFF	2 563 000	37 425 000
253 Folkehøgskoler:		
21 Spesielle driftsutgifter	2 081 000	
60 Tilskudd til fylkeskommunale folkehøgskoler, <i>kan nyttes under post 70</i>	33 493 000	
70 Tilskudd til andre folkehøgskoler, <i>kan nyttes under post 60</i>	277 953 000	
72 Tilskudd til folkehøgskoler med stor andel funksjonshemmede elever	20 901 000	
75 Tilskudd	2 133 000	336 561 000
255 Forskning, utvikling og diverse tilskudd (jf. kap. 3255):		
1 Driftsutgifter	5 028 000	

Kap. Post	Kroner	Kroner
21 Spesielle driftsutgifter	11 616 000	
70 Tilskudd, <i>kan nyttes under post 21</i>	16 400 000	33 044 000
Sum Annen voksenopplæring		1 026 428 000
Høgre utdanning		
260 Universitetet i Oslo (jf. kap. 3260):		
1 Driftsutgifter	1 774 504 000	
21 Spesielle driftsutgifter	374 273 000	
45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	123 784 000	
49 Kjøp av eiendom, <i>kan overføres</i>	10 000	
61 Refusjon for bruk av sykehus	14 319 000	2 286 890 000
261 Universitetet i Bergen (jf. kap. 3261):		
1 Driftsutgifter	993 211 000	
21 Spesielle driftsutgifter	236 262 000	
45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	64 669 000	
49 Kjøp av eiendom, <i>kan overføres</i>	10 000	
61 Refusjon for bruk av sykehus	2 875 000	1 297 027 000
262 Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (jf. kap. 3262):		
1 Driftsutgifter	1 319 793 000	
21 Spesielle driftsutgifter	191 862 000	
45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	77 510 000	
49 Kjøp av eiendom, <i>kan overføres</i>	10 000	
61 Refusjon for bruk av sykehus	8 298 000	1 597 473 000
263 Universitetet i Tromsø (jf. kap. 3263):		
1 Driftsutgifter	608 281 000	
21 Spesielle driftsutgifter	105 647 000	
45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	26 243 000	
49 Kjøp av eiendom, <i>kan overføres</i>	10 000	
61 Refusjon for bruk av sykehus	1 715 000	741 896 000
264 Norges handelshøgskole (jf. kap. 3264):		
1 Driftsutgifter	127 507 000	
21 Spesielle driftsutgifter	10 918 000	
45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	12 486 000	150 911 000
265 Arkitektthøgskolen i Oslo (jf. kap. 3265):		
1 Driftsutgifter	35 692 000	
21 Spesielle driftsutgifter	1 978 000	
45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	1 409 000	39 079 000
268 Norges idrettshøgskole (jf. kap. 3268):		
1 Driftsutgifter	65 208 000	
21 Spesielle driftsutgifter	1 408 000	
45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	5 709 000	72 325 000

Kap. Post	Kroner	Kroner
269 Norges musikkhøgskole (jf. kap. 3269):		
1 Driftsutgifter	78 026 000	
21 Spesielle driftsutgifter	1 200 000	
45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	1 716 000	80 942 000
273 Statlige kunsthøgskoler (jf. kap. 3273):		
1 Driftsutgifter	112 972 000	
21 Spesielle driftsutgifter	407 000	
45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	4 870 000	118 249 000
274 Statlige høyskoler (jf. kap. 3274):		
1 Driftsutgifter	4 464 359 000	
21 Spesielle driftsutgifter	188 361 000	
45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	159 028 000	
70 Tilskudd	6 150 000	4 817 898 000
278 Norges landbrukshøgskole (jf. kap. 3278):		
1 Driftsutgifter	304 162 000	
21 Spesielle driftsutgifter	110 869 000	
45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	8 325 000	
49 Kjøp av eiendom, <i>kan overføres</i>	10 000	423 366 000
279 Norges veterinærhøgskole (jf. kap. 3279):		
1 Driftsutgifter	127 837 000	
21 Spesielle driftsutgifter	32 599 000	160 436 000
280 Riksbibliotekstjenesten (jf. kap. 3280):		
1 Driftsutgifter	12 464 000	
21 Spesielle driftsutgifter	50 000	
45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	1 170 000	
70 Tilskudd til Bibliothèque Nordique, Paris	70 000	13 754 000
281 Fellesutgifter for universiteter og høyskoler:		
1 Driftsutgifter	479 841 000	
21 Spesielle driftsutgifter	1 393 000	
45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	7 701 000	
49 Kjøp av eiendom, <i>kan overføres</i>	25 000 000	
60 Tilskudd til RIT 2000, <i>kan overføres</i>	36 300 000	
70 Tilskudd til utgivelse av lærebøker	6 141 000	
71 Tilskudd til Stiftelsen for helsetjenesteforskning ved Sentralsykehuset i Akershus	4 281 000	
73 Tilskudd til internasjonale programmer	37 960 000	
90 Kapitalinnskudd i forskningsstiftelser	208 000	598 825 000
282 Privat høyskoleutdanning:		
70 Tilskudd	282 454 000	282 454 000
283 Det norske meteorologiske institutt (jf. kap. 3283):		
1 Driftsutgifter	194 861 000	
21 Spesielle driftsutgifter	35 568 000	

Kap. Post		Kroner	Kroner
45	Større utstørsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	3 392 000	
70	Den meteorologiske verdensorganisasjon	1 992 000	
72	Internasjonale samarbeidsprosjekter, <i>kan overføres</i>	34 840 000	270 653 000
	Sum Høgre utdanning		12 952 178 000
Forskning			
285	Norges forskningsråd:		
52	Forskningsformål, <i>kan overføres</i>	555 721 000	
55	Administrasjon, <i>kan overføres</i>	156 867 000	712 588 000
287	Forskningsinstitutter (jf. kap. 3287):		
1	Driftsutgifter	5 858 000	
50	NOVA	15 316 000	
52	Norsk utenrikspolitisk institutt	13 204 000	
70	Tilskudd til forskningsstiftelser	38 282 000	
71	Tilskudd til andre private institusjoner	8 084 000	
72	Til disposisjon for departementet	613 000	81 357 000
288	Internasjonale samarbeidstiltak:		
72	Internasjonale grunnforskningsorganisasjoner	80 573 000	
73	EUs rammeprogram for forskning, <i>kan overføres</i>	381 300 000	
74	Til disposisjon for internasjonalt utdannings samarbeid ..	2 460 000	464 333 000
	Sum Forskning		1 258 278 000
Stipend og sosiale formål			
291	Studium i utlandet og sosiale formål for elever og studenter:		
70	Tilskudd til lengre reiser, <i>overslagsbevilgning</i>	68 174 000	
71	Tilrettelegging for studium i utlandet	7 028 000	
73	Tilskudd til studentbarnehageplasser	59 510 000	
74	Tilskudd til velferdsarbeid	48 653 000	
75	Tilskudd til bygging av studentboliger, <i>kan overføres</i>	92 322 000	275 687 000
	Sum Stipend og sosiale formål		275 687 000
Den norske kirke			
294	Kirkelig administrasjon (jf. kap. 3294):		
1	Driftsutgifter	64 147 000	
21	Spesielle driftsutgifter	2 889 000	
71	Tilskudd til kirkelige formål	52 300 000	
72	Tilskudd til kirkelig virksomhet i kommunene	80 000 000	
79	Til disposisjon for departementet, <i>kan overføres</i>	750 000	200 086 000
295	Presteskapet (jf. kap. 3295):		
1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 294 post 71</i>	499 827 000	
21	Spesielle driftsutgifter	102 000	
70	Kompetanseutvikling	3 100 000	503 029 000

Kap. Post	Kroner	Kroner
297 Nidaros domkirke m.m. (jf. kap. 3297):		
1 Driftsutgifter	19 895 000	
45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	4 600 000	24 495 000
299 Opplysningsvesenets fond (jf. kap. 3299):		
1 Driftsutgifter	6 500 000	
79 Til disposisjon for felleskirkelige tiltak, <i>kan overføres</i>	19 000 000	25 500 000
Sum Den norske kirke		753 110 000
Sum Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet		21 721 183 000

Kulturdepartementet

Administrasjon

300 Kulturdepartementet:		
1 Driftsutgifter	57 284 000	57 284 000
301 Deltaking i internasjonale organisasjoner (jf. kap. 3301):		
1 Driftsutgifter	4 121 000	
21 Spesielle driftsutgifter	800 000	
74 De Forente Nasjoners organisasjon for undervisning, vitenskap og kultur (UNESCO)	14 488 000	
75 Tilskudd til internasjonalt samarbeid	600 000	20 009 000
Sum Administrasjon		77 293 000

Kulturformål

320 Allmenne kulturformål:		
1 Driftsutgifter	20 396 000	
50 Norsk kulturfond	176 208 000	
51 Norsk kassettagiftsfond	28 686 000	
60 Lokale og regionale kulturbygg, <i>kan overføres</i>	25 050 000	
73 Nasjonale kulturbygg, <i>kan overføres</i>	51 300 000	
75 Kulturprogram	4 172 000	
78 Ymse faste tiltak	37 842 000	
79 Til disposisjon	6 346 000	350 000 000
321 Stipend og garantiinntekter:		
1 Driftsutgifter	12 053 000	
73 Kunstnerstipend m.m., <i>kan overføres</i>	68 768 000	
74 Garantiinntekter, <i>overslagsbevilgning</i>	66 663 000	147 484 000
322 Billedkunst, kunsthåndverk og design (jf. kap. 3322):		
1 Driftsutgifter	87 334 000	
21 Store utstillinger	1 000 000	
45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	11 216 000	
50 Utsmykking av offentlige bygg	18 422 000	
61 Tilskudd til fylkeskommunale kulturoppgaver	8 739 000	
72 Knutepunktinstitusjoner	20 602 000	

Kap. Post	Kroner	Kroner
73 Utstillinger	20 228 000	
74 Visningsvederlag	16 990 000	
75 Design, arkitektur og bygningsmiljø	12 910 000	
76 Utstillingsstipend	4 000 000	
78 Ymse faste tiltak	10 671 000	212 112 000
323 Musikkformål (jf. kap. 3323):		
1 Driftsutgifter	95 937 000	
70 Nasjonale institusjoner	114 407 000	
71 Region-/landsdelsinstitusjoner	67 921 000	
72 Knutepunktinstitusjoner	7 611 000	
74 Landsdelsmusikere i Nord-Norge	10 157 000	
78 Ymse faste tiltak	90 651 000	386 684 000
324 Teater- og operaformål (jf. kap. 3324):		
1 Driftsutgifter	77 228 000	
70 Nasjonale institusjoner	399 648 000	
71 Region-/landsdelsinstitusjoner	181 845 000	
78 Ymse faste tiltak	31 503 000	690 224 000
326 Språk-, litteratur- og bibliotekformål (jf. kap. 3326):		
1 Driftsutgifter	124 271 000	
21 Spesielle driftsutgifter	8 900 000	
45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	11 023 000	
60 Mobil bibliotekjeneste og biblioteklokaler	21 794 000	
62 Andre bibliotekjenester	18 806 000	
75 Bibliotekvederlag	47 104 000	
78 Ymse faste tiltak	39 456 000	271 354 000
328 Museums- og andre kulturvernformål (jf. kap. 3328):		
1 Driftsutgifter	36 471 000	
21 Arkeologiske og andre oppdrag	10 300 000	
45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	7 900 000	
60 Tilskuddsordning for muséer	108 082 000	
70 Nasjonale institusjoner	106 488 000	
72 Knutepunktinstitusjoner	11 580 000	
78 Ymse faste tiltak	40 589 000	321 410 000
329 Arkivformål (jf. kap. 3329):		
1 Driftsutgifter	123 826 000	
21 Spesielle driftsutgifter	3 200 000	
45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	6 070 000	
78 Ymse faste tiltak	3 857 000	136 953 000
Sum Kulturformål		2 516 221 000
Film- og medieformål		
334 Film- og medieformål (jf. kap. 3334):		
1 Driftsutgifter	73 900 000	
21 Spesielle driftsutgifter	5 800 000	
50 Audiovisuelt produksjonsfond, <i>kan nyttes under postene 71 og 74</i>	49 600 000	

Kap. Post		Kroner	Kroner
71	Produksjonstilskudd og billettstøtte til norske spillefilmer, <i>kan overføres, kan nyttes</i> <i>under postene 50 og 74</i>	97 900 000	
72	Knutepunktinstitusjoner	5 100 000	
73	Norsk Film A/S	21 600 000	
74	Kortfilmproduksjon m.m., <i>kan overføres, kan nyttes</i> <i>under postene 50 og 71</i>	21 100 000	
75	Medieprogrammet	7 900 000	
78	Ymse faste tiltak	12 500 000	
79	Til disposisjon	1 000 000	296 400 000
335	Pressestøtte:		
71	Produksjonstilskudd	203 250 000	
72	Tilskudd til pressekontorer	2 500 000	
73	Anvendt medieforskning og etterutdanning	13 100 000	
75	Tilskudd til samiske aviser	7 700 000	
76	Tilskudd til ymse publikasjoner	35 300 000	
77	Distribusjonstilskudd til avisene i Finnmark	1 450 000	263 300 000
	Sum Film- og medieformål		559 700 000
Idrettsformål			
341	Idrettsformål:		
70	Norges idrettsforbund	3 740 000	
71	Idrettsstipend	4 200 000	
72	Ymse tilskudd til idrettsformål	1 274 000	9 214 000
	Sum Idrettsformål		9 214 000
Sivilt beredskap			
398	Informasjonsberedskap, Norsk rikskringkasting:		
70	Informasjonsberedskap	2 500 000	2 500 000
	Sum Sivilt beredskap		2 500 000
	Sum Kulturdepartementet		3 164 928 000
Justisdepartementet			
Administrasjon			
400	Justisdepartementet (jf. kap. 3400):		
1	Driftsutgifter	211 512 000	
70	Tilskudd	1 137 000	212 649 000
401	Deltakelse i internasjonale organisasjoner:		
1	Driftsutgifter	213 000	
70	Tilskudd til internasjonale organisasjoner	9 923 000	10 136 000
	Sum Administrasjon		222 785 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
Rettsvesen			
405	Lagmannsrettene (jf. kap. 3405):		
1	Driftsutgifter	108 949 000	108 949 000
410	Herreds- og byrettene (jf. kap. 3410):		
1	Driftsutgifter	674 591 000	
21	Spesielle driftsutgifter	73 086 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	26 354 000	774 031 000
414	Domsutgifter:		
1	Driftsutgifter	47 098 000	47 098 000
	Sum Rettsvesen		930 078 000
Kriminalomsorg			
430	Kriminalomsorg i anstalt (jf. kap. 3430):		
1	Driftsutgifter	1 130 336 000	
21	Spesielle driftsutgifter	38 471 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	38 894 000	
70	Tilskudd	3 121 000	
71	Tilskudd til Frelsesarmeens institusjon Elevator	3 075 000	
72	Tilskudd til Foreningen for fangers pårørende	410 000	1 214 307 000
432	Kriminalomsorgens utdanningscenter (KRUS)(jf. kap. 3432):		
1	Driftsutgifter	64 409 000	64 409 000
435	Kriminalomsorg i frihet (jf. kap. 3435):		
1	Driftsutgifter	101 961 000	101 961 000
	Sum Kriminalomsorg		1 380 677 000
Politi og påtalemyndighet			
440	Politi- og lensmannsetaten (jf. kap. 3440):		
1	Driftsutgifter	4 703 002 000	
21	Spesielle driftsutgifter	71 327 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	230 776 000	5 005 105 000
442	Politihøgskolen (jf. kap. 3442):		
1	Driftsutgifter	118 153 000	118 153 000
444	Politiets materieltjeneste (jf. kap. 3444):		
1	Driftsutgifter	20 096 000	
21	Spesielle driftsutgifter	3 086 000	23 182 000
445	Den høyere påtalemyndighet (jf. kap. 3445):		
1	Driftsutgifter	52 462 000	52 462 000
446	Kontrollen med den militære disiplinærmyndighet (jf. kap. 3446):		
1	Driftsutgifter	3 662 000	3 662 000

Kap. Post	Kroner	Kroner
448	Grensekommisæreren:	
1	3 363 000	3 363 000
449	Statens innkrevingsentral (jf. kap. 3449):	
1	98 574 000	98 574 000
		5 304 501 000
Sivile tjenestepliktige og redningstjenesten		
450	Sivile tjenestepliktige (jf. kap. 3450):	
1	225 273 000	225 273 000
455	Redningstjenesten (jf. kap. 3455):	
1	27 077 000	
21	3 205 000	
45	5 075 000	
71	4 500 000	39 857 000
		265 130 000
Andre virksomheter		
460	De særskilte etterforskningsorganene:	
1	4 502 000	4 502 000
462	Registerenheten i Brønnøysund (jf. kap. 3410 og 3462):	
1	103 326 000	
45	6 169 000	109 495 000
463	Datatilsynet (jf. kap. 3463):	
1	9 386 000	9 386 000
465	Regjeringsadvokaten (jf. kap. 3465):	
1	22 793 000	
21	3 931 000	26 724 000
466	Advokatutgifter m.m.:	
1	227 661 000	227 661 000
467	Norsk Lovtidend:	
1	3 359 000	3 359 000
		381 127 000
Erstatninger, tilskudd m.v.		
470	Fri rettshjelp (jf. kap. 3470):	
1	4 022 000	
70	137 109 000	
71	106 205 000	
72	5 867 000	253 203 000

Kap. Post	Kroner	Kroner
471 Statens erstatningsansvar:		
1 Driftsutgifter	700 000	
70 Erstatning til voldsofre, <i>overslagsbevilgning</i>	38 420 000	
71 Erstatningsansvar m.m., <i>overslagsbevilgning</i>	46 097 000	85 217 000
472 Trossamfunn m.m.:		
70 Tilskudd til registrerte trossamfunn, <i>overslagsbevilgning</i>	42 780 000	
71 Tilskudd til uregistrerte trossamfunn, <i>overslagsbevilgning</i>	4 440 000	
72 Tilskudd til livssynssamfunn, <i>overslagsbevilgning</i>	12 776 000	
73 Tilskudd til Norges frikirkeråd	643 000	60 639 000
474 Konfliktråd:		
1 Driftsutgifter	2 553 000	
60 Overføringer til kommunene, <i>kan overføres</i>	24 700 000	27 253 000
475 Bobehandling:		
1 Driftsutgifter	10 180 000	
21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	3 801 000	13 981 000
Sum Erstatninger, tilskudd m.v.		440 293 000

Svalbardbudsjettet

480 Svalbardbudsjettet:		
50 Tilskudd	61 822 000	61 822 000
Sum Svalbardbudsjettet		61 822 000

Sivilt beredskap under Justisdepartementet

481 Direktoratet for sivilt beredskap (jf. kap. 3481):		
1 Driftsutgifter	227 654 000	
45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	20 915 000	
70 Overføring til private	300 000	248 869 000
482 Politiberedskap:		
1 Driftsutgifter	5 000 000	5 000 000
Sum Sivilt beredskap under Justisdepartementet		253 869 000
Sum Justisdepartementet		9 240 282 000

Kommunal- og arbeidsdepartementet

Administrasjon m.m.

500 Kommunal- og arbeidsdepartementet (jf. kap. 3500):		
1 Driftsutgifter	151 121 000	
21 Spesielle forsknings- og utredningsoppdrag	24 467 000	
71 Tilskudd til Norske Kveners Forbund	264 000	175 852 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
502	Valguttgifter:		
1	Driftsutgifter	4 307 000	
60	Refusjon til kommuner	3 000 000	7 307 000
	Sum Administrasjon m.m.		183 159 000
Innvandring			
520	Utlendingsdirektoratet (jf. kap. 3520):		
1	Driftsutgifter	143 032 000	
21	Spesielle driftsutgifter, statlige mottak	175 000 000	318 032 000
521	Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere (jf. kap. 3521):		
60	Integreringstilskudd, <i>kan overføres</i>	1 297 000 000	
62	Innvandrertiltak	19 000 000	
70	Analyse av ressursbruk	1 600 000	
71	Kunnskapsutvikling	15 500 000	
72	Tilbakevending av flyktninger, <i>kan overføres</i>	67 000 000	
73	Organisasjoner, opplysningsarbeid og forsøk	17 000 000	1 417 100 000
	Sum Innvandring		1 735 132 000
Arbeidsmiljø			
530	Arbeidstilsynet (jf. kap. 3530):		
1	Driftsutgifter	216 268 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	3 606 000	219 874 000
531	Statens arbeidsmiljøinstitutt (jf. kap. 3531):		
1	Driftsutgifter	49 014 000	
21	Oppdrag	3 787 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	600 000	53 401 000
532	Produktregisteret (jf. kap. 3532):		
1	Driftsutgifter	8 813 000	8 813 000
533	Direktoratet for brann- og eksplosjonsvern (jf. kap. 3533):		
1	Driftsutgifter	62 573 000	
21	Spesielle driftsutgifter	700 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	750 000	
70	Tilskudd til Norsk Brannvern Forening	500 000	64 523 000
534	Arbeidsretten, meklingsinstitusjonen m.m. (jf. kap. 3534):		
1	Driftsutgifter	8 830 000	8 830 000
535	Arbeidsforskningsinstituttet (jf. kap. 3535):		
1	Driftsutgifter	21 127 000	21 127 000
536	Arbeidsmiljøtiltak:		
21	Forsknings- og utredningsoppdrag m.m., <i>kan overføres</i> ..	6 474 000	
51	Forskningsprogrammer under Norges forskningsråd	5 000 000	
70	Tilskudd til forskning og informasjon	4 200 000	15 674 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
537	Produkt- og Elektrisitetstilsynet (jf. kap. 3537):		
1	Driftsutgifter	46 556 000	
21	Forbrukersikkerhet, særlige driftsutgifter	1 200 000	47 756 000
538	Tilskudd til Norsk Elektroteknisk Komité:		
70	Grunnbevilgning	2 462 000	2 462 000
	Sum Arbeidsmiljø		442 460 000
Samiske formål			
540	Sametinget (jf. kap. 3540):		
1	Driftsutgifter	26 666 000	
51	Samisk næringsråd	18 597 000	
52	Samisk kulturråd	10 376 000	
53	Samisk språkråd	18 206 000	
70	Tilskudd til andre samiske formål	9 922 000	83 767 000
541	Tilskudd til samiske formål:		
70	Tilskudd til samiske formål	820 000	820 000
	Sum Samiske formål		84 587 000
Regionalpolitikk			
550	Lokal næringsutvikling:		
61	Kommunale næringsfond	130 000 000	
62	Kompensasjon for ikke-utbygging av Frafjordvassdraget	5 000 000	135 000 000
551	Regional næringsutvikling i fylker og kommuner:		
51	Regionale programmer for næringsutvikling, fond, <i>kan nyttes under kap. 2425 post 51</i>	236 140 000	
55	Etablererstipend, fond	125 000 000	
57	Tilskudd til INTERREG, inkl. pilotprosjekter, fond	60 000 000	421 140 000
552	Nasjonale programmer og tiltak for regional utvikling:		
53	Nasjonale programmer for regional utvikling, fond	79 979 000	
54	Program for vannforsyning, fond	65 000 000	
55	SIVA, fond	17 000 000	
56	Omstilling og nyskaping, fond	81 732 000	
90	SIVA - innskuddskapital	10 000 000	253 711 000
	Sum Regionalpolitikk		809 851 000
Overføringer gjennom inntektssystemet til kommuner og fylkeskommuner			
571	Rammetilskudd til kommuner:		
60	Innbyggertilskudd/utgiftsutjevning	20 991 483 000	
61	Inntektsutjevrende tilskudd	4 886 098 000	
62	Nord-Norge-tilskudd	940 619 000	
63	Regionaltilskudd	189 800 000	
64	Skjønnstilskudd, <i>kan nyttes under kap 572, post 64</i>	2 225 000 000	29 233 000 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
572	Rammetilskudd til fylkeskommuner:		
60	Innbyggertilskudd/utgiftsutjevning	10 744 000 000	
61	Inntektsutjevnerende tilskudd	4 896 100 000	
62	Nord-Norge-tilskudd	634 500 000	
64	Skjønnstilskudd, <i>kan nyttes under kap 571, post 64</i>	979 400 000	17 254 000 000
	Sum Overføringer gjennom inntektssystemet til kommuner og fylkeskommuner		46 487 000 000

Bolig- og bomiljø

580	Bostøtte:		
70	Bostøtte, <i>overslagsbevilgning</i>	1 557 225 000	1 557 225 000
581	Bolig- og bomiljøtiltak:		
60	Handlingsprogram før Oslo indre øst	50 000 000	
70	Tilskudd til byfornyelse og boligkvalitet, <i>kan overføres</i>	180 000 000	
72	Tilskudd til funksjonshemmedes organisasjoner m.m.	8 400 000	
73	Tilskudd til opplysning, informasjon m.m.	5 250 000	
74	Boligitilskudd til etablering, utbedring og utleieboliger, <i>kan overføres</i>	409 000 000	
78	Tilskudd til utvikling av bomiljø, boligforvaltning og boligpolitikk, <i>kan overføres</i>	22 000 000	674 650 000
586	Tilskudd til omsorgsboliger og sykehjemsplasser:		
62	Tilskudd til omsorgsboliger og sykehjemsplasser, <i>kan overføres</i>	1 535 000 000	
63	Tilskudd til kompensasjon for utgifter til renter og avdrag	210 000 000	1 745 000 000
	Sum Bolig- og bomiljø		3 976 875 000

Forvaltning av bygningstiltak

587	Statens bygningstekniske etat (jf. kap. 3587):		
1	Driftsutgifter	19 900 000	19 900 000
	Sum Forvaltning av bygningstiltak		19 900 000

Arbeidsmarkedsetaten

590	Arbeidsmarkedsetaten (jf. kap. 3590):		
1	Driftsutgifter	1 536 182 000	
21	Spesielle driftsutgifter	3 600 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	134 953 000	1 674 735 000
	Sum Arbeidsmarkedsetaten		1 674 735 000

Arbeidsmarkedstiltak

591	Arbeidsmarkedstiltak (jf. kap. 3591):		
21	Evalueringer, utviklingstiltak m.v.	11 587 000	
60	Sysselsetting i offentlig virksomhet, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 70 og 71</i>	31 943 000	

Kap. Post	Kroner	Kroner
70 Formidlingstiltak, kan overføres, kan nyttes under postene 60 og 71.....	140 365 000	
71 Opplæringstiltak, drift, kan overføres, kan nyttes under postene 60 og 70.....	775 279 000	
72 Opplæringstiltak, investeringer, kan overføres, kan nyttes under post 71.....	4 100 000	
73 Kurs- og jobbskapingprosjekter, kan overføres.....	15 000 000	978 274 000
592 Spesielle arbeidsmarkedstiltak for yrkeshemmede:		
21 Evalueringer, utviklingstiltak m.v.	4 248 000	
70 Formidlingstiltak for yrkeshemmede, kan overføres, kan nyttes under post 71.....	253 542 000	
71 Integrering av yrkeshemmede i ordinært arbeidsliv, kan overføres, kan nyttes under post 70 og kap. 591, post 71.....	629 675 000	
72 Skjermede tiltak, drift, kan overføres, kan nyttes under postene 70 og 71.....	1 333 957 000	
73 Skjermede tiltak, investeringer, kan overføres, kan nyttes under postene 70 og 71.....	33 283 000	2 254 705 000
Sum Arbeidsmarkedstiltak		3 232 979 000
Sum Kommunal- og arbeidsdepartementet		58 646 678 000

Sosial- og helsedepartementet

Administrasjon

600 Sosial- og helsedepartementet (jf. kap. 3600):		
1 Driftsutgifter	145 000 000	
45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, kan overføres.....	5 300 000	150 300 000
603 Forskning, utredning og IT m.v.:		
21 Spesielle driftsutgifter	54 750 000	54 750 000
604 Etat for rådssekretariater og enkelte helse- og sosialfaglige oppgaver m.v.:		
1 Driftsutgifter	18 370 000	18 370 000
Sum Administrasjon		223 420 000

Forebygging av rusmiddelmisbruk, rehabilitering m.v.

610 Rusmiddeldirektoratet (jf. kap. 3610):		
1 Driftsutgifter	62 140 000	
60 Tilskudd til forebyggende tiltak	16 700 000	
70 Tilskudd til avholdsorganisasjoner m.m.	41 940 000	
71 Tilskudd til forskning	1 600 000	
72 Tilskudd til Norsk senter for rusfri miljøutvikling	3 940 000	126 320 000
612 Statens institutt for alkohol- og narkotikaforskning (jf. kap. 3612):		
1 Driftsutgifter	8 215 000	8 215 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
614	Tiltak for rusmiddelmissbrukere:		
21	Spesielle driftsutgifter	26 250 000	
63	Tilskudd til rusmiddeltiltak, <i>kan overføres</i>	78 480 000	
70	Tilskudd	27 660 000	132 390 000
616	Statens klinikk for narkomane (jf. kap.3616):		
1	Driftsutgifter	22 670 000	22 670 000
	Sum Forebygging av rusmiddelmissbruk, rehabilitering m.v.		289 595 000
Sosial tjenesten			
651	Forsøksvirksomhet, opplysningsvirksomhet m.v. i sosialsektoren:		
21	Spesielle driftsutgifter	15 850 000	15 850 000
	Sum Sosial tjenesten		15 850 000
Kontantytelser			
660	Krigspensjon:		
70	Tilskudd, militære, <i>overslagsbevilgning</i>	293 000 000	
71	Tilskudd, sivile, <i>overslagsbevilgning</i>	707 000 000	1 000 000 000
664	Pensjonstrygden for sjømenn:		
70	Tilskudd	193 000 000	193 000 000
666	Avtalefestet pensjon (AFP):		
70	Tilskudd	253 000 000	253 000 000
	Sum Kontantytelser		1 446 000 000
Eldre og funksjonshemmede			
670	Tiltak for eldre:		
61	Tilskudd til omsorgstjenester	1 326 200 000	
62	Styrking av geriatri, <i>kan overføres</i>	10 000 000	
70	Tilskudd til pensjonistenes organisasjoner	3 820 000	
71	Tilskudd til Senter for senior planlegging	1 380 000	
72	Tilskudd til opphold i institusjon for eldre med særskilte behov	5 120 000	1 346 520 000
673	Tiltak for funksjonshemmede:		
1	Driftsutgifter	2 230 000	
61	Oppfølging av ansvarsreformen for mennesker med psykisk utviklingshemming	1 153 550 000	
62	Tilskudd til utskrivning av unge funksjonshemmede	45 000 000	
64	Regionsentra for døvblindfødte	20 500 000	
65	Psykisk utviklingshemmede med sikringsdom, <i>kan overføres</i>	14 000 000	
72	Tiltak for døve og døvblinde	9 260 000	
75	Tilskudd til funksjonshemmedes organisasjoner	75 000 000	1 319 540 000
674	Handlingsplan for funksjonshemmede:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	82 780 000	
60	Tilskudd til assistenter for funksjonshemmede	11 000 000	93 780 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
675	Tiltak for eldre og funksjonshemmede:		
21	Spesielle driftsutgifter	20 935 000	
70	Tilskudd til spesielle formål	10 665 000	
71	Tilskudd til frivillighetssentraler	40 300 000	71 900 000
	Sum Eldre og funksjonshemmede		2 831 740 000
Helsetilsyn m.m.			
700	Statens helsetilsyn og fylkeslegene (jf. kap. 3700):		
1	Driftsutgifter	196 680 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	460 000	197 140 000
701	Forsøks- og utviklingsvirksomhet:		
21	Spesielle driftsutgifter	76 750 000	76 750 000
702	Nemnd for bioteknologi:		
1	Driftsutgifter	4 730 000	4 730 000
703	Helsetjenesten for innsatte i fengsel:		
1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 60</i>	5 050 000	
60	Tilskudd til kommuner og fylkeskommuner, <i>kan nyttes under post 01</i>	59 000 000	64 050 000
704	Giftinformasjonssentralen:		
1	Driftsutgifter	7 250 000	7 250 000
705	Kursvirksomhet og stipendier:		
60	Rekruttering m.m. av helsepersonell	12 600 000	
61	Utdanningstiltak, turnustjeneste m.m.	80 600 000	
71	Tilskudd til kurs og stipendier til personell innen helsevesenet m.m.	19 300 000	112 500 000
	Sum Helsetilsyn m.m.		462 420 000
Kommunehelsetjeneste og folkehelsearbeid			
710	Statens institutt for folkehelse (jf. kap. 3710):		
1	Driftsutgifter	185 580 000	
21	Formidlingsvirksomhet	92 400 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	4 720 000	282 700 000
711	Statens retts toksikologiske institutt (jf. kap. 3711):		
1	Driftsutgifter	51 330 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	2 140 000	53 470 000
712	Statens helseundersøkelser (jf. kap. 3712):		
1	Driftsutgifter	38 605 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	1 090 000	39 695 000

Kap. Post	Kroner	Kroner
713 Statens ernæringsråd (jf. kap. 3713):		
1 Driftsutgifter	8 100 000	8 100 000
714 Statens tobakkskaderåd (jf. kap. 3714):		
1 Driftsutgifter	20 850 000	20 850 000
715 Statens strålevern (jf. kap. 3715):		
1 Driftsutgifter	35 500 000	35 500 000
716 Kreftregisteret (jf. kap. 3716):		
1 Driftsutgifter	22 175 000	
45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	420 000	22 595 000
717 Til gjennomføring av lov om svangerskapsavbrudd:		
1 Driftsutgifter	220 000	
70 Tilskudd til opplysningstiltak, forebyggelse av uønskede svangerskap m.v.	16 540 000	
71 Stiftelsen AAN - Alternativ til abort i Norge	10 840 000	27 600 000
719 Andre forebyggende tiltak:		
21 Tilskudd til helsefremmende og forebyggende tiltak i helse- og sosialsektoren, <i>kan overføres</i>	51 900 000	
61 Mammografiscreening	22 240 000	
66 Handlingsplan mot selvmord, <i>kan overføres</i>	7 700 000	
70 Handlingsplan mot HIV/AIDS-epidemien m.v., <i>kan overføres</i>	16 150 000	97 990 000
Sum Kommunehelsetjeneste og folkehelsearbeid		588 500 000
Rehabilitering		
720 Rehabilitering:		
62 Rehabilitering	129 300 000	129 300 000
Sum Rehabilitering		129 300 000
Somatiske spesialisttjenester		
730 Fylkeskommunenes helsetjeneste:		
60 Innsatsstyrt finansiering av sykehus	7 337 000 000	
61 Refusjon poliklinisk virksomhet ved sykehus m.v.	2 770 000 000	
62 Tilskudd til regionsykehus	1 287 700 000	
63 Refusjon godkjente kapitalutgifter	284 000 000	
66 Helseregionale og andre samarbeidstiltak, <i>kan overføres</i>	52 700 000	
67 Andre tilskudd	18 000 000	11 749 400 000
731 Rikshospitalet (jr. kap. 3731):		
1 Driftsutgifter	1 819 675 000	
45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	58 400 000	1 878 075 000

Kap. Post	Kroner	Kroner
734	Det norske Radiumhospital (jf. kap. 3734):	
1	Driftsutgifter	621 400 000
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	38 000 000
89	Renter	5 200 000
90	Avdrag på lån	11 600 000
		676 200 000
735	Statens senter for epilepsi (jf. kap. 3735):	
1	Driftsutgifter	110 060 000
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	750 000
		110 810 000
737	Barnesykehus (jf. kap. 3737):	
1	Driftsutgifter	48 820 000
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	400 000
		49 220 000
738	Helsetjenesten på Svalbard (jf. kap. 3738):	
1	Driftsutgifter	10 780 000
		10 780 000
739	Andre utgifter (jf. kap. 3739):	
21	Forsøk og utvikling i sykehussektoren, <i>kan nyttes under post 65</i>	67 900 000
60	Tilskudd til helsepersonellbemanning i luftambulansetjenesten	59 000 000
63	Tilskudd til utbygging av økt behandlingstilbud m.v.	32 000 000
64	Nytt regionsykehus i Trondheim, <i>kan overføres</i>	53 700 000
65	Kreftbehandling m.m., <i>kan nyttes under post 21</i>	77 000 000
70	Behandlingsreiser til utlandet	53 750 000
71	Tilskudd til Norsk Pasientforening m. fl.	3 200 000
72	Tilskudd til Norsk Pasientskadeerstatning	23 600 000
74	Reiseutgifter, turnuskandidater	8 200 000
	Sum Somatiske spesialisttjenester	14 852 835 000
Psykisk helsevern		
740	Statens senter for barne- og ungdomspsykiatri (jf. kap. 3740):	
1	Driftsutgifter	91 950 000
		91 950 000
742	Førpleining, kontroll og tilsyn med psykiatriske pasienter:	
1	Driftsutgifter	14 350 000
60	Tilskudd	1 300 000
		15 650 000
743	Statlige stimuleringstiltak for psykisk helsevern:	
21	Spesielle driftsutgifter	7 300 000
60	Utredninger og utviklingsarbeid, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70</i>	52 600 000
61	Tilskudd til psykososialt arbeid for flyktninger, <i>kan overføres</i>	11 500 000
62	Tilskudd til psykiatri i kommuner	410 000 000
63	Tilskudd til styrking av psykisk helsevern i fylkene	420 000 000
64	Omstrukturering og utbygging av psykisk helsevern for voksne	98 000 000
65	Utbygging av psykisk helsevern for barn og ungdom	100 000 000

Kap. Post	Kroner	Kroner
70 Tilskudd til forskning, videre- og etterutdanning, <i>kan overføres, kan nyttes under post 60</i>	77 400 000	1 176 800 000
Sum Psykisk helsevern		1 284 400 000
Legemidler		
750 Statens legemiddelkontroll (jf. kap. 3750 og 5578):		
1 Driftsutgifter	58 500 000	
45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	1 400 000	59 900 000
751 Apotekvesenet (jf. kap. 3751 og 5577):		
70 Tilskudd til apotek	16 050 000	
71 Stipendier	450 000	
72 Tilskudd til fraktrefusjon av legemidler	48 000 000	
73 Tilskudd til Institutt for farmakoterapi	3 380 000	
74 Tilskudd til regionale legemiddelsentra	8 280 000	76 160 000
Sum Legemidler		136 060 000
Helse- og sosial beredskap		
797 Helse- og sosial beredskap:		
1 Driftsutgifter	11 500 000	11 500 000
Sum Helse- og sosial beredskap		11 500 000
Sum Sosial- og helsedepartementet		22 271 620 000
Barne- og familiedepartementet		
Administrasjon		
800 Barne- og familiedepartementet (jf. kap. 3800):		
1 Driftsutgifter	71 964 000	71 964 000
Sum Administrasjon		71 964 000
Tiltak for familie og likestilling		
830 Foreldreveiledning og samlivstiltak:		
71 Foreldreveiledning	2 000 000	2 000 000
840 Tilskudd til krisetiltak:		
60 Tilskudd til kommuner til krisetiltak	42 150 000	
70 Tilskudd til utviklings- og opplysningsarbeid	1 540 000	43 690 000
841 Familievern og konfliktløsning ved samlivsbrudd:		
60 Tilskudd til familievernkontorer	126 417 000	
70 Utviklings- og opplysningsarbeid m.v.	2 360 000	128 777 000
845 Barnetrygd:		
70 Tilskudd	13 032 250 000	13 032 250 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
846	Familie- og likestillingspolitisk forskning, opplysningsarbeid m.v.:		
70	Tilskudd	13 090 000	
71	Refusjon av utgifter til DNA-analyser	4 664 000	17 754 000
847	Kompetansesenter for likestilling og forskningsformidling:		
50	Basisbevilgning	3 143 000	3 143 000
848	Likestillingsombudet:		
1	Driftsutgifter	4 129 000	4 129 000
	Sum Tiltak for familie og likestilling		13 231 743 000
Tiltak for barn og ungdom			
850	Barneombudet (jf. kap. 3850):		
1	Driftsutgifter	6 096 000	6 096 000
852	Adopsjonsstøtte:		
70	Tilskudd til foreldre som adopterer barn fra utlandet, <i>kan overføres</i>	10 500 000	10 500 000
854	Tiltak i barne- og ungdomsvernet:		
1	Driftsutgifter	51 385 000	
63	Særskilte tiltak, <i>kan overføres</i>	13 500 000	
64	Tilskudd for enslige mindreårige flyktninger og asylsøkere, <i>overslagsbevilgning</i>	30 550 000	
70	Tilskudd til Rostad ungdomsheim og Rostad ettervernsheim	2 090 000	
71	Forskning, utvikling og opplysningsarbeid m.v.	25 610 000	123 135 000
856	Barnehager:		
60	Driftstilskudd til barnehager, <i>overslagsbevilgning</i>	4 226 900 000	
64	Prøveprosjekt Oslo indre Øst	10 000 000	
70	Tilskudd til andre barnehageformål, <i>kan overføres</i>	12 200 000	4 249 100 000
857	Barne- og ungdomstiltak:		
70	Barne- og ungdomsorganisasjoner	56 500 000	
71	Forskning og utviklingsarbeid	9 750 000	
72	Utviklingsprogram for styrking av oppvekstmiljøet	9 000 000	
73	Ungdomstiltak i større bysamfunn, <i>kan overføres</i>	22 202 000	
79	Tilskudd til internasjonalt ungdomssamarbeid m.v.	11 110 000	108 562 000
858	Statens ungdoms- og adopsjonskontor:		
1	Driftsutgifter	10 365 000	10 365 000
	Sum Tiltak for barn og ungdom		4 507 758 000
Forbrukertiltak			
860	Forbrukerrådet (jf. kap. 3860):		
1	Driftsutgifter	62 997 000	
21	Spesielle driftsutgifter, Forbrukertvistutvalget	2 686 000	65 683 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
862	Positiv miljømerking:		
70	Tilskudd til offentlig stiftelse for positiv miljømerking	2 500 000	2 500 000
865	Forbrukerpolitisk forskning, forbrukersikkerhet og internasjonalt samarbeid:		
21	Spesielle driftsutgifter, forskning, utviklings- og opplysningsarbeid	5 636 000	5 636 000
866	Statens institutt for forbruksforskning (jf. kap. 3866):		
50	Basisbevilgning	14 243 000	14 243 000
868	Forbrukerombudet (jf. kap. 3868):		
1	Driftsutgifter	8 514 000	8 514 000
	Sum Forbrukertiltak		96 576 000
	Sum Barne- og familiedepartementet		17 908 041 000

Nærings- og handelsdepartementet

Administrasjon

900	Nærings- og handelsdepartementet (jf. kap. 3900):		
1	Driftsutgifter	94 940 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	14 900 000	
70	Tilskudd til internasjonale organisasjoner	13 100 000	122 940 000
	Sum Administrasjon		122 940 000

Infrastruktur og veiledning

901	Styret for det industrielle rettsvern (jf. kap. 3901):		
1	Driftsutgifter	112 100 000	112 100 000
902	Justervesenet (jf. kap. 3902):		
1	Driftsutgifter	65 200 000	
21	Spesielle driftsutgifter	100 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	4 600 000	69 900 000
903	Standardisering:		
70	Tilskudd	35 000 000	35 000 000
910	Statens veiledningskontor for oppfinnere:		
1	Driftsutgifter	5 300 000	
70	Utviklingsarbeider og stipend, <i>kan overføres</i>	7 800 000	13 100 000
911	Bedriftsveiledning:		
70	Teknologisk Institutt	71 500 000	
71	Veiledningsinstituttet i Nord-Norge, <i>kan overføres</i>	27 500 000	
72	Bedriftenes Rådgivningstjeneste, <i>kan overføres</i>	20 000 000	
74	Norsk Designråd	7 000 000	
75	EUs SMB-program, <i>kan overføres</i>	5 500 000	

Kap. Post	Kroner	Kroner
76 Euro Info	4 300 000	135 800 000
Sum Infrastruktur og veiledning		365 900 000
Forskning og utvikling		
920 Norges forskningsråd:		
50 Tilskudd, <i>kan overføres</i>	840 000 000	840 000 000
922 Norsk Romsenter:		
70 Tilskudd, <i>kan overføres</i>	230 000 000	230 000 000
923 Forsknings- og utviklingskontrakter:		
70 Tilskudd, <i>kan overføres</i>	162 800 000	162 800 000
924 Internasjonalt samarbeid og utviklingsprogrammer:		
70 Tilskudd, <i>kan overføres</i>	10 000 000	10 000 000
925 Teknologifond:		
50 Grunnkapital	75 000 000	
90 Lån	500 000 000	575 000 000
Sum Forskning og utvikling		1 817 800 000
Geologi og mineralressursforvaltning		
932 Norges geologiske undersøkelse (jf. kap. 3932):		
1 Driftsutgifter	92 800 000	
21 Spesielle driftsutgifter	25 600 000	
45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	4 500 000	
70 Tilskudd til sekretariat for IUGS	800 000	123 700 000
933 Bergvesenet (jf. kap. 3933):		
1 Driftsutgifter	7 000 000	
30 Sikring av gruveåpninger, <i>kan overføres</i>	1 000 000	
31 Tiltak mot avrenning fra nedlagte gruver, <i>kan overføres</i> ..	3 400 000	11 400 000
Sum Geologi og mineralressursforvaltning		135 100 000
Sjøfartsforvaltning		
941 Sjøfartsdirektoratet med Skipskontrollen (jf. kap. 3941):		
1 Driftsutgifter	175 000 000	
21 Spesielle driftsutgifter	10 500 000	
70 Hjemsending av sjøfolk	1 500 000	
72 Tilskudd til NOx-tiltak, <i>kan overføres</i>	6 500 000	193 500 000
942 Skipsregistrene (jf. kap. 3942):		
1 Driftsutgifter	5 400 000	5 400 000
948 Ventelønn:		
1 Driftsutgifter	2 400 000	2 400 000
Sum Sjøfartsforvaltning		201 300 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
Aksjeselskaper			
951	Store Norske Spitsbergen Kulkompani A/S:		
70	Tilskudd, <i>kan overføres</i>	62 000 000	62 000 000
952	Svalbard Samfunnsdrift og Næringsutvikling:		
70	Tilskudd, <i>kan overføres</i>	52 000 000	52 000 000
953	Kings Bay Kull Comp. A/S:		
70	Tilskudd	25 000 000	25 000 000
	Sum Aksjeselskaper		139 000 000
Næringsutvikling og finansiering			
961	Reiselivstiltak:		
1	Driftsutgifter	5 500 000	
70	Tilskudd til internasjonal markedsføring	83 000 000	
71	Tilskudd til Norske Vandrerhjem	400 000	
72	Tilskudd til stipendiatorordninger, <i>kan overføres</i>	3 000 000	91 900 000
966	Støtte til skipsbygging:		
50	Overføring til fond for støtte ved skipskontrakter	595 000 000	
70	Rentestøtte ved langtidsfinansiering av skip og mobile rigger, <i>overslagsbevilgning</i>	18 000 000	
72	Rentestøtte ved langtidsfinansiering av innenlandske leveringer av fiskebåter, <i>overslagsbevilgning</i>	5 000 000	618 000 000
967	Privat og statlig investeringselskap:		
90	Aksjekapital	1 500 000 000	1 500 000 000
	Sum Næringsutvikling og finansiering		2 209 900 000
Eksportfremme			
970	Eksportfremmende tiltak:		
70	Tilskudd, <i>kan overføres</i>	195 000 000	195 000 000
971	Eksportfinans ASA:		
70	Tilskudd	90 000 000	90 000 000
972	Internasjonale investeringstiltak:		
70	Nordisk investeringsprogram i Baltikum, <i>kan overføres</i> ..	16 000 000	
92	Innskudd i Den europeiske bank for gjenoppbygging og utvikling (EBRD)	28 000 000	44 000 000
	Sum Eksportfremme		329 000 000
Sivilt beredskap under Nærings- og handelsdepartementet			
990	Industri- og forsyningsberedskap:		
1	Driftsutgifter	6 100 000	6 100 000
993	Skipsfartsberedskap:		
1	Driftsutgifter	500 000	

Kap. Post	Kroner	Kroner
70 Tilskudd til Skipsfartens beredskapssekretariat	2 800 000	3 300 000
Sum Sivilt beredskap under Nærings- og handelsdepartementet		9 400 000
Sum Nærings- og handelsdepartementet		5 330 340 000
Fiskeridepartementet		
Administrasjon		
1000 Fiskeridepartementet:		
1 Driftsutgifter	46 835 000	
70 Tilskudd diverse formål	200 000	47 035 000
1001 Deltakelse i internasjonale organisasjoner:		
70 Tilskudd	3 470 000	3 470 000
Sum Administrasjon		50 505 000
Forskning og utvikling		
1020 Havforskningsinstituttet (jf. kap. 4020):		
1 Driftsutgifter	127 435 000	
21 Spesielle driftsutgifter	97 190 000	224 625 000
1021 Drift av forskningsfartøyene (jf. kap. 4021):		
1 Driftsutgifter	71 115 000	
21 Spesielle driftsutgifter	25 370 000	96 485 000
1023 Fiskeri- og havbruksforskning (jf. kap. 4023):		
1 Driftsutgifter	12 815 000	
21 Spesielle driftsutgifter	5 055 000	
50 Tilskudd Norges forskningsråd, <i>kan overføres</i>	170 000 000	
70 Tilskudd Fiskeriforskning i Tromsø, <i>kan overføres</i>	15 040 000	
71 Tilskudd til utviklingstiltak, <i>kan overføres</i>	18 485 000	221 395 000
Sum Forskning og utvikling		542 505 000
Fiskeri- og havbruksforvaltning		
1030 Fiskeridirektoratet (jf. kap. 4030):		
1 Driftsutgifter	222 100 000	
45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	855 000	222 955 000
1050 Diverse fiskeriformål:		
71 Sosiale tiltak, <i>kan overføres</i>	1 500 000	
73 Kvinnerettede og kompetansehevende tiltak, <i>kan overføres</i>	11 900 000	
74 Erstatninger, <i>kan overføres</i>	1 745 000	
79 Informasjon ressursforvaltning	1 000 000	16 145 000
Sum Fiskeri- og havbruksforvaltning		239 100 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
Kystforvaltning			
1060	Kystadministrasjon (jf. kap. 4060):		
1	Driftsutgifter	70 395 000	
47	Innkjøp av EDB-utstyr, <i>kan overføres</i>	2 365 000	
70	Tilskudd Redningselskapet	40 000 000	112 760 000
1064	Havnetjenesten (jf. kap. 4064):		
30	Fiskerihavneanlegg, <i>kan overføres, kan nyttes under kap. 1064 postene 33 og 60</i>	121 000 000	
33	Farleder, <i>kan overføres, kan nyttes under kap. 1064 postene 30 og 60</i>	38 000 000	
60	Tilskudd til fiskerihavneanlegg, <i>kan overføres, kan nyttes under kap. 1064 postene 30 og 33</i>	26 000 000	185 000 000
1065	Fyrtjenesten (jf. kap. 4065):		
1	Driftsutgifter	173 920 000	
30	Nyanlegg, <i>kan overføres</i>	6 000 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	8 770 000	188 690 000
1066	Lostjenesten (jf. kap. 4066):		
1	Driftsutgifter	268 520 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	13 105 000	281 625 000
1067	Trafikksentraler (jf. kap. 4067):		
1	Driftsutgifter	20 095 000	
21	Spesielle driftsutgifter	3 215 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	11 250 000	34 560 000
1070	Elektroniske navigasjonshjelpemidler (jf. kap. 4070):		
1	Driftsutgifter	19 800 000	
70	Tilskudd til utbygging og drift av Loran C, <i>kan overføres</i>	4 060 000	
71	Tilskudd til personellutgifter, Omega senderstasjon, <i>kan overføres</i>	2 695 000	26 555 000
	Sum Kystforvaltning		829 190 000
	Sum Fiskeridepartementet		1 661 300 000

Landbruksdepartementet

Landbruksadministrasjon

1100	Landbruksdepartementet (jf. kap. 4100):		
1	Driftsutgifter	97 102 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	12 288 000	
70	Tilskudd til driften av Staur gård	250 000	109 640 000
1102	Fylkesmannens landbruksavdeling (jf. kap. 4102):		
1	Driftsutgifter	248 867 000	

Kap. Post	Kroner	Kroner
21 Spesielle driftsutgifter	23 983 000	272 850 000
Sum Landbruksadministrasjon		382 490 000
Matvarekvalitet, dyrehelse og plantehelse		
1107 Statens dyrehelsetilsyn (jf. kap. 4107):		
1 Driftsutgifter	163 529 000	
73 Tilskudd til tiltak mot dyresykdommer, <i>overslagsbevilgning</i>	3 185 000	166 714 000
1110 Statens landbrukstilsyn (jf. kap. 4110):		
1 Driftsutgifter	65 956 000	
71 Tilskudd til ymse plantetiltak, <i>overslagsbevilgning</i>	1 053 000	
73 Tilskudd til stamsædavl	1 720 000	68 729 000
1112 Forvaltningsstøtte, utviklingsoppgaver og kunnskapsutvikling m.m.:		
50 Kjøp av forvaltningsstøtte, VI	80 940 000	
51 Kjøp av forvaltningsstøtte, Planteforsk	11 314 000	
52 Støtte til fagsentrene	12 368 000	
53 Utvikling og kunnskapsformidling	24 965 000	129 587 000
1114 Statens næringsmiddeltilsyn (jf. kap. 4114):		
1 Driftsutgifter	82 047 000	
50 Tilskudd til Fondet for kjøttkontroll	19 447 000	
51 Tilskudd til Fondet for statlig næringsmiddeltilsyn i kommunene	39 252 000	140 746 000
Sum Matvarekvalitet, dyrehelse og plantehelse		505 776 000
Forskning og utvikling		
1137 Forskning og utvikling:		
50 Forskningsprogrammer, <i>kan nyttes under kap. 1137 post 51</i>	107 706 000	
51 Basisbevilgninger til forskningsinstitutter	139 640 000	247 346 000
Sum Forskning og utvikling		247 346 000
Næringsutvikling og arealforvaltning		
1140 Miljø- og næringstiltak i jordbruket:		
50 Driftsøkonomiske analyser m.m.	17 797 000	
77 Miljørettet prosjektarbeid m.m., <i>kan overføres</i>	32 954 000	
78 Konkurransestrategier for norsk mat	5 000 000	55 751 000
1142 Miljø- og næringstiltak i skogbruket:		
50 Forvaltningsstøtte, utvikling og kunnskapsformidling i skogbruket	8 212 000	
51 Tilskudd til Utviklingsfondet for skogbruket	3 065 000	
71 Tilskudd til langsiktige investeringer og næringstiltak i skogbruket, <i>kan overføres</i>	107 730 000	
76 Ressurs- og miljøtiltak i skogbruket, <i>kan overføres</i>	26 373 000	145 380 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
1145	Jordskifteverket (jf. kap. 4145):		
1	Driftsutgifter	109 618 000	109 618 000
1146	Norsk institutt for jord- og skogkartlegging (jf. kap. 4146):		
1	Driftsutgifter	56 766 000	56 766 000
1147	Reindriftsforvaltningen (jf. kap. 4147):		
1	Driftsutgifter	15 061 000	
45	Større utstysanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	2 950 000	
70	Tilskudd til fjellstuer	600 000	
71	Omstillingstiltak i Indre Finnmark, <i>kan overføres</i>	18 000 000	36 611 000
1148	Naturskade - erstatninger og sikring:		
70	Tilskudd til sikringstiltak m.m., <i>kan overføres</i>	4 500 000	
71	Naturskade, erstatninger, <i>kan overføres</i>	42 500 000	47 000 000
1150	Til gjennomføring av jordbruksavtalen m.m. (jf. kap. 4150):		
50	Fondsavsetninger	580 860 000	
70	Markedsregulering, <i>kan overføres</i>	199 100 000	
73	Pristilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	1 820 900 000	
74	Direkte tilskudd, <i>kan overføres</i>	6 578 079 000	
76	Markedsordninger, <i>overslagsbevilgning</i>	828 000 000	
77	Utviklingstiltak, <i>kan overføres</i>	283 450 000	
78	Velferdsordninger, <i>kan overføres</i>	1 613 910 000	11 904 299 000
1151	Til gjennomføring av reindriftsavtalen m.m.:		
51	Tilskudd til Utviklings- og investeringsfondet	31 100 000	
72	Tilskudd til organisasjonsarbeid	4 000 000	
74	Tilskudd til markedsfremmende tiltak, <i>kan overføres</i>	900 000	
75	Kostnadssenkende og direkte tilskudd, <i>kan overføres</i>	35 000 000	
77	Tilskudd til transport av rein	2 200 000	
79	Velferdsordninger	1 800 000	75 000 000
1161	Statskog SF - forvaltningsdrift:		
70	Tilskudd	17 231 000	
73	Avviklingskostnader	500 000	
75	Oppsyn i statsalmenninger	5 517 000	23 248 000
	Sum Næringsutvikling og arealforvaltning		12 453 673 000
	Sum Landbruksdepartementet		13 589 285 000
Samferdselsdepartementet			
Administrasjon m.m.			
1300	Samferdselsdepartementet:		
1	Driftsutgifter	83 300 000	
70	Tilskudd til internasjonale organisasjoner	10 500 000	
71	Tilskudd til trafikksikkerhetsformål	12 600 000	106 400 000
1301	Forskning og utvikling m.v.:		
21	Utredninger vedrørende miljø, trafikksikkerhet m.v.	12 500 000	
51	Transportforskning	18 900 000	

Kap. Post		Kroner	Kroner
52	Telekommunikasjonsforskning	29 400 000	
70	Tilskudd til rasjonell og miljøvennlig transport, <i>kan overføres</i>	34 200 000	95 000 000
	Sum Administrasjon m.m.		201 400 000
Luftfartsformål eksklusive forretningsdriften			
1310	Flytransport:		
70	Godtgjørelse for innenlandske flyruter, <i>kan nyttes under kap. 1311 post 60</i>	246 800 000	246 800 000
1311	Tilskudd til regionale flyplasser:		
60	Tilskudd til ikke-statlige flyplasser, <i>kan overføres, kan nyttes under kap. 1310 post 70</i>	72 400 000	
70	Overføring til Luftfartsverket	99 100 000	171 500 000
1312	Oslo Lufthavn AS:		
90	Lån til Oslo Lufthavn AS	2 000 000 000	2 000 000 000
	Sum Luftfartsformål eksklusive forretningsdriften		2 418 300 000
Vegformål			
1320	Statens vegvesen (jf. kap. 4320):		
23	Trafikktilsyn, drift og vedlikehold av riksveger m.m., <i>kan overføres, kan nyttes under post 30</i>	5 020 000 000	
24	Statens vegvesens produksjon, <i>kan overføres</i>	-110 000 000	
30	Riksveginvesteringer, <i>kan overføres</i>	4 231 100 000	
60	Tilskudd til fylkesvegformål, <i>kan overføres</i>	162 900 000	9 304 000 000
1321	Spesielt vedlikehold:		
23	Spesielt vedlikehold av riksveger, <i>kan overføres, kan nyttes under post 60 og kap. 1320, post 23</i>	81 000 000	
60	Spesielt vedlikehold av fylkesveger, <i>kan overføres, kan nyttes under post 23 og kap. 1320, post 60</i>	65 000 000	146 000 000
	Sum Vegformål		9 450 000 000
Særskilte transporttiltak			
1330	Hurtigruten:		
70	Tilskudd til Hurtigruten	199 700 000	199 700 000
	Sum Særskilte transporttiltak		199 700 000
Jernbaneformål			
1350	Jernbaneverket (jf. kap. 4350):		
23	Drift og vedlikehold, <i>kan overføres, kan nyttes under post 30</i>	2 041 000 000	
30	Investeringer i linjen, <i>kan overføres</i>	1 217 800 000	3 258 800 000
1351	Overføringer til NSB BA:		
70	Betaling for persontransporttjenester	930 000 000	930 000 000

Kap. Post	Kroner	Kroner
1352 NSB Gardermobanen AS:		
70 Refusjon av merverdiavgift	30 000 000	
90 Lån	1 042 000 000	
91 Ansvarlig lån	50 000 000	1 122 000 000
1353 Etablering av NSB BA:		
70 Tilskudd til restrukturering	290 000 000	290 000 000
1354 Statens jernbanetilsyn:		
1 Driftsutgifter	6 700 000	6 700 000
Sum Jernbaneformål		5 607 500 000
Sivilt beredskap		
1360 Samferdselsberedskap:		
1 Driftsutgifter	3 300 000	
30 Transport- og sambandsanlegg, utstyr m.v., <i>kan overføres</i>	9 100 000	
70 Beredskapslagring, <i>kan overføres</i>	2 300 000	14 700 000
Sum Sivilt beredskap		14 700 000
Post		
1370 Kjøp av posttjenester:		
70 Betaling for ulønnsomme posttjenester	550 000 000	550 000 000
1371 Etablering av Posten Norge BA:		
70 Tilskudd til restrukturering	340 000 000	340 000 000
Sum Post		890 000 000
Post- og teletilsynet		
1380 Post- og teletilsynet (jf. kap. 4380):		
1 Driftsutgifter	125 300 000	
45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	16 900 000	
70 Refusjon til Telenor AS	10 000 000	152 200 000
Sum Post- og teletilsynet		152 200 000
Sum Samferdselsdepartementet		18 933 800 000
Miljøverndepartementet		
Fellesoppgaver, forskning, administrasjon		
1400 Miljøverndepartementet (jf. kap. 4400):		
1 Driftsutgifter	111 610 000	111 610 000
1401 Opplysningsvirksomhet, tilskudd til organisasjoner:		
1 Driftsutgifter	7 092 000	
70 Driftstilskudd til frivillige miljøvernorganisasjoner	22 685 000	

Kap. Post		Kroner	Kroner
72	Tilskudd til informasjonsprosjekter i regi av frivillige organisasjoner	1 409 000	31 186 000
1406	Miljøvernnavdelingene ved fylkesmannsembetene (jf. kap. 4406):		
1	Driftsutgifter	162 922 000	
70	Tilskudd til kalking og lokale fiskeformål, <i>kan overføres</i>	85 801 000	248 723 000
1410	Miljøvernforskning (jf. kap. 4410):		
50	Basisbevilgninger og andre tilskudd til miljøinstituttene	111 438 000	
51	Forskningsprogrammer m.m.	100 397 000	
70	Rekrutteringsstipendier til kvinnelige miljøvernforskere	3 200 000	
71	Miljøforskingsavtale Norge-EU	11 800 000	
72	Tilskudd til internasjonal miljøvernforskning	5 000 000	231 835 000
	Sum Fellesoppgaver, forskning, administrasjon		623 354 000
Biomangfold, friluftsliv og kulturminner			
1422	Naturvern og kulturminnevern:		
1	Driftsutgifter	9 659 000	
70	Tilskudd til lokale tiltak m.m.	725 000	10 384 000
1425	Vilt- og fisketiltak:		
1	Driftsutgifter	44 853 000	
60	Kommunal vilt- og fiskeforvaltning, <i>kan overføres</i>	15 000 000	
65	Fallvilt, <i>kan overføres</i>	7 000 000	
70	Tilskudd til fiskeformål, <i>kan overføres</i>	7 837 000	
71	Tilskudd til viltformål, <i>kan overføres</i>	11 450 000	
72	Erstatninger for hjorteviltskader, <i>kan overføres</i>	2 793 000	88 933 000
1426	Statens naturoppsyn:		
1	Driftsutgifter	40 110 000	
30	Tiltak i nasjonalparkene, <i>kan overføres</i>	2 500 000	
31	Tiltak i naturvern- og friluftsområder, <i>kan overføres</i>	10 613 000	
32	Skjærgårdsparker mv., <i>kan overføres</i>	7 835 000	61 058 000
1427	Direktoratet for naturforvaltning (jf. kap. 4427):		
1	Driftsutgifter	60 827 000	
21	Spesielle driftsutgifter	2 300 000	
30	Statlige erverv, båndlegging av friluftsområder, <i>kan overføres</i>	9 885 000	
32	Statlige erverv, fylkesvise verneplaner, <i>kan overføres</i>	9 000 000	
33	Statlige erverv, barskogvern, <i>kan overføres</i>	35 054 000	
62	Tilskudd til friluftslivsformål, <i>kan overføres</i>	4 212 000	
67	Lokal Agenda 21, tilskudd til Aksjon vannmiljø, <i>kan overføres</i>	8 000 000	
73	Erstatninger og forebyggende tiltak mot rovviltskader, <i>kan overføres</i>	72 802 000	
74	Tilskudd til friluftslivstiltak, <i>kan overføres</i>	4 370 000	
75	Internasjonale avtaler og medlemskap	497 000	
76	Tilskudd til kulturlandskapstiltak, <i>kan overføres</i>	1 500 000	
77	Tilskudd til naturinformasjonssentra, <i>kan overføres</i>	5 400 000	213 847 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
1429	Riksantikvaren (jf. kap. 4429):		
1	Driftsutgifter	64 689 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 1429.72 og kap. 1429.73</i>	18 412 000	
33	Stallige erverv/erstatninger, tiltak, <i>kan overføres</i>	500 000	
60	Regionale kulturminnetiltak, <i>kan overføres</i>	18 000 000	
72	Vern og sikring av fredete og bevaringsverdige kulturminner og kulturmiljøer, <i>kan overføres, kan nyttes under kap. 1429.21</i>	50 758 000	
73	Brannsikring og beredskapstiltak, <i>kan overføres, kan nyttes under kap. 1429.21</i>	3 453 000	
74	Vernebygg domkirkeruinen på Hamar, <i>kan overføres</i>	7 100 000	
75	Internasjonalt samarbeid, <i>kan overføres</i>	900 000	163 812 000
	Sum Biomangfold, friluftsliv og kulturminner		538 034 000

Miljødata, forurensning og miljøeffektivitet

1441	Statens forurensningstilsyn (jf. kap. 4441):		
1	Driftsutgifter	199 834 000	
21	Spesielle driftsutgifter	1 000 000	
39	Opprydningstiltak, <i>kan overføres, kan nyttes under kap 1441.71</i>	6 500 000	
62	Lokal Agenda 21, tilskudd til utvikling av miljøvennlige lokalsamfunn, <i>kan overføres</i>	4 000 000	
63	Tilskudd til kommunale avløpstiltak, <i>kan overføres</i>	93 113 000	
71	Tilskudd til opprydningstiltak, <i>kan overføres, kan nyttes under kap. 1441.39</i>	4 275 000	
72	Tilskudd til utvikling av miljøeffektiv produksjon og forbruk, <i>kan overføres</i>	8 500 000	317 222 000
1442	Vannmiljø-, avfalls- og spesialavfallstiltak:		
1	Driftsutgifter	18 962 000	
70	Tilskudd til kompetanseformidling og informasjon om miljøvennlig produksjon og forbruk, <i>kan overføres</i>	31 000 000	
74	Tilskudd til tiltak for miljødatasamordning, <i>kan overføres</i>	5 610 000	55 572 000
1443	Miljøovervåking og akutt forurensning:		
1	Driftsutgifter	39 950 000	
21	Spesielle driftsutgifter	4 000 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	12 843 000	56 793 000
1449	Refusjonsordninger for spesialavfall - bilvrak og spillolje:		
71	Presse- og transportstøtte til biloppsamlingssystemet	27 207 000	
73	Driftstilskudd til oppsamlingssystemet	16 155 000	
75	Utbetaling av pant for bilvrak, <i>overslagsbevilgning</i>	91 152 000	
76	Refusjon av smøreoljeavgiften	40 000 000	174 514 000
	Sum Miljødata, forurensning og miljøeffektivitet		604 101 000

Regional planlegging, areal- og kartpolitikk

1463	Regional og lokal planlegging (jf. kap. 4463):		
1	Driftsutgifter	33 407 000	

Kap. Post	Kroner	Kroner
63 Lokal Agenda 21, utvikling av miljøbyer, <i>kan overføres</i> .	21 682 000	
71 Tilskudd til GRID, <i>kan overføres</i>	4 300 000	
72 Tilskudd til kartlegging av rasutsatte fareområder, <i>kan overføres</i>	2 500 000	
74 Lokal Agenda 21 - tilskudd til tiltak i organisasjoners regi	3 000 000	64 889 000
1465 Statens kjøp av tjenester i Statens kartverk:		
21 Betaling for statsoppdraget	296 154 000	296 154 000
Sum Regional planlegging, areal- og kartpolitikk		361 043 000
Internasjonalt samarbeid, klima, nord og polarområdene		
1470 Internasjonalt samarbeid, tiltak for luftmiljø og polarforvaltning (jf. kap. 4470):		
1 Driftsutgifter	19 182 000	
21 Spesielle driftsutgifter	3 037 000	
70 Tilskudd til AMAP, <i>kan overføres</i>	2 200 000	
71 Internasjonale organisasjoner, <i>kan overføres</i>	28 350 000	
72 Miljøverntiltak i nordområdene, <i>kan overføres</i>	15 000 000	
75 Støtte til internasjonale miljøtiltak og nasjonale energitiltak, <i>kan overføres</i>	5 341 000	73 110 000
1471 Norsk Polarinstitutt (jf. kap. 4471):		
1 Driftsutgifter	100 009 000	
45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	500 000	
70 Stipend	498 000	101 007 000
Sum Internasjonalt samarbeid, klima, nord og polarområdene		174 117 000
Sum Miljøverndepartementet		2 300 649 000

Planleggings- og samordningsdepartementet

Administrasjon m.v.

1500 Planleggings- og samordningsdepartementet (jf. kap. 4500):		
1 Driftsutgifter	98 458 000	
21 Spesielle driftsutgifter	47 580 000	146 038 000
1501 Velferdstiltak:		
70 Tilskudd til Statens kantiner	3 677 000	3 677 000
1503 Tilskudd til tjenestemannsorganisasjonenes opplysnings- og utviklingsfond:		
70 Tilskudd	125 979 000	125 979 000
1505 Omstilling, mobilitet og overtallige statsansatte (jf. kap. 4505):		
1 Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	50 000 000	50 000 000
Sum Administrasjon m.v.		325 694 000

Kap. Post	Kroner	Kroner
Fylkesmannsembetene		
1510 Fylkesmannsembetene:		
1 Driftsutgifter	311 308 000	311 308 000
Sum Fylkesmannsembetene		311 308 000
Forvaltningspolitikk og statlige fellestjenester		
1520 Statskonsult - Direktoratet for forvaltningsutvikling (jf. kap. 4520):		
1 Driftsutgifter	78 720 000	78 720 000
1521 Statens informasjonstjeneste:		
1 Driftsutgifter	16 466 000	
21 Spesielle driftsutgifter	25 681 000	42 147 000
1522 Statens forvaltningstjeneste (jf. kap. 4522):		
1 Driftsutgifter	241 927 000	
21 Spesielle driftsutgifter	22 152 000	
45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, kan overføres	10 200 000	274 279 000
Sum Forvaltningspolitikk og statlige fellestjenester		395 146 000
Partistøtte		
1530 Tilskudd til de politiske partier:		
70 Tilskudd til de politiske partiers sentrale organisasjoner	105 782 000	
71 Tilskudd til kommunepartiene, <i>overslagsbevilgning</i>	21 398 000	
72 Tilskudd til kommunestyregruppene, <i>overslagsbevilgning</i>		16 858 000
73 Tilskudd til fylkespartiene, <i>overslagsbevilgning</i>	43 998 000	
74 Tilskudd til fylkestingsgruppene, <i>overslagsbevilgning</i>	6 544 000	194 580 000
Sum Partistøtte		194 580 000
Pensjoner m.m.		
1540 Statens Pensjonskasse (jf. kap. 4540):		
1 Driftsutgifter	88 984 000	
21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	21 470 000	110 454 000
1541 Pensjoner av statskassen:		
1 Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	60 635 000	60 635 000
1542 Tilskudd til Statens Pensjonskasse og Pensjonsordningen for apoteketaten:		
1 Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	4 705 668 000	
60 For kommunale tjenestemenn, <i>overslagsbevilgning</i>	1 215 991 000	
70 For andre medlemmer av Statens Pensjonskasse, <i>overslagsbevilgning</i>	63 312 000	
71 Tilskudd til Pensjonsordningen for apoteketaten	8 000 000	5 992 971 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
1543	Arbeidsgiveravgift til folketrygden:		
1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	232 618 000	
60	For kommunale tjenestemenn, <i>overslagsbevilgning</i>	94 348 000	
70	For andre medlemmer av Statens Pensjonskasse, <i>overslagsbevilgning</i>	4 605 000	331 571 000
1544	Boliglån til statsansatte:		
90	Lån, <i>overslagsbevilgning</i>	50 000 000	50 000 000
1545	Ventelønn m.v. (jf. kap. 4545):		
1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	153 129 000	153 129 000
1546	Yrkesskadeforsikring (jf. kap. 4546):		
1	Driftsutgifter	10 366 000	10 366 000
	Sum Pensjoner m.m.		6 709 126 000
Konkurrans- og prispolitikk			
1550	Konkurransetilsynet (jf. kap. 4550):		
1	Driftsutgifter	63 575 000	63 575 000
1560	Pristilskudd:		
70	Til regulering av forbrukerprisene	125 000 000	125 000 000
	Sum Konkurrans- og prispolitikk		188 575 000
Bygg utenfor husleieordningen			
1580	Bygg utenfor husleieordningen:		
31	Videreføring av byggeprosjekter, <i>kan overføres</i>	2 197 250 000	
32	Prosjektering av bygg, <i>kan overføres</i>	30 000 000	
33	Reserve, <i>kan overføres</i>	33 000 000	2 260 250 000
	Sum Bygg utenfor husleieordningen		2 260 250 000
	Sum Planleggings- og samordningsdepartementet		10 384 679 000
Finans- og tolldepartementet			
Finansadministrasjon			
1600	Finans- og tolldepartementet (jf. kap. 4600):		
1	Driftsutgifter	165 600 000	
21	Spesielle forsknings- og utredningsoppdrag	16 700 000	182 300 000
1602	Kredittilsynet (jf. kap. 4602):		
1	Driftsutgifter	78 750 000	
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	800 000	79 550 000
	Sum Finansadministrasjon		261 850 000

Kap. Post	Kroner	Kroner
Skatte- og avgiftsadministrasjon		
1610	Toll- og avgiftsdirektoratet - toll- og avgiftsetaten (jf. kap. 4610):	
1	Driftsutgifter	740 200 000
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	18 450 000
		758 650 000
1616	Andre utgifter til skatte- og avgiftsinnkreving (jf. kap. 4618):	
1	Driftsutgifter	37 250 000
21	Spesielle driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	80 000 000
		117 250 000
1618	Skattedirektoratet - skatteetaten (jf. kap. 4618):	
1	Driftsutgifter	2 496 200 000
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	138 600 000
	Sum Skatte- og avgiftsadministrasjon	3 510 700 000
Offisiell statistikk		
1620	Statistisk sentralbyrå (jf. kap. 4620):	
1	Driftsutgifter	284 650 000
21	Spesielle driftsutgifter	63 200 000
22	Folke- og bolig telling i år 2000	9 800 000
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	7 450 000
	Sum Offisiell statistikk	365 100 000
Andre formål		
1630	Tiltak for å styrke den statlige økonomiforvaltning:	
1	Driftsutgifter	17 400 000
		17 400 000
1632	Kompensasjon for merverdiavgift til kommuner og fylkeskommuner:	
60	Tilskudd	677 000 000
		677 000 000
1641	Garanti for miljølåneordning i Den nordiske investeringsbanken:	
50	Avsetning til tapsfond	5 000 000
	Sum Andre formål	699 400 000
Innenlandsk statsgjeld		
1650	Innenlandsk statsgjeld, renter m.m. (jf. kap. 5606):	
1	Driftsutgifter	6 000 000
89	Renter og provisjon m.m., <i>overslagsbevilgning</i>	15 571 000 000
		15 577 000 000
1651	Innenlandsk statsgjeld, avdrag:	
90	Avdrag, <i>overslagsbevilgning</i>	3 251 000 000
		3 251 000 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
1652	Statens grunnkjøpsobligasjoner, avdrag og innløsning (jf. kap. 1650 post 89, kap. 5331 og kap. 5606):		
90	Avdrag og innløsning, <i>overslagsbevilgning</i>	100 000 000	100 000 000
	Sum Innenlandsk statsgjeld		18 928 000 000
Utenlandsk statsgjeld			
1660	Utenlandsk statsgjeld, renter m.m.:		
1	Driftsutgifter	2 000 000	
88	Renter, provisjon m.m., <i>overslagsbevilgning</i>	1 406 000 000	1 408 000 000
1661	Utenlandsk statsgjeld, avdrag:		
92	Avdrag, <i>overslagsbevilgning</i>	16 206 000 000	16 206 000 000
	Sum Utenlandsk statsgjeld		17 614 000 000
	Sum Finans- og tolldepartementet		41 379 050 000
Forsvarsdepartementet			
1700	Forsvarsdepartementet:		
1	Driftsutgifter	99 694 000	
73	Forskning og utvikling, <i>kan overføres</i>	7 000 000	106 694 000
1710	Forsvarets tele- og datatjeneste (jf. kap. 4710):		
1	Driftsutgifter	269 110 000	269 110 000
1713	Støtte til forsvarsopplysning og -oppbyggende arbeid:		
71	Overføringer til andre	42 836 000	42 836 000
1715	Statens kantiner SF:		
76	Tilskudd til personalforpliktelser, <i>kan overføres</i>	15 000 000	
77	Tilskudd til omstilling og overdratte forpliktelser	22 000 000	37 000 000
1719	Fellesinstitusjoner og -utgifter under Forsvarsdepartementet (jf. kap. 4719):		
1	Driftsutgifter	32 362 000	
43	Til disposisjon for Forsvarsdepartementet	20 000 000	
51	Tilskudd til Forsvarets forskningsinstitutt	155 341 000	
52	Tilskudd til Forsvarets bygningstjeneste	56 228 000	
70	Rentestønad, <i>kan overføres</i>	4 607 000	
75	Norges tilskudd til NATOs driftsbudsjett, <i>kan overføres</i> ..	77 000 000	
90	Renter låneordning	1 000 000	346 538 000
1720	Felles ledelse og kommandoapparat (jf. kap. 4720):		
1	Driftsutgifter	1 050 256 000	1 050 256 000
1725	Fellesinstitusjoner og -utgifter under Forsvarets overkommando (jf. kap. 4725):		
1	Driftsutgifter	732 487 000	
50	Overføring til Statens Pensjonskasse, <i>kan overføres</i>	135 000 000	
72	Avgangsstimulerende tiltak, <i>kan overføres</i>	20 475 000	887 962 000

Kap. Post	Kroner	Kroner
1731 Hæren (jf. kap. 4731):		
1 Driftsutgifter	4 429 764 000	
21 Lette veimobile bataljoner, <i>kan overføres</i>	1 019 000	
72 Avgangsstimulerende tiltak, <i>kan overføres</i>	1 740 000	4 432 523 000
1732 Sjøforsvaret (jf. kap. 4732):		
1 Driftsutgifter	2 674 894 000	2 674 894 000
1733 Luftforsvaret (jf. kap. 4733):		
1 Driftsutgifter	3 348 064 000	3 348 064 000
1734 Heimevernet (jf. kap. 4734):		
1 Driftsutgifter	639 977 000	639 977 000
1735 Forsvarets etterretningstjeneste:		
21 Spesielle driftsutgifter	431 999 000	431 999 000
1760 Nyanskaffelser av materiell og nybygg og nyanlegg (jf. kap. 4760):		
1 Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 1760 postene 45 og 47</i>	262 317 000	
44 Fellesfinansierte bygge- og anleggsarbeider - nasjonalfinansiert andel, <i>kan overføres, kan nyttes under kap. 1760 post 47</i>	106 992 000	
45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres, kan nyttes under kap. 1790 post 45</i>	5 785 380 000	
47 Nybygg og nyanlegg, <i>kan overføres, kan nyttes under kap. 1760 postene 1 og 44</i>	1 052 645 000	
48 Fellesfinansierte bygge- og anleggsarbeider, fellesfinansiert andel, <i>kan overføres</i>	356 639 000	
75 Fellesfinansierte bygge- og anleggsarbeider, Norges tilskudd til NATOs investeringsprogram for sikkerhet, <i>kan overføres, kan nyttes under kap 1760 post 44</i>	184 268 000	7 748 241 000
1761 Forsvarets relokalisering Gardermoen (jf. kap. 4761):		
1 Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 1761 post 47</i>	23 996 000	
47 Nybygg og nyanlegg, <i>kan overføres</i>	34 157 000	58 153 000
1790 Kystvakten (jf. kap. 4790):		
1 Driftsutgifter	531 588 000	
45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres, kan nyttes under kap. 1760 post 45</i>	168 130 000	699 718 000
1791 Redningshelikoptertjenesten (jf. kap. 4791):		
1 Driftsutgifter	193 521 000	193 521 000
1792 Norske styrker i utlandet (jf. kap. 4792):		
1 Driftsutgifter	561 553 000	561 553 000
1793 Voksenopplæringen (jf. kap. 4793):		
1 Driftsutgifter	112 305 000	112 305 000
1795 Kulturelle og almennyttige formål (jf. kap. 4795):		
1 Driftsutgifter	130 334 000	

Kap. Post		Kroner	Kroner
47	Nybygg og nyanlegg, <i>kan overføres, kan nyttes under kap. 1760 post 47</i>	34 740 000	
72	Overføringer til andre	1 067 000	166 141 000
1798	Forsvarets ressursorganisasjon:		
1	Driftsutgifter	33 983 000	33 983 000
	Sum Forsvarsdepartementet		23 841 468 000

Olje- og energidepartementet

Administrasjon

1800	Olje- og energidepartementet (jf. kap. 4800):		
1	Driftsutgifter	85 750 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	20 000 000	105 750 000
	Sum Administrasjon		105 750 000

Petroleumsforvaltning

1810	Oljedirektoratet (jf. kap. 4810):		
1	Driftsutgifter	210 650 000	
21	Spesielle driftsutgifter	45 000 000	
45	Større utstysanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	5 000 000	
70	Tilskudd til PETRAD, <i>kan overføres</i>	3 000 000	
71	Tilskudd til Norsk Oljemuseum, <i>kan overføres</i>	30 000 000	293 650 000
	Sum Petroleumsforvaltning		293 650 000

Energi- og vassdragsforvaltning

1820	Norges vassdrags- og energiverk (jf. kap. 4820 og 4829):		
1	Driftsutgifter	159 700 000	
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	17 600 000	
30	Forbygningsarbeider og oppryddingstiltak, <i>kan overføres</i>	35 500 000	
34	Flømsikring ved Solbergfoss dam	33 000 000	
71	Refusjon av dokumentavgifter	250 000 000	
72	Tilskudd til investeringer i ledningsnett, <i>kan overføres</i>	20 000 000	515 800 000
1825	Energiøkonomisering:		
21	Informasjon og opplæring m.v.	36 000 000	
72	Introduksjon av ny energiteknologi og bioenergi, <i>kan overføres</i>	137 000 000	173 000 000
	Sum Energi- og vassdragsforvaltning		688 800 000

Forskningsformål

1830	Energiforskning (jf. kap. 4829):		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	14 000 000	
50	Norges forskningsråd, <i>kan overføres</i>	165 800 000	

Kap. Post	Kroner	Kroner
70 Internasjonale samarbeids- og utviklingstiltak, <i>kan overføres</i>	7 000 000	186 800 000
Sum Forskningsformål		186 800 000
Sivilt beredskap under Olje- og energidepartementet		
1891 Oljeforsyningsberedskap:		
1 Driftsutgifter	19 250 000	
30 Sikring og oppgradering av drivstoffanlegg, <i>kan overføres</i>	2 000 000	21 250 000
1892 Kraftforsyningsberedskap:		
1 Driftsutgifter	600 000	
70 Tilskudd til sikringstiltak, <i>kan overføres</i>	2 500 000	3 100 000
Sum Sivilt beredskap under Olje- og energidepartementet		24 350 000
Sum Olje- og energidepartementet		1 299 350 000
Ymse utgifter		
2309 Tilfeldige utgifter:		
1 Driftsutgifter	4 780 255 000	4 780 255 000
2310 Ekstraordinære sysselsettingstiltak:		
70 Til disposisjon, <i>kan overføres</i>	1 145 400 000	1 145 400 000
Sum Ymse utgifter		5 925 655 000
Statsbankene		
2410 Statens lånekasse for utdanning (jf. kap. 5310):		
1 Driftsutgifter	169 523 000	
70 Utdanningsstipend, <i>overslagsbevilgning</i>	3 638 600 000	
71 Andre stipend, <i>overslagsbevilgning</i>	561 800 000	
72 Rentestønad	2 062 600 000	
73 Avskrivninger, <i>overslagsbevilgning</i>	462 300 000	
74 Tap på utlån	20 000 000	
75 Særskilte tilretteleggingstiltak for utdanning i utlandet	3 602 000	
90 Lån til Statens lånekasse for utdanning, <i>overslagsbevilgning</i>	6 259 000 000	13 177 425 000
2411 Statens Landbruksbank (jf. kap. 5311 og 5614):		
1 Driftsutgifter	47 417 000	
71 Rentestøtte	500 000	
72 Erstatninger, <i>overslagsbevilgning</i>	100 000	
73 Tilskudd til Landbruksbankens tapsfond	7 000 000	
90 Lån, <i>overslagsbevilgning</i>	308 000 000	363 017 000
2412 Den Norske Stats Husbank (jf. kap. 5312 og 5615):		
1 Driftsutgifter	193 476 000	
45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	4 080 000	

Kap. Post		Kroner	Kroner
70	Tilskudd til Husbankens risikofond	106 600 000	
72	Rentestøtte	70 000 000	
90	Lån til Husbanken, <i>overslagsbevilgning</i>	7 570 000 000	7 944 156 000
2415	Statens nærings- og distriktsutviklingsfond, fiskeri- og andre regionalpolitiske tiltak:		
73	Rentestøtte stønadslån	3 000 000	
75	Tilskudd til kondemnering av fiskefartøy, <i>kan overføres</i> .	25 000 000	28 000 000
2420	Statens nærings- og distriktsutviklingsfond (jf. kap. 5320 og 5620):		
50	Utviklingstilskudd, fond	272 600 000	
51	Tapsfond for lån innvilget i budsjetterterminen	70 000 000	
52	Tapsfond på garantier innvilget i budsjetterterminen	10 000 000	
70	Administrasjon, <i>kan overføres</i>	92 000 000	
71	Tilskudd til dekning av tap på eldre lån og garantier	4 660 000	
90	Lån til grunnfinansieringsordningen, <i>overslagsbevilgning</i>	26 200 000 000	
91	Lån til risikolåneordningen, <i>overslagsbevilgning</i>	5 700 000 000	
94	Lån til lavrisikolåneordningen, <i>overslagsbevilgning</i>	700 000 000	33 049 260 000
2422	Statens miljøfond:		
50	Statens miljøfond, grunnkapital	100 000 000	
90	Statens miljøfond, lån	500 000 000	600 000 000
2425	Statens nærings- og distriktsutviklingsfond (SND) og fylkeskommunene:		
51	Distriktsutviklingstilskudd, fond, <i>kan nyttes under kap. 551 post 51</i>	702 829 000	
53	Tilskudd til dekning av tap på lån	77 550 000	
75	Dekning av tap på låneårganger uten tapsavsetninger	4 857 000	785 236 000
2426	SIVA:		
90	Lån til SIVA, <i>overslagsbevilgning</i>	180 000 000	180 000 000
	Sum Statsbankene		56 127 094 000
Statlig petroleumsvirksomhet			
2440	Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten (jf. kap. 5440):		
30	Investeringer	25 100 000 000	
50	Overføring til Statens petroleumsforsikringsfond	900 000 000	26 000 000 000
2442	Disponering av innretninger på kontinentalsokkelen:		
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	4 000 000	4 000 000
	Sum Statlig petroleumsvirksomhet		26 004 000 000
Statens forretningsdrift			
2445	Statsbygg (jf. kap. 5445):		
24	Driftsresultat:		
1	Driftsinntekter	-1 976 555 000	
2	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	702 562 000	
3	Avskrivninger	90 000 000	

Kap. Post		Kroner	Kroner
	4 Renter av statens kapital	146 365 000	
	5 Til investeringsformål	969 623 000	
	6 Til reguleringsfondet	58 005 000	-10 000 000
30	Igangsetting av byggeprosjekter, <i>kan overføres</i>		152 055 000
31	Videreføring av byggeprosjekter, <i>kan overføres</i>		1 186 740 000
32	Prosjektering av bygg, <i>kan overføres</i>		20 000 000
33	Reserve for byggeprosjekter, <i>kan overføres</i>		49 100 000
34	Infrastruktur i Blindern-/Gaustadområdet, <i>kan overføres</i> .		22 700 000
35	Utvikling av Fornebuområdet, <i>kan overføres</i>		20 000 000
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>		213 380 000
49	Kjøp av eiendommer, <i>kan overføres</i>		125 000 000
			1 778 975 000
2450	Luftfartsverket (jf. kap. 5450, 5491 og 5603):		
24	Driftsresultat:		
	1 Driftsinntekter	-2 913 900 000	
	2 Inntekter regionale flyplasser	-98 300 000	
	3 Fra reguleringsfondet	-10 700 000	
	4 Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	1 445 800 000	
	5 Driftsutgifter regionale flyplasser, <i>overslagsbevilgning</i>	158 800 000	
	6 Avskrivninger	450 500 000	
	7 Renter av statens kapital	46 000 000	
	8 Til investeringsformål	897 800 000	-24 000 000
30	Flyplassanlegg, <i>kan overføres</i>		848 300 000
95	Innskudd ansvarlig lånekapital		500 000 000
			1 324 300 000
2460	Garanti-Instituttet for Eksportkreditt:		
24	Driftsresultat:		
	1 Driftsinntekter, refusjon av driftsutgifter fra risikoavsetningsfond	-31 500 000	
	2 Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	31 500 000	0
70	Risikoavsetning, SUS/Baltikum-ordningen		100 000 000
			100 000 000
2463	Forsvarets bygningstjeneste:		
24	Driftsresultat:		
	1 Driftsinntekter	-184 566 000	
	2 Driftsutgifter	184 566 000	0
			0
2465	Statens kartverk (jf. kap. 5491 og 5603):		
24	Driftsresultat:		
	1 Driftsinntekter	-447 454 000	
	2 Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	417 432 000	
	3 Avskrivninger	20 082 000	
	4 Renter av statens kapital	5 440 000	-4 500 000
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>		18 643 000
			14 143 000
2472	Statens Kornforretning:		
24	Driftsresultat		
	1 Driftsinntekter	-2 312 505 000	
	2 Driftsutgifter	3 107 505 000	
	3 Tilskudd til norsk korn	-795 000 000	
	4 Handels- og tilskuddsforvaltning	22 090 000	22 090 000
			22 090 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
2480	Rikshospitalets apotek (jf. kap. 5491 og 5603):		
24	Driftsresultat:		
	1 Driftsinntekter	-97 000 000	
	2 Driftsutgifter	96 900 000	
	3 Renter	70 000	
	4 Avskrivninger	30 000	0
			0
2481	Radiumhospitalets apotek (jf. kap. 5491 og 5603):		
24	Driftsresultat:		
	1 Driftsinntekter	-51 200 000	
	2 Driftsutgifter	50 783 000	
	3 Avskrivninger	117 000	
	4 Renter	300 000	0
			0
	Sum Statens forretningsdrift		3 239 508 000

Folketrygden

Stønad ved fødsel og adopsjon

2530	Fødselspenger og adopsjonspenger:		
70	Fødselspenger til yrkesaktive, <i>overslagsbevilgning</i>	6 130 000 000	
71	Engangsstønad ved fødsel, <i>overslagsbevilgning</i>	520 000 000	
72	Feriepenger av fødselspenger til arbeidstakere, <i>overslagsbevilgning</i>	178 000 000	
73	Adopsjonspenger m.v., <i>overslagsbevilgning</i>	69 000 000	6 897 000 000
	Sum Stønad ved fødsel og adopsjon		6 897 000 000

Arbeidsliv

2540	Stønad under arbeidsløse til fiskere og fangstmenn:		
70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	68 700 000	68 700 000
2541	Dagpenger:		
70	Dagpenger, <i>overslagsbevilgning</i>	7 200 000 000	7 200 000 000
2542	Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs m.v.:		
70	Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs m.v., <i>overslagsbevilgning</i>	280 000 000	280 000 000
2543	Ytelser til yrkesrettet attføring:		
70	Attføringspenger, <i>overslagsbevilgning</i>	3 124 000 000	
71	Attføringsstønad, <i>overslagsbevilgning</i>	804 000 000	3 928 000 000
	Sum Arbeidsliv		11 476 700 000

Sosiale formål

2600	Trygdeetaten:		
1	Driftsutgifter	2 812 000 000	
21	Spesielle driftsutgifter	39 550 000	

Kap. Post	Kroner	Kroner
45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	33 500 000	
90 Lån til bil for distriktsrevisjonen	600 000	2 885 650 000
2601 Hjelpemiddelsentraler m.m.:		
1 Driftsutgifter	361 550 000	
21 Prosjekt: Senter for tekniske hjelpemidler og tilrettelegging av miljø for funksjonshemmede	8 700 000	
45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	7 100 000	377 350 000
2603 Trygderetten:		
1 Driftsutgifter	34 650 000	34 650 000
2604 Refusjon for administrasjonsutgifter:		
70 Tilskudd til Nasjonalhjelpens kuratorvirksomhet m.v.	9 550 000	9 550 000
2650 Sykepenger:		
70 Sykepenger for arbeidstakere m.v., <i>overslagsbevilgning</i> ..	13 225 000 000	
71 Sykepenger for selvstendige, <i>overslagsbevilgning</i>	1 185 000 000	
72 Sykepenger for statsansatte, <i>overslagsbevilgning</i>	592 000 000	
75 Feriepenger av sykepenger, <i>overslagsbevilgning</i>	800 000 000	15 802 000 000
2660 Uførhet:		
70 Grunnpensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	9 596 000 000	
71 Tilleggspensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	13 238 000 000	
72 Særtilllegg, <i>overslagsbevilgning</i>	774 000 000	
74 Grunnstønad, <i>overslagsbevilgning</i>	1 156 000 000	
75 Hjelpetønad, <i>overslagsbevilgning</i>	1 237 000 000	
76 Engangstønad, <i>overslagsbevilgning</i>	86 000 000	26 087 000 000
2662 Yrkesskadetrygd, gml. lovgivning:		
70 Pensjoner, <i>overslagsbevilgning</i>	86 000 000	86 000 000
2663 Medisinsk rehabilitering m.v.:		
70 Rehabiliteringspenger, <i>overslagsbevilgning</i>	2 700 000 000	
71 Rehabiliteringspenger i påvente av attføring, <i>overslagsbevilgning</i>	5 000 000	
72 Foreløpig uførestønad, <i>overslagsbevilgning</i>	455 000 000	
73 Attføringshjelp	52 000 000	
75 Bedring av funksjonsevnen, tekniske hjelpemidler	1 852 000 000	
76 Bedring av funksjonsevnen, andre formål	33 000 000	
77 Attføringshjelp, lån til bil, bilutstyr m.v.	128 000 000	
78 Bil m.m. til bedring av funksjonsevnen	437 000 000	5 662 000 000
2670 Alderdom:		
70 Grunnpensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	23 710 000 000	
71 Tilleggspensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	26 940 000 000	
72 Ventetilllegg, <i>overslagsbevilgning</i>	242 000 000	
73 Særtilllegg, <i>overslagsbevilgning</i>	3 920 000 000	54 812 000 000
2680 Ytelser til gjenlevende ektefelle:		
70 Grunnpensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	845 000 000	
71 Tilleggspensjon, <i>overslagsbevilgning</i>	919 000 000	
72 Særtilllegg, <i>overslagsbevilgning</i>	35 500 000	
74 Utdanningsstønad	1 500 000	

Kap. Post	Kroner	Kroner
75 Stønad til barnetilsyn, <i>overslagsbevilgning</i>	10 000 000	
76 Nedkomststønad, <i>overslagsbevilgning</i>	200 000	1 811 200 000
2681 Ytelser til tidligere familiepleiere:		
70 Pensjon og overgangsstønad, <i>overslagsbevilgning</i>	13 000 000	
71 Sært tillegg, <i>overslagsbevilgning</i>	8 500 000	
73 Utdanningsstønad	100 000	21 600 000
2682 Barnepensjoner:		
70 Pensjoner, <i>overslagsbevilgning</i>	227 000 000	227 000 000
2683 Stønad til enslig mor eller far:		
70 Overgangsstønad, <i>overslagsbevilgning</i>	2 844 000 000	
72 Stønad til barnetilsyn, <i>overslagsbevilgning</i>	677 000 000	
73 Utdanningsstønad	86 000 000	
74 Nedkomststønad, <i>overslagsbevilgning</i>	3 000 000	
75 Stønad til flytting for å komme i arbeid	2 000 000	3 612 000 000
2685 Forskuttering av underholdsbidrag:		
70 Forskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	1 515 000 000	1 515 000 000
2686 Gravferdsstønad:		
70 Gravferdsstønad, <i>overslagsbevilgning</i>	247 000 000	247 000 000
2691 Diverse overføringer m.v.:		
72 Andre utgifter	46 000 000	
73 Refundert avgift m.v.	4 000 000	50 000 000
Sum Sosiale formål		113 240 000 000
Helsevern		
2711 Diverse tiltak i fylkeshelsetjenesten m.v.:		
70 Refusjon spesialisthjelp	690 000 000	
71 Refusjon psykologhjelp	122 000 000	
72 Refusjon tannlegehjelp	250 000 000	
73 Sykestønadsutgifter i utlandet	46 000 000	
74 Tilskudd til spesielle helseinstitusjoner	268 800 000	
75 Opptreningsinstitusjoner	391 000 000	
76 Private laboratorier og røntgeninstitutt	330 000 000	
77 Pasienter fra gjensidighetsland m.v.	30 000 000	2 127 800 000
2750 Syke transport m.v.:		
71 Skyssvederlag for leger m.v.	331 000 000	
72 Luftambulansetransport	215 000 000	
73 Kiropraktorbehandling	12 700 000	
75 Logopedisk behandling	13 100 000	
77 Syke transport	983 000 000	
78 Oppholdsutgifter	32 000 000	1 586 800 000
2751 Medisiner m.v.:		
70 Legemidler	4 950 000 000	
71 Høreapparater	238 900 000	
72 Sykepleieartikler	794 400 000	
73 Ortopediske hjelpemidler, m.v.	372 000 000	6 355 300 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
2752	Refusjon av egenbetaling:		
70	Refusjon av egenbetaling	619 000 000	619 000 000
2755	Helsetjeneste i kommunene:		
61	Tilskudd til fastlønsordning allmennleger, <i>kan nyttes under post 70</i>	196 000 000	
62	Tilskudd til fastlønsordning fysioterapeuter, <i>kan nyttes under post 71</i>	123 000 000	
70	Refusjon allmennlegehjelp, <i>kan nyttes under post 61</i>	1 382 000 000	
71	Refusjon fysioterapi, <i>kan nyttes under post 62</i>	590 000 000	2 291 000 000
2790	Andre helsetiltak:		
70	Bidrag, lokalt	269 600 000	
71	Bidrag til tannbehandling m.v.	33 000 000	302 600 000
	Sum Helsevern		13 282 500 000
	Sum Folketrygden		144 896 200 000
Statens petroleumsfond			
2800	Statens petroleumsfond (jf. kap. 5800):		
50	Overføring til fondet	85 546 000 000	85 546 000 000
	Sum Statens petroleumsfond		85 546 000 000
	Totale utgifter		586 525 000 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
Inntekter			
Inntekter under departementene			
Det kongelige hus og Slottsforvaltningen			
3011	Slottet, Bygdø kongsgård og Oscarshall (jf. kap. 11):		
1	Oscarshall, billettinntekter	31 000	31 000
	Sum Det kongelige hus og Slottsforvaltningen		31 000
Stortinget og underliggende institusjoner			
3041	Stortinget (jf. kap. 41):		
1	Salgsinntekter	3 620 000	
2	Medlemskontingent til Den norske interparlamentariske gruppe	2 000	
3	Leieinntekter	1 180 000	
40	Salg av leiligheter	1 000 000	5 802 000
3051	Riksrevisjonen (jf. kap. 51):		
2	Refusjon utland	500 000	
3	Kantinesalg	600 000	
4	Salg av revisjonsveiledning m.v.	150 000	1 250 000
	Sum Stortinget og underliggende institusjoner		7 052 000
Utenriksdepartementet			
3101	Utenriksstasjonene (jf. kap. 101):		
1	Gebyrer	9 196 000	
4	Leieinntekter	1 362 000	
10	Refusjon lønnsutgifter TI	3 139 000	
11	Refusjon fra Norges Bank	1 538 000	
41	Salgsinntekter m.v.	11 000	
90	Tilbakebetaling av nødlån i utlandet	318 000	15 564 000
3157	Tilbakeføringer samarbeid med næringslivet (jf. kap. 157):		
70	Tilbakeføringer av støtte	50 000	
71	Tilbakeføringer tilskudd blandede kreditter	10 000	
80	Renteinnbetalinger	6 640 000	
91	Innbetaling av avdrag	13 000 000	19 700 000
	Sum Utenriksdepartementet		35 264 000
Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet			
3203	Statens utdanningskontorer (jf. kap. 203):		
1	Inntekter ved oppdrag	1 641 000	
2	Salgsinntekter m.v.	1 834 000	
11	Kursavgifter	510 000	3 985 000

Kap. Post	Kroner	Kroner
3206 Samisk utdanningsråd (jf. kap. 206):		
1 Inntekter ved oppdrag	1 110 000	
2 Salgsinntekter m.v.	120 000	1 230 000
3221 Andre tilskudd til grunnskolen (jf. kap. 221):		
4 Tilskudd til undervisning for fremmedspråklige elever ...	5 914 000	5 914 000
3222 Statens grunnskoler og grunnskoleinternat (jf. kap. 222):		
2 Salgsinntekter m.v.	313 000	313 000
3232 Statlige skoler med opplæring på videregående nivå (jf. kap. 232):		
2 Salgsinntekter m.v.	6 197 000	6 197 000
3235 Statlige videregående skoler i landbruksfag og naturbruk (jf. kap. 235):		
2 Salgsinntekter m.v.	211 000	211 000
3243 Kompetansesentra for spesialundervisning (jf. kap. 243):		
1 Inntekter ved oppdrag	14 175 000	
2 Salgsinntekter m.v.	6 225 000	
11 Kursavgift ved voksenopplæring og etterutdanning	1 113 000	
60 Betaling fra kommuner og fylkeskommuner	3 366 000	24 879 000
3244 Nasjonalt læremiddelsenter (jf. kap. 244):		
1 Inntekter ved oppdrag	2 500 000	
2 Salgsinntekter m.v.	6 586 000	9 086 000
3250 Statens ressurs- og voksenopplærings-senter og opplæring for fremmedspråklige voksne (jf. kap. 250):		
1 Inntekter ved oppdrag	8 312 000	
2 Salgsinntekter m.v.	4 037 000	
4 Opplæring i norsk med samfunnskunnskap for fremmedspråklige voksne	7 268 000	19 617 000
3252 Fjernundervisning (jf. kap. 252):		
1 Inntekter ved oppdrag	510 000	
2 Salgsinntekter m.v.	195 000	705 000
3255 Forskning, utvikling og diverse tilskudd (jf. kap. 255):		
1 Inntekter ved oppdrag	2 500 000	
2 Salgsinntekter m.v.	10 000	2 510 000
3260 Universitetet i Oslo (jf. kap. 260):		
1 Inntekter ved oppdrag	372 936 000	
2 Salgsinntekter m.v.	27 640 000	
11 Kursavgift ved voksenopplæringstiltak	4 383 000	
49 Salg av eiendom	10 000	
50 Tilskudd til Institutt for farmakoterapi	3 000 000	
51 Inntekter under Observatoriefondet og Tøyenfondet	7 733 000	415 702 000
3261 Universitetet i Bergen (jf. kap. 261):		
1 Inntekter ved oppdrag	244 410 000	
2 Salgsinntekter m.v.	10 087 000	
11 Kursavgift ved voksenopplæringstiltak	128 000	
49 Salg av eiendom	10 000	254 635 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
3262	Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (jf. kap. 262):		
1	Inntekter ved oppdrag	198 810 000	
2	Salgsinntekter m.v.	9 745 000	
11	Kursavgift ved voksenopplæringstiltak	2 361 000	
49	Salg av eiendom	10 000	
80	Refusjon fra SINTEF o.a.	13 122 000	
81	Renter av innskudd i borettslag m.m.	191 000	224 239 000
3263	Universitetet i Tromsø (jf. kap. 263):		
1	Inntekter ved oppdrag	108 400 000	
2	Salgsinntekter m.v.	11 537 000	
11	Kursavgift ved voksenopplæringstiltak	16 000	
49	Salg av eiendom	10 000	
81	Renter av innskudd i borettslag	423 000	120 386 000
3264	Norges handelshøgskole (jf. kap. 264):		
1	Inntekter ved oppdrag	12 000 000	
2	Salgsinntekter m.v.	1 661 000	13 661 000
3265	Arkitektthøgskolen i Oslo (jf. kap. 265):		
1	Inntekter ved oppdrag	2 000 000	
2	Salgsinntekter m.v.	56 000	2 056 000
3268	Norges idrettshøgskole (jf. kap. 268):		
1	Inntekter ved oppdrag	1 500 000	
2	Salgsinntekter m.v.	1 984 000	
5	Refusjon fra Forsvarsdepartementet	2 163 000	5 647 000
3269	Norges musikkhøgskole (jf. kap. 269):		
1	Inntekter ved oppdrag	1 200 000	1 200 000
3273	Statlige kunsthøgskoler (jf. kap. 273):		
1	Inntekter ved oppdrag	430 000	
2	Salgsinntekter m.v.	16 000	446 000
3274	Statlige høgskoler (jf. kap. 274):		
1	Inntekter ved oppdrag	196 565 000	
2	Salgsinntekter m.v.	77 832 000	274 397 000
3278	Norges landbrukshøgskole (jf. kap. 278):		
1	Inntekter ved oppdrag	110 869 000	
2	Salgsinntekter m.v.	14 902 000	
3	Diverse inntekter	160 000	
49	Salg av eiendom	10 000	125 941 000
3279	Norges veterinærhøgskole (jf. kap. 279):		
1	Inntekter ved oppdrag	32 599 000	
2	Salgsinntekter m.v.	7 682 000	
4	Refusjon gebyrstipend	1 081 000	41 362 000
3280	Riksbibliotekstjenesten (jf. kap. 280):		
1	Inntekter ved oppdrag	52 000	52 000

Kap. Post	Kroner	Kroner
3281 Fellesutgifter for universiteter og høyskoler:		
1 Inntekter ved oppdrag	100 000	
2 Salgsinntekter m.v.	100 000	200 000
3283 Det norske meteorologiske institutt (jf. kap. 283):		
1 Inntekter ved oppdrag	31 966 000	
2 Salgsinntekter m.v.	2 232 000	
5 Refusjon for flyværtjenester	62 700 000	96 898 000
3287 Forskningsinstitutter (jf. kap. 287):		
3 Diverse inntekter	35 000	35 000
3294 Kirkelig administrasjon (jf. kap. 294):		
1 Inntekter ved oppdrag	2 898 000	
2 Salgsinntekter m.v.	611 000	
4 Refusjoner	2 030 000	5 539 000
3295 Presteskabet (jf. kap. 295):		
1 Inntekter ved oppdrag	114 000	
4 Husleieinnbetalinger m.v.	16 524 000	16 638 000
3297 Nidaros domkirke m.m. (jf. kap. 297):		
2 Salgsinntekter m.v.	3 657 000	
4 Leieinntekter	1 444 000	5 101 000
3299 Opplysningsvesenets fond (jf. kap. 299):		
54 Overføring fra Opplysningsvesenets fond	25 500 000	25 500 000
Sum Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet		1 704 282 000
Kulturdepartementet		
3301 Deltaking i internasjonale organisasjoner (jf. kap. 301):		
2 Inntekter ved oppdrag	800 000	800 000
3305 Inntekter fra Norsk Tipping AS:		
1 Spilleoverskudd	1 242 900 000	1 242 900 000
3322 Billedkunst, kunsthåndverk og design (jf. kap. 322):		
1 Ymse inntekter	3 900 000	
2 Inntekter fra store utstillinger	1 000 000	4 900 000
3323 Musikkformål (jf. kap. 323):		
1 Inntekter ved Rikskonsertene	10 341 000	10 341 000
3324 Teater- og operaformål (jf. kap. 324):		
1 Inntekter ved Riksteatret	8 881 000	8 881 000
3326 Språk-, litteratur- og bibliotekformål (jf. kap. 326):		
1 Ymse inntekter	2 569 000	
2 Inntekter ved oppdrag	8 900 000	11 469 000
3328 Museums- og andre kulturvernformål (jf. kap. 328):		
1 Ymse inntekter	1 423 000	
2 Inntekter ved oppdrag	10 300 000	11 723 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
3329	Arkivformål (jf. kap. 329):		
1	Ymse inntekter	1 559 000	
2	Inntekter ved oppdrag	3 200 000	4 759 000
3334	Film- og mediaformål (jf. kap. 334):		
1	Ymse inntekter	5 500 000	
2	Inntekter ved oppdrag	5 800 000	
70	Gebyr	6 634 000	17 934 000
	Sum Kulturdepartementet		1 313 707 000
Justis- og politidepartementet			
3400	Justisdepartementet (jf. kap. 400):		
1	Diverse inntekter	5 267 000	5 267 000
3410	Rettsgebyr (jf. kap. 410 og 462):		
1	Rettsgebyr	877 101 000	
4	Lensmennenes gebyrinntekter	106 467 000	983 568 000
3430	Kriminalomsorg i anstalt (jf. kap. 430):		
2	Arbeidsdriftens inntekter	39 682 000	
3	Andre inntekter	10 457 000	50 139 000
3432	Kriminalomsorgens utdanningscenter (jf. kap. 432):		
3	Andre inntekter	143 000	143 000
3435	Kriminalomsorg i frihet (jf. kap. 435):		
3	Andre inntekter	3 025 000	3 025 000
3440	Politi- og lensmannsetaten (jf. kap. 440):		
1	Gebyrer	106 200 000	
3	Salgsinntekter	5 299 000	
4	Gebyrer - vaktelskap	178 000	
5	Personalbarnehage	2 100 000	113 777 000
3442	Politihøgskolen (jf. kap. 442):		
2	Diverse inntekter	4 507 000	4 507 000
3444	Politiets materielltjeneste (jf. kap. 444):		
1	Salgsinntekter	3 086 000	3 086 000
3449	Statens innkrevingsentral (jf. kap. 449):		
81	Bøter, inndragninger	438 000 000	
82	Vegadministrasjonsgebyr	35 000 000	
84	Gebyr ved for sent innsendt regnskap m.m.	30 000 000	
85	Misligholdte lån i Statens lånekasse	60 000 000	563 000 000
3450	Sivile tjenestepliktige, driftsinntekter (jf. kap. 450):		
1	Inntekter av arbeid	65 553 000	
2	Salgs- og leieinntekter	347 000	65 900 000
3462	Registerenheten i Brønnøysund (jf. kap. 462):		
3	Oppdrag	7 230 000	7 230 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
3463	Datatilsynet (jf. kap. 463):		
1	Årsavgift m.m.	915 000	915 000
3465	Regjeringsadvokaten (jf. kap. 465):		
1	Erstatning for utgifter i rettsaker	2 299 000	
3	Oppdrag	253 000	2 552 000
3470	Fri rettshjelp (jf. kap. 470):		
1	Egenandeler m.m.	27 336 000	27 336 000
3481	Direktoratet for sivilt beredskap (jf. kap. 481):		
3	Diverse inntekter	1 727 000	1 727 000
	Sum Justis- og politidepartementet		1 832 172 000
Kommunal- og arbeidsdepartementet			
3520	Utlendingsdirektoratet (jf. kap. 520):		
2	Gebyr nødvisum	80 000	
4	Diverse inntekter	125 000 000	125 080 000
3521	Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere (jf. kap. 521):		
1	Tilbakevending av flyktninger	67 000 000	67 000 000
3530	Arbeidstilsynet (jf. kap. 530):		
1	Abonnementsinntekter	354 000	
2	Bibliotek tjenester	30 000	
3	Inntekter på laboratorievirksomhet	930 000	
4	Kjemikaliekontroll, gebyrer	3 615 000	
5	Tvangsmulkt	530 000	5 459 000
3531	Statens arbeidsmiljøinstitutt (jf. kap. 531):		
1	Inntekter av laboratorievirksomhet	1 136 000	
2	Informasjon, kurs og tjenesteyting	516 000	
3	Oppdrag	4 131 000	5 783 000
3533	Direktoratet for brann- og eksplosjonsvern (jf. kap. 533):		
2	Gebyrer	36 854 000	
3	Sertifiseringsinntekter	4 670 000	
4	Refusjon av kontrollutgifter	52 000	41 576 000
3535	Arbeidsforskningsinstituttet (jf. kap. 535):		
1	Tilfeldige inntekter	250 000	
3	Oppdragsforskning	12 693 000	12 943 000
3537	Produkt- og Elektrisitetstilsynet (jf. kap. 537):		
1	Gebyr m.v. for tilsyn med elektriske anlegg	46 933 000	46 933 000
3540	Sametinget (jf. kap. 540):		
1	Tilfeldige inntekter	75 000	
2	Oppdrag	516 000	591 000
3571	Tilbakeføring av forskudd:		
90	Tilbakeføring av forskudd	25 571 000	25 571 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
3585	Selskapet for innvandrere- og flyktningeboliger:		
50	Tilbakeføring fra tapsfond	220 000 000	220 000 000
3587	Statens bygningstekniske etat (jf. kap. 587):		
2	Gebyrer, byggevarer og produkter	62 000	
3	Leieinntekter	370 000	
4	Gebyrer, godkjenningssordning for foretak for ansvarsrett	5 435 000	5 867 000
3590	Arbeidsmarkedsetaten (jf. kap. 590):		
4	Salgsinntekter m.m.	306 000	
80	Innfordret misbruk av dagpenger	20 700 000	21 006 000
3591	Arbeidsmarkedstiltak (jf. kap. 591):		
2	Opplæringstjenester	1 530 000	1 530 000
	Sum Kommunal- og arbeidsdepartementet		579 339 000
Sosial- og helsedepartementet			
3600	Sosial- og helsedepartementet (jf. kap. 600):		
2	Salg av publikasjoner m.v.	4 000	4 000
3610	Rusmiddeldirektoratet (jf. kap. 610):		
2	Salgs- og leieinntekter	510 000	
4	Gebyrinntekter	16 300 000	16 810 000
3612	Statens institutt for alkohol- og narkotikaforskning (jf. kap. 612):		
2	Oppdragsinntekter	300 000	300 000
3613	Statens fond for alkoholfrie overnattings- og serveringssteder (jf. kap. 613):		
50	Refusjon fra fondet	16 840 000	16 840 000
3616	Statens klinikk for narkomane (jf. kap. 616):		
2	Salg- og leieinntekter	1 080 000	
60	Refusjon fra fylkeskommuner	14 810 000	15 890 000
3661	Sykepenger:		
55	Refusjon fra folketrygden	650 000 000	650 000 000
3700	Statens helsetilsyn og fylkeslegene (jf. kap. 700):		
4	Diverse inntekter	1 400 000	
70	Refusjon av kontrollutgifter	730 000	2 130 000
3710	Statens institutt for folkehelse (jf. kap. 710):		
2	Salgs- og leieinntekter	62 280 000	62 280 000
3711	Statens rettstoksikologiske institutt (jf. kap. 711):		
3	Diverse lønnsinntekter	690 000	690 000
3712	Statens helseundersøkelser (jf. kap. 712):		
2	Salgs- og leieinntekter	3 190 000	3 190 000

Kap. Post	Kroner	Kroner
3713 Statens ernæringsråd (jf. kap. 713):		
2 Salgs- og leieinntekter	60 000	60 000
3714 Statens tobakkskaderåd (jf. kap. 714):		
2 Salgs- og leieinntekter	40 000	40 000
3715 Statens strålevern (jf. kap. 715):		
2 Salgs- og leieinntekter	600 000	600 000
3716 Krefregisteret (jf. kap. 716):		
3 Oppdragsinntekter	1 070 000	1 070 000
3731 Rikshospitalet (jf. kap. 731):		
2 Salgs- og leieinntekter	108 000 000	
3 Diverse inntekter	45 300 000	
4 DRG - refusjon	417 500 000	
60 Refusjon fra fylkeskommuner	377 600 000	948 400 000
3734 Det norske Radiumhospital (jf. kap. 734):		
2 Salgs- og leieinntekter	71 000 000	
4 DRG-refusjon	121 500 000	
60 Refusjon fra fylkeskommuner	223 800 000	416 300 000
3735 Statens senter for epilepsi (jf. kap. 735):		
2 Salgs- og leieinntekter	5 270 000	
60 Refusjon fra fylkeskommuner	69 230 000	74 500 000
3737 Barnesykehus (jf. kap. 737):		
2 Salgs- og leieinntekter	1 240 000	
60 Refusjon fra fylkeskommuner	4 680 000	5 920 000
3738 Helsetjenesten på Svalbard (jf. kap. 738):		
2 Salgs- og leieinntekter	1 310 000	1 310 000
3739 Behandlingsreiser til utlandet (jf. kap. 739):		
2 Egenandeler	6 430 000	
3 Diverse inntekter	3 410 000	9 840 000
3740 Statens senter for barne- og ungdomspsykiatri (jf. kap. 740):		
2 Salgs- og leieinntekter	3 765 000	
60 Refusjon fra fylkeskommuner	47 635 000	51 400 000
3750 Statens legemiddelkontroll (jf. kap. 750):		
2 Gebyrinntekter	150 000	150 000
3751 Apotekvesenet (jf. kap. 751):		
3 Tilbakebetaling av lån	200 000	200 000
Sum Sosial- og helsedepartementet		2 277 924 000
Barne- og familiedepartementet		
3858 Statens ungdoms- og adopsjonskontor:		
1 Tilskudd fra Europakommisjonen	1 200 000	1 200 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
3860	Forbrukerrådet (jf. kap. 860):		
1	Salg av Forbrukerrapporten	14 821 000	
2	Salg av opplysningsmateriell	1 377 000	
5	Andre inntekter	224 000	16 422 000
	Sum Barne- og familiedepartementet		17 622 000
Nærings- og handelsdepartementet			
3900	Nærings- og handelsdepartementet (jf. kap. 900):		
2	Ymse inntekter	1 000 000	1 000 000
3901	Styret for det industrielle rettsvern (jf. kap. 901):		
1	Patentavgifter	72 000 000	
2	Varemerkeavgifter	29 000 000	
3	Mønsteravgifter	2 000 000	
4	Forskjellige avgifter	4 700 000	
5	Inntekt av informasjonstjenester	3 800 000	111 500 000
3902	Justervesenet (jf. kap. 902):		
1	Justergebyrer	31 900 000	
3	Kontroll- og godkjenningssgebyr	11 800 000	
4	Oppdragsinntekter	100 000	43 800 000
3932	Norges geologiske undersøkelse (jf. kap. 932):		
1	Oppdragsinntekter	8 400 000	
2	Tilskudd til samarbeidsprosjekter	17 200 000	
3	Ymse inntekter	550 000	26 150 000
3933	Bergvesenet (jf. kap. 933):		
1	Produksjonsavgifter m.v.	1 000 000	
2	Ymse inntekter	10 000	1 010 000
3941	Sjøfartsdirektoratet med Skipskontrollen (jf. kap. 941):		
1	Gebyr for skip og offshoreinstallasjoner i NOR	80 000 000	
3	Diverse inntekter	1 000 000	
4	Gebyrer for skip i NIS	43 140 000	
5	Inntekter av velferdstiltak	3 000 000	127 140 000
3942	Skipsregistrene (jf. kap. 942):		
1	Gebyrer NOR	4 200 000	
2	Gebyrer NIS	4 800 000	9 000 000
	Sum Nærings- og handelsdepartementet		319 600 000
Fiskeridepartementet			
4020	Havforskningsinstituttet (jf. kap. 1020):		
3	Oppdragsinntekter	97 190 000	97 190 000
4021	Drift forskningsfartøy (jf. kap. 1021):		
1	Oppdragsinntekter	25 370 000	25 370 000
4023	Fiskeri- og havbruksforskning (jf. kap. 1023):		
1	Inntekter Ernæringsinstituttet	5 320 000	5 320 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
4030	Fiskeridirektoratet (jf. kap. 1030):		
2	Salg av registre, diverse tjenester	80 000	
3	Inntekter Fiskets Gang	280 000	
6	Tvangsmulkt oppdrettsvirksomhet	540 000	
7	Inntekter ved laboratoriene	2 540 000	
8	Gebyr akvakultursøknader	2 170 000	
9	Gebyr merkeregister	3 200 000	
10	Gebyr kontrollverkets tjenester	19 558 000	
11	Avgift fiskefôrkontroll	1 480 000	
12	Gebyr ervervstillatelse	2 300 000	32 148 000
4060	Kystadministrasjon (jf. kap. 1060):		
1	Salg av fyr- og merkelister	40 000	
7	Refusjoner	10 000	50 000
4064	Havnetjenesten (jf. kap. 1064):		
7	Refusjoner	10 000	10 000
4065	Fyrtjenesten (jf. kap. 1065):		
2	Alminnelig kystgebyr	51 983 000	
7	Refusjoner	10 000	
42	Salg av bygninger, inventar og andre inntekter	235 000	52 228 000
4066	Lostjenesten (jf. kap. 1066):		
1	Losgebyrer	281 625 000	
4	Salg/avhending losbåter	10 000	
7	Refusjoner	10 000	281 645 000
4067	Trafikksentraler (jf. kap. 1067):		
1	Sikkerhetsavgift Grenland	5 555 000	
2	Sikkerhetsavgift Sture og Mongstad	4 729 000	
3	Refusjon overvåking Troll	3 215 000	
4	Sikkerhetsavgift trafikksentral Oslofjorden	5 440 000	18 939 000
4070	Elektroniske navigasjonshjelpemidler (jf. kap. 1070):		
1	Refusjoner NELS	970 000	
7	Refusjoner	2 930 000	3 900 000
	Sum Fiskeridepartementet		516 800 000

Landbruksdepartementet

4100	Landbruksdepartementet (jf. kap. 1100):		
1	Refusjon og gebyr for behandling av konsesjonssaker	268 000	268 000
4102	Fylkesmannens landbruksavdeling (jf. kap. 1102):		
4	Oppdragsinntekter og refusjoner	23 983 000	23 983 000
4107	Statens dyrehelsetilsyn (jf. kap. 1107):		
1	Refusjon m.m.	5 409 000	
2	Driftsinntekter	2 118 000	
3	Gebyr- og analyseinntekter	8 000 000	15 527 000

Kap. Post	Kroner	Kroner
4110 Statens landbrukstilsyn (jf. kap. 1110):		
1 Gebyr og analyseinntekter	53 318 000	
2 Refusjon m.m.	110 000	53 428 000
4114 Statens næringsmiddeltilsyn (jf. kap. 1114):		
1 Gebyr og analyseinntekter	99 702 000	
5 Driftsinntekter	3 286 000	102 988 000
4145 Jordskifteverket (jf. kap. 1145):		
1 Saks- og gebyrinntekter	7 227 000	
5 Refusjon, utgifter til målehjelp	994 000	8 221 000
4146 Norsk institutt for jord- og skogkartlegging (jf. kap. 1146):		
2 Driftsinntekter	15 000 000	15 000 000
4147 Reindriftsforvaltningen (jf. kap. 1147):		
1 Driftsinntekter	54 000	54 000
4150 Til gjennomføring av jordbruksavtalen m.m. (jf. kap. 1150):		
80 Markedsordningen for korn	112 000 000	112 000 000
Sum Landbruksdepartementet		331 469 000
Samferdselsdepartementet		
4320 Statens vegvesen (jf. kap. 1320):		
1 Salgsinntekter	500 000	
2 Diverse gebyrer	148 100 000	148 600 000
4350 Jernbaneverket (jf. kap. 1350):		
1 Kjørevegsavgift	55 300 000	55 300 000
4380 Post- og teletilsynet (jf. kap. 1380):		
1 Diverse avgifter og gebyrer	142 200 000	142 200 000
Sum Samferdselsdepartementet		346 100 000
Miljøverndepartementet		
4400 Miljøverndepartementet (jf. kap. 1400):		
2 Ymse inntekter	103 000	103 000
4406 Miljøvernavdelingene ved fylkesmannsembetene (jf. kap. 1406):		
2 Ymse inntekter	4 354 000	
3 Oppdragsinntekter	2 463 000	6 817 000
4410 Miljøvernforskning (jf. kap. 1410):		
50 Tilskudd fra diverse fond	5 868 000	5 868 000
4425 Refusjoner fra Viltfondet og Statens fiskefond (jf. kap. 1425):		
51 Viltfondet	65 336 000	
52 Statens fiskefond	29 446 000	94 782 000

Kap. Post	Kroner	Kroner
4426 Statens naturoppsyn (jf. kap. 1426):		
1 Ymse inntekter	600 000	600 000
4427 Direktoratet for naturforvaltning (jf. kap. 1427):		
1 Ymse inntekter	2 935 000	
54 Gebyrer	2 300 000	5 235 000
4429 Riksantikvaren (jf. kap. 1429):		
1 Salgsinntekter, refusjon av reiseutgifter m.v.	31 000	
2 Refusjon	2 503 000	
3 Andre inntekter	532 000	3 066 000
4441 Statens Forurensningstilsyn (jf. kap. 1441):		
1 Refusjon av kontrollutgifter	5 658 000	
2 Inntekter, SFTs oljevernnavdeling i Horten	788 000	
4 Gebyrer	13 259 000	
5 Leieinntekter	1 181 000	
7 Oppdragsinntekter	1 021 000	21 907 000
4470 Internasjonalt samarbeid, tiltak for luftmiljø og polarforvaltning (jf. kap. 1470):		
1 Oppdragsinntekter	3 101 000	3 101 000
4471 Norsk Polarinstitutt (jf. kap. 1471):		
1 Salgsinntekter	2 266 000	
3 Inntekter fra diverse tjenesteyting	9 713 000	
4 Refusjon fra Svalbardbudsjettet	3 012 000	
5 Inntekter fra utleie av R/V Lance	7 032 000	22 023 000
Sum Miljøverndepartementet		163 502 000
Planleggings- og samordningsdepartementet		
4500 Planleggings- og samordningsdepartementet (jf. kap. 1500):		
1 Salg av publikasjoner og tjenester	54 000	
2 Salg av personalhåndboka	1 057 000	1 111 000
4505 Omstilling, mobilitet og overtallige ansatte (jf. kap. 1505):		
1 Refusjon statlig virksomhet m.v.	50 000 000	50 000 000
4520 Statskonsult - Direktoratet for forvaltningsutvikling (jf. kap. 1520):		
2 Andre inntekter	714 000	
3 Inntekter fra prosjektoppdrag	1 632 000	
5 Inntekter fra sentral opplæring	10 423 000	
6 Inntekter fra rådgivning	4 001 000	16 770 000
4522 Statens forvaltningstjeneste (jf. kap. 1522):		
1 Inntekter fra generell rådgivning overfor departementene innen EDB-drift	430 000	
2 Diverse inntekter	539 000	
3 Driftsvederlag - Akademika	1 670 000	
4 Inntekter - Norsk lysingsblad	43 562 000	
5 Inntekter fra publikasjoner	2 676 000	
7 Parkeringsinntekter	760 000	49 637 000

Kap. Post	Kroner	Kroner
4540 Statens Pensjonskasse (jf. kap. 1540):		
1 Refusjon fra pensjonsordningen for apoteketaten	4 121 000	
2 Tilfeldige inntekter	58 000	
3 Refusjon administrasjonskostnader førtidspensjonering .	1 584 000	
4 Inntekter aktuarberegninger	25 420 000	
5 Administrasjonsinntekter gruppelivsordning	1 033 000	32 216 000
4545 Ventelønn m.v. (jf. kap. 1545):		
1 Refusjon statlig virksomhet m.v.	27 258 000	27 258 000
4546 Yrkesskadeforsikring (jf. kap. 1546):		
1 Premie yrkesskadeforsikring	54 400 000	
2 Administrasjonsinntekter yrkesskadeforsikring	2 142 000	56 542 000
4550 Konkurransetilsynet (jf. kap. 1550):		
1 Salg av publikasjoner	41 000	41 000
Sum Planleggings- og samordningsdepartementet		233 575 000
Finans- og tolldepartementet		
4602 Kredittilsynet (jf. kap. 1602):		
1 Bidrag fra tilsynsenhetene	78 150 000	
2 Andre inntekter	1 400 000	79 550 000
4610 Toll- og avgiftsdirektoratet - toll- og avgiftsetaten (jf. kap. 1610):		
1 Gebyr for overtid	11 050 000	
2 Andre inntekter	1 450 000	
11 Gebyr på kredittdeklarasjoner	69 400 000	
12 Ekspedisjonsgebyr	3 650 000	
13 Gebyr ved avskilting av kjøretøy	250 000	85 800 000
4618 Skattedirektoratet - skatteetaten (jf. kap. 1616 og kap. 1618):		
1 Pante- og tinglysingsgebyr (Namsmannen)	22 950 000	
2 Andre inntekter	200 000	
3 Lignings-ABC	400 000	
4 Spesialoppdrag	1 000 000	
5 Utpantingsgebyrer (Skattefogdene)	7 950 000	
6 Økonomitjenester	100 000	32 600 000
4620 Statistisk sentralbyrå (jf. kap. 1620):		
1 Salgsinntekter	7 200 000	
2 Spesialoppdrag	63 200 000	
4 Tvangsmulkt	3 000 000	73 400 000
Sum Finans- og tolldepartementet		271 350 000
Forsvarsdepartementet		
4710 Forsvarets tele- og datatjeneste (jf. kap. 1710):		
1 Driftsinntekter	24 500 000	
11 Salgsinntekter	12 815 000	37 315 000

Kap. Post	Kroner	Kroner
4719 Fellesinstitusjoner og -utgifter under Forsvarsdepartementet (jf. kap. 1719):		
70 Renter låneordning	3 000 000	
90 Lån til boligformål	8 000 000	11 000 000
4720 Felles ledelse og kommandoapparat (jf. kap. 1720):		
1 Driftsinntekter	7 500 000	
11 Salgsinntekter	10 008 000	17 508 000
4725 Fellesinstitusjoner og inntekter under Forsvarets overkommando (jf. kap. 1725):		
1 Driftsinntekter	620 000	
11 Salgsinntekter	21 953 000	22 573 000
4731 Hæren (jf. kap. 1731):		
1 Driftsinntekter	9 445 000	
11 Salgsinntekter	43 059 000	
15 Refusjon arbeidsmarkedstiltak	13 267 000	
17 Refusjon lærlinger	2 288 000	
60 Refusjon fra fylkene	800 000	68 859 000
4732 Sjøforsvaret (jf. kap. 1732):		
1 Driftsinntekter	14 100 000	
11 Salgsinntekter	32 255 000	46 355 000
4733 Luftforsvaret (jf. kap. 1733):		
1 Driftsinntekter	22 362 000	
11 Salgsinntekter	93 750 000	116 112 000
4734 Heimevernet (jf. kap. 1734):		
1 Driftsinntekter	1 100 000	
11 Salgsinntekter	1 230 000	2 330 000
4760 Nyanskaffelse av materiell, nybygg og nyanlegg (jf. kap. 1760):		
47 Salg av eiendom	50 236 000	
48 Fellesfinansierte bygge- og anleggsinntekter	350 000 000	
49 Salg av boliger	13 635 000	413 871 000
4761 Forsvarets relokalisering Gardermoen (jf. kap. 1761):		
47 Salg av eiendom	48 186 000	48 186 000
4790 Kystvakten (jf. kap. 1790):		
1 Driftsinntekter	65 000	
11 Salgsinntekter	73 000	138 000
4791 Redningshelikoptertjenesten (jf. kap. 1791):		
1 Driftsinntekter	4 604 000	
11 Salgsinntekter	18 840 000	23 444 000
4792 Norske styrker i utlandet (jf. kap. 1792):		
1 Driftsinntekter	31 491 000	
11 Salgsinntekter	4 625 000	36 116 000
4793 Voksenopplæringen (jf. kap. 1793):		
1 Driftsinntekter	3 450 000	

Kap. Post	Kroner	Kroner
11 Salgsinntekter	1 077 000	
15 Refusjon arbeidsmarkedstiltak	800 000	5 327 000
4795 Kulturelle og almennyttige formål (jf. kap. 1795):		
1 Driftsinntekter	5 000 000	
11 Salgsinntekter	480 000	5 480 000
4799 Militære bøter:		
80 Bøter	1 100 000	1 100 000
Sum Forsvarsdepartementet		855 714 000
Olje- og energidepartementet		
4800 Olje- og energidepartementet (jf. kap. 1800):		
1 Gebyr- og avgiftsinntekter	1 000 000	1 000 000
4810 Oljedirektoratet (jf. kap. 1810):		
1 Gebyr- og avgiftsinntekter	1 600 000	
2 Oppdrags- og samarbeidsinntekter	2 500 000	
3 Refusjon av tilsynsutgifter	54 000 000	
4 Salg av undersøkelsesmateriale	25 000 000	
5 Salg av publikasjoner	4 000 000	
6 Ymse inntekter	1 100 000	
10 Inntekter barnehage	2 800 000	91 000 000
4820 Norges vassdrags- og energiverk (jf. kap. 1820):		
1 Gebyr- og avgiftsinntekter	10 700 000	
2 Oppdragsinntekter	17 600 000	28 300 000
4829 Konesjonsavgiftsfondet (jf. kap. 1820 og 1830):		
1 Overføring fra fondet	134 000 000	134 000 000
4860 Statnett SF:		
80 Inntekter fra oppgjørsordningen for utenlandshandelen med kraft	60 000 000	
90 Avdrag	400 200 000	460 200 000
4861 Statkraft SF:		
90 Avdrag	425 000 000	425 000 000
Sum Olje- og energidepartementet		1 139 500 000
Ymse inntekter		
5309 Tilfeldige inntekter:		
29 Ymse	49 673 000	
80 Gevinst ved salg av aksjer i Norsk Vekst ASA	248 400 000	
90 Salg av aksjer	1 600 000	299 673 000
5310 Statens lånekasse for utdanning (jf. kap. 2410):		
72 Gebyr	90 000 000	
90 Avdrag	3 400 000 000	
91 Tap og avskrivninger	481 200 000	3 971 200 000

Kap. Post	Kroner	Kroner
5311 Statens Landbruksbank (jf. kap. 2411):		
1 Gebyr	9 630 000	
2 Driftsinntekter	8 489 000	
90 Avdrag	322 500 000	340 619 000
5312 Den Norske Stats Husbank (jf kap. 2412):		
1 Gebyrer	28 044 000	
4 Tilkjente saksomkostninger	122 000	
9 Salg av datatjenester	2 040 000	
10 Husleie, tjenesteboliger	56 000	
90 Avdrag	4 499 000 000	4 529 262 000
5316 Norges Kommunalbank:		
70 Garantiprovisjon	37 000 000	37 000 000
5320 Statens nærings- og distriktutviklingsfond (jf. kap. 2420):		
50 Tilbakeføring av utviklingstilskudd	5 000 000	
51 Tilbakeføring fra tapsfond	5 000 000	
71 Garantiprovisjon, grunnfinansieringsordningen	400 000	
72 Låneprovisjon, grunnfinansieringsordningen	28 000 000	
73 Låneprovisjon, risikolåneordningen	7 400 000	
90 Avdrag på utestående fordringer, grunnfinansieringsordningen	26 600 000 000	
91 Avdrag på utestående fordringer, risikolåneordningen	5 750 000 000	
92 Avdrag på utestående fordringer, lavriskolåneordningen	400 000 000	32 795 800 000
5326 SIVA (jf kap. 2426):		
71 Låneprovisjon	2 756 000	
90 Avdrag på utestående fordringer	85 000 000	87 756 000
5327 Statens nærings- og distriktutviklingsfond og fylkeskommunane m.v.:		
50 Tilbakeføring av tilskudd	20 000 000	
51 Tilbakeføring av tapsfond	50 000 000	70 000 000
5331 Statens grunnkjøpslån (jf. kap. 1650 post 89, kap. 1652 og kap. 5606):		
90 Avdrag fra Norges Kommunalbank	20 000 000	20 000 000
5341 Avdrag på utestående fordringer:		
91 Almennelige fordringer	30 280 000	
95 Avdrag på lån til Jugoslavia	1 100 000	
98 Avdrag på ordinært lån til Posten Norge BA	2 164 000 000	2 195 380 000
5343 Statens varekrigsforsikring:		
50 Avvikling	2 300 000 000	2 300 000 000
5350 Tilbakeføring av midler fra Statens Banksikringsfond:		
50 Overføring	3 095 972 000	3 095 972 000
5351 Overføring fra Norges Bank:		
70 Overføring	3 811 000 000	3 811 000 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
5360	Inntekter fra Det norske Penge­lotteri:		
70	Spilleoverskudd	235 000 000	235 000 000
	Sum Ymse inntekter		53 788 662 000
	Sum Inntekter under departementene		65 733 665 000

Inntekter fra statlig petroleumsvirksomhet

5440	Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten (jf. kap. 2440):		
24	Driftsresultat:		
1	Driftsinntekter	82 500 000 000	
2	Driftsutgifter	-14 100 000 000	
3	Lete- og feltutviklingsutgifter	-2 000 000 000	
4	Avskrivninger	-16 200 000 000	
5	Renter	-8 800 000 000	41 400 000 000
30	Avskrivninger	16 200 000 000	
80	Renter	8 800 000 000	66 400 000 000
	Sum Inntekter fra statlig petroleumsvirksomhet		66 400 000 000

Avskrivninger, avsetninger til investeringsformål og inntekter av statens forretningsdrift i samband med nybygg, anlegg m.v.

5445	Statsbygg (jf. kap. 2445):		
39	Avsetning til investeringsformål	969 623 000	969 623 000
5446	Salg av eiendom, Fornebu:		
40	Salgsinntekter, Fornebu	499 000 000	499 000 000
5450	Luftfartsverket (jf. kap. 2450):		
35	Til investeringsformål (overført fra kap. 2450, post 24 Driftsresultat)	897 800 000	897 800 000
5491	Avskrivning på statens kapital i statens forretningsdrift (jf. kap. 2445-2481):		
30	Avskrivninger	560 729 000	560 729 000
	Sum Avskrivninger, avsetninger til investeringsformål og inntekter av statens forretningsdrift i samband med nybygg, anlegg m.v.		2 927 152 000

Skatter og avgifter

5501	Skatter på formue og inntekt:		
70	Ordinær statsskatt	3 200 000 000	
71	Toppskatt	11 200 000 000	
72	Fellesskatt	63 300 000 000	77 700 000 000
5506	Avgift av arv og gaver:		
70	Avgift	1 300 000 000	1 300 000 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
5507	Skatt og avgift på utvinning av petroleum:		
71	Ordinær skatt på formue og inntekt	14 400 000 000	
72	Særskatt på oljeinntekter	19 400 000 000	
73	Produksjonsavgift	5 300 000 000	
74	Arealavgift m.v.	500 000 000	39 600 000 000
5508	Avgift på utslipp av CO2 i petroleumsvirksomhet på kontinentalsokkelen:		
70	Avgift	3 100 000 000	3 100 000 000
5511	Tollinntekter:		
70	Toll	2 715 000 000	
71	Auksjonsinntekter fra tollkvoter	2 600 000	2 717 600 000
5521	Merverdiavgift og avgift på investeringer m.v.:		
70	Avgift	106 700 000 000	106 700 000 000
5526	Avgift på alkohol:		
71	Produktavgift på brennevin, vin m.m.	4 590 000 000	
72	Produktavgift på øl	3 550 000 000	
73	Emballasjeavgift på brennevin, vin m.m.	58 000 000	
74	Emballasjeavgift på øl	16 000 000	
75	Grunnavgift på engangsemballasje for drikkevarer	169 000 000	8 383 000 000
5527	Vinmonopolavgiften m.m.:		
72	Avgift på salgs- og skjenkerettigheter	300 000	
73	Vinmonopolavgiften	21 700 000	22 000 000
5531	Avgift på tobakkvarer:		
70	Avgift	6 640 000 000	6 640 000 000
5536	Avgift på motorvogner m.m.:		
71	Engangsavgift på motorvogner m.m.	10 000 000 000	
72	Årsavgift	4 060 000 000	
73	Vektårsavgift	200 000 000	
75	Omregistreringsavgift	1 395 000 000	
76	Avgift på bensin	11 600 000 000	
77	Avgift på mineralolje til framdrift av motorvogn (autodieselavgift)	3 650 000 000	30 905 000 000
5537	Avgifter på båter m.v.:		
71	Avgift på båtmotorer	90 000 000	90 000 000
5541	Avgift på elektrisk kraft:		
70	Forbruksavgift	3 385 000 000	3 385 000 000
5542	Avgift på mineralolje m.v.:		
70	Avgift på mineralolje	1 895 000 000	
71	Avgift på smøreolje	72 000 000	1 967 000 000
5544	Avgift på kull og koks:		
70	Avgift	13 000 000	13 000 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
5545	Miljøavgifter i landbruket:		
70	Miljøavgift, kunstgjødsel	165 175 000	
71	Miljøavgift, plantevernmidler	22 000 000	187 175 000
5555	Sjokolade- og sukkervareavgift:		
70	Avgift	797 000 000	797 000 000
5556	Avgift på kullsyreholdige alkoholfrie drikkevarer m.m.:		
70	Produktavgift	700 000 000	
71	Emballasjeavgift	13 000 000	713 000 000
5557	Avgift på sukker:		
70	Avgift	200 000 000	200 000 000
5558	Avgift på kullsyrefrie alkoholfrie drikkevarer m.m.:		
70	Produktavgift	27 000 000	
71	Emballasjeavgift	36 000 000	63 000 000
5565	Dokumentavgift:		
70	Avgift	2 110 000 000	2 110 000 000
5571	Totalisatoravgift:		
70	Avgift	62 000 000	62 000 000
5577	Avgift til staten av apotekenes omsetning (jf. kap. 1507 og 751):		
70	Avgift	82 500 000	82 500 000
5578	Avgift på farmasøytiske spesialpreparater (jf. kap. 750):		
70	Registreringsavgift	36 320 000	
71	Kontrollavgift	22 330 000	58 650 000
5580	Avgift på flyging av passasjerer:		
72	Avgift	700 000 000	700 000 000
5581	Avgift på utstyr for opptak og/eller gjengivelse av lyd eller bilder m.v.:		
70	Avgift på kassetter	38 000 000	
72	Avgift på radio- og fjernsynsmateriell m.v.	330 000 000	368 000 000
	Sum Skatter og avgifter		287 863 925 000

Renter og utbytte m.v.

5603	Renter av statens kapital i statens forretningsdrift (jf. kap. 2445-2481):		
80	Renter av statens faste kapital	198 175 000	198 175 000
5605	Renter av statskassens kontantbeholdning og andre fordringer:		
81	Av verdipapirer og bankinnskudd i utenlandsk valuta	2 000 000	
82	Av innenlandske verdipapirer	100 000	
83	Av alminnelige fordringer	350 000 000	
84	Av driftskreditt til statsbedrifter	600 000	

Kap. Post	Kroner	Kroner
86 Av statskassens foliokonto i Norges Bank	3 820 589 000	
87 Renter av fond for støtte ved skipskontrakter og fiskebåtkontrakter	80 000 000	4 253 289 000
5606 Renter fra Norges Kommunalbank av grunnkjøpslån (jf. kap. 1650 post 89, kap. 1652 og kap. 5331):		
80 Renter	4 000 000	4 000 000
5608 Renter av lån til statsforetak under Olje- og energidepartementet:		
80 Statnett SF	157 000 000	
81 Statkraft SF	245 000 000	402 000 000
5609 Renter av lån i selskaper under Landbruksdepartementet:		
81 Statkorn Holding AS	7 800 000	7 800 000
5611 Renter av lån til NSB BA:		
80 Renter	98 400 000	98 400 000
5612 Renter av lån til Posten Norge BA:		
80 Renter av ordinært lån	78 400 000	
81 Renter av ansvarlig lån	23 400 000	101 800 000
5613 Renter fra SIVA:		
80 Renter	56 752 000	56 752 000
5614 Renter fra Statens Landbruksbank (jf. kap. 2411):		
80 Renter	180 500 000	180 500 000
5615 Renter fra Den Norske Stats Husbank (jf. kap. 2412):		
80 Renter	3 066 000 000	3 066 000 000
5616 Renter og utbytte fra Norges Kommunalbank:		
80 Renter	1 040 000	
81 Utbytte	16 000 000	17 040 000
5617 Renter fra Statens lånekasse for utdanning (jf. kap. 2410):		
80 Renter	3 949 000 000	3 949 000 000
5618 Innskuddskapital i Posten Norge BA:		
80 Utbytte	72 000 000	72 000 000
5620 Renter og utbytte fra Statens nærings- og distriktsutviklingsfond:		
80 Renter, grunnfinansieringsordningen	370 000 000	
81 Renter, risikolåneordningen	50 000 000	
82 Renter, lavriskolåneordningen	8 600 000	
83 Utbytte, grunnfinansieringsordningen	30 000 000	458 600 000
5622 Grunnfondskapital i Postbanken BA:		
80 Utbytte	220 000 000	220 000 000
5623 Aksjer i SAS Norge ASA:		
80 Utbytte	50 000 000	50 000 000

Kap. Post		Kroner	Kroner
5630	Aksjer i Norsk Eiendomsinformasjon as:		
80	Utbytte	10 000 000	10 000 000
5631	Aksjer i A/S Vinmonopolet:		
80	Statens overskuddsandel	17 200 000	
81	Utbytte	2 000	17 202 000
5632	Aksjer i A/S Norsk Medisinaldepot:		
80	Utbytte	25 000 000	25 000 000
5640	Aksjer i Telenor AS:		
80	Utbytte	300 000 000	300 000 000
5651	Aksjer i selskaper under Landbruksdepartementet:		
80	Utbytte	49 200 000	49 200 000
5652	Innskuddskapital i Statskog SF:		
80	Utbytte	8 500 000	8 500 000
5655	Aksjer i Den norske stats oljeselskap a.s:		
80	Utbytte	2 450 000 000	2 450 000 000
5656	Aksjer i selskaper under Nærings- og handelsdepartementets forvaltning:		
80	Utbytte	880 000 000	880 000 000
5680	Innskuddskapital i Statnett SF:		
80	Utbytte	163 000 000	163 000 000
5691	Avkastning på bevilget kapital i Statens Bankinvesteringsfond:		
80	Avkastning	854 000 000	854 000 000
5692	Utbytte av statens kapital i Den nordiske investeringsbank:		
80	Utbytte	52 000 000	52 000 000
	Sum Renter og utbytte m.v.		17 944 258 000

Folketrygden

5700	Folketrygdens inntekter:		
71	Trygdeavgift	44 300 000 000	
72	Arbeidsgiveravgift	58 800 000 000	103 100 000 000
5701	Diverse inntekter:		
1	Administrasjonsvederlag	5 000 000	
2	Diverse inntekter	245 000 000	
3	Hjelpemiddelsentraler m.m.	8 000 000	
70	Refusjon ved trafikkskade	427 000 000	
71	Refusjon ved yrkesskade	320 000 000	
73	Refusjon fra bidragspliktige	1 015 000 000	
74	Refusjon medisinsk behandling	2 000 000	
75	Refusjon overskytende bidrag	202 000 000	
80	Renter	44 000 000	2 268 000 000
	Sum Folketrygden		105 368 000 000

Kap. Post	Kroner	Kroner
Statens petroleumsfond		
5800 Statens petroleumsfond (jf. kap. 2800):		
50 Overføring fra fondet	12 187 000 000	12 187 000 000
Sum Statens petroleumsfond		12 187 000 000
Andre kapitalmidler		
Statslånemidler		
5999 Statslånemidler:		
90 Lån	28 101 000 000	28 101 000 000
Sum Statslånemidler		28 101 000 000
Sum Andre kapitalmidler		28 101 000 000
Totale inntekter		586 525 000 000

Folketrygden

II

Stortinget samtykker i at statstilskudd til finansiering av folketrygden, jf folketrygdlovens § 16-1 nr. 1, gis med kroner 39 528 200 000, hvorav kroner 12 128 400 000 gis til dekning av utgifter som fullt ut skal dekkes ved tilskudd fra staten, jf § 16-1 nr. 1 første ledd.

Utenriksdepartementet

II

Garantifullmakter

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 1998 kan:

1. gi garantier for inntil 20 mill kroner for å minske norske importørers risiko ved direkte import fra utviklingsland. Garantiordningen begrenses til import fra Norges hovedsamarbeidsland og de minst utviklede land. Ordningen begrenses videre til å gjelde produkter som omfattes av det norske tollpreferansesystem (GSP) for import fra utviklingsland, og til etablering av nye handelsforbindelser.
2. gi garantier under låneordningen for utvikling av næringslivet i utviklingsland, jf. kap 157, post 90, innenfor en ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar som ikke må overstige 50 mill kroner.

III

Dekning av forsikringstilfelle

Stortinget samtykker i at den norske stat i 1998 påtar seg garantiansvar:

1. på 3,5 mill kroner frem til utgangen av januar 1998 for samtidskunstutstillingen med Per Barclay, Kjell Bjørgeengen og Per Inge Bjørlo på Hara Museum of Contemporary Art, Tokyo. Statsgaranti er allerede gitt for ut desember 1997. Statsgarantien gjelder under transport til og fra visningsstedet samt under lagring og under visning.
2. på 2,3 mill kroner for en utvidet periode frem til utgangen av mars 1998 for retrospektiv smykkeutstilling med arbeider av Tone Vigeland på National Museum of Modern Art, Crafts Gallery, Tokyo. Statsgaranti er allerede gitt frem til 1. mars 1998. Statsgarantien gjelder under transport til og fra visningsstedet samt under lagring og under visning.
3. på 1 610 mill kroner for den norske deltakelsen ved den historiske delen av «Visions du Nord» ved Musée d'Art Moderne de la Ville de Paris fra 5. februar til 17. mai 1998. Statsgarantien gjelder under transport til og fra visningsstedet samt under lagring og under visning.
4. på anslått 5 mill kroner for den norske deltakelsen ved samtidskunstdelen av «Visions du Nord» ved Musée d'Art Moderne de la Ville de Paris fra primo februar til medio mai 1998. Statsgarantien gjelder under transport til og fra visningsstedet samt under lagring og under visning.
5. på anslått 120 mill kroner for verk av Edvard Munch til den norske del av utstillingen «Landscape as Cosmos of the Soul. Nordic Symbolist Painting up to Munch. 1880-1910.» ved Wallraf-Richartz-Museum, Köln, Tyskland fra 3. april til 7. juni 1998. Statsgarantien gjelder under transport til og fra visningsstedet samt under lagring og under visning.
6. på anslått 1 200 mill kroner for utstilling av Edvard Munch i Museo d'Arte Moderna, Lugano, Sveits, 12. september til ultimo november 1998. Statsgarantien gjelder under transport til og fra visningsstedet samt under lagring og under visning.
7. at Kongen i 1998 kan samtykke i at den norske stat påtar seg garantiansvar dersom en eller flere av ovennevnte utstillinger blir kansellert, for en annen utstilling på samme vilkår og med inntil samme beløp som den kansellerte utstilling.
8. at Kongen i 1998 kan samtykke i at den norske stat påtar seg garantiansvar på inntil 1 mrd kroner for kunstutstillinger i utlandet. Statsgarantien gjelder under transport til og fra visningslandene samt under lagring og under visning.

IV

Fullmakt til å regulere utetilleggene

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 1998 i samråd med Planleggings- og samordningsdepartementet og Finansdepartementet kan foreta regulering av utetilleggene for tjenestemenn ved utenriksstasjonene i budsjett-

terminen som følge av endring av priser, valutakurser, beskatning og regulativlønn, eller andre forhold av betydning for fastsettelse av utetillegg.

V

Fullmakt til å anmode om bistand fra SAS

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 1998 kan anmode om bistand fra SAS til evakuering av norske borgere i kriserammede land i de tilfeller og på de betingelser som er inntatt i egne retningslinjer, jf. St prp nr 1 (1980-81).

VI

Fullmakt vedrørende eiendomsforvaltning utenlands

Stortinget samtykker i:

1. at Utenriksdepartementet i 1998 gis generell fullmakt til å selge og makeskifte fast eiendom i utlandet i tilknytning til Utenriksdepartementets og NORADs eiendommer i utlandet. Inntekter og utgifter i den enkelte transaksjon bruttoføres. Det gis adgang til overskridelse av kjøpsbevilgningen under kap 101, post 49 mot tilsvarende inntekt under kap 3101, post 41 Salgsinntekter. Det gis videre adgang til overskridelse av bevilgningen under kap 142, postene 40 og 45 mot tilsvarende merinntekt under kap 3142, post 40 Salgsinntekter.
2. at Utenriksdepartementet i 1998 kan overskride bevilgningen under kap 101, post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, kan overføres med et beløp som tilsvarer merinntekt fra salg av eiendommer.
3. at ubenyttet merinntekt i 1998 på kap 3101, post 41 Salgsinntekter medregnes ved beregning av overført beløp under kap 101, postene 45 og 49. Videre kan ubenyttet merinntekt under kap 3142, post 40 Salgsinntekter medregnes ved beregning av overført beløp under kap 142, postene 40 og 45.
4. at Utenriksdepartementet i 1998 kan benytte salgsinntekter fra statens utenlandseiendommer til bygging av ny embetsbolig i Berlin og overføre ubenyttet salgsinntekt fra ett budsjettår til neste knyttet til dette byggeprosjektet.
5. at Finansdepartementet i 1998 kan samtykke i kjøp av boliger og kontorer i utlandet mot overskridelse av kjøpsbevilgningen under kap 101, post 49.

VII

Fullmakt til å overføre tjenestemenn til utetjeneste

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 1998 kan overføre tjenestemenn til utenriksstasjonene for periodisk å styrke administrasjonen av nærmere spesifiserte bistandstiltak. Merutgiftene dekkes mot tilsvarende innsparing på kap 159, post 70.

VIII

Agio/Disagio

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet og NORAD gis fullmakt til å utgiftsføre/inntektsføre uten bevilgning kursgevinst og -tap som følge av justering av midlene ved utenriksstasjonene hvert år under kap 101/3101 Utenriksstasjonene og kap 142/3142 NORADs administrasjon av utenriksstasjonene.

IX

Bestillingsfullmakt

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 1998 kan foreta bestilling av varer m m utover rammen av bevilgningene med følgende beløp (i mill kroner):

Kap	Post	Forslag 1998 i mill kroner
150	Bistand til Afrika	
	70 Langsiktig utviklingssamarbeid med Etiopia	20
	71 Langsiktig utviklingssamarbeid med Tanzania	20
	72 Langsiktig utviklingssamarbeid med Zambia	20
	73 Langsiktig utviklingssamarbeid med Eritrea	10
	74 Langsiktig utviklingssamarbeid med Mosambik	20
	75 Langsiktig utviklingssamarbeid med Zimbabwe	20
	76 Langsiktig utviklingssamarbeid med Uganda	20
	77 Langsiktig utviklingssamarbeid med Malawi	10
	78 Regionalbevilgning for prioriterte land	20
	79 Regionalbevilgning for andre land samarbeidsland	20
151	Bistand til Asia	
	70 Langsiktig utviklingssamarbeid med Sri Lanka	10
	71 Langsiktig utviklingssamarbeid med Nepal	10
	72 Langsiktig utviklingssamarbeid med Bangladesh	20
	74 Regionbevilgning for Asia	20
152	Bistand til Mellom-Amerika	
	70 Langsiktig utviklingssamarbeid med Nicaragua	20
	71 Regionbevilgning for Mellom-Amerika	5
153	Bistand til andre prioriterte områder	
	70 Tilskudd til palestinske områder	20
	71 Tilskudd til gjenoppbygging av det tidligere Jugoslavia	20
161	Generelle bidrag – FN-organisasjoner	
	74 Tilskudd til Verdens matvareprogram (WFP)	25

X

Tilsagnsfullmakt

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 1998 kan gi tilsagn om støtte på følgende beløp (i mill kroner):

Kap	Post	Forslag 1998 i mill kroner
155	Miljø og naturressursforvaltning	
	71 Tilskudd til utvidet miljøsamarbeid	450
157	Næringsutvikling og økonomisk utvikling	
	70 Tilskudd til næringslivets engasjementer i utviklingsland	80
	71 Tilskudd til institusjons- og kompetanseutvikling	50
	73 Tilskudd til opplæring ved eksport	32
	74 Parallellfinansiering	1 000
	75 Tilskudd til blandede kreditter	600
	90 Låneordningen for utvikling av næringslivet i utviklingsland	240

XI

Fullmakt til avskrivning og ettergivelse av tap på låneordningen

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 1998 i samråd med Finansdepartementet kan:

1. utgiftsføre uten bevilgning (på kap 157, post 80 Avskrivning - tap på lån/garantier) avskrivning av realiserte tap på lån og garantier på inntil 3 mill kroner under kap 157 Næringsutvikling og økonomisk utvikling, post 90 Låneordningen for utvikling av næringslivet i utviklingsland. Realiserte tap som gjør det nødvendig med avskrivning på over 3 mill kroner forelegges Stortinget til behandling.
2. ettergi lån under kap 157 Næringsutvikling og økonomisk utvikling, post 90 Låneordningen for utvikling av næringslivet i utviklingsland, kan overføres. Enkelt saker vedrørende ettergivelse på inntil 3 mill kro-

ner, kan utgiftsføres uten ny bevilgning (på kap 157, post 81 Avskrivning - ettergivelse lån). Enkelt saker vedrørende ettergivelse på over 3 mill kroner forelegges Stortinget til behandling.

XII

Omdisponeringsfullmakt

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 1998 kan treffe beslutning om omdisponering av bevilgningene mellom postene under kap 157 Næringsutvikling og økonomisk utvikling.

XIII

Fullmakt om bruk av opptjente rentemidler

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 1998 kan treffe beslutning om bruk av opptjente rentemidler på tilskudd som er utbetalt fra Norge til multi-bi og samfinansieringsprosjekter etter avtale med den enkelte multilaterale organisasjon.

XIV

Fullmakt under kap 159 Tilskudd til ymse hjelpetiltak

Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 1998:

1. kan treffe beslutning om bruk av midler under kap 159 med inntil 2 mill kroner pr tiltak. Beslutning om bruk av midler utover dette beløp og inntil 6 mill kroner treffes av Kongen. Fullmakten gjelder dog ikke overføringer til kapitlene under programkategori 03 00 (kap 140, 141, 142 og 143), jf dog vedtak IX, jf tekst under kap 142 og kap 143 post 01 Driftsutgifter.
2. i samråd med Finansdepartementet kan forskuttere norske nødhjelpsleveranser til FN innenfor en ramme på 25 mill kroner årlig. Utbetaling til FN, samt tilbakebetalt kreditt fra FN, nettoføres på kap 159 Tilskudd til ymse hjelpetiltak, post 70.

Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i:

1. at Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet i 1998 kan overskride bevilgninger mot tilsvarende merinntekter under kapitler og poster som angitt i tabellen nedenfor:

Fullmakt til å overskride bevilgninger under	mot tilsvarende merinntekter under
Kap 200 post 01	Kap 3200 post 02
Kap 203 post 01	Kap 3203 postene 02 og 11
Kap 232 post 01	Kap 3232 post 02
Kap 243 post 01	Kap 3243 postene 02, 11 og 60
Kap 244 post 01	Kap 3244 post 02
Kap 252 post 01	Kap 3252 post 02
Kap 260 post 01	Kap 3260 postene 02 og 11
Kap 260 post 21	Kap 3260 postene 50 og 51
Kap 260 post 49	Kap 3260 post 49
Kap 261 post 01	Kap 3261 postene 02 og 11
Kap 261 post 49	Kap 3261 post 49

Fullmakt til å overskride bevilgninger under	mot tilsvarende merinntekter under
Kap 262 post 01	Kap 3262 postene 02, 11 og 80
Kap 262 post 49	Kap 3262 post 49
Kap 263 post 01	Kap 3263 postene 02, 11 og 82
Kap 263 post 49	Kap 3263 post 49
Kap 264 post 01	Kap 3264 postene 02 og 11
Kap 265 post 01	Kap 3265 postene 02 og 11
Kap 268 post 01	Kap 3268 postene 02, 04 og 05
Kap 269 post 01	Kap 3269 postene 02 og 06
Kap 273 post 01	Kap 3273 postene 02 og 06
Kap 274 post 01	Kap 3274 postene 02 og 11
Kap 278 post 01	Kap 3278 post 02
Kap 278 post 49	Kap 3278 post 49
Kap 279 post 01	Kap 3279 post 02
Kap 280 post 01	Kap 3280 post 02
Kap 283 post 01	Kap 3283 post 02
Kap 283 post 21	Kap 3283 post 05
Kap 294 postene 01 og 21	Kap 3294 postene 01, 04, 60 og 70
Kap 297 postene 01	Kap 3297 postene 02 og 04
Kap 299 post 79	Kap 3299 post 54

2. at bevilgningene til oppdragsvirksomhet under postene 21 i 1998 kan overskrides mot tilsvarende merinntekter.

III

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet i 1998 kan:

1. gi tilsagn om å utbetale inntil kr 3 000 000 i 1999 for avtaler om produksjonsstøtte inngått med forlagene i 1998, jf kap 206.
2. gi tilsagn om tilskudd til undervisning i finsk som 2. språk for 1. halvår 1999 (2. halvdel av undervisningsåret 1998-99) etter de satsene som blir fastsatt for 2. halvår 1998 (1. halvdel av undervisningsåret 1998-99), jf kap 221 post 64.
3. gi tilsagn om tilskudd til studiepermisjon tilsvarende to stillinger for videreutdanning i finsk for 1. halvår 1999 (2. halvdel av undervisningsåret 1998-99) etter gjeldende regler, jf kap 221 post 64.
4. gi tilsagn om tilskudd til opplæring for fremmedspråklige elever i grunnskolen for 1. halvår 1999 (2. halvdel av undervisningsåret 1998-99) etter de satsene som blir fastsatt for 2. halvår 1998 (1. halvdel av undervisningsåret 1998-99), jf kap 221 post 65.
5. gi tilsagn om tilskudd til kommunale musikkskoler for 1. halvår 1999 (2. halvdel av undervisningsåret 1998-99) etter de satsene som blir fastsatt for 2. halvår 1998 (1. halvdel av undervisningsåret 1998-99), jf kap 221 post 67.
6. gi tilsagn for inntil kr 50 000 000 ut over gitt bevilgning på kap 228 Kvalitetsutvikling i grunnskolen, post 21.
7. gi tilsagn om å utbetale inntil kr 20 000 000 i 1999 for avtaler om produksjonsstøtte inngått med forlagene i 1998, jf kap 244.
8. gi tilsagn for inntil kr 37 500 000 til Norges forskningsråd ut over gitt bevilgning på kap 285 Norges forskningsråd, post 52.
9. gi tilsagn om tilskudd til studentboliger med inntil kr 29 000 000 i tillegg til det som blir bevilget under kap 291 Studium i utlandet og sosiale formål for elever og studenter, post 75.
10. gi Statens lånekasse for utdanning fullmakt til å gi tilsagn om støtte for 1. halvår 1999 (2. halvdel av undervisningsåret 1998-99) etter de satsene som blir fastsatt for 2. halvår 1998 (1. halvdel av undervisningsåret 1998-99), jf kap 240 og 2410.
11. gi Statens lånekasse for utdanning fullmakt til å gi tilsagn om et tillegg til lånet for 1998 med kr 3 250 pr måned i opptil to måneder for studenter som tar del i undervisningen som er omfattet av ordningen med sommerundervisning i 1998. Videre at Statens lånekasse for utdanning kan gjøre om tillegget i lån i 1998 og 1999 til stipend for de av studentene som består.

IV

Fullmakter vedrørende fast eiendom

Stortinget samtykker i at universitetene og Norges landbrukshøgskole kan nytte inntekter ved salg av eiendommer til kjøp av andre eiendommer til undervisnings- og forskningsformål ved samme institusjon.

V

Andre fullmakter

Stortinget samtykker i at:

1. privatister som melder seg til eksamen etter lov om videregående opplæring eller til fag-/svenneprøver etter lov om fagopplæring i arbeidslivet § 20, skal betale et gebyr per prøve. Gebyret betales til fylkeskommunen og utgjør kr 210 dersom privatisten ikke har prøvd seg i faget tidligere som privatist eller elev, og kr 420 ved forbedringsprøver.
2. at Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet gis rett til å organisere innkreving av Kopinor-avgift og utgifter til papir/kopier fra studenter ved underliggende institusjoner.

Kulturdepartementet

II

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at:

1. Kulturdepartementet i 1998 kan gi tilsagn om statstilskudd til nasjonale kulturbygg for inntil 59,4 mill kroner utover gitt bevilgning under kap 320, post 73.
2. Utsmykkingsfondet for offentlige bygg i 1998 kan gi tilsagn om støtte til utsmykkingsprosjekter for inntil 16,5 mill kroner utover gitt bevilgning under kap 322, post 50.
3. Norsk filminstitutt i 1998 kan gi tilsagn om støtte til kortfilmprosjekter for inntil 1,8 mill kroner utover gitt bevilgning under kap 334, post 74.

III

Dekning av forsikringstilfelle

Stortinget samtykker i at Kongen i 1998 kan inngå avtale om forsikringsansvar i forbindelse med større utenlandske utstillinger innenfor en totalramme for nytt og gammelt ansvar som til enhver tid ikke må overstige 500 mill kroner.

IV

Merinntektsfullmakt

Stortinget samtykker i at Kulturdepartementet i 1998 kan overskride bevilgningen for 1998 til oppdragsvirksomhet under post 21 under kap 301, 322, 326, 328, 329 og 334 mot tilsvarende merinntekter under post 02 under kap 3301, 3322, 3326, 3328, 3329 og 3334.

V

Fastsetting av fordelingsnøkler for visse tilskudd

Stortinget fastsetter følgende fordelingsnøkler:

1. det ordinære offentlige driftstilskuddet til region-/landsdelsinstitusjoner fordeles mellom de offentlige tilskuddspartene med 70 pst på staten og 30 pst på regionen, jf kap 323 og 324.

2. det ordinære offentlige driftstilskuddet til de nordnorske knutepunktinstitusjonene med unntak av Nordnorsk Kunstmuseum, fordeles mellom de offentlige tilskuddspartene med 70 pst på staten og 30 pst på regionen, jf kap 322, 323 og 334.
3. det ordinære offentlige driftstilskuddet til de øvrige knutepunktinstitusjonene fordeles mellom de offentlige tilskuddspartene med 60 pst på staten og 40 pst på regionen, jf kap 322, 323 og 328.

VI

Fastsetting av gebyr og avgifter m m

Stortinget samtykker i at:

1. a. gebyret for merking av hver kopi av et videogram for utleie skal være kr 1.
b. gebyret for merking av hver kopi av et videogram for salg skal være kr 1.
c. Kulturdepartementet kan sette ned eller frita for gebyr i visse tilfelle.
2. a. kringkastingsavgiften for 1998 for fjernsynsmottakere skal være kr 1 530.
b. tilleggsavgiften ved forsinket betaling av kringkastingsavgiften, og når melding ikke blir gitt etter reglene i lov av 4. desember 1992 nr 127 om kringkasting § 8-1 andre ledd, skal være 15 pst av kringkastingsavgiften.
c. NRK's sponsorinntekter ikke skal utgjøre mer enn 1,0 pst av de samlede driftsinntektene i selskapet.

Justisdepartementet

II

Betinget tilsagn om tilskudd

Stortinget samtykker i at Justisdepartementet i 1998 kan:

1. gi nye betingede tilsagn om tilskudd for videre bobehandling for kr 6 100 000 under ordningen med utgifter til bobehandling, men slik at totalrammen for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger kr 16 100 000.
2. gi betinget tilsagn om tilskudd for inntil ytterligere kr 50 000 000 for å dekke utgifter i forbindelse med fortsatt bobehandling i Anders Jahres dødsbo.
3. gi betinget tilsagn om tilskudd for inntil kr 2 500 000 til dekning av krav som måtte oppstå etter avviking av Advokatenes erstatningsfond.

III

Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at Justisdepartementet i 1998 kan bestille varer for inntil kr 70 000 000 utover bevilgningen som er gitt under kap 440, post 45.

IV

Merinntektsfullmakt

Stortinget samtykker i at Justisdepartementet i 1998 kan

1. overskride bevilgningen under kap 410, post 01, tilsvarende det inntektsførte beløpet under kap 3410, post 03.
2. overskride bevilgningen under kap 435, post 01, tilsvarende det inntektsførte beløpet under kap 3435, post 14.
3. overskride bevilgningen under kap 440, post 01, tilsvarende det inntektsførte beløpet under kap 3440, post 02.
4. overskride bevilgningen under kap 440, post 45, mot tilsvarende merinntekt under kap 3440, post 03.
5. overskride bevilgningen under kap 442, post 01, mot tilsvarende merinntekt under kap 3442, post 02.
6. overskride bevilgningen under kap 444, post 21, mot tilsvarende merinntekt under kap 3444, post 01.
7. overskride bevilgningen under kap 449, post 01, tilsvarende det inntektsførte beløpet under kap 3449, post 02.
8. overskride bevilgningen under kap 462, post 01, mot tilsvarende merinntekt under kap 3462, post 03.

9. overskride bevilgningen under kap 481, post 01, mot tilsvarende merinntekt under kap 3481, post 03.
10. overskride bevilgningen under kap 481, postene 01, med inntil 75 pst av inntektene under kap 3481, post 40.

V

Nettobudsjettering

Stortinget samtykker i at Justisdepartementet i 1998 kan trekke salgsomkostninger ved salg av faste eiendommer fra salgsinntekter for det overskytende inntektsføres under kap 3481, post 40.

Kommunal- og arbeidsdepartementet

II

Fullmakt om midlertidig innkvartering av asylsøkere og flyktninger

Stortinget samtykker i at Kommunal- og arbeidsdepartementet i 1998 kan inngå avtaler om midlertidig innkvartering av asylsøkere og flyktninger med varighet utover 1998. Dersom ankomstene av asylsøkere og flyktninger blir større enn forutsatt i budsjettet for 1998 eller bosetting i kommunene går senere enn antatt, samtykker Stortinget i at Kommunal- og arbeidsdepartementet kan øke antall plasser i statlige mottak, selv om det medfører et bevilgningsmessig merbehov under kap 520, post 21 Spesielle driftsutgifter, statlige mottak.

III

Tilsagnsfullmakt

Stortinget samtykker i at Kommunal- og arbeidsdepartementet i 1998 kan gi tilsagn om tilskudd i 1999 til bosnienere som vender tilbake til Bosnia-Hercegovina i 1998 med inntil 10 mill kroner utover bevilgningen under kap 521 post 72 Tilbakevending av flyktninger.

IV

Fullmakt til å ettergi rente- og avdragsfrie lån

Stortinget samtykker i at Kommunal- og arbeidsdepartementet kan ettergi rente- og avdragsfrie lån gitt til arbeidsmarkedstiltak for yrkeshemmede der dette blir vurdert som nødvendig for å sikre den videre drift.

V

Forskudd på rammetilskudd

Stortinget samtykker i at Kommunal- og arbeidsdepartementet kan:

1. utgiftsføre uten bevilgning inntil 75 mill kroner på kap 571 post 90 i statsbudsjettet for 1998 som forskudd på rammetilskudd for 1999 til kommuner.
2. utgiftsføre uten bevilgning inntil 25 mill kroner på kap 572 post 90 i statsbudsjettet for 1998 som forskudd på rammetilskudd for 1999 til fylkeskommuner.

VI

Garantier for lån til Norges Kommunalbank

Stortinget samtykker i at Kommunal- og arbeidsdepartementet i 1998 kan stille garantier for lån til Norges Kommunalbank innenfor en totalramme for nye tilsagn og gammelt ansvar som ikke må overstige 32 700 mill kroner.

VII

Garantier for lån til finansiering av skolebygg

Stortinget samtykker i at Kommunal- og arbeidsdepartementet i 1998 kan gi garantier for de garantiene Norges Kommunalbank har stilt for lån til kommuner til finansiering av skolebygg innenfor en totalramme for nye tilsagn og gammelt garantiansvar som ikke må overstige 200 mill kroner.

VIII

Utvidelse av ordningen med individuell gjeldssanering ved byfornyelse

Stortinget samtykker i at opprinnelige beboere som fikk sin bolig begjært tvangssolgt før, men solgt etter at avtale om gjeldssanering var inngått mellom Husbanken og borettslaget, inkluderes i ordningen med tilskudd til gjeldssanering for andelshavere som har fraflyttet utbedrete borettslag, vedtatt av Stortinget 9. juni 1994 (jf kap 581 post 81).

Sosial- og helsedepartementet

II

Bestillingsfullmakt

Stortinget samtykker i at Sosial- og helsedepartementet i 1998 kan:

1. foreta bestillinger for inntil 4 mill kroner utover gitt bevilgning under kap 710 Statens institutt for folkehelse, post 01 Driftsutgifter.
2. foreta bestillinger for inntil 45 mill kroner utover gitt bevilgning under kap 710 Statens institutt for folkehelse, post 21 Formidlingsvirksomhet.

III

Tilsagnsfullmakt

Stortinget samtykker i at Sosial- og helsedepartementet i 1998 kan gi tilsagn om tilskudd til utredningsprosjekter for inntil kr 300 000 utover gitt bevilgning under kap 603 Utredningsvirksomhet, veiledning og forsøksvirksomhet, post 21 Spesielle driftsutgifter.

IV

Betinget tilsagn om tilskudd

Stortinget samtykker i at Sosial- og helsedepartementet i 1998 kan gi betinget tilsagn om tilskudd:

1. for utgiftene ved Det nasjonale aldershjem for sjømenn i Stavern, for pasienter som ikke har hjemstedskommune i Norge. Tilskuddet er begrenset oppad til 3 pasienter og 1 mill kroner utover bevilgningen under kap 670, post 61 Tilskudd til omsorgstjenester.
2. for utgifter ved Hjemmet for døve, Andebu. Tilskuddet er begrenset oppad til 5 mill kroner under kap 673, post 64 Regionsentra for døvblindfødte.
3. overfor Troms fylkeskommune for utgifter ved regionsenter for døvblindfødte. Tilskuddet er begrenset oppad til 2 mill kroner under kap 673, post 64 Regionsentra for døvblindfødte.

V

Garantifullmakt

Stortinget samtykker i at Sosial- og helsedepartementet i 1998 kan gi nye garantier for lån til opprettelse av apotek med 50 mill kroner, men slik at totalrammen for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger 400 mill kroner.

VI

Merinntektsfullmakt

Stortinget samtykker i at Sosial- og helsedepartementet i 1998 kan overskride bevilgningen under

1. kap 612 Statens institutt for alkohol- og narkotikaforskning post 01 Driftsutgifter mot tilsvarende merinntekt under kap 3612, post 02 Oppdragsinntekter
2. kap 700 Statens helsetilsyn og fylkeslegene, post 01 Driftsutgifter mot tilsvarende merinntekt under kap 3700, postene 02 Oppdragsinntekter, 03 Refusjon fra NORAD, 04 Diverse inntekter og 70 Refusjon av kontrollutgifter
3. kap 710 Statens institutt for folkehelse, postene 01 Driftsutgifter og 21 Formidlingsvirksomhet mot tilsvarende merinntekt under kap 3710, post 02 Salgs- og leieinntekter
4. kap 711 Statens retts toksikologiske institutt, post 01 Driftsutgifter mot tilsvarende merinntekt under kap 3711, post 03 Diverse lønnsinntekter
5. kap 712 Statens helseundersøkelser, post 01 Driftsutgifter mot tilsvarende merinntekt under kap 3712, post 02 Salgs- og leieinntekter
6. kap 715 Statens strålevern, post 01 Driftsutgifter mot tilsvarende merinntekt under kap 3715, postene 02 Salgs- og leieinntekter og 03 Diverse lønnsinntekt
7. kap 716 Kreftregisteret, post 01 Driftsutgifter mot tilsvarende merinntekt under kap 3716, post 03 Oppdragsinntekter
8. kap 731 Rikshospitalet, post 01 Driftsutgifter mot tilsvarende merinntekt under kap 3731, postene 02 Salgs- og leieinntekter, 03 Diverse inntekter, 04 DRG-refusjon, 60 Refusjon fra fylkeskommuner og 62 Inntekter fra UDI
9. kap 734 Det norske Radiumhospital, post 01 Driftsutgifter mot tilsvarende merinntekt under kap 3734, postene 02 Salgs- og leieinntekter, 04 DRG-refusjon og 60 Refusjon fra fylkeskommuner

VII

Andre fullmakter

Stortinget samtykker i at:

1. statens andel i 1998 av driftsoverskuddet i A/S Vinmonopolet fastsettes til 30 pst av resultatet i 1997, for ekstraordinære poster og etter vinmonopolavgiften.
2. det av avgiftspliktig omsetning ved apotekene i 1998 skal svares avgift etter disse satser:

Av de første kr 15 000 000:	ingen avgift
Av de neste kr 8 000 000:	2,5 pst
Av de neste kr 10 000 000:	3,5 pst
Av resten:	4,0 pst

Det gis bunnfradag på 6 mill kroner for hvert filialapotek i avgiftsgrunnlaget.

Vedrørende folketrygden

II

Merinntektsfullmakt

Stortinget samtykker i at Sosial- og helsedepartementet i 1998 kan:

1. overskride bevilgningen under kap 2600 Trygdeetaten, post 01 Driftsutgifter, mot tilsvarende merinntekt under kap 5701 Diverse inntekter post 05 Oppdragsinntekter
2. overskride bevilgningen under kap 2601 Hjelpemiddelsentraler mm, post 01 Driftsutgifter, mot tilsvarende merinntekt under kap 5701 Diverse inntekter post 04 Tolketjeneste.

III

Andre fullmakter

Stortinget samtykker i at Sosial- og helsedepartementet, med bakgrunn i økning av egenandelene for legehjelp, psykologhjelp og fysioterapi, reduserer trygdeerefusjonene for leger, psykologer og fysioterapeuter tilsvarende med virkning fra 15. januar 1998.

IV
Folketrygdytelser

Stortinget samtykker i at med virkning fra 1. januar 1998 skal følgende ytelser etter folketrygdloven utgjøre¹⁾:

	Kroner
1a. Grunnstønad for ekstraavgifter ved uførhet etter lovens § 6-3 (laveste sats)	5 892
1b. Ved ekstraavgifter utover laveste sats, kan grunnstønaden forhøyes til	8 976
1c. eller til	11 796
1d. eller til	17 376
1e. eller til	23 556
1f. eller til (ny sats).....	29 448
2a-1. Hjelpstønad til uføre som må ha hjelp i huset ²⁾³⁾	9 804
2a-2. Hjelpstønad etter lovens § 6-4 til uføre under 18 år som må ha tilsyn og pleie ³⁾	10 536
2b. Forhøyet hjelpstønad etter lovens § 6-5 til uføre som under 18 år må ha særskilt tilsyn og pleie ⁴⁾	21 072
2c. eller til	42 132
2d. eller til	63 204
3a. Gravferdsstønad etter lovens § 7-2 (ordinær sats)	4 000
3b. Behovsprøvet gravferdstillegg (utover ordinær sats) inntil ⁵⁾	8 000
4. Stønad til barnetilsyn etter lovens §§ 15-11 og 17-9 (ordinære satser)	
for første barn.....	27 600
for hvert av de øvrige barn ⁶⁾	
for to barn.....	36 000
for tre og flere barn	40 800
5. Nedkomststønad etter lovens §§ 15-10 og 17-9 ⁷⁾	11 616

1) Henvisingene er til folketrygdloven av 1. mai 1997. Satsene under pkt. 1, 2 og 4 er årsbeløp for ytelsene.

2) Stønad til hjelp i huset gjelder tilfeller før 1. januar 1992.

3) Fra 1. januar 1997 skilles det mellom stønad til hjelp i huset og stønad til særskilt tilsyn og pleie.

4) Gjelder også ved uførhet som skyldes yrkesskade, jf. lovens § 12-18.

5) Gjelder fra 1. september 1997.

6) Til og med 1997. Fra 1. januar 1998 dekkes 70 prosent av dokumenterte utgifter til barnetilsyn. Beløpene i tabellen er maksimale refusjonssatser. Stønaden er inntektsprøvet.

7) Nedkomststønad avvikles fra 1. januar 1998. Krav om nedkomststønad framsatt, men ikke avgjort før 1. januar 1998 utgiftføres i 1998.

Barne- og familiedepartementet

II
Satser for barnetrygd

Stortinget samtykker i at Rikstrygdeverket for 1998 i medhold av Lov av 24. oktober 1946 om barnetrygd, § 2, første ledd, kan utbetale barnetrygd med følgende beløp pr år:

Første stønadsberettiget barn.....	kr 11 112
Andre stønadsberettiget barn.....	kr 11 628
Tredje stønadsberettiget barn	kr 13 092
Fjerde stønadsberettiget barn.....	kr 13 740
Femte og hvert påfølgende stønadsberettiget barn	kr 14 136

For hvert stønadsberettiget barn mellom 1 og 3 år ytes et tillegg i barnetrygden på kr 7 884 pr år. Tillegget ytes til og med den måned barnet fyller 3 år. For enslige forsørgere ytes tillegget for det faktiske antall barn mellom 1 og 3 år. Med virkning fra 1. januar 1998 har Stortinget vedtatt å innføre et ekstra småbarnstillegg i barnetrygden. Dette ekstra småbarnstillegget gis til enslig forsørger som fyller vilkårene for rett til utvidet barne-

trygd etter barnetrygdloven og full overgangsstonad etter folketrygdloven, og som har ett eller flere barn i alderen 0 til 3 år. Det gis ett tillegg pr enslig forsørger og uavhengig av hvor mange barn i alderen 0-3 år vedkommende faktisk forsørger. Det ekstra småbarnstillegget i barnetrygden skal tilsvare det ordinære småbarnstillegget og utgjør i 1998 kroner 7 884 pr år. På samme måte som Finnmarkstillegget og det ordinære småbarnstillegget fastsettes det ekstra småbarnstillegget ved årlig budsjettvedtak.

For stonadsmottakere bosatt i Finnmark og Nord-Troms (Karlsøy, Kvæningen, Kåfjord, Lyngen, Nordreisa, Skjærvøy og Storfjord kommuner) ytes et tillegg i barnetrygden på kr 3 792 pr barn pr år.

Barnetrygd til barn på barnehjem, spesialskole eller lignende institusjon utbetales med satsen for første stonadsberettiget barn. I slike tilfeller skal institusjonen også ha utbetalt eventuelt tillegg for barn mellom 1 og 3 år, og tillegg til stonadsmottakere som er bosatt i Finnmark eller en av de nevnte kommuner i Nord-Troms.

III

Satser for fødselsstonad og engangsstonad ved fødsel

Stortinget samtykker i at Rikstrygdeverket for 1998 i medhold av lov av 17. juni 1996 om folketrygd, kan utbeta-
le:

a. Fødselsstonad etter lovens § 5-13, annet ledd.....	kr 1 765
b. Engangsstonad ved fødsel etter lovens § 14-12.....	kr 32 138

IV

Unntak fra bevilgningsreglementets § 4

Statens institutt for forbruksforskning gis unntak fra Bevilgningsreglementets § 4 med virkning fra 1.1.1998, jf kap 866.

V

Merinntektsfullmakt

Stortinget samtykker i at Barne- og familiedepartementet i 1998 kan overskride bevilgningen under kap 860 post 01 mot tilsvarende merinntekter under kap 3860 postene 01, 02 og 05.

Nærings- og handelsdepartementet

II

Tilsagnsfullmakter

1

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 1998 kan:

1. gi tilsagn for inntil kroner 2 500 000 ut over gitt bevilgning under kap 900, post 21
2. gi tilsagn for inntil kroner 750 000 ut over gitt bevilgning under kap 910, post 70
3. gi tilsagn for inntil kroner 107 500 000 ut over gitt bevilgning under kap 920, post 50
4. gi tilsagn for inntil kroner 25 000 000 knyttet til Haldenprosjektet ut over gitt bevilgning under kap 920, post 50
5. gi tilsagn for inntil kroner 4 900 000 ut over gitt bevilgning under kap 922, post 70
6. gi tilsagn for inntil kroner 140 000 000 ut over gitt bevilgning under kap 923, post 70
7. gi tilsagn for inntil kroner 3 000 000 under kap 933, post 70.

2

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 1998 kan gi Eksportfinans ASA tilsagn om statlig dekning av framtidig underskudd på avregningskontoen for den eksportkreditordningen som Stortinget vedtok 27. april 1978, jf Innst S nr 228 for 1977-78, den såkalte 108-ordningen. Fullmakten gjelder for samlede framtidige underskudd som oppstår som følge av tilsagn om lån fram til 31. desember 1998. Fullmakten har som forutsetning at:

- Eksportfinans ASA fram til 31. desember 1998 kan gi tilsagn om lån ved eksport av andre kapitalvarer, dvs. kapitalvarer eksklusiv skip på minst 1 000 bruttotonn eller ombygginger av skip på minst 1 000 bruttotonn, til de gunstigste rentevilkår og kredittider som OECD (Consensus-reglene) tillater
- de enkelte innlån til Eksportfinans ASA under ordningen må godkjennes av Nærings- og handelsdepartementet. Nærings- og handelsdepartementet kan for øvrig utarbeide nærmere retningslinjer for ordningen.

III

Garantifullmakter

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 1998 kan:

1. gi Statens nærings- og distriktsutviklingsfond fullmakt til å gi nye garantier for inntil 40 mill kroner for lån til realinvesteringer og driftskapital, men slik at totalrammen for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger 152,9 mill kroner
2. gi garanti for låneopptak til Svensk-norsk Industrifond for inntil motverdien av SEK 80 000 000
3. gjennom Garanti-Instituttet for Eksportkreditt (GIEK) gi garanti for nye tilsagn og gammelt ansvar på inntil 30 000 mill kroner ved eksport og ved investeringer i utlandet etter regler vedtatt av Stortinget 4. november 1994, med den endring at beløpet under Formål § 10 Ansvarsramme, endres fra 16 000 mill kroner til 30 000 mill kroner, og at § 9 Premiefastsettelse, siste setning i første ledd og hele andre ledd utgår
4. gjennom Garanti-Instituttet for Eksportkreditt (GIEK) gi garantier for eksport til og investeringer i SUS-landene og i de baltiske stater innenfor en total ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar som ikke må overstige 3 000 mill kroner
5. gjennom Garanti-Instituttet for Eksportkreditt (GIEK) gi tilsagn om garantier på inntil 900 mill kroner ved investeringer i og eksport til utviklingsland etter regler vedtatt av Stortinget i juni 1996, jf. Innst. S. nr. 238 for 1995-96
6. gi garantier for lån fra norsk eller internasjonal kredittinstitusjon innenfor en ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar som ikke må overstige USD 27,5 mill til Estland, Latvia, Litauen, Albania, Romania og Bulgaria, jf. St.prp. nr. 65 for 1992-93
7. gjennom Garanti-Instituttet for Eksportkreditt (GIEK) gi garanti på inntil 1 mrd kroner for forpliktelser inngått av Statens varekrigsforsikring.

IV

Trekkfullmakt til utbetaling under garantiordninger

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 1998 kan:

1. utbetale uten bevilgning til Garanti-Instituttet for Eksportkreditt (GIEK) i forbindelse med GIEKs virksomhet under statsgaranti for eksport og investeringer (den alminnelige garantiordningen) hva gjelder forretningsdelen, i den utstrekning utbetalinger overstiger innestående likvide midler på risikoavsetningsfondet for forretningsdelen, med inntil 20 mill kroner. Utbetalinger på trekkfullmakten posteres under kap 2460, post 92 Utbetaling iflg. trekkfullmakt - forretningsdelen
2. utbetale uten bevilgning til Garanti-Instituttet for Eksportkreditt (GIEK) i forbindelse med GIEKs virksomhet under statsgaranti for eksport og investeringer (den alminnelige garantiordningen) hva gjelder samfunnsdelen, i den utstrekning utbetalinger overstiger innestående likvide midler på risikoavsetningsfondet for samfunnsdelen, med inntil 50 mill kroner. Utbetalinger på trekkfullmakten posteres under kap 2460, post 93 Utbetaling iflg. trekkfullmakt - samfunnsdelen
3. utbetale uten bevilgning til Garanti-Instituttet for Eksportkreditt (GIEK) i forbindelse med GIEKs virksomhet under statsgaranti for eksport (den alminnelige ordning - ansvar inklusiv tilsagn gitt fram til 31. desember 1993), statsgaranti på særlige vilkår ved eksport til utviklingsland og statsgaranti ved investeringer i utviklingsland, statsgaranti for tradisjonell eksport til Jugoslavia, samt statsgaranti for eksport av kapitalvarer til Polen, med inntil 50 mill kroner. Utbetalinger på trekkfullmakten posteres under kap 2460, post 94 Utbetaling iflg. trekkfullmakt - gamle ordninger
4. utbetale uten bevilgning til Garanti-Instituttet for Eksportkreditt (GIEK) i forbindelse med GIEKs virksomhet under statsgaranti for eksport til og investeringer i SUS-landene og de baltiske stater, i den utstrekning utbetalinger overstiger innestående likvide midler på risikoavsetningsfondet for særskilt vedtak, med inntil 50 mill kroner. Utbetalinger på trekkfullmakten posteres under kap 2460, post 96 Utbetaling iflg. trekkfullmakt - SUS/Baltikum-ordningen

V

Betinget tilsagn

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 1998 kan gi tilsagn om dekning av en bedrifts tap forbundet med forundersøkelser og anbudsutarbeidelse ved eksport innenfor en totalramme på 50 mill kroner, jf kap 970.

VI

Dekning av forsikringstilfelle

Stortinget samtykker i at Nærings- og handelsdepartementet i 1998 kan gi tilsagn til Institutt for energiteknikk om dekning av forsikringsansvar for inntil 60 000 000 spesielle trekkrettigheter (SDR) overfor tredjeperson ved uhell ved instituttets atomreaktorer.

VII

Fullmakt til å utgiftsføre uten bevilgning

Stortinget samtykker i at:

1. Justervesenet i 1998 kan utgiftsføre oppdragsutgifter under kap 902 Justervesenet, post 21 Spesielle driftsutgifter, utover foreslått bevilgning mot tilsvarende merinntekter under kap 3902 Justervesenet, post 04 Oppdragsinntekter, knyttet til eksterne oppdrag innenfor en ramme på 4 mill kroner
2. Nærings- og handelsdepartementet i 1998 kan utgiftsføre refusjonsutbetalinger for utførte miljøtiltak på tomta til tidligere Norsk Koksverk A/S innenfor gitt tilsagnsramme uten bevilgning under kap 955 Norsk Koksverk, post 71 Refusjon for miljøtiltak
3. Nærings- og handelsdepartementet i 1998 kan utgiftsføre refusjonsutbetalinger for utførte miljøtiltak på tomta til tidligere Norsk Jern Eiendom A/S innenfor gitt tilsagnsramme uten bevilgning under kap 956 Norsk Jern Eiendom A/S, post 70 Refusjon for miljøtiltak.

Fiskeridepartementet

II

Merinntektsfullmakt

Stortinget samtykker i at Fiskeridepartementet i 1998 kan overskride bevilgningen for 1998 mot tilsvarende merinntekter under de kapitler og poster som er oppgitt i tabellen nedenfor:

Fullmakt til å overskride bevilgninger under	mot tilsvarende merinntekter under
Kap 1020 postene 01 og 21	Kap 4020 post 03
Kap 1021 postene 01 og 21	Kap 4021 post 01
Kap 1023 postene 01 og 21	Kap 4023 post 01
Kap 1060 post 01	Kap 4060 postene 01, 07 og
	Kap 4064 post 07
Kap 1065 post 01	Kap 4065 post 07

III

Tilsagnsfullmakt

Stortinget samtykker i at Fiskeridepartementet i 1998 kan gi tilsagn for inntil kr 3 000 000 utover gitt bevilgning under kap 1050 Diverse fiskeriformål, post 73 Kvinnerettede- og kompetansehevede tiltak.

Landbruksdepartementet

II

Fullmakt til å benytte inntekt fra salg

Stortinget samtykker i at Landbruksdepartementet i 1998 kan:

1. overskride kap 1100 post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold med et beløp som tilsvarer merinntekt fra salg av eiendom.
2. medregne ubenyttet merinntekt fra salg av eiendom ved utregning av overførbart beløp under kap 1100 post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold.

III

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Landbruksdepartementet kan overskride bevilgninger til drift på postene 01 og 21 i 1998 mot tilsvarende merinntekter under følgende kapitler og poster:

Fullmakt til å overskride bevilgninger under	mot tilsvarende merinntekter under
Kap 1102 post 21	Kap 4102 post 04
Kap 1107 post 01	Kap 4107 post 02
Kap 1110 post 01	Kap 4110 post 04
Kap 1114 post 01	Kap 4114 post 05
Kap 1145 post 01	Kap 4145 post 01
Kap 1146 post 01	Kap 4146 post 02
Kap 1147 post 01	Kap 4147 post 01
Kap 2411 post 01	Kap 5311 post 02

IV

Fullmakter til overskridelse

Stortinget samtykker i at Landbruksdepartementet i 1998 kan:

1. overskride bevilgningen under kap 1107 post 73 Tilskudd til tiltak mot dyresykdommer dersom det skulle bryte ut alvorlige smittsomme dyresykdommer.
2. overskride bevilgningen under kap 1147 post 01 med inntil kr 500 000 i forbindelse med forskuttering av utgifter til tvangsflytting av rein.

V

Fullmakt som gjelder fast eiendom

Stortinget samtykker i at Landbruksdepartementet i 1998 kan selge innkjøpt og opprinnelig statseiendom for inntil kr 5 000 000.

VI

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Landbruksdepartementet i 1998 kan:

1. gi tilsagn om tilskudd til sikringsarbeid for inntil kr 1 000 000 utover bevilgningen under kap 1148 post 70.
2. gi tilsagn om tilskudd til naturskadeerstatninger for inntil kr 8 000 000 utover bevilgningen under kap 1148 post 71.

VII

Fullmakt som gjelder avgift

Stortinget samtykker i et kontrollgebyr på för til familiedyr på kr 0,20 pr kg för i samsvar med forslaget under kap 4107.

Samferdselsdepartementet

II

Administrasjon m.m.

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 1998 kan gi tilsagn om tilskudd for inntil 15 mill kroner ut over bevilgningen på kap 1301 Forskning og utvikling m.v., post 70 Tilskudd til rasjonell og miljøvennlig transport.

III

Luftfartsformål

Stortinget samtykker i at:

1. Bevilgningen under kap 1311 Tilskudd til regionale flyplasser, post 70 Overføring til Luftfartsverket, kan nyttes under kap 1311, post 60 Tilskudd til ikke-statlige flyplasser, inntil og i den utstrekning forutsatt statlig overtaking av ikke-statlige flyplasser ennå ikke har funnet sted.
2. Luftfartsverket i 1998, uten fremlegg for Stortinget, og såfremt det er dekning på reguleringsfondet, kan:
  - a) Avvike sitt driftsbudsjett
  - b) Avvike sitt investeringsbudsjett med inntil 50 mill kroner.
3. Luftfartsverket i 1998 kan overføre inntil 10 mill kroner av bevilgningen på kap 2450 Luftfartsverket, post 30 Flyplassanlegg, til post 94 Aksjeinnskudd, i forbindelse med erverv eller tegning av aksjer i andre selskaper enn Oslo Lufthavn AS, samt at Luftfartsverket i 1998 kan avhende aksjer innenfor en ramme på 10 mill kroner.
4. Luftfartsverket i 1998 kan inngå forpliktelser vedrørende bygninger og banesystemer, begrenset til 50 mill kroner ut over gitte bevilgninger på post 30 Flyplassanlegg.
5. Luftfartsverket i 1998 kan bestille navigasjonsanlegg og kjøretøyer, begrenset til 150 mill kroner utover gitte bevilgninger på post 30 Flyplassanlegg.

IV

Vegformål

Stortinget samtykker i at:

1. Vegdirektoratet i 1998 kan bestille maskiner, materiell og driftsbygninger m.v., begrenset til 220 mill kroner utover forutsatte brutto investeringer på kap 1320 Statens vegvesen, post 24 Statens vegvesens produksjon.
2. Vegdirektoratet i 1998 kan gi tilsagn om statsgaranti for inntil 135 mill kroner for 2. prioritets lån til anskaffelse og ombygging av ferjer i tilskuddsberettiget riksveggerferjedrift, men slik at totalrammen for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger 746 mill kroner. Beløpene inkluderer et påslag på 10 pst. til dekning av eventuelle inndrivingskostnader.
3. Vegdirektoratet gis fullmakt til å inngå avtale i 1998 med Norges Automobil-Forbund om at staten, i samsvar med forutsetningene i denne proposisjonen, for inntil 5 år kan stille garanti for 50 pst. av et låneopptak på inntil 10 mill kroner til bygging av ny øvingsbane i Tromsø, og slik at totalrammen for det nye tilsagnet og gammelt ansvar ikke overstiger 8,5 mill kroner.
4. Vegdirektoratet kan overskride bevilgningene for 1998 på kap 1320 Statens vegvesen, post 23 Trafikktilsyn, drift og vedlikehold av riksveger m.m., tilsvarende merinntekter på kap 4320 Statens vegvesen, post 02 Diverse gebyrer.
5. Vegdirektoratet kan overskride bevilgningene for 1998 på kap 1320 Statens vegvesen, post 23 Trafikktilsyn, drift og vedlikehold av riksveger m.m. og kap 1320 Statens vegvesen, post 30 Riksveginvesteringer, tilsvarende husleieinntekter på kap 4320 Statens vegvesen, post 03 Inntekter ifølge fullmakt.

6. Eidfjord kommune, Hordaland fylke, gis anledning til å forskuttere 14,0 mill kroner til rv 7 Buskerud grense - Trengereid x Ev 16. Forskuddet refunderes - uten renter - i perioden 2002-2005.
7. På de vilkår som fremgår av proposisjonen gis det tilsagn om tilskudd på 10,4 mill kroner til Nord-Trøndelag fylkeskommune til Rossetnes bru på fv 397 i Elstad-/Rossetnesområdet for utbetaling i perioden 1999-2001 uten tillegg for renter eller prisstigning.

V

Jernbaneformål

Stortinget samtykker i at:

1. Kongen kan gi samtykke til at Jernbaneverket kan anvende inntil 10 mill kroner av bevilgningen for 1998 på kap 1350 Jernbaneverket, post 30 Investeringer i linjen, til vedlikehold under samme kapitells post 23 Drift og vedlikehold.
2. Jernbaneverket kan overskride bevilgningene for 1998 på kap 1350, postene 23 Drift og vedlikehold og 30 Investeringer i linjen, tilsvarende regnskapsførte inntekter på kap 4350, post 02 Salg av eiendommer m.v. og post 03 Arbeid for fremmede, med inntil 6 pst. av de samlede bevilgninger på kap 1350 Jernbaneverket. Fullmakten gjelder ikke salg til NSB Gardermobanen AS og videresalg av elektrisitet til togdrift..
3. Jernbaneverket kan overskride bevilgningene for 1998 på kap 1350, postene 23 Drift og vedlikehold og 30 Investeringer i linjen, tilsvarende regnskapsførte inntekter på kap 4350, post 05 Salg til NSB Gardermobanen AS og post 06 Videresalg av elektrisitet til togdrift.
4. Jernbaneverket i 1998 kan bestille materiell, begrenset til 300 mill kroner utover gitte bevilgninger.
5. Stortingets vedtak av 25.11.93 om NSB kjørevegs bokføring av utgifter til mindre investeringsarbeider og maskinelt hjelpeutstyr, oppheves.
6. Av Jernbaneverkets betaling til NSB Gardermobanen AS for arbeider i tilknytning til Gardermoutbyggingen, kan 50 mill kroner med tillegg av renter utsettes til 1999.

VI

Telekommunikasjoner

Stortinget samtykker i at:

1. Post- og teletilsynet i 1998 kan bestille materiell for inntil 4 mill kroner utover gitte bevilgninger.
2. Post- og teletilsynet i 1998 kan overføre inntil 10 mill kroner til eller fra reguleringsfondet.

Miljøverndepartementet

II

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Miljøverndepartementet i 1998 kan gi tilsagn utover bevilgning for inntil følgende beløp:

Kap	Post	Formål	Beløp (1 000 kroner)
1425		Vilt- og fisketiltak	
	70	Tilskudd til fiskeformål, <i>kan overføres</i>	2 000
1427		Direktoratet for naturforvaltning	
	30	Statlige erverv, båndlegging av friluftsområder, <i>kan overføres</i>	8 000
	32	Statlige erverv, fylkesvise verneplaner, <i>kan overføres</i>	35 175
	33	Statlige erverv, barskogvern, <i>kan overføres</i>	10 227
	67	Lokal Agenda 21, tilskudd til Aksjon vannmiljø, <i>kan overføres</i>	8 801
	76	Tilskudd til kulturlandskapstiltak, <i>kan overføres</i>	1 500

1429		Riksantikvaren	
	72	Vern og sikring av fredete og bevaringsverdige kulturminner og kulturmiljøer, <i>kan overføres</i>	4 500
1441		Statens forurensningstilsyn	
	63	Tilskudd til kommunale avløpstiltak, <i>kan overføres</i>	410 312
	71	Tilskudd til opprydningstiltak, <i>kan overføres</i>	4 556
1442		Vannmiljø-, avfalls- og spesialavfallstiltak	
	70	Tilskudd til kompetanseformidling og informasjon om miljøvennlig produksjon og forbruk, <i>kan overføres</i>	37 149
1463		Regional og lokal planlegging	
	63	Lokal Agenda 21, utvikling av miljøbyer, <i>kan overføres</i>	16 400
1470		Internasjonalt samarbeid, tiltak for luftmiljø og polarforvaltning	
	73	Miljøtiltak til nikkilverkene på Kola, <i>kan overføres</i>	270 000

III

Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at Miljøverndepartementet i 1998 kan foreta bestillinger for inntil kr 6 927 000 utover bevilgning på kap 1441, post 39.

IV

Garantifullmakter

Stortinget samtykker i at Miljøverndepartementet i 1998 kan:

1. gi nye garantier for inntil 55 pst av lån, dog begrenset oppad til kr 217 000 000 til Norsk Avfallshandtering A/S, men slik at garantirammen for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger kr 250 000 000.
2. gjøre følgende unntak fra ellers gjeldende garantivilkår:
  - a. garantimottaker skal ikke betale garantiprovisjon.
  - b. det skal ikke settes av særskilte midler til å dekke eventuelle tap på garantier.

V

Fullmakt til utgiftsføring uten bevilgning

Stortinget samtykker i at det under kapittel 1442, post 73 kan utgiftsføres uten bevilgning fastslåtte tap på garantier for lån til miljøverntiltak og energiøkonomiseringsformål som staten er juridisk forpliktet til å dekke.

VI

Andre romertallsvedtak

Stortinget samtykker i at Statens kartverk i 1998, uten framlegg for Stortinget og såfremt det kan dekkes av reguleringsfondet, kan avvike sitt driftsbudsjett.

Planleggings- og samordningsdepartementet

II

Partistotte

Stortinget samtykker i at Planleggings- og samordningsdepartementet i 1998 gir tilskudd til de politiske partier etter følgende satser (jf omtale av kapittel 1530 Tilskudd til politiske partier, i fagproposisjonen):

Post	Benevning	Sats (kroner)
71	Støtte pr stemme til de politiske partiers kommuneorganisasjoner.....	10,43
72	Grunnbeløp til kommunestyregruppene.....	2 308
72	Representanttillegg til kommunestyregruppene.....	829
73	Støtte pr stemme til de politiske partiers fylkesorganisasjoner der det foreligger søknad fra ungdomsorganisasjoner.....	21,72
73	Støtte pr stemme til de politiske partiers fylkesorganisasjoner der det ikke foreligger søknad fra ungdomsorganisasjoner.....	15,34
74	Grunnbeløp til fylkestingsgruppene.....	17 931
74	Representanttillegg til fylkestingsgruppene.....	3 895

III

Omstilling, mobilitet og overtallighet

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet får fullmakt til å fordele bevilgningen under kap 1505 Omstilling, mobilitet og overtallige statsansatte, post 01 Driftsutgifter, på de av departementenes poster som har lønnsbevilgning.

IV

Postering av bonus og rabatter

Stortinget samtykker i at det enkelte departement eller den virksomhet departementet bemyndiger som ledd i ordningen med bonus og rabatter, kan nettopføre som utgiftsreduksjon på vedkommende utgiftspost tilbakebetalt bonus og rabatt, også om tilbakebetalingen refererer seg til kjøp i tidligere år.

V

Merinntektsfullmakt Pensjonskassen

Stortinget samtykker i at Statens Pensjonskasse kan overskride bevilgningen under kap 1540 Statens Pensjonskasse, post 01, mot tilsvarende merinntekter på kap 4540 Statens Pensjonskasse, postene 01, 02, 03, 04 og 05, samt merinntekter på kap 4546 Yrkesskadeforsikring, post 02.

VI

Fullmakter som vedrører Statsbygg direkte

Stortinget samtykker i at Statsbygg i 1998 kan:

1. Omdisponere mellom postene 30-45 under kap 1580 Bygg utenfor husleieordningen.
2. Omdisponere mellom postene 30-91 under kap 2445 Statsbygg.
3. Omdisponere på Statsbyggs kap 2445 mellom post 24 og investeringspostene 30-91.
4. Uten fremlegg for Stortinget og såfremt det kan dekkes av reguleringsfondet:
  - a) Avvike driftsbudsjettet,
  - b) Avvike investeringsbudsjettet, postene 30-91, med inntil 125 mill kroner
5. Overskride kap 2445 Statsbygg, postene 30-91, med et beløp som tilsvarer inntekter fra salg av eiendommer.
6. Medregne ubenyttede inntekter fra salg av eiendommer ved beregning av overført beløp under kap 2445 Statsbygg, postene 30-91.
7. Iverksette enkeltprosjekter med en godkjent kostnadsramme på inntil 25 mill kroner pr prosjekt samt inngå forpliktelser vedrørende enkeltprosjekter begrenset til en samlet kostnadsramme på 150 mill kroner, utover gitt bevilgning på kap 2445 Statsbygg, post 30 Igangsetting av byggeprosjekter.

8. Godskrive det enkelte prosjekt med innbetalt dagmulkt, konvensjonalbot og erstatning for misligholdt entrepriser, ved at innbetalingen blir postert i statsregnskapet på vedkommende investeringspost som en utgiftsreduksjon.
9. Inngå forpliktelser innenfor en ramme på 1 mrd kroner vedrørende videreføring/ferdigstilling av prosjekter som igangsettes innenfor bevilgningen på kap 2445 Statsbygg, post 30 Igangsetting av byggeprosjekter.

VII

Andre bygge- og eiendomsfullmakter

Stortinget samtykker i at Planleggings- og samordningsdepartementet i 1998 kan:

1. Godkjenne salg og bortfeste av fast eiendom som forvaltes av Statsbygg til en verdi av 100 mill kroner i hvert enkelt tilfelle og for inntil 300 mill kroner totalt i terminen.
2. Godkjenne salg og bortfeste av fast eiendom til en verdi på inntil 10 mill kroner i hvert enkelt tilfelle for departementer som ikke har egen fullmakt til å avhende eiendommer, og hvis eiendommer ikke forvaltes av Statsbygg.
3. Godkjenne makeskifte med nettopostering og med beløpsgrense for eiendom(m)en(e) i samsvar med fullmakt til salg og bortfeste av fast eiendom som forvaltes av Statsbygg, altså 100 mill kroner.
4. Overdra til underpris eller vederlagsfritt eiendommer og bygninger som har vært disponert av statlige spesialskoler, grunnskoler og videregående skoler, til kommuner og fylkeskommuner.
5. Godkjenne kjøp av eiendommer for inntil 75 mill kroner i hvert enkelt tilfelle og for inntil 150 mill kroner totalt, utover bevilgningen på kap 2445 Statsbygg, post 49 Kjøp av eiendommer.
6. Foreta de salg og makeskifter som er nødvendig ved disponering og avvikling av statens eiendommer i Pilestredet Park (det gamle Rikshospitalet), samt reinvestere inntekter fra salg/makeskifte i det samme området for inntil 30 mill kroner.
7. Foreta bortfeste, og/eller salg/makeskifter av eiendommer som er nødvendig ved disponering av statens eiendommer på Fornebu for inntil 500 mill kroner, samt reinvestere inntekter fra salg/makeskifte/bortfeste i samme område for inntil 25 mill kroner.
8. Godkjenne at staten v/Statsbygg i forbindelse med etterbruksarbeidet på Fornebu inngår i selskapsdannelser med formål å påvirke en gunstig eiendomsutvikling på Fornebu, slik at den langsiktige økonomiske avkastning for staten øker.
9. Avhende eiendommen Hove leir- og friluftsområde på Tromøy. Den delen av eiendommen som utgjør friluftsområdet kan overdras vederlagsfritt til Arendal kommune.
10. Inngå forpliktelser om bygging av et privatfinansiert Statens Hus i Hamar.

VIII

Mandat for en utredning om makt og demokrati

Stortinget samtykker i at en forskergruppe gis følgende mandat for en utredning om makt og demokrati:

1. Hovedtemaet er vilkårene for det norske folkestyret og endringer i disse. Dette utgjør utredningens bærende idé og sentrale tilnærming. Utgangspunktet er den norske samfunnsmodellen bygd på det representative demokratiet, med lik rett for alle til å utpeke sine representanter gjennom frie valg. Enkeltmennesket er i tillegg selv aktør i den frie meningsdannelse og kan påvirke utformingen av beslutninger som berører en selv og ens eget liv. Viktige forutsetninger for det representative demokratiet er at individet bruker sin stemme, og at det lokalt og sentralt eksisterer funksjonsdyktige styringsorganer som er representative, har legitimitet og autoritet.
2. Utredningen bør fokusere hvordan det representative demokratiet og dets forutsetninger blir utfordret og påvirket. Følgende tre problemstillinger vil være sentrale:
  - a) På hvilken måte påvirkes individets muligheter for innflytelse og medvirkning i organisasjons- og samfunnslivet?
  - b) Hvordan påvirkes det politiske systemet og styringsorganene?
  - c) Hvordan påvirkes forholdet mellom a) og b)?
3. Følgende sentrale utfordringer og påvirkningsfaktorer i forhold til det representative demokratiet bør studeres nærmere:
  - Økt internasjonalisering
  - Utvikling og utbredelse av ny teknologi
  - Den offentlige meningsdannelse

- Miljøutfordringene
- Det flerkulturelle samfunn
- Kompetanse og kunnskapssamfunnet
- Desentralisering, deregulering, privatisering.

Det bør også tas hensyn til at sosio-økonomiske og kulturelle skillelinjer, alder og kjønn kan ha betydning for hvordan enkeltmenneskets deltakelses- og innflytelsesmuligheter og interesse for deltakelse påvirkes av de nevnte utfordringene.

4. Dersom forskergruppen under arbeidet kommer til at også andre faktorer bør studeres, står den fritt til å gjøre dette. Forskergruppen kan også foreta en nærmere tolkning av mandatet for å supplere, avgrense eller utforme mer håndterbare problemstillinger. Dette kan være aktuelt for å få til en samordnet utnytting av igangværende forskning under Norges forskningsråd, og for å utnytte de muligheter som følger av at det foretas parallelle utredninger i Sverige og Danmark. Det bør i denne forbindelse knyttes en nordisk/internasjonalt sammensatt referansegruppe til arbeidet.
5. Tidsrammen for arbeidet vil være 5 år. I den første fasen bør det foretas oppsummeringer av foreliggende relevant forskning (statusrapporter), herunder også en belysning av hvilke konklusjoner fra den forrige maktutredningen som fortsatt står ved lag, slik at utredningen får et felles referansepunkt, som også kan gi grunnlag for eventuelt å justere innrettingen av arbeidet underveis.

Finans- og tolldepartementet

II

Garantifullmakter

Stortinget samtykker i at:

1. Finansdepartementet i 1998 kan gi garanti for lån fra Den nordiske investeringsbank vedrørende ordningen med prosjektinvesteringsslån innenfor en totalramme for nye tilsagn og gammelt garantiansvar som ikke må overstige ECU 340 991 000.
2. Finansdepartementet i 1998 kan gi garantier for miljølån til Nordens nærområder gjennom Den nordiske investeringsbank innenfor en totalramme av ECU 19 500 000.
3. Finansdepartementet i 1998 kan gi garanti for driftskreditt i Norges Bank til tilvirkning og omsetning av fisk innenfor en totalramme for nye tilsagn og gammelt ansvar som ikke må overstige 150 mill kroner.

III

Betinget tilsagn

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet i 1998 kan gi nye tilsagn under ordningen med oppfølging av statens krav i konkursbo, men slik at totalrammen for tilsagn ikke overstiger kroner 16 773 000. Utbetalinger dekkes av bevilgningen under kap 1616, post 21.

IV

Tiltak for å styrke den statlige økonomiforvaltningen

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet kan fordele bevilgningen under kap 1630, post 01 på andre departementer og statlige institusjoner/etater.

V

Fullmakt til å forskuttere innbetalinger til Kommisjonen

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet kan forskuttere innbetalinger til Kommisjonen knyttet til Norges deltagelse i EU-programmer i henhold til EØS-avtalens del VI, Samarbeid utenfor de fire friheter, mot senere belastning av de berørte departementers budsjetter.

VI

Statsbankenes innvilgningsrammer

Stortinget slutter seg til regjeringens opplegg til innvilgningsrammer for statsbankene for 1998.

VII

Endring av Bevilgningsreglementet

Bestemmelsen om budsjetteringen av SDØE (statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten) i Bevilgningsreglementets § 6 endres til følgende:

«For statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten budsjetteres det med et netto driftsresultat på budsjettets inntektsside. Driftsresultatet beregnes ved at driftsutgifter, lete- og feltutviklingsutgifter, avskrivninger og renter trekkes fra driftsinntektene.»

VIII

Fullmakt vedrørende ekstraordinære sysselsettingstiltak

Stortinget samtykker i at Finans- og tolldepartementet kan disponere bevilgningen under kap 2310, Ekstraordinære sysselsettingstiltak, post 70 Til disposisjon, kan overføres, etter de retningslinjer som er omtalt under avsnitt 4.4.5 i St prp nr 1 (1997-98) (Gul bok).

Forsvarsdepartementet

II

Merinntektsfullmakt

Stortinget samtykker i at Forsvarsdepartementet for 1998 gis en generell merinntektsfullmakt som gjelder alle inntekter under Forsvarsdepartementet unntatt militære bøter. Inntekter ved salg av eiendom, bygg og anlegg og større materiell kan nyttes med inntil 75 prosent under kap 1760 og 1795, postene 45 og 47.

III

Nettobudsjettering av salgsomkostninger

Stortinget samtykker i at Forsvarsdepartementet for 1998 kan trekke salgsomkostninger ved salg av fast eiendom fra salgsinntekter før det overskytende inntektsføres kap 4760.

IV

Organisasjon og verneplikt

Stortinget samtykker i at:

1. følgende kystartillerifort/-batterier blir utfaset av Forsvarets krigsstruktur i løpet av 1999-2000:
  - Rødbergodden fort (127 mm) i Malangen
  - Fjøløy fort (127 mm) ved Stavanger
  - Randøy fort (127 mm) ved Kristiansand
  - Bolærne fort (127 mm) i Oslofjorden

Stortinget samtykker videre i at Forsvarsdepartementet for 1998 kan:

2. fastsette forsvarets organisasjon slik det går fram av redegjørelsen under hovedpunktene og under de enkelte kapitler

3. fastsette bestemmelser om verneplikten slik det går fram av proposisjonen, herunder
  - justert mønster for tjenestetid i Luftforsvaret
  - utsettelse med førstegangstjenesten for vernepliktige som driver selvstendig husdyrhold
  - nye økonomiske vilkår for vernepliktig akademisk befall
4. verve personell innenfor rammen av de foreslåtte bevilgninger
5. verve det nødvendige antall mannskaper til den del av vår FN-beredskapsstyrke som ikke er satt inn i pågående fredsoperasjoner.

V

Investeringsfullmakter

Stortinget samtykker i at Forsvarsdepartementet for 1998 kan:

1. nytte bevilgningene på henholdsvis kap 1760 postene 44, 45, 47 og 48, kap 1790 post 45, kap 1791 post 45 og kap 1795 post 47 fritt mellom prosjektene/anskaffelser som er oppregnet i investeringsvedlegget til denne proposisjonen og til nystartede prosjekter i tråd med vedtaket under V 2.
2. starte opp og gjennomføre konsept- og definisjonsfasen av materiellprosjekter / -anskaffelser av Kategori 1 prosjekter, og starte opp og gjennomføre materiellprosjekter/-anskaffelser av lavere kategori. Departementet kan også starte opp og gjennomføre byggeprosjekter med en nasjonal andel under 25 mill kroner uavhengig om disse er oppregnet i vedlegget.
3. starte opp utviklings- eller anskaffelsesfasen av de materiellprosjekter som er omtalt under nye kategori 1-prosjekter eller videreføre prosjekter som er omtalt under endringer av tidligere godkjente prosjekter under omtalen av post 45 kap 1760, 1790 og 1791 under de forutsetninger som er beskrevet i denne proposisjonen.
4. starte opp prosjektering av byggeprosjekter med en samlet utgift tilsvarende inntil 5 pst av den totale bevilgning på de respektive poster.

VI

Fullmakt vedrørende vedlikehold og modernisering av bygg og anlegg

Stortinget samtykker i at Forsvarsdepartementet for 1998 kan inngå avtaler av inntil 5 års varighet om vedlikehold, modernisering og hovedreparasjon av Forsvarets bygg, anlegg og boliger begrenset oppad til et samlet beløp på 115 mill kroner.

VII

Fullmakter vedrørende fast eiendom

1. Stortinget samtykker i at Kongen for 1998 kan overdra eiendommer, bygg og anlegg som Forsvaret ikke lenger har behov for, til kommuner eller til overtallig personell i Forsvaret i forbindelse med utnyttelse av etablissementer til næringsutvikling. Overdragelsen kan skje vederlagsfritt eller med redusert vederlag der dette ansees hensiktsmessig.

Stortinget samtykker i at Forsvarsdepartementet for 1998 kan:

2. avhende fast eiendom uansett verdi til markedspris.
3. avhende fast eiendom til en verdi av inntil kr 100 000 vederlagsfritt eller til underpris når særlige grunner foreligger.
4. gi forskudd til befall og sivile som må flytte grunnet organisasjonsendringer ved nyetablering av egen bolig, jfr Innst S nr 182 (1990-91). Forskudd belastes kap 1719, post 90 og tilbakeføres kap 4719, post 90.
5. nytte renteinntekter fra Forsvarets låneordning og tilbakebetaling av forskudd til boligformål på kap 4719 postene 70 og 90, under kap 1760, post 47.
6. benytte inntekter ved salg av eiendommen Nedre Vollgate 18 i sin helhet til dekning av investeringskostnader i ny «Perminalen» i eiendommen Øvre Slottsgate 2.

VIII
Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at:

1. Forsvarsdepartementet for 1998 kan gi tilsagn om økonomisk støtte utover gitt bevilgning for inntil 5 mill kroner under kap 1700 Forsvarsdepartementet, post 73 Forskning og utvikling.
2. Forsvarsdepartementet overfor statsforetaket Statens kantiner kan gi tilsagn om midler til omstilling for inntil 13 mill kroner for 1999 utover bevilgningen under kap 1715, post 77.
3. overfor statsforetaket Statens kantiner kan gi tilsagn om midler til overtallighetsutgifter for inntil 37 mill kroner for 1999 utover bevilgningen under kap 1715, post 76.

IX

Forsvarets forskningsinstitutt fullmakt til å pådra seg forpliktelser ut over budsjettåret

Stortinget samtykker i at Forsvarets forskningsinstitutt gis fullmakt til pr 31.12.1998 å ha økonomiske forpliktelser på inntil 50 000 000 kroner utover det som dekkes av egne avsetninger.

X

Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at Forsvarsdepartementet for 1998 kan foreta bestillinger utover gitt bevilgning for inntil følgende beløp:

Kap	Post	Formål	Beløp (mill kroner)
1710	01	Forsvarets tele- og datatjeneste	
		Driftsutgifter	25,0
1731	01	Hæren	
		Driftsutgifter	628,0
1732	01	Sjøforsvaret	
		Varer og tjenester.....	572,0
1733	01	Luftforsvaret	
		Driftsutgifter	711,0
1734	01	Heimevernet	
		Driftsutgifter	51,0
1760	45	Nyanskaffelser av materiell og nybygg og nyanlegg	
		Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	18 500,0
1790	01	Kystvakten	
		Driftsutgifter	43,0
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	389,0
1791	01	Redningstjenesten	
		Driftsutgifter	50,0

Olje- og energidepartementet

II

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 1998 kan gi tilsagn utover gitt bevilgning for inntil følgende beløp:

Kap	Post	Formål	i 1 000 kr
1800		Olje- og energidepartementet	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	2 500
1820		Norges vassdrags- og energiverk	
	72	Tilskudd til investeringer i ledningsnett, <i>kan overføres</i>	20 000
1830		Energiforskning	
	50	Norges forskningsråd, <i>kan overføres</i>	20 000
1892		Kraftforsyningsberedskap	
	70	Tilskudd til sikringstiltak, <i>kan overføres</i>	2 500

III

Overskridelsesfullmakt

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet i 1998 kan samtykke i overskridelse av bevilgningen under kap 1820 Norges vassdrags- og energiverk, post 71 Refusjon av dokumentavgift mot tilsvarende inntektsføring under kap 5655 Dokumentavgift, post 70 Avgift.

IV

Godkjenning av prosjekter på norsk kontinentalsokkel

Stortinget samtykker i at Kongen i 1998 kan godkjenne prosjekter på norsk kontinentalsokkel under følgende forutsetninger:

1. Prosjektet må ikke ha prinsipielle eller samfunnsmessige sider av betydning.
2. Øvre grense for de samlede investeringer pr. prosjekt utgjør 5 mrd kroner.
3. Hvert enkelt prosjekt må vise akseptabel samfunnsøkonomisk lønnsomhet og være rimelig robust mot endringer i prisutviklingen for olje og naturgass.
4. Det må være bevilgningsmessig dekning for utgiftene under kap 2440 og 5440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten.

V

Godkjenning av vederlagsfri overføring av eiendomsrett

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 1998 kan godkjenne vederlagsfri overføring av eiendomsrett fra en rettighetshavergruppe hvor SDØE er en av rettighetshaverne, til en annen rettighetshavergruppe. Det forutsettes at SDØE er sikret tilstrekkelig bruksrett. Denne fullmakt vil gjelde for de prosjekter hvor Kongen har fått fullmakt til å godkjenne plan for utbygging/anlegg og drift, samt ved mindre endringer for prosjekter hvor plan for utbygging/anlegg og drift allerede er godkjent. Fullmakten gis under forutsetning av at overføring av eiendomsrett ikke har prinsipielle eller samfunnsmessige sider av betydning.

VI

Godkjenning av salg av SDØE-andeler

Stortinget samtykker i at Kongen i 1998 kan godkjenne salg av SDØE-andeler i utvinningstillatelser der det antas at samlede utvinnbare ressurser i forekomstene er mindre enn 10 mill tonn oljeekvivalenter.

VII

Godkjenning av administrativ plassering av prosjekter i Samlet Plan

Stortinget samtykker i at prosjektene Osensjøen - Østra Æra/Vesleflisa, Storsjøen i Rendalen, Raudalsvatn/Øvre Otta, Bygdin og Vinsteren/Heimdalsvatn (Bygdin) kan plasseres administrativt i Samlet Plan.

Vedlegg

1. Budsjett- og regnskapstall 1992-98 ¹⁾

Tabell 1:	Hovedtallene i statsbudsjettet for perioden 1992-1998.....	189
Tabell 2:	Samlede utgifter etter departement 1992-1998	190
Tabell 3:	Driftsutgifter etter departement 1992-1998.....	191
Tabell 4:	Nybygg, anlegg m.v. etter departement 1992-1998.....	192
Tabell 5:	Overføringer til andre etter departement 1992-1998.....	193
Tabell 6:	Utlån, gjeldsavdrag m.v. etter departement 1992-1998	194
Tabell 7:	Skatter og avgifter i perioden 1992-1998.....	195
Tabell 8:	Samlede inntekter i perioden 1992-1998	196
Tabell 9:	Utgiftene i vedtatt budsjett for 1997 fordelt etter departement og postnummer	197
Tabell 10:	Utgiftene i forslaget for 1998 fordelt etter departement og postnummer.....	198
Tabell 11:	Statsbankenes innvilgninger og rammer 1992-1998.	199
2. Tabell	Statsbudsjettets inntekter og utgifter 1991-1997	200
3. Statsregnskapet medregnet folketrygden 1. halvår ¹⁾		
Tabell 1:	Hovedoversikt over statsregnskapet medregnet folketrygden 1. halvår 1997	206
Tabell 2:	Statsregnskapet medregnet folketrygden for 1. halvår 1996 og 1997	208
Tabell 3:	Statens utgifter etter programområde	211
4. Stillinger i staten.....		212

¹⁾ Kilde: Statsregnskapet og Finansdepartementet

Vedlegg 1

Tabell 1

Hovedtallene i statsbudsjettet for perioden 1992-1998

Mill kroner

	Regnskap					S III 1997	Anslag på regnskap pr 29.9.97	Forslag 1998
	1992	1993	1994	1995	1996			
Driftsutgifter og investeringer ekskl. petroleumsvirksomhet	85 352	86 813	87 954	86 933	92690	93 999	92 399	98 650
Driftsresultat forretningsdriften	- 51	- 286	- 42	- 146	-162	- 136	- 136	- 126
Renter av statsgjeld.....	17 575	19 516	20 653	20 455	20110	17 152	18 230	16 977
Overføringer til andre	237 727	242 946	246 437	249 368	255129	272 969	278 085	286 746
Utgifter ekskl. lån og petroleumsvirksomhet	340 603	348 989	355 002	356 610	367767	383 984	388 578	402 247
Inntekter ekskl. oljeskatter og petroleumsvirksomhet	275 231	277 093	300 503	322174	345 037	360 878	368 352	390 060
Oljekorrigert overskudd	- 65 372	- 71 896	- 54 499	- 34 436	- 22 730	- 23 106	- 20 226	- 12 187
Oljeskatter	25 484	26 614	24 497	27 637	33078	42 600	43 400	42 700
Utbytte fra Statoil	1 400	1 250	1 075	1 614	1850	1 600	1 600	2 450
Inntekter fra Statlig petroleumsvirksomhet.....	15 331	16 766	18 446	20 933	26182	24 900	24 400	66 400
Utgifter til Statlig petroleumsvirksomhet	11 709	16 607	18 442	11 674	-8776	- 8 591	- 15 100	26 004
Netto oljeinntekter	30 506	28 023	25 576	38 510	69 886	77 691	84 500	85 546
Overskudd for avsetning til Statens petroleumsfond	- 34 866	- 43 873	- 28 923	4 074	47 156	54 585	64 274	73 359
Netto overført til Statens petroleumsfond	0	0	0	- 1 981	-44 213	- 54 585	- 64 274	- 73 359
Overskudd for lånetransaksjoner	- 34 866	- 43 873	- 28 923	2 093	2 943	0	0	0
Utlån og avdrag, brutto.....	67 191	37 592	53 828	39 895	99000	70 057	69 683	72 728
Tilbakebetalinger.....	46 368	14 711	50 167	42 119	54789	31 021	33 257	44 627
Utlån, netto.....	20 823	22 881	3 661	- 2 224	44 211	39 036	36 426	28 101
Samlet finansieringsbehov	55 689	66 754	32 584	- 4 317	41 268	39 036	36 426	28 101

Tabell 2

Samlede utgifter etter departement 1992-1998

Mill kroner

Departement	Regnskap					Budsjett	
	1992	1993	1994	1995	1996	1997 ¹⁾	1998 ²⁾
Det kongelige hus og Slottsforvaltningen.....	49	53	60	54	58	84	70
Regjering m.m.....	65	72	86	101	88	90	100
Stortinget og underliggende institusjoner.....	497	571	545	626	595	664	702
Høyesterett	20	24	26	34	48	41	42
Utenriksdepartementet	9 709	9 545	10 906	10 973	11 404	11 809	12 200
Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet ³⁾	25 640	26 911	17 884	18 607	19 934	21 327	21 721
Kulturdepartementet ³⁾	4 251	4 311	3 661	2 825	3 984	3 012	3 165
Justis- og politidepartementet.....	7 806	7 513	7 852	8 170	8 956	8 867	9 240
Kommunaldepartementet	7 669	0	0	0	0	0	0
Kommunal- og arbeidsdepartementet ³⁾	0	15 131	47 124	46 674	44 684	56 591	58 647
Sosial- og helsedepartementet ³⁾	30 879	30 671	12 718	14 744	16 826	19 080	22 272
Barne- og familiedepartementet	15 240	16 000	15 923	16 304	17 365	17 684	17 908
Næringsdepartementet.....	2 036	0	0	0	0	0	0
Nærings- og energidepartementet.....	0	6 440	8 092	4 720	8 095	0	0
Nærings- og handelsdepartementet	0	0	0	0	0	3 176	5 330
Fiskeridepartementet	2 778	1 841	1 726	1 735	1 745	1 751	1 661
Landbruksdepartementet	15 443	15 998	15 101	16 016	14 623	13 567	13 589
Samferdselsdepartementet ³⁾	19 981	18 536	38 457	17 772	32 996	21 210	18 934
Miljøverndepartementet.....	2 918	3 080	2 675	2 713	3 449	2 399	2 301
Arbeids- og administrasjonsdepartementet.....	15 332	0	0	0	0	0	0
Administrasjonsdepartementet	0	7 289	6 876	7 608	7 469	0	0
Planleggings- og samordningsdepartementet	0	0	0	0	0	7 851	10 385
Finans- og tolldepartementet	33 886	49 300	32 037	37 123	70 393	48 643	41 379
Forsvarsdepartementet.....	23 209	22 745	23 869	22 963	24 094	24 144	23 841
Olje- og energidepartementet	44 576	0	0	0	0	1 143	1 299
Ymse utgifter.....	217	81	160	84	62	5 298	5 926
Statsbankene	20 070	21 086	32 707	36 999	43 350	45 961	56 127
Statlig petroleumsvirksomhet.....	11 709	16 607	18 442	11 674	-8 776	-8 591	26 004
Statens forretningsdrift.....	10 943	10 043	8 534	3 461	4 014	3 042	3 240
Statens petroleumsfond	30 506	28 023	25 576	38 510	69 886	77 691	85 546
Sum statsbudsjettet.....	335 429	311 871	331 037	320 490	395 342	386 534	441 629
Folketrygden.....	114 579	119 340	121 811	126 199	132 535	136 608	144 896
Utgifter i alt.....	450 008	431 211	452 848	446 689	527 877	523 142	586 525

1) Vedtatt budsjett 1997 (S III 1997)

2) Forslag 1998. St prp nr 1 (1997-98)

3) Fra 1994 er rammetilskuddet oppført under Kommunal- og arbeidsdepartementet med 31 738 mill. kroner. Dette medfører tilsvarende nedgang under Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet, Kulturdepartementet, Sosial- og helsedepartementet og Samferdselsdepartementet

Tabell 3

Driftsutgifter (postene 1-29) etter departement 1992-1998

Mill kroner

Departement	Regnskap					Budsjett	
	1992	1993	1994	1995	1996	1997 ¹⁾	1998 ²⁾
Det kongelige hus og Slottsforvaltningen.							
Regjering m.m., Stortinget m.m. og Høyesterett	589	629	658	687	727	777	819
Utenriksdepartementet.....	1 367	1 445	1 965	1 532	1 625	1 552	1 671
Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet.....	9 710	10 926	11 449	12 539	13 549	13 651	14 191
Kulturdepartementet	450	538	590	623	677	689	743
Justis- og politidepartementet.....	6 471	6 844	7 156	7 379	8 054	8 029	8 409
Kommunaldepartementet.....	1 101	0	0	0	0	0	0
Kommunal- og arbeidsdepartementet.....	0	2 825	3 218	2 640	2 493	2 598	2 525
Sosial- og helsedepartementet.....	2 864	3 061	3 194	3 355	3 710	3 757	4 119
Barne- og familiedepartementet.....	175	226	221	235	250	240	224
Næringsdepartementet.....	297	0	0	0	0	0	0
Nærings- og energidepartementet.....	0	883	860	921	1 098	0	0
Nærings- og handelsdepartementet.....	0	0	0	0	0	595	623
Fiskeridepartementet	946	1 017	1 036	1 115	1 134	1 130	1 164
Landbruksdepartementet	1 887	1 941	1 661	1 724	1 771	771	863
Samferdselsdepartementet	7 264	6 807	6 870	7 354	7 559	7 250	7 263
Miljøverndepartementet.....	1 363	1 324	1 179	1 146	1 165	1 179	1 238
Arbeids- og administrasjonsdepartementet.....	5 848	0	0	0	0	0	0
Administrasjonsdepartementet	0	4 738	4 727	5 049	5 492	0	0
Planleggings- og samordningsdepartementet.....	0	0	0	0	0	5 983	6 229
Finans- og tolldepartementet	3 247	3 405	3 444	3 562	3 822	3 860	3 998
Forsvarsdepartementet.....	13 835	13 959	15 435	14 782	15 296	15 660	15 559
Olje- og energidepartementet.....	1 258	0	0	0	0	604	609
Ymse utgifter.....	217	81	160	84	62	3 493	4 780
Statsbankene.....	369	351	371	397	412	409	410
Statlig petroleumsvirksomhet.....	-3 932	-8 071	-8 946	-10 576	-26 774	-29 596	4
Statens forretningsdrift.....	81	-162	97	-139	-94	-25	-16
Sum statsbudsjettet.....	55 407	52 767	55 345	54 409	42 028	42 606	75 425
Folketrygden.....	2 158	2 350	2 695	2 859	3 069	3 052	3 256
Utgifter i alt.....	57 565	55 117	58 040	57 268	45 097	45 658	78 681

1) Vedtatt budsjett 1997 (S III 1997)

2) Forslag 1998. St prp nr 1 (1997-98)

Tabell 4

Nybygg, anlegg m.v. (postene 30-49) etter departement 1992-1998

Mill kroner

Departement	Regnskap					Budsjett	
	1992	1993	1994	1995	1996	1997 ¹⁾	1998 ²⁾
Det kongelige hus og Slottsforvaltningen,							
Regjering m.m., Stortinget m.m. og Høyesterett	24	76	41	100	41	82	75
Utenriksdepartementet	51	118	77	108	48	70	44
Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet.....	1 324	1 043	1 068	789	770	1 014	540
Kulturdepartementet.....	57	25	39	43	39	26	36
Justis- og politidepartementet.....	448	261	312	367	455	343	328
Kommunaldepartementet	12	0	0	0	0	0	0
Kommunal- og arbeidsdepartementet.....	0	30	87	52	48	53	140
Sosial- og helsedepartementet	147	240	363	503	790	993	113
Barne- og familiedepartementet	0	0	0	0	0	0	0
Næringsdepartementet.....	41	0	0	0	0	0	0
Nærings- og energidepartementet.....	0	119	82	109	138	0	0
Nærings- og handelsdepartementet	0	0	0	0	0	12	14
Fiskeridepartementet	189	219	193	169	196	204	201
Landbruksdepartementet	45	61	54	119	58	25	15
Samferdselsdepartementet.....	6 195	5 749	5 252	5 248	5 487	5 134	5 475
Miljøverndepartementet	115	181	131	151	127	121	95
Arbeids- og administrasjonsdepartementet.....	474	0	0	0	0	0	0
Administrasjonsdepartementet	0	12	9	15	97	0	0
Planleggings- og samordningsdepartementet	0	0	0	0	0	10	2 270
Finans- og tolldepartementet	129	148	106	67	65	93	165
Forsvarsdepartementet.....	9 265	8 709	8 133	7 548	8 247	7 721	7 559
Olje- og energidepartementet	127	0	0	0	0	47	76
Ymse utgifter.....	0	0	0	0	0	0	0
Statsbankene	10	4	4	4	4	4	4
Statlig petroleumsvirksomhet	15 118	23 943	26 530	21 150	16 782	19 800	25 100
Statens forretningsdrift.....	4 993	6 211	4 950	3 526	4 014	2 617	2 656
Sum statsbudsjettet.....	38 764	47 149	47 431	40 068	37 406	38 369	44 906
Folketrygden.....	157	133	25	24	33	39	41
Utgifter i alt.....	38 921	47 282	47 456	40 092	37 439	38 408	44 947

1) Vedtatt budsjett 1997 (S III 1997)

2) Forslag 1998. St prp nr 1 (1997-98)

Tabell 5

Overføringer til andre (postene 50-89) etter departement 1992-1998

Mill kroner

Departement	Regnskap					Budsjett	
	1992	1993	1994	1995	1996	1997 ¹⁾	1998 ²⁾
Det kongelige hus og Slottsforvaltningen, Regjering m.m., Stortinget m.m. og Høyesterett	18	15	18	28	20	20	20
Utenriksdepartementet.....	8 360	7 807	8 731	9 196	9 652	10 109	10 424
Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet ³⁾	14 588	14 940	5 343	5 264	5 615	6 662	6 990
Kulturdepartementet ³⁾	3 744	3 748	3 032	2 159	2 268	2 297	2 386
Justis- og politidepartementet	613	408	384	424	447	495	503
Kommunaldepartementet.....	6 552	0	0	0	0	0	0
Kommunal- og arbeidsdepartementet ³⁾	0	12 273	43 819	43 982	42 120	53 881	55 971
Sosial- og helsedepartementet ³⁾	27 855	27 358	9 149	10 875	12 317	14 318	18 028
Barn- og familiedepartementet.....	15 065	15 774	15 702	16 069	17 115	17 443	17 684
Næringsdepartementet.....	1 699	0	0	0	0	0	0
Nærings- og energidepartementet.....	0	4 623	4 386	3 690	3 709	0	0
Nærings- og handelsdepartementet.....	0	0	0	0	0	2 499	2 666
Fiskeridepartementet	1 243	605	497	451	415	418	296
Landbruksdepartementet	13 511	13 838	13 386	12 861	12 786	12 771	12 711
Samferdselsdepartementet ³⁾	6 479	5 915	4 536	2 593	3 288	3 595	3 104
Miljøverndepartementet.....	1 403	1 575	1 343	1 369	2 157	1 098	967
Arbeids- og administrasjonsdepartementet.....	8 821	0	0	0	0	0	0
Administrasjonsdepartementet	0	2 534	2 531	2 652	2 201	0	0
Planleggings- og samordningsdepartementet.....	0	0	0	0	0	1 808	1 835
Finans- og tolldepartementet	21 942	20 019	20 893	20 687	20 253	17 519	17 659
Forsvarsdepartementet.....	103	77	301	633	551	732	723
Olje- og energidepartementet.....	1 714	0	0	0	0	493	615
Ymse utgifter.....	0	0	0	0	0	1 805	1 145
Statsbankene.....	8 767	14 095	13 946	13 412	10 779	8 544	8 296
Statlig petroleumsvirksomhet	523	735	858	1 100	1 216	1 205	900
Statens forretningsdrift.....	564	2	3	163	113	100	100
Statens petroleumsfond.....	30 506	28 023	25 576	38 510	69 886	77 691	85 546
Sum statsbudsjettet.....	174 070	174 364	174 434	186 118	216 909	235 503	248 569
Folketrygden.....	112 261	116 856	119 090	123 315	129 432	133 514	141 599
Utgifter i alt.....	286 331	291 220	293 524	309 433	346 341	369 017	390 168

1) Vedtatt budsjett 1997 (S III 1997)

2) Forslag 1998. St prp nr 1 (1997-98)

3) Fra 1994 er rammetilskuddet oppført under Kommunal- og arbeidsdepartementet med 31 738 mill. kroner. Dette medfører tilsvarende nedgang under Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet, Kulturdepartementet, Sosial- og helsedepartementet og Samferdselsdepartementet

Tabell 6

Utlån, gjeldsavdrag m.v. (postene 90-99) etter departement 1992-1998

Mill kroner

Departement	Regnskap					Budsjett	
	1992	1993	1994	1995	1996	1997 ¹⁾	1998 ²⁾
Det kongelige hus og Slottsforvaltningen,							
Regjering m.m., Stortinget m.m. og Høyesterett	0	0	0	0	0	0	0
Utenriksdepartementet	-69	175	133	137	79	78	60
Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet.....	17	2	24	15	0	0	0
Kulturdepartementet.....	0	0	0	0	1 000	0	0
Justis- og politidepartementet.....	274	0	0	0	0	0	0
Kommunaldepartementet	4	0	0	0	0	0	0
Kommunal- og arbeidsdepartementet.....	0	3	0	0	23	58	10
Sosial- og helsedepartementet	13	12	12	11	9	12	12
Barn- og familiedepartementet	0	0	0	0	0	0	0
Næringsdepartementet.....	0	0	0	0	0	0	0
Nærings- og energidepartementet.....	0	815	2 764	0	3 150	0	0
Nærings- og handelsdepartementet	0	0	0	0	0	70	2 028
Fiskeridepartementet	400	0	0	0	0	0	0
Landbruksdepartementet	0	159	0	1 312	8	0	0
Samferdselsdepartementet.....	43	65	21 800	2 577	16 662	5 230	3 092
Miljøverndepartementet	37	0	22	47	0	0	0
Arbeids- og administrasjonsdepartementet.....	189	0	0	0	0	0	0
Administrasjonsdepartementet	0	6	-391	-108	-321	0	0
Planleggings- og samordningsdepartementet	0	0	0	0	0	50	50
Finans- og tolldepartementet	8 568	25 727	7 594	12 807	46 253	27 172	19 557
Forsvarsdepartementet.....	6	0	0	0	0	31	1
Olje- og energidepartementet	41 477	0	0	0	0	0	0
Ymse utgifter.....	0	0	0	0	0	0	0
Statsbankene	10 924	6 636	18 386	23 186	32 155	37 004	47 417
Stattlig petroleumsvirksomhet.....	0	0	0	0	0	0	0
Statens forretningsdrift.....	5 305	3 991	3 484	-89	-19	350	500
Sum statsbudsjettet.....	67 188	37 591	53 828	39 895	98 999	70 055	72 727
Folketrygden.....	3	1	0	1	1	2	1
Utgifter i alt.....	67 191	37 592	53 828	39 896	99 000	70 057	72 728

1) Vedtatt budsjett 1997 (S III 1997)

2) Forslag 1998. St prp nr 1 (1997-98)

Tabell 7

Skatter og avgifter i perioden 1992-1998

Mill kroner

Kap.		Regnskap					Budsjett	
		1992	1993	1994	1995	1996	S III 1997	GB 1998
5501	Skatter på formue og inntekt	14 473	9 958	10 296	11 481	11 712	65 316	77 700
5506	Avgift av arv og gaver	623	657	647	975	1 028	1 015	1 300
5507	Skatt og avgift på utvinning av petroleum.....	23 568	24 344	21 939	25 078	30 291	39 600	39 600
5508	Avgift på utslipp av Co2 i petroleums- virksomheten på kontinentalsokkelen	1 916	2 271	2 557	2 559	2 787	3 000	3 100
5511	Tollinntekter.....	1 533	1 681	1 812	2 647	2 455	2 366	2 718
5521	Merverdiavgift og avgift på investeringer m.v.	65 403	71 931	79 324	87 592	94 692	100 670	106 700
5526	Avgifter på alkohol:							
	Avgift på brennevin, vin m.m.....	3 383	3 240	3 276	3 377	3 710	3 898	4 590
	Avgift på øl	2 502	2 409	2 732	2 716	2 829	3 161	3 550
	Embalasjeavgift på brennevin, vin m.m.	0	0	0	0	51	41	58
	Embalasjeavgift på øl.....	0	0	0	0	13	16	16
	Grunnavgift på engangsemballasje for drikkevarer ...	0	0	56	100	129	130	169
5527	Driftsoverskudd i A/S Vinmonopolet m.m.:							
	Statens overskuddsandel.....	71	73	105	77	104	13	0
	Avgift på salgs- og skjenkerettigheter	2	1	1	0	0	1	0
	Vinmonopolavgiften.....	52	53	58	79	50	26	22
	Ekstraordinær overskuddsandel.....	0	0	50	170	0	0	0
5531	Avgift på tobakkvarer.....	4 526	4 649	5 041	5 316	5 430	6 104	6 640
5536	Avgift på motorvogner m.m.:							
	Engangsavgift på motorvogner m.m.....	4 143	4 173	7 022	7 575	8 945	10 030	10 000
	Årsavgift.....	2 731	2 978	3 134	3 225	3 403	3 599	4 060
	Vektårsavgift.....	0	0	293	293	315	325	200
	Kilometeravgift m.m.	1 968	1 966	560	1	14	0	0
	Omregistreringsavgift.....	892	981	1 049	1 100	1 229	1 230	1 395
	Avgift på bensin	9 351	9 338	9 298	9 941	10 154	11 114	11 600
	Avgift på mineralolje til framdrift av motorvogn (autodieselavgift).....	0	107	1 659	2 706	2 912	3 435	3 650
5537	Avgift på båter m.v.:							
	Avgift på båtmotorer	28	30	36	56	67	73	90
5541	Avgift på elektrisk kraft	3 456	3 747	3 937	4 408	4 420	4 343	3 385
5542	Avgift på mineralolje m.v.....	1 999	1 654	1 981	1 461	1 733	1 705	1 967
5544	Avgift på kull og koks	1	4	7	9	11	15	13
5545	Miljøavgifter i landbruket	179	187	192	186	193	187	187
5555	Sjokolade- og sukkervareavgift	646	636	667	692	714	777	797
5556	Avgift på kullsyreholdige, alkoholfrie drikkevarer m.m.	440	463	583	577	604	660	713
5557	Avgift på sukker.....	197	202	204	177	186	209	200
5558	Avgift på kullsyrefrie, alkoholfrie drikkevarer m.m.	92	93	110	59	53	60	63
5559	Avgift på kosmetiske toalettmidler.....	428	24	0	0	0	0	0
5563	Honoraravgift m.v.	19	20	21	16	20	21	0
5565	Dokumentavgift.....	1 799	1 095	1 200	1 358	1 798	1 660	2 110
5570	Lotteriavgift.....	349	251	147	206	214	0	0
5571	Totalisatoravgift	36	43	46	54	65	62	62
5572	Avgift av Tallspillet Lotto	958	0	0	0	0	0	0
5577	Avgift til staten av apotekenes omsetning	60	65	66	68	78	70	83
5578	Avgift på farmasøytiske spesialpreparater.....	32	43	39	47	51	55	58
5580	Avgift på flyging av passasjerer	135	125	144	421	605	626	700
5581	Avgift på utstyr for optak og/eller gjengivelse av lyd eller bilder.....	128	90	195	305	296	309	368
5582	Avgift på miljøskadelige batterier	1	0	0	0	0	0	0
	Sum skatter og avgifter, statsbudsjettet	148 120	149 582	160 484	177 108	193 361	265 922	287 864
	Trykdeavgift	32 336	32 728	35 098	36 922	39 579	40 900	44 300
	Arbeidsgiveravgift.....	49 594	45 447	46 321	48 546	51 953	54 860	58 800
	Sum skatter og avgifter til folketrygden	81 930	78 175	81 419	85 468	91 532	95 760	103 100
	Sum skatter og avgifter i alt.....	230 050	227 757	241 903	262 576	284 893	361 682	390 964

Tabell 8

Samlede inntekter i perioden 1992-1998

Mill kroner

	Regnskap					S III 1997	Anslag på regnskap pr 29.9.97	Forslag 1998
	1992	1993	1994	1995	1996			
Skatter på formue og inntekt ¹⁾	25 746	25 855	32 443	41 256	48 741	66 431	68 230	79 000
Arbeidsgiveravgift og trygdeavgift	82 354	78 175	81 419	85 468	91 531	95 760	98 200	103 100
Tollinntekter	1 533	1 681	1 811	2 647	2 455	2 366	2 592	2 718
Merverdiavgift og avgift på investeringer	65 403	71 931	79 324	87 592	94 691	100 670	101 350	106 700
Avgifter på alkohol	6 009	5 776	6 280	6 519	6 888	7 286	7 446	8 405
Avgifter på tobakk	4 526	4 649	5 041	5 316	5 430	6 104	5 900	6 640
Avgifter på motorvogner	19 085	19 543	23 014	24 841	26 972	29 733	29 539	30 905
Andre avgifter	10 984	8 773	9 574	10 102	11 109	10 831	11 720	10 796
Sum skatter og avgifter	215 640	216 383	238 906	263 741	287 817	319 181	324 977	348 264
Renter av statens forretningsdrift	1 694	1 579	1 093	484	520	196	178	198
Avskrivninger, avsetninger til investeringsformål og inntekter av statens forretningsdrift	8 104	8 791	9 896	3 113	3 349	2 500	2 484	2 927
Sum inntekter av statens forretningsdrift	9 708	10 370	10 989	3 597	3 869	2 696	2 662	3 125
Renter fra statsbankene	18 857	19 077	16 898	14 851	13 164	9 534	8 807	7 682
Renter av kontantbeholdning og andre fordringer	9 346	7 592	5 554	7 164	6 978	5 404	7 468	4 867
Utbytte ekskl. Statoil	401	396	1 049	1 480	2 924	4 039	4 143	2 747
Renteinntekter og utbytte (ekskl. statens forretningsdrift og Statoil)	28 604	27 065	23 501	23 495	23 066	18 977	20 418	15 296
Inntekter under departementene	16 754	18 195	17 302	10 032	18 830	14 813	15 083	16 468
Overføring fra Norges Bank	4 525	5 080	9 545	14 340	7 239	4 236	4 236	3 811
Tilbakeføring av midler fra Statens banksikringsfond	0	0	260	6 969	4 216	975	975	3 096
Sum andre inntekter	21 279	23 275	27 107	31 341	30 285	20 024	20 294	23 375
Inntekter fra statlig petroleumsvirksomhet ²⁾	15 330	16 766	18 446	20 933	26 182	24 900	24 400	66 400
Skatt og avgift på utvinning av petroleum	25 484	26 614	24 497	27 637	33 078	42 600	43 400	42 700
Aksjeutbytte fra Statoil	1 400	1 250	1 075	1 614	1 850	1 600	1 600	2 450
Sum petroleumsinntekter	42 214	44 630	44 018	50 184	61 110	69 100	69 400	111 550
Tilbakebetalinger	46 368	14 711	50 167	42 119	54 789	31 021	33 257	44 627
Statens petroleumsfond	30 506	28 023	25 576	36 529	25 673	23 106	20 226	12 187
Sum inntekter	394 319	364 457	420 264	451 006	486 609	484 105	491 234	558 424

1) Fra 1992-1997 er overføringer fra Skattefordelingsfondet til statsbudsjettet inkludert i tallene.

I 1998 foreslås Skattefordelingsfondet avvirket, og fellesskatten inngår i tallet.

2) Fra 1998 inkluderes driftsresultatet fra statlig petroleumsvirksomhet på 41,4 mrd kroner. Driftsresultatet for tidligere år er ført på statsbudsjettets utgiftside.

Tabell 9

Vedtatt budsjett 1997 (S III)
Utgifter fordelt etter departement og de forskjellige grupper av postnummer. 1 000 kroner

	Samlede utgifter	Statens egne driftsutgifter			Under- skudd i forr. driften (postnr. 24)	Nybygg- anlegg (postnr. 30-49)	Overføringer				Utlån gjelds- avdrag m.v. (postnr. 90-99)	
		I alt	Driftsutgifter (postnr. 01, 11)	Spesielle drifts- utgifter (postnr. 21-23)			I alt	Andre stats- regn- skaper (postnr. 50-59)	Kom- muner (postnr. 60-69)	Andre over- føringer (postnr. 70-89)		
Det kongelige hus og Slottsforvaltningen	83500	57800	55400	2400	-	25700	-	-	-	-	-	-
Regjering	89550	89550	89550	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stortinget og underliggende institusjoner	663951	588361	588361	-	-	56090	19500	-	-	19500	-	-
Høyesterett	40872	40872	40872	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Utenriksdepartementet	11809224	1552279	1371574	180705	-	70065	10108519	-	-	10108519	78361	-
Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet	21327408	13651263	12221528	1429735	-	1013759	6662178	790898	2538446	3332834	208	-
Kulturdepartementet	3011782	689527	656907	32620	-	25746	2296509	256362	182471	1857676	-	-
Justisdepartementet	8867357	8028744	7799225	229519	-	343375	495238	61472	35058	398708	-	-
Kommunal- og arbeidsdepartementet	56591255	2598038	2377870	220168	-	53367	53881150	729526	48326691	4824933	58700	-
Sosial- og helsedepartementet	19080125	3757043	3370219	386824	-	992997	14318485	-	12257000	2061485	11600	-
Barn- og familiedepartementet	17683845	240795	226425	14370	-	-	17443050	-	4396600	13046450	-	-
Nærings- og handelsdepartementet	3175658	594967	546395	48572	-	11900	2498791	1209696	-	1289095	70000	-
Fiskeridepartementet	1750911	1129527	1002347	127180	-	203790	417594	177030	26000	214564	-	-
Landbruksdepartementet	13567198	771225	733608	37617	-	24682	12771291	1122818	-	11648473	-	-
Samferdselsdepartementet	21209750	7360350	1664650	5695700	-110000	5134100	3595300	48200	305500	3241600	5230000	-
Miljøverndepartementet	2398540	1178811	822524	356287	-	121330	1098199	200225	218585	679389	200	-
Planleggings- og samordningsdepartementet	7851099	5983311	5879241	104070	-	10200	1807588	-	1260001	547587	50000	-
Finans- og tolldepartementet	48643150	3859750	3763950	95800	-	92700	17519000	-	365000	17154000	27171700	-
Forsvarsdepartementet	24144721	15660165	15238119	422046	-	7721462	732094	323565	-	408529	31000	-
Olje- og energidepartementet	1143335	604035	454935	149100	-	46500	492800	162700	15600	314500	-	-
Ymse utgifter	5298450	3493050	3493050	-	-	-	1805400	-	-	1805400	-	-
Statsbankene	45960514	408950	408950	-	-	4000	8543601	1307389	-	7236212	37003963	-
Statlig petroleumsvirksomhet	-8591000	4000	-	4000	-29600000	19800000	1205000	1200000	-	5000	-	-
Statens forretningsdrift	3041683	-	-	-	-25550	2617233	100000	-	-	100000	350000	-
Folketrygden	136607800	3052020	3025320	26700	-	39200	133514980	-	390000	133124980	1600	-
Statens petroleumsfond	77691000	-	-	-	-	-	77691000	77691000	-	-	-	-
Sum utgifter	523141678	75394433	65831020	9563413	-29735550	38408196	369017267	85280881	70316952	213419434	70057332	-

Tabell 10

Forslaget for 1998
Utgifter fordelt etter departement og de forskjellige grupper av postnummer. 1 000 kroner

	Samlede utgifter	Statens egne driftsutgifter			Under-skudd i förr. driften (postnr. 24)	Nybygg. anlegg (postnr. 30-49)	Overføringer				Utlån gjelds-avdrag m.v. (postnr. 90-99)	
		I alt	Driftsutgifter (postnr. 01) ¹⁾	Spesielle driftsutgifter (postnr. 21-23)			I alt	Andre stats-regnskaper (postnr. 50-59)	Kom-muner (postnr. 60-69)	Andre over-føringer (postnr. 70-89)		
Det kongelige hus og Slottsforvaltningen.....	69848	58190	56969	1221	-	11658	-	-	-	-	-	-
Regjering.....	100050	100050	98750	1300	-	-	-	-	-	-	-	-
Stortinget og underliggende institusjoner.....	702356	619231	617031	2200	-	63485	19640	-	-	19640	-	-
Høyesterett.....	41672	41672	41672	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Utenriksdepartementet.....	12199964	1671414	1460809	210605	-	44165	10424024	-	-	10424024	60361	-
Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet.....	21721183	14190695	12677647	1513048	-	539923	6990357	741108	2739808	3509441	208	-
Kulturdepartementet.....	3164928	742821	712821	30000	-	36209	2385898	272916	182471	1930511	-	-
Justisdepartementet.....	9240282	8408774	8211867	196907	-	328183	503325	61822	24700	416803	-	-
Kommunal- og arbeidsdepartementet.....	58646678	2525452	2294389	231063	-	139909	55971317	717030	49767943	5486344	10000	-
Sosial- og helsedepartementet.....	22271620	4118545	3621730	496815	-	113080	18028395	-	16051370	1977025	11600	-
Barne- og familiedepartementet.....	17908041	223772	215450	8322	-	-	17684269	17386	4449517	13217366	-	-
Nærings- og handelsdepartementet.....	5330340	623340	572240	51100	-	13500	2665500	1510000	-	1155500	2028000	-
Fiskeridepartementet.....	1661300	1163860	1033030	130830	-	201345	296095	170000	26000	100095	-	-
Landbruksdepartementet.....	13589285	862929	838946	23983	-	15238	12711118	1076666	-	11634452	-	-
Samferdselsdepartementet.....	18933800	7373100	218600	7154500	-110000	5474900	3103800	48300	300300	2755200	3092000	-
Miljøverndepartementet.....	2300649	1238009	913106	324903	-	95230	967410	211835	171007	584568	-	-
Planleggings- og samordningsdepartementet.....	10384679	6228737	6111854	116883	-	2270450	1835492	-	1310339	525153	50000	-
Finans- og tolldepartementet.....	41379050	3997750	3828050	169700	-	165300	17659000	5000	677000	16977000	19557000	-
Forsvarsdepartementet.....	23841468	15559223	15126205	433018	-	7558683	722562	346569	-	375993	1000	-
Olje- og energidepartementet.....	1299350	608550	475950	132600	-	75500	615300	165800	-	449500	-	-
Ymse utgifter.....	5925655	4780255	4780255	-	-	-	1145400	-	-	1145400	-	-
Statsbankene.....	56127094	410416	410416	-	-	4080	8295598	1232979	-	7062619	47417000	-
Statlig petroleumsvirksomhet.....	26004000	4000	-	4000	-	25100000	900000	900000	-	-	-	-
Statens forretningsdrift.....	3239508	-	-	-	-16410	2655918	100000	-	-	100000	500000	-
Folketrygden.....	144896200	3256450	3208200	48250	-	40600	141598550	-	319000	141279550	600	-
Statens petroleumsfond.....	85546000	-	-	-	-	-	85546000	85546000	-	-	-	-
Sum utgifter.....	586525000	78807235	67525987	11281248	-126410	44947356	390169050	93023411	76019455	221126184	72727769	

¹⁾ f.o.m. 1998 er tidligere post 01 og post 11 slått sammen til ny post 01

Tabell 11

Statsbankenes innvilgninger 1992-1996, rammer for 1997
og forslag til rammer for 1998.

Mill kroner

	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998
Lånekassen for utdanning.....	6 382	6 952	6 231	6 217	6 196	6 255	6 272
Husbanken.....	11 683	11 087	9 349	9 745	7 776	8 500	8 000
- Oppføringslån/ barnehagelån/utleielån.....	8 047	7 932	7 068	7 307	5 213	0 ¹⁾	0
- Etableringslån/erhvervslån/ utbedringslån, byfornyelse m.v.	3 636	3 155	2 281	2 438	2 563	0 ¹⁾	0
Landbruksbanken	330	271	182	210	161	350	250
- Boliglån	185	154	97	113	84	0 ¹⁾	0
- Landbruksformål.....	145	117	85	97	77	0 ¹⁾	0
Fiskarbanken	250	234	291	299	290	0 ²⁾	0 ¹⁾
- Nybygg og større ombygginger.....	125	133	161	166	165	0	0
- Øvrige formål.....	125	101	130	133	125	0	0
SND	2 432	2 178	2 209	2 105	3 057	1 574	1 390
- Grunnfinansiering	0	1 209	1 379	1 249	2 126	800 ³⁾	400 ²⁾
- Risikolåneordn. (landsomf.).....	0	468	404	417	381	280	280
- Risikolåneordn. (distriktsr.).....	0	501	426	439	550	494	310
- Lavrisikordningen.....	0	0	0	0	0	0	400 ³⁾
Lånekassen for aviser.....	9	24	7	2	0	0 ⁴⁾	0 ⁴⁾
Kommunalbanken	3 000	3 100	3 100	2 800	3 172	2 300 ⁵⁾	2 577 ⁵⁾
Sum	24 086	23 846	21 369	21 378	20 652	18 979	18 489

¹⁾ Fiskarbanken ble integrert i SND fra 1997.

²⁾ Innvilgningsrammen på 800 mill kroner i 1997 er fordelt med 400 mill kroner til fiskeriformål og 400 mill kroner til ordinære grunnfinansieringslån. For 1998 foreslås det en innvilgningsramme til fiskeriformål på 400 mill kroner. Den ordinære grunnfinansieringsordningen foreslås avvirket og erstattet av en ny lavrisikordning.

³⁾ En ny lavrisikordning foreslås opprettet som erstatning for den ordinære grunnfinansieringsordningen med en ramme på 400 mill kroner i 1998.

⁴⁾ Lånekassen for aviser er slått sammen med SND.

⁵⁾ Utbetalinger av nye lån i Kommunalbanken i 1996 var 3 172 mill kroner. Anslag på utbetalinger i 1997 er basert på en ramme for netto utlånsvekst på null, mens anslag på utbetalinger i 1998 er basert på en ramme for netto utlånsvekst på 700 mill kroner.

Statsbudsjettets inntekter og utgifter 1991 - 1997
(Mill kroner)

Inntekter

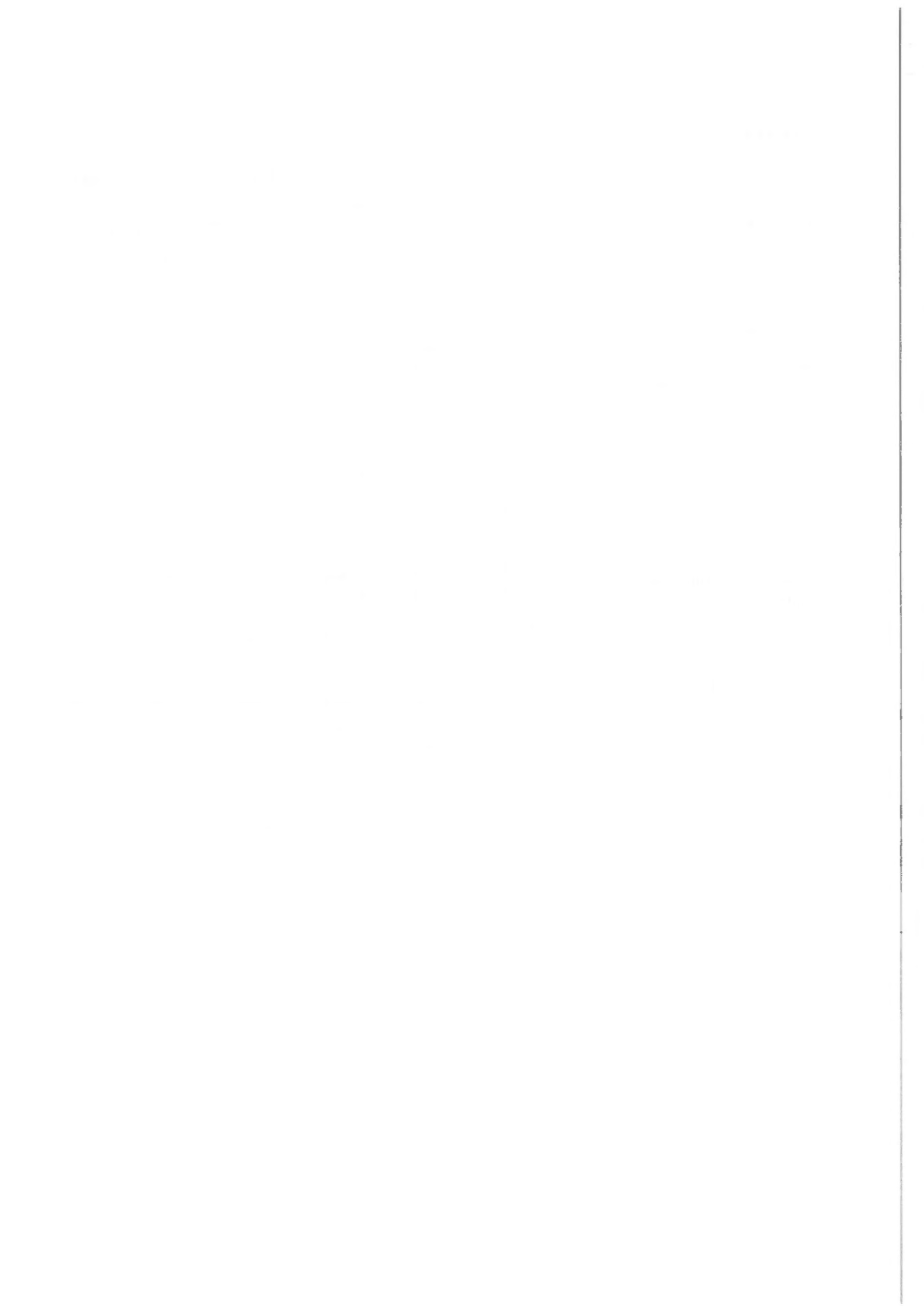
	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997
Skatter og avgifter fra Fastlands-Norge							
Skatt på formue og inntekt.....	20 875	15 096	10 615	10 943	12 456	12 741	12 915
Fellesskatt (jf. overføring fra Skattefordelingsfondet)	-	-	-	-	-	-	53 416
Overføring fra Skattefordelingsfondet.....	6 514	10 650	15 240	21 500	28 800	36 000	100
Arbeidsgiveravgift og trygdeavgift.....	81 181	82 354	78 175	81 419	85 468	91 532	95 760
Merverdiavgift og investeringsavgift.....	61 383	65 403	71 931	79 324	87 592	94 692	100 670
Tobakksavgift.....	4 134	4 526	4 649	5 041	5 316	5 430	6 104
Avgift på bil, bensin m.v.....	16 095	19 085	19 543	23 014	24 841	26 972	29 668
Avgift på alkohol.....	5 855	6 009	5 776	6 280	6 519	6 888	7 286
Tollinntekter.....	1 439	1 533	1 681	1 812	2 647	2 455	2 331
Andre avgifter.....	9 161	10 634	8 521	9 427	9 896	10 895	11 081
Sum skatter og avgifter fra Fastlands-Norge.....	206 636	215 290	216 131	238 760	263 535	287 604	319 331
Inntekter av statens forretningsdrift							
Renter av statens kapital.....	4 619	1 694	1 579	1 093	484	520	178
Avskrivninger.....	5 229	3 546	3 838	5 574	1 131	946	540
Avsetning til investeringsformål m.v.	315	445	1 554	2 215	1 866	2 394	1 945
Sum statens forretningsdrift.....	10 163	5 684	6 971	8 882	3 481	3 860	2 662
Renter og aksjeutbytte							
Renter fra statsbankene.....	18 061	18 857	19 077	16 898	14 851	13 164	9 536
Renter av kontantbeholdningen og andre fordringer.....	10 337	7 679	6 445	4 497	5 960	5 860	4 588
Andre renteinntekter.....	98	1 667	1 146	1 057	1 204	1 118	812
Aksjeutbytte, ekskl. utbytte fra Statoil.....	510	401	402	1 049	1 480	2 924	4 143
Sum renter og aksjeutbytte.....	29 006	28 604	27 071	23 501	23 495	23 066	19 079
Andre inntekter							
Spilleoverskudd Norsk Tipping AS.....	-	-	1 081	1 100	1 136	1 188	1 207
Rettsgebyr.....	849	770	755	825	833	872	836
Refusjon fra folketrygden for sykepenger for statsansatte.....	1 295	1 214	1 168	889	961	1 141	635
Statssykehusenes inntekter.....	65	64	1 342	1 414	1 510	1 525	1 441
Overføring fra Norges Bank.....	5 691	4 525	5 080	9 545	8 244	7 239	4 236
Tilbakeføring av midler fra Statens banksikringsfond.....	-	-	-	260	6 969	4 216	1 175
Andre inntekter under departementene.....	16 313	19 080	17 495	15 327	12 009	14 327	10 783
Sum andre inntekter.....	24 214	25 652	26 921	29 360	31 662	30 507	20 313

Petroleumsinntekter	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997
Inntekter fra statens forretningsmessige petroleumsvirksomhet...	12 874	15 330	16 766	18 446	20 933	26 182	24 400
Skatt og avgift på utvinning av petroleum	32 093	25 484	26 614	24 497	27 637	33 078	42 600
Aksjeutbytte fra Statoil	1 500	1 400	1 250	1 075	1 614	1 850	1 600
Sum petroleumsinntekter.....	46 467	42 214	44 630	44 018	50 184	61 110	68 600
Statsbudsjettets inntekter (ekskl lånetransaksjoner)	316 486	317 445	321 723	344 521	372 357	406 147	429 985
<i>Utgifter</i>							
Driftsutgifter (postene 01-29, unntatt post 24)	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997
Forsvaret	14 162	14 535	14 598	14 972	14 711	15 207	15 493
Universiteter og høyskoler.....	7 505	8 332	9 473	10 076	11 027	11 909	11 487
Drift av statens veger.....	4 379	4 470	5 231	5 176	5 326	5 365	5 283
Politi- og lensmannsetaten.....	3 593	3 775	4 058	4 246	4 303	4 844	4 972
Trygdeetaten og trygderetten.....	2 110	2 280	2 491	2 730	2 874	3 079	3 035
Statssykehus.....	1 893	1 970	2 072	2 144	2 271	2 485	2 637
Skatte,- avgifts- og tolladministrasjon	2 622	2 772	2 880	2 880	2 988	3 226	3 195
Departementene og Statsministerens kontor	1 236	1 334	1 429	1 489	1 643	1 851	1 856
Jernbaneverket.....	1 413	1 656	1 497	1 633	1 823	2 042	1 825
Arbeidsmarkedsetaten.....	1 143	1 347	1 362	1 531	1 572	1 591	1 551
Kriminalomsorg	987	1 061	1 083	1 119	1 153	1 249	1 278
Rettsvesen og domstoler.....	859	951	983	1 055	1 108	1 169	1 152
Statens pensjonskasse.....	3 001	3 203	3 811	3 762	4 063	4 396	5 207
Reserveavsetning	61	216	81	131	84	62	100
Andre driftsutgifter.....	13 047	14 451	13 178	13 750	12 998	13 549	13 405
Sum driftsutgifter.....	58 011	62 354	64 226	66 693	67 943	72 027	72 476
Forretningsdriften (post 24)							
Luftfartsverket	-	-	-9	-9	-21	-21	-24
Statsbygg	4	4	-6	-6	-6	-10	-10
Statens kartverk.....	94	103	110	-5	-8	-6	-6
Opplysningsvesenets fonds skoger	-6	2	-0	-2	-5	-6	-3
Statens vegvesens produksjon.....	-103	-153	-124	-139	-7	-68	-110
Annen forretningsdrift.....	1 798	127	-114	131	-87	-34	17
Sum overskudd i forretningsdriften.....	1 788	83	-145	-32	-133	-145	-136

	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997
Investeringer (postene 39 - 49)							
Forsvaret.....	7 378	7 992	7 487	8 028	7 454	8 247	7 754
Riksveganlegg.....	4 599	4 558	4 840	4 592	4 392	4 251	3 925
Statsbygg.....	1	1	1 212	1 155	1 330	1 542	1 610
Jernbaneverket.....	553	889	904	871	1 075	1 368	1 245
Flyplassanlegg.....	654	635	745	764	1 150	1 025	954
Nytt rikshospital.....	65	96	129	173	400	712	951
Universiteter og høyskoler.....	1 331	1 299	1 028	1 026	774	681	930
Andre investeringsbevilgninger.....	7 735	7 120	5 887	4 373	2 508	2 984	1 277
Sum investeringer.....	22 317	22 590	22 232	20 981	19 083	20 810	18 648
Petroleumsvirksomheten (kap. 2440 og 2442)							
SDØE, driftsresultat.....	-5 625	-3 932	-8 071	-8 946	-10 576	-26 775	-35 400
Investeringer i petroleumsvirksomheten.....	12 289	15 117	23 943	26 530	21 150	16 782	25 300
Overføringer til statens petroleumsforsikringsfond.....	331	523	735	858	1 100	1 216	600
Andre utgifter.....	-	-	-	-	-	0	9
Sum petroleumsvirksomheten.....	6 995	11 709	16 608	18 442	11 674	-8 776	-9 491
Overføringer til andre statsregnskap (postene 50-59)							
Statens nærings- og distriktsutbyggingsfond.....	841	1 241	1 808	2 143	1 822	1 421	1 306
Tilskudd til Norges forskningsråd.....	1 228	1 189	1 691	1 800	2 063	1 764	2 090
Regional næringsutvikling, div fond.....	536	469	506	447	634	711	686
Fond innen kultur, media, billedkunst.....	171	180	184	229	234	250	256
Jordbruksavtalen mv, fond.....	576	693	763	696	649	606	620
Andre overføringer.....	13 355	5 179	2 724	2 623	2 478	2 095	1 876
Sum overføringer til andre statsregnskap.....	16 708	8 951	7 676	7 938	7 880	6 847	6 835
Overføringer til kommunesektoren (posten 60-69)							
Rammetilskudd til kommuner og fylkeskommuner.....	21 204	21 471	20 480	33 184	33 504	32 712	46 242
Tilskudd til sykehus.....	6 045	7 028	7 000	3 803	4 866	5 445	8 214
Tilskudd til barnehager.....	2 487	3 041	3 441	3 698	3 964	4 288	4 210
Tiltak for funksjonshemmede.....	279	705	1 123	1 327	1 585	1 728	1 787
Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere.....	-	-	-	1 572	1 883	1 587	1 448
Tilskudd til statens pensjonskasse og folketrygden.....	966	1 064	1 012	993	1 077	1 161	1 297
Tilskudd til undervisning av fremmedspråklige elever.....	486	500	572	731	819	790	879
Tilskudd til skolefritidsordninger.....	87	149	171	193	218	243	341

	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997
Grunnskolereformen.....	5	-	-	-	-	193	537
Bostøtte for pensjonister*.....	278	360	460	546	598	634	-
Tiltak for eldre.....	-	12	0	171	243	512	530
Tilskudd til nye omsorgsboliger og sykehjemsplasser.....	-	-	-	66	210	188	557
Fastlønnsordningen leger og fysioterapeuter.....	236	274	333	357	344	359	393
Tilskudd til samferdsel.....	235	335	355	352	397	340	306
Miljøvern i kommunene.....	532	683	666	552	481	357	219
Tilskudd til kommunale kulturoppgaver.....	166	176	190	204	194	192	182
Andre tilskudd.....	15 800	16 467	15 950	3 987	3 794	3 759	2 931
Sum overføringer til kommunesektoren.....	48 806	52 266	51 752	51 736	54 178	54 489	70 072
*Bostøtten er fra 1997 flyttet til kap 580/71 og framkommer dermed under Husbanken, bostøtte og andre tilskudd							
Overføringer til andre (postene 70-79)							
Sykepengar.....	11 783	11 271	10 564	10 442	11 377	13 221	14 344
Uførhet og medisinsk rehabilitering mm.....	23 877	25 248	25 961	27 380	26 691	28 145	29 861
Alderdom.....	39 995	42 106	43 995	45 716	47 802	50 426	53 291
Forsørgertap mm.....	5 914	6 483	6 653	6 795	6 970	6 757	7 033
Folketrygdens helsedel.....	7 714	8 642	9 088	9 592	10 287	11 205	12 201
Dagpenger og ytelser under yrkesmessig attføring.....	11 654	14 206	15 578	13 322	13 947	13 035	11 769
Fødsels- og adopsjonspenger.....	3 557	3 999	4 655	5 442	5 872	6 262	6 615
Andre pensjoner.....	1 135	1 191	1 165	1 164	1 225	1 279	1 543
Barnetrygd.....	10 083	11 219	11 489	11 604	11 679	12 393	12 853
Jordbruksavtalen.....	11 985	12 087	12 200	11 756	11 399	11 215	11 348
Utviklingshjelp.....	6 456	6 765	6 053	7 003	7 277	7 845	8 450
Annen internasjonal bistand.....	85	196	444	527	481	564	453
Utdanningsstøtte.....	4 468	5 212	5 620	6 395	8 534	6 854	7 202
Betaling for transport- og posttjenester.....	1 265	1 677	1 835	1 512	1 531	1 634	2 113
Statens nærings- og distriktutviklingsfond (og fylkeskommunene).....	1 656	1 420	1 902	1 562	296	359	289
Film- og pressestøtte.....	268	349	389	405	444	431	434
Kulturformål.....	800	920	947	1 027	1 251	1 361	1 400
Syssettingstiltak.....	3 405	3 486	4 139	4 401	3 596	3 199	2 796
Spesielle arbeidsmarkedstiltak for yrkeshemmede.....	1 344	1 442	1 710	1 938	1 881	1 992	2 286
Husbanken, bostøtte og andre tilskudd.....	3 567	3 711	3 828	4 887	4 007	3 686	2 105
Private skoler, folkehøgskoler og høyskoler.....	996	1 148	1 198	1 230	1 256	1 338	1 426

	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997
Pristilskudd og MVA-kompensasjon	1 067	767	1 174	1 161	1 208	644	135
Andre overføringer	11 108	12 654	10 653	11 704	8 157	9 744	9 387
Sum overføringer til private	164 183	176 200	181 241	186 965	187 168	193 590	199 333
Renter (postene 80-89)							
Renter innenlandsk statsgjeld	15 417	15 222	15 366	16 316	16 657	16 483	15 352
Renter utenlandsk statsgjeld	1 168	2 353	4 151	4 337	3 797	3 627	1 800
Andre poster	871	679	2 492	68	35	40	10
Sum renter	17 456	18 254	22 008	20 721	20 490	20 151	17 162
Statsbudsjettets utgifter (ekskl lånetransaksjoner)	375 735	382 912	393 620	399 020	406 793	428 877	452 589
<i>Lånetransaksjoner</i>							
Tilbakebetalinger							
Avdrag fra statsbankene	-	-	8 459	18 307	14 233	14 462	12 084
SND, risikolåneordningene	-	-	-	-	1 472	2 481	3 527
SND, grunnfinansieringsordningen	-	-	-	-	6 040	17 985	15 750
Avdrag på lån fra staten til Telenor AS	-	-	-	-	3 518	3 000	-
Avdrag, Statnett SF	-	-	-	1 695	-	2 900	-
Avdrag, Statkraft SF	-	-	-	1 415	5 170	4 970	425
Andre tilbakebetalinger	3 528	46 368	6 251	28 750	11 687	8 992	1 021
Sum tilbakebetalinger	3 528	46 368	14 711	50 167	42 120	54 789	32 807
Utlån og avdrag							
Avdrag innenlandsk statsgjeld	19 886	5 737	22 208	4 132	10 286	31 274	3 262
Avdrag og innløsning grunnkjøpsobligasjoner	135	144	169	148	132	119	120
Avdrag utenlandsk statsgjeld	6 217	2 687	3 349	3 314	2 389	14 859	23 790
Lån til statsbankene	11 419	10 820	6 636	18 386	23 186	32 155	36 458
Lån til Oslo Lufthavn AS	-	-	-	345	1 100	2 450	3 720
Lån til NSB-Gardermobanen	-	-	65	283	1 470	2 150	1 830
Ansvarlig lånekapital, Luftfartsverket	-	-	-	-	-	50	350
Andre lånetransaksjoner	8 229	47 708	5 164	27 220	1 333	15 942	523
Sum utlån og avdrag	45 885	67 097	37 591	53 828	39 896	99 000	70 053
Netto lånetransaksjoner	42 357	20 729	22 881	3 661	-2 224	44 211	37 246

Vedlegg 3

Tabell 1

Hovedoversikt over bevilgningsregnskapet

UTGIFTER	Overført fra forrige termin	Bevilgning S III + tilleggsbev.	Samlet bevilgning	Regnskap	Rest av bevilgning
Det kongelige hus	2	83	85	29	56
Regjering	4	101	105	50	55
Stortinget og underliggende institusjoner	26	664	690	295	395
Høyesterett	2	41	43	23	20
Utenriksdepartementet	1 035	11 337	12 372	4 726	7 646
Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet	707	21 494	22 201	10 248	11 953
Kulturdepartementet	45	3 010	3 055	1 775	1 280
Justisdepartementet	196	9 066	9 262	4 572	4 690
Kommunal- og arbeidsdepartementet	3 383	57 307	60 690	35 048	25 642
Sosial- og helsedepartementet	315	18 786	19 101	7 876	11 225
Barne- og familiedepartementet	25	17 687	17 712	9 038	8 674
Nærings- og handelsdepartementet	974	3 999	4 973	2 052	2 921
Fiskeridepartementet	187	1 729	1 916	939	977
Landbruksdepartementet	578	13 667	14 245	8 971	5 274
Samferdselsdepartementet	447	21 550	21 997	13 796	8 201
Miljøverndepartementet	358	2 430	2 788	1 324	1 464
Planleggings- og samordningsdepartementet	37	8 120	8 157	3 773	4 384
Finans- og tolldepartementet	201	48 614	48 815	37 975	10 840
Forsvarsdepartementet	1 803	24 098	25 901	10 755	15 146
Olje- og energidepartementet	235	1 681	1 916	776	1 140
Ymse utgifter	0	5 294	5 294	18	5 276
Statsbankene	85	45 721	45 806	26 124	19 682
Statlig petroleumsvirksomhet	222	-9 491	-9 269	-11 975	2 706
Statens forretningsdrift	393	2 933	3 326	602	2 724
Folketrygden	204	138 590	138 794	69 081	69 713
Statens petroleumsfond	0	77 691	77 691	0	77 691
Sum utgifter	11 464	526 202	537 666	237 891	299 775
Økning i diverse beholdninger				27 145	
Totalsum	11 464	526 202	537 666	265 036	

for 1. halvår 1997. Mill kroner

INNTEKTER	Bevilgning S III + tilleggsbev.	Regnskap	Rest av bevilgning
Skatt på formue og inntekt	66 331	33 874	32 457
Arbeidsgiveravgift og trygdeavgift	95 760	48 859	46 901
Tollinntekter	2 331	1 207	1 124
Merverdiavgift	100 670	50 390	50 280
Avgifter på alkohol	7 286	3 325	3 961
Avgifter på tobakk	6 104	2 865	3 239
Avgifter på motorvogner	29 668	16 149	13 519
Andre avgifter	11 081	5 688	5 393
Sum skatter og avgifter	319 231	162 357	156 874
Renter av statens forretningsdrift	178	37	141
Avskrivninger, avsetninger til investeringsformål og inntekter av statens forretningsdrift i samband med nybygg, anlegg mv	2 485	536	1 949
Sum inntekter av statens forretningsdrift	2 663	573	2 090
Renter fra statsbankene	9 536	5 007	4 529
Renter av kontantbeholdning og andre fordringer	5 399	299	5 100
Aksjeutbytte ekskl. Statoil	4 143	2 580	1 563
Renteinntekter og utbytte (ekskl statens forretningsdrift og Statoil)	19 078	7 886	11 192
Inntekter under departementene	15 002	8 147	6 855
Overføring fra Norges Bank	4 236	4 236	0
Tilbakeføring av midler fra Statens banksikringsfond	1 175	975	200
Sum andre inntekter	20 413	13 358	7 055
Inntekter fra statlig petroleumsvirksomhet	24 400	11 578	12 822
Skatt og avgift på utvinning av petroleum	42 600	23 375	19 225
Aksjeutbytte fra Statoil	1 600	1 600	0
Sum petroleumsinntekter	68 600	36 553	32 047
Tilbakebetalinger	33 007	21 753	11 254
Statens petroleumsfond	23 106		23 106
Sum inntekter	486 098	242 480	243 618
Statslånemidler	40 104	22 556	17 548
Totalsum	526 202	265 036	261 166

Tabell 2 Bevilgningsregnskapet for 1. halvår 1996 og 1997. Mill kroner

UTGIFTER	Samlede utgifter		Driftsutgifter		Nybygg. anlegg mv		Overføringer til andre		Utlån, gjeldsavdrag mv	
	1996	1997	1996	1997	1996	1997	1996	1997	1996	1997
Det kongelige hus	27	29	26	28	0	1	1		0	
Regjering	41	50	41	47				3		
Stortinget og underliggende institusjoner.....	276	295	247	269	16	8	13	18		
Høyesterett	13	23	13	23						
Utenriksdepartementet	4 359	4 726	699	627	29	34	3 593	4 024	38	41
Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet	9 134	10 248	6 264	7 120	295	445	2 575	2 683		
Kulturdepartementet	1 917	1 775	318	367	26	11	1 573	1 397	0	
Justisdepartementet	4 239	4 572	3 904	4 192	159	194	176	186		
Kommunal- og arbeidsdepartementet	23 544	35 048	1 237	1 273	19	22	22 265	33 744	23	9
Sosial- og helsedepartementet	7 692	7 876	1 683	2 039	324	314	5 680	5 520	5	3
Barne- og familiedepartementet ...	8 478	9 038	122	129			8 356	8 909		
Nærings- og handelsdepartementet	0	2 052		275		7		1 770		
Nærings- og energidepartementet..	2 374		423		79		1 872		0	
Fiskeridepartementet	759	939	554	596	78	109	127	234		
Landbruksdepartementet	9 315	8 971	859	398	27	17	8 429	8 556	0	
Samferdselsdepartementet	11 576	13 796	3 798	4 075	1 775	2 354	1 203	2 039	4 800	5 328
Miljøverndepartementet	1 589	1 324	500	549	69	48	1 020	727		
Planleggings- og samordnings- departementet		3 773		2 839		5		925		4
Administrasjonsdepartementet	4 129		2 670		87		1 371		1	
Finans- og tolldepartementet	43 585	37 975	1 837	1 945	34	23	11 967	11 132	29 747	24 875
Forsvarsdepartementet	9 500	10 755	7 035	7 676	2 186	2 733	279	316		30
Olje- og energidepartementet		776		320		41		415		
Ymse utgifter	41	18	41	18						
Statsbankene	12 477	26 124	203	205	1	1	5 272	4 449	7 001	21 469
Statlig petroleumsvirksomhet.....	-2 460	-11 975	-11 544	-20 909	7 984	8 895	1 100	39		
Statens forretningsdrift	1 378	602	-662	-854	1 975	1 103	-87		152	353
Folketrygden	65 832	69 081	1 525	1 556	18	11	64 289	67 514	0	
Statens petroleumsfond	0	0	0		0		0		0	
Sum utgifter	219 815	237 891	21 793	14 803	15 181	16 376	141 074	154 600	41 767	52 112

Tabell 2 (forts.)

INNETEKTER	Samlede inntekter		Salgsinntekter		Inntekter i samband med nybygg og anlegg		Skatter, avgifter og andre overføringer		Tilbakebetalinger	
	1996	1997	1996	1997	1996	1997	1996	1997	1996	1997
Skatt på formue og inntekt	6 683	33 874					6 683	33 874		
Arbeidsgiveravgift og trygdeavgift	45 501	48 859					45 501	48 859		
Tollinntekter	1 135	1 207					1 135	1 207		
Merverdiavgift	46 619	50 390					46 619	50 390		
Avgifter på alkohol	3 260	3 325					3 260	3 325		
Avgifter på tobakk	2 675	2 865					2 675	2 865		
Avgifter på motorvogner	14 795	16 149					14 795	16 149		
Andre avgifter	5 264	5 688					5 264	5 688		
Sum skatter og avgifter	125 932	162 357					125 932	162 357		
Renter av statens forretningsdrift ..	241	37					241	37		
Avskrivninger, avsetninger til investeringsformål og inntekter av statens forretningsdrift i samband med nybygg, anlegg m.v.	1 061	536			1 021	536			40	
Sum inntekter av statens forretningsdrift	1 302	573			1 021	536	241	37	40	
Renter fra statsbankene	6 787	5 007					6 787	5 007		
Renter av kontantbeholdning og andre fordringer	612	299					612	299		
Aksjeutbytte ekskl. Statoil	2 264	2 580					2 264	2 580		
Renteinntekter og utbytte (ekskl statens forretningsdrift og Statoil)	9 663	7 886					9 663	7 886		
Inntekter under departementene	8 607	8 147	6 144	5 459	53	299	2 410	2 389		
Overføring fra Norges Bank	7 239	4 236					7 239	4 236		
Tilbakeføring av midler fra Statens banksikringsfond	3 814	975					3 814	975		
Sum andre inntekter	19 660	13 358	6 144	5 459	53	299	13 463	7 600		
Inntekter fra statlig petroleumsvirksomhet	12 106	11 578			7 209	6 984	4 897	4 594		
Skatt og avgift på utvinning av petroleum	14 742	23 375					14 742	23 375		
Aksjeutbytte fra Statoil	1 850	1 600					1 850	1 600		
Sum petroleumsinntekter	28 698	36 553	0	0	7 209	6 984	21 489	29 569		
Tilbakebetalinger	13 141	21 753							13 141	21 753
Statens petroleumsfond										
Sum inntekter	198 396	242 480	6 144	5 459	8 283	7 819	170 788	207 449	13 181	21 753

Tabell 2 (forts.)

LÅNETRANSAKSJONER	Bevilgning S III			Regnskap pr 30.6.		
	1996	1997	Økning i pst	1996	1997	Økning i pst
1. Inntekter (ekskl. tilbakebetalinger m.v. og overføring fra statens petroleumsfond)	378 296	429 979	13,7	185 215	220 727	19,2
2. Utgifter (ekskl. utlån, avdrag på statsgjeld)	415 256	453 084	9,1	178 048	185 779	4,3
Driftsutgifter	53 969	45 659	-15,4	21 793	14 803	-32,1
Nybygg, anlegg m.v.	36 781	38 408	4,4	15 181	16 376	7,9
Overføringer til andre	275 144	291 326	5,9	141 074	154 600	9,6
Overføring til statens petroleumsfond	49 362	77 691	57,4	0	0	
3. Overskudd før lånetransaksjoner før overføring fra statens petroleumsfond (1-2)	-36 960	-23 105		7 167	34 948	
4. Overføring fra statens petroleumsfond	36 960	23 105				
5. Overskudd før lånetransaksjoner (3+4)	0	0		7 167	34 948	
6. Utlån, gjeldsavdrag, aksjetegning m.v. i alt	74 221	70 057	-5,6	41 767	52 113	24,8
Utlån m.v. til statsbankene	22 399	37 004	65,2	7 001	21 469	206,7
Gjeldsavdrag	46 385	27 172	-41,4	29 747	24 875	-16,4
Andre utlån, aksjetegning m.v.....	5 437	5 881	8,2	5 019	5 769	14,9
7. Tilbakebetalinger m.v.	23 123	31 021	34,2	13 181	21 753	65,0
8. Utlån m.v. netto (6-7)	51 098	39 036	-23,6	28 586	30 360	6,2
9. Samlet finansieringsbehov, av kontantbeholdn. og lån (8-5).....	51 098	39 036	-23,6	21 419	-4 588	-121,4
10. Statslånemidler				46 008	22 557	
11. Endring i diverse beholdninger (9-10)				24 589	27 145	

Tabell 3

Statens utgifter pr 30. juni 1996 og 1997 fordelt etter programområde

Mill kroner

Programområde	Regnskap 1. halvår		Endring i pst
	1996	1997	
00 Konstitusjonelle institusjoner	345	374	8,4
01 Fellesadministrasjon	4 438	3 692	-16,8
02 Utenriksformål	1 359	1 176	-13,5
03 Utviklingshjelp	2 891	3 550	22,8
04 Militært forsvar	9 499	10 771	13,4
05 Sivil beredskap	127	138	8,7
06 Rettsvesen, politi og kriminalomsorg	4 143	4 475	8,0
07 Kirke-, utdannings- og forskningsformål	12 156	18 914	55,6
08 Kulturformål	1 913	1 772	-7,4
09 Sosiale formål	2 758	2 347	-14,9
10 Helsevern	4 932	5 527	12,1
11 Familie- og forbrukerpolitikk	8 478	9 039	6,6
12 Miljøvern og regional planlegging	1 574	1 339	-14,9
13 Innvandring, arbeidsmiljø og distriktsutbygging	19 343	31 321	61,9
14 Bolig, bomiljø og bygningssaker	2 083	2 935	40,9
15 Landbruk	9 296	9 004	-3,1
16 Fiskeri-, havbruks- og kystforvaltning	784	953	21,6
17 Nærings- og handelsformål	2 707	16 637	514,6
18 Olje- og energiformål	-2 460	-11 208	355,6
19 Arbeidsmarked	4 183	3 629	-13,2
21 Innenlands transport	12 455	13 664	9,7
22 Post og telekommunikasjoner	352	770	118,8
23 Finansadministrasjon	2 006	1 965	-2,0
24 Renter og avdrag på statsgjeld	41 579	36 009	-13,4
Herav:			
Renter	11 832	11 134	-5,9
Avdrag	29 747	24 875	-16,4
25 Lån til statsbankene	7 001		
26 Ymse utgifter	41	18	-56,1
28 Fødselspenger, folketrygden	3 184	3 369	5,8
29 Sosiale formål, folketrygden	49 683	53 106	6,9
30 Helsevern, folketrygden	5 662	6 129	8,2
33 Arbeidsliv, folketrygden	7 303	6 477	-11,3
Sum utgifter ekskl. statens petroleumsfond	219 815	237 892	8,2

Vedlegg 4

Antall arbeidstakere i staten pr 1. oktober 1996

A. Generelt

Forbruker- og administrasjonsdepartementet etablerte pr 1. oktober 1973 Statens Sentrale Tjenestemannsregister (SST). Registeret blir ajourført pr 1. oktober hvert år, og gir grunnlag for løpende produksjon av lønns- og personalstatistiske oppgaver til bruk under forhandlinger om tjenestemennenes lønns- og arbeidsvilkår, lønns- og kostnadsanalyser, personalplanlegging, budsjettarbeid o.l.

I tillegg ble ansvaret for drift og vedlikehold av Sentralt Tjenestemannsregister for Skoleverket (STS) overført fra Kirke- og undervisningsdepartementet til Forbruker- og administrasjonsdepartementet fra og med 1. oktober 1978. Departementet har i forbindelse med endring av oppgaver skiftet navn fire ganger siden 1973, og fra 1. januar 1997 ble Planleggings- og samordningsdepartementet (PSD) etablert. Departementet har fremdeles ansvaret for drift og vedlikehold av SST og STS.

Med tjenestemannsregistrene som grunnlag utarbeider Statistisk sentralbyrå den årlige offisielle lønnsstatistikk for statens embets- og tjenestemenn, og for tilsatte i skoleverket.

Stortinget vedtok den 19. juni 1997 bl a å oppheve bevilgningsreglementets § 10 om stillinger som budsjettsrettslig begrep. Forutsetningen i Innst S nr 243 (1996-97) fra Stortingets presidentskap er at det i tilknytning til hvert års budsjettforslag gis en oversikt over antall tilsatte i statlige virksomheter.

Med det nåværende tellingsmønster kan slik oversikt gis pr 1. oktober året før budsjettproposisjonen foreligger. Tellingen på dette tidspunkt må fortsette av hensyn til de detaljerte data som skal innhentes til bruk ved lønnsforhandlingene den påfølgende vårtermin.

For fremtiden vil PSD etablere en egen tellingsrunde (summarisk innhenting) bare for *antall tilsatte* i vårhalvåret for å få en mer ajourført telling av dette i løpende termin i St prp nr 1.

I dette vedlegg i St prp nr 1 for 1998 må man imidlertid basere seg på tellingen pr 1. oktober 1996.

B. Arbeidstakere som lønnes etter statens lønnsregulativ

SST omfatter pr 1. oktober 1996 alle arbeidstakere i statsforvaltningen som lønnes etter Lønnsregulativ for statens arbeidstakere, dvs faste, midlertidige (engasjerte) og deltidsstilsatte arbeidstakere.

Statistikken for statsforvaltningen omfatter i alt 167 591 *regulativlønte* arbeidstakere pr 1. oktober

1996. Av disse er 134 815 *heltidsstilsatte* og 32 776 *deltidsstilsatte*.

Av de *heltidsstilsatte* er 47 288 (35,1%) *kvinner* og 87 527 (64,9%) *menn*. Av de som er tilsatt på *deltid* er 26 884 (82,0%) *kvinner* og 5 892 (18,0%) *menn*.

Ovennevnte grupper utførte 152 544,6 årsverk, fordelt på 62 369,9 (40,9%) *årsverk for kvinner* og 90 174,7 (59,1%) *årsverk for menn*.

Tilsatte i *lederstillinger* som ble tatt ut av regulativet i 1990, er innrapportert til SST, men er holdt utenfor lønnsstatistikken, bortsett fra i tabell 2 (tabell 3.27 i SST) som viser tilsatte i staten etter fylke og kommune. Det samme gjelder *Riksrevisjonen* (398,4 årsverk), *Stortingets ombudsmann for forvaltningen* (28,4 årsverk) og *Ombudsmannsnemnda for Forsvaret* (3,0 årsverk), som også er tatt ut av lønnsstatistikken fordi de avviker fra statens lønssystem. De private helsefaghøgskolene er som tidligere innrapportert til SST, men er etter samråd med Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet også holdt utenfor statistikkgrunnlaget. I 1996 ble de innrapportert med 147 årsverk. Overenskomstlønte holdes også utenfor lønnsstatistikken, men er med i tabell 2.

Pr 1. oktober 1996 var det en økning på 849,5 (0,6%) årsverk for staten totalt i forhold til i 1995.

Fra 1995 til 1996 har enkelte etater hatt en relativ sterk nedgang, mens andre har hatt en økning i antall årsverk. Den største nedgangen er representert ved *Militære stillinger i Forsvaret*, med 545 årsverk. Likedan har *NSB* hatt en nedgang på 390 årsverk, noe som i stor grad skyldes at Reisebyrådivisjonen ble omgjort til aksjeselskap pr 1. januar 1996, og av den grunn ikke lenger er med i SST. Under *Sivile stillinger i Forsvaret* er det en nedgang på 558 årsverk. Dette skyldes i hovedsak at Forsvarets forskningsinstitutt (FFI) er skilt ut som egen etat. I 1995 var det innrapportert 490 årsverk i FFI, mens det i 1996 er innrapportert 506.

Størst økning har det vært innen *universitets- og høyskolesektoren*, med til sammen 654 årsverk og *Politi- og lensmannsetaten* med 375 årsverk.

186 arbeidstakere var registrert som *permittert med redusert lønn*.

I 563 arbeidstakere hadde *fødselspermisjon* på tellingstidspunktet.

I den interne «Lønnsstatistikk for statsforvaltningen - 1. oktober 1996» finnes en samlet oversikt, sortert departementsvis, over organisatoriske endringer som har skjedd i perioden 1. oktober 1995 - 1. oktober 1996.

C. Statlige tilsatte registrert i STS

Statstjenestemenn som er tilsatt i statlige skoler er ikke registrert i Statens Sentrale Tjenestemannsregister (SST), men i Sentralt Tjenestemannsregister for Skoleverket (STS).

Pr 1. oktober 1996 omfattet disse 1 376 heltidstilsatte og 478 deltidstilsatte, i alt ca 1 644 årsverk.

D. Overenskomstlønte arbeidstakere

Fra og med 1979 er også overenskomstlønte arbeidstakere og andre som ikke lønnes etter Lønnsregulativ for statens arbeidstakere registrert i SST og STS. Pr 1. oktober 1996 var det registrert 3 255 i denne gruppen. Dette tallet inkluderer 1 730 arbeidstakere summarisk innrapportert fra Forsvaret og 5 arbeidstakere i STS.

E. Sammendrag - antall arbeidstakere pr 1. oktober 1996 - målt i antall personer og i årsverk

	Antall	Årsverk
Faste og midlertidige regulativlønte arbeidstakere i SST	167 591	152 545
Statlige regulativlønte arbeidstakere i STS.....	1 854	1 644
Overenskomstlønte og andre som ikke lønnes etter statens regulativ.....	3 255	2 700 (ansl.)
Tilsatte i Riksrevisjonen, Stortingets ombudsmann for forvaltningen, Ombudsmannsnemnda for Forsvaret, lederlønte o a som faller utenfor den statlige tariffavtalen, men som er med i tabell 2.....	1 282	1 000 (ansl.)
Statlige arbeidstakere i alt.....	173 982	157 889

Statsaksjeselskaper, statsforetak, statlige virksomheter som er omgjort til stiftelser og de militære bedrifter er ikke registrert i SST.

Tabell 1 viser tilsatte etter kjønn, tjenesteforhold, årsverk og etat/institusjon i SST. Utførte årsverk er beregnet på grunnlag av innrapportert dellønnsprosent (stillingsandel) for den enkelte arbeidstaker.

Tabell 2 viser tilsatte etter tjenesteforhold, kjønn, fylke og kommune. I denne tabellen er det tatt med overenskomstlønte og andre utenfor statsregulativet (Riksrevisjonen, Stortingets ombudsmann for forvaltningen, Ombudsmannsnemnda for Forsvaret, lederlønte o a).

Tabell 1
Tilsatte etter kjønn, tjenesteforhold og etat/institusjon

Departement/etat/institusjon	Tilsatte	Menn				Kvinner			
		I alt	Herav		Årsverk pr 1.10. 1996	I alt	Herav		Årsverk pr 1.10. 1996
			Heltids- ansatte	Deltids- ansatte			Heltids- ansatte	Deltids- ansatte	
I alt.....	167 591	93 419	87 527	5 892	90 175	74 172	47 288	26 884	62 370
Statsministerens kontor.....	36	18	18		18	18	14	4	16
Administrasjonsdepartementet.....	142	63	61	2	62	79	66	13	77
Bygningsadministrasjon.....	727	529	488	41	505	198	118	80	167
Statsbygg.....	214	119	118	1	119	95	78	17	89
Regionadministrasjonen.....	81	47	45	2	46	34	31	3	33
Drift av statseiendommer.....	432	363	325	38	340	69	9	60	45
Fylkesmannsembetene.....	902	305	297	8	302	597	434	163	540
Konkurransetilsynet.....	133	77	71	6	74	56	40	16	50
Konkurransetilsynet.....	81	44	39	5	42	37	28	9	35
Regionene.....	52	33	32	1	33	19	12	7	15
Statens forvaltningstjeneste.....	368	180	176	4	178	188	157	31	179
Statens informasjonstjeneste.....	37	15	12	3	13	22	16	6	21
Statens Pensjonskasse.....	201	62	60	2	61	139	120	19	133
Statskonsult - Direktoratet for forvaltningsutvikling.....	142	64	61	3	63	78	66	12	74
Barne- og familiedepartementet.....	144	44	42	2	43	100	85	15	97
Barneombudet.....	7	1	1		1	6	6		6
Forbrukerombudet.....	20	6	6		6	14	11	3	13
Forbrukerrådet.....	167	55	53	2	54	112	57	55	89
Forbrukerrådet, sekretariatet.....	76	26	26		26	50	26	24	42
Forbrukerråd i fylkene.....	91	29	27	2	28	62	31	31	46
Fylkesnemndene for sosiale saker.....	55	20	19	1	20	35	28	7	32
Likestillingsombudet og Likestillingsrådet.....	12	2	2		2	10	5	5	9
Likestillingsombudet.....	11	2	2		2	9	4	5	8
Likestillingsrådet, sekretariatet.....	1				1	1	1		1
Statens adopsjonskontor.....	7	1	1		1	6	6		6
Statens institutt for forbruksforskning.....	64	27	27		27	37	26	11	34
Finans- og tolldepartementet.....	276	147	147		147	129	116	13	125
Folketrygdfondet, fellesekretariatet.....	17	8	8		8	9	7	2	9
Kredittilsynet.....	124	64	63	1	64	60	50	10	57
Norges kommunalbank.....	38	19	19		19	19	15	4	18
Skattefogdkontorene.....	562	174	171	3	173	388	289	99	359
Skattevesenet.....	6 415	2 400	2 337	63	2 376	4 015	2 797	1 218	3 541
Skattedirektoratet.....	479	238	230	8	237	241	181	60	223
Sentralskattekontorene.....	130	54	53	1	54	76	55	21	70
Fylkesskattekontorene.....	1 265	582	568	14	577	683	527	156	636
Likningskontorene og folkeregistrene.....	3 535	1 199	1 162	37	1 182	2 336	1 503	833	1 976
Særskilt organiserte likningskontorer.....	906	317	314	3	316	589	458	131	551
Særskilt organiserte folkeregistre.....	100	10	10		10	90	73	17	85
Statistisk sentralbyrå.....	846	355	332	23	347	491	335	156	442
Toll- og avgiftsadministrasjon.....	1 821	973	955	18	967	848	618	230	769
Toll- og avgiftsdirektoratet.....	227	111	108	3	110	116	87	29	108
Tollvesenets distriktsadministrasjon.....	1 594	862	847	15	857	732	531	201	661
Fiskeridepartementet.....	74	28	28		28	46	37	9	43
Fiskeridirektoratet.....	570	304	297	7	301	266	160	106	217
Fiskeridirektoratet.....	202	92	89	3	91	110	79	31	100
Ernæringsinstituttet.....	51	16	15	1	15	35	17	18	31
Fiskeridirektoratets kontrollverk.....	139	98	97	1	98	41	25	16	33
Rettledningstjenesten i fiskerinæringen.....	178	98	96	2	97	80	39	41	53
Havforskningsinstituttet.....	284	198	191	7	193	86	63	23	79
Maritime organer.....	1 072	970	963	7	967	102	68	34	88
Kystdirektoratet.....	68	46	44	2	46	22	19	3	21
Kystverket, distriktsadministrasj.....	1 004	924	919	5	921	80	49	31	67
Statens fiskarbank.....	37	16	15	1	16	21	14	7	19

Tabell 1
Tilsatte etter kjønn, tjenesteforhold og etat/institusjon

Departement/etat/institusjon	Tilsatte	Menn				Kvinner			
		I alt	Herav		Årsverk pr 1.10. 1996	I alt	Herav		Årsverk pr 1.10. 1996
			Heltids- ansatte	Deltids- ansatte			Heltids- ansatte	Deltids- ansatte	
Forsvarsdepartementet	172	93	89	4	91	79	65	14	74
Forsvarets forskningsinstitutt (Ffi).....	520	397	385	12	392	123	95	28	114
Militære stillinger i Forsvaret.....	13 700	13 049	12 997	52	13 030	651	616	35	643
Sivile stillinger i Forsvaret.....	8 839	4 827	4 733	94	4 782	4 012	3 118	894	3 672
Hæren, inkl. Heimevernet.....	3 644	1 864	1 831	33	1 850	1 780	1 402	378	1 626
Sjøforsvaret.....	1 521	872	859	13	865	649	506	143	598
Luftforsvaret.....	2 003	1 060	1 032	28	1 046	943	670	273	847
Fellesinstitusjoner underlagt Forsvars- departementet/Forsvarets Overkommando	1 671	1 031	1 011	20	1 021	640	540	100	602
Statens kantiner.....	668	103	96	7	101	565	195	370	434
Justis- og politidepartementet	389	146	141	5	145	243	198	45	231
Datatilsynet.....	20	7	7		7	13	10	3	12
Den militære påtalemyndighet.....	7	5	5		5	2	2		2
Den sivile påtalemyndighet.....	102	42	42		42	60	44	16	53
Herreds- og byrettene m v.....	1 473	435	422	13	429	1 038	757	281	923
Justissektorens samordningsenhet for informasjonsteknologi (Jus-It).....	7	4	4		4	3	3		3
Kriminalomsorg i anstalt.....	2 593	1 880	1 847	33	1 866	713	561	152	653
Kriminalomsorg i frihet.....	314	101	91	10	97	213	118	95	166
Kriminalomsorgens It-tjeneste(Kitt).....	12	6	6		6	6	6		6
Kriminalomsorgens utdanningssenter.....	196	117	117		117	79	76	3	78
Kriminalpolitisenralen.....	200	115	115		115	85	76	9	82
Lagmannsrettene.....	190	93	93		93	97	79	18	91
Norges grensekommiser.....	5	4	4		4	1	1		1
Politi og lensmannsetaten.....	10 239	6 988	6 891	97	6 947	3 251	2 166	1 085	2 756
Politets datatjeneste.....	67	40	40		40	27	24	3	27
Politets materiell tjeneste (Pmt).....	38	23	23		23	15	11	4	14
Politihoyskolen.....	126	66	64	2	65	60	44	16	53
Redningstjenesten.....	35	29	29		29	6	5	1	6
Registerenheten i Brønnøysund.....	280	93	92	1	93	187	154	33	178
Regjeringsadvokatembetet m v.....	34	14	14		14	20	16	4	20
Rettsvesenets it- og fag tjeneste(Rift).....	17	10	10		10	7	7		7
Sivilt beredskap.....	484	267	262	5	265	217	130	87	173
Direktoratet for sivil beredskap.....	136	82	80	2	81	54	34	20	46
Sivilforsvarets regionale skoler og fjernhjelpet.....	113	56	55	1	56	57	27	30	44
Sivilforsvarskretsene (lokal ledelse).....	235	129	127	2	128	106	69	37	82
Siviltjenesteadministrasjonen og forskolen for sivile tjenestepliktige.....	74	25	24	1	25	49	33	16	43
Statens innkrevingsentral.....	209	56	54	2	55	153	132	21	148
Sysselmannen på Svalbard.....	18	12	12		12	6	5	1	6
Utrykningspolitiet.....	26	22	22		22	4	4		4
Økokrim-gruppen (Den sentrale enhet for økokriminalitet).....	87	54	53	1	54	33	26	7	32
Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet	372	137	131	6	135	235	183	52	220
Arkitekt hogskolen i Oslo.....	85	53	33	20	41	32	26	6	28
Bispedømmerådene og kirkerådet.....	174	84	75	9	79	90	65	25	77
De praktisk-teologiske seminarer.....	6	4	3	1	3	2	2		2
Det norske meteorologiske institutt.....	467	301	283	18	292	166	117	49	147
Fellestjenesten for sakkyndige råd for hogskoler.....	44	17	16	1	17	27	18	9	24
Instituttgruppa for samfunnsforskning.....	8	4	4		4	4	1	3	3
Kunsthogskolen i Bergen.....	67	35	19	16	27	32	10	22	21
Kunsthogskolen i Oslo.....	159	83	52	31	68	76	46	30	62
Nasjonalt læremiddelsenter.....	43	16	16		16	27	23	4	26
Nidaros Domkirkes restaureringsarbeider ..	34	26	26		26	8	7	1	8
Norges handelshogskole.....	264	167	132	35	150	97	65	32	84
Norges idretthogskole.....	142	91	86	5	88	51	34	17	44
Norges musikkhogskole.....	144	101	65	36	84	43	26	17	36

Tabell 1

Tilsatte etter kjønn, tjenesteforhold og etat/institusjon

Departement/etat/institusjon	Tilsatte	Menn				Kvinner			
		I alt	Herav		Årsverk pr 1.10. 1996	I alt	Herav		Årsverk pr 1.10. 1996
			Heltids- ansatte	Deltids- ansatte			Heltids- ansatte	Deltids- ansatte	
Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU).....	2 973	1 852	1 738	114	1 794	1 121	746	375	993
Norsk fjernundervisning.....	10	2	1	1	2	8	6	2	8
Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring (Nova).....	82	35	34	1	35	47	45	2	46
Norsk utenrikspolitisk institutt.....	32	22	19	3	20	10	7	3	9
Norsk voksenpedagogisk forskningsinstitutt		13	5	5		5	8	7	18
Presteskapet.....	1 370	1 130	1 087	43	1 105	240	190	50	216
Riksbibliotekjentesten.....	24	7	7		7	17	15	2	16
Samisk utdanningsråd, sekretariatet.....	26	7	5	2	6	19	15	4	18
Statens lånekasse for utdanning.....	310	107	102	5	105	203	150	53	187
Statens skoleinternat.....	34	3	3		3	31	27	4	29
Statens utdanningskontorer.....	346	134	125	9	129	212	171	41	196
Statlige høyskoler.....	8 297	3 935	3 548	387	3 741	4 362	3 009	1 353	3 838
Universitetet i Bergen.....	2 664	1 465	1 222	243	1 297	1 199	817	382	1 037
Universitetet i Oslo.....	4 088	2 092	1 771	321	1 889	1 996	1 253	743	1 612
Universitetet i Tromsø.....	1 489	793	711	82	741	696	534	162	632
Kommunal- og arbeidsdepartementet	288	117	113	4	116	171	144	27	165
Arbeidsforskningsinstituttet (Afi).....	47	23	16	7	19	24	19	5	22
Arbeidsmarkedsstaten.....	4 320	1 672	1 599	73	1 639	2 648	1 957	691	2 388
Arbeidsdirektoratet.....	224	108	103	5	106	116	94	22	110
Arbeidsmarkedsstatens serviceenheter	85	35	35		35	50	41	9	48
Fylkesarbeidskontorene.....	510	228	221	7	225	282	231	51	266
Arbeidslivstjenesten i fylkene.....	93	44	43	1	44	49	42	7	47
Arbeidskontorene.....	3 232	1 175	1 124	51	1 152	2 057	1 473	584	1 830
Arbeidsrådgivningskontorene.....	176	82	73	9	77	94	76	18	87
Arbeidsretten.....	2	1	1		1	1	1		1
Arbeidstilsynet.....	541	254	242	12	248	287	180	107	244
Direktoratet for arbeidstilsynet.....	150	62	58	4	60	88	67	21	82
Arbeidstilsynets distriktsadministrasjon..	391	192	184	8	188	199	113	86	162
Den norske stats husbank.....	345	136	130	6	134	209	170	39	199
Direktoratet for brann- og eksplosjonsvern		105	71	69	2	70	34	23	11
Produkt- og elektrisitetsstilsynet.....	82	46	46		46	36	27	9	32
Produktregisteret.....	17	8	8		8	9	7	2	9
Riksmeklingsmannen.....	2					2	1	1	2
Sametinget.....	39	19	17	2	18	20	18	2	19
Sametingets administrasjon.....	15	7	6	1	7	8	8		8
Samisk kulturråd.....	5	3	3		3	2	1	1	2
Samisk språkråd.....	4					4	4		4
Samisk næringsråd.....	5	4	4		4	1	1		1
Samisk kulturminneråd.....	10	5	4	1	5	5	4	1	5
Statens arbeidsmiljøinstitutt.....	112	53	51	2	52	59	41	18	53
Statens bygningstekniske etat.....	20	13	13		13	7	5	2	7
Utlendingsforvaltning.....	313	93	84	9	91	220	163	57	204
Utlendingsdirektoratet.....	246	70	63	7	68	176	128	48	164
Utlendingsforvaltningens regionale kontorer.....	67	23	21	2	22	44	35	9	41
Kulturdepartementet	107	48	46	2	47	59	47	12	54
Arkeologisk museum, Stavanger.....	75	21	17	4	18	54	29	25	43
Arkivverket.....	215	92	88	4	90	123	90	33	108
Audiovisuelt produksjonsfond.....	3					3	2	1	3
Bunad- og folkedraktrådet.....	8					8	2	6	6
Den norske nasjonalkommisjon for Unesco.....	7	1	1		1	6	5	1	6
Eidsvollsmindet.....	3	2	2		2	1	1		1
Museet for samtidskunst.....	26	10	10		10	16	13	3	15
Nasjonalbiblioteket.....	192	81	70	11	78	111	73	38	97
Nasjonalgalleriet.....	34	14	14		14	20	20		20
Norsk filminstitutt.....	79	30	27	3	29	49	34	15	43
Norsk kassetavgiftsfond.....	2	1	1		1	1	1		1
Norsk kulturråd.....	23	4	4		4	19	13	6	17

Tabell 1
Tilsatte etter kjønn, tjenesteforhold og etat/institusjon

Departement/etat/institusjon	Tilsatte	Menn				Kvinner			
		i alt	Herav		Årsverk pr 1.10. 1996	i alt	Herav		Årsverk pr 1.10. 1996
			Heltids- ansatte	Deltids- ansatte			Heltids- ansatte	Deltids- ansatte	
Norsk lokalhistorisk institutt	7	2	2		2	5	3	2	4
Norsk lyd- og blindeskriftbibliotek	49	17	17		17	32	17	15	26
Norsk museumsutvikling	9	5	5		5	4	3	1	4
Norsk språkråd	21	11	9	2	10	10	5	5	9
Rikskonsertene	43	22	19	3	20	21	17	4	20
Riksteateret	26	9	8	1	9	17	15	2	16
Riksutstillingene	7	4	4		4	3	3		3
Sekretariatet for fotoregistrering	2	1	1		1	1	1		1
Statens bibliotektilsyn	19	2	2		2	17	12	5	15
Statens filmtilsyn	11	5	4	1	4	6	6		6
Statens medieforvaltning	15	8	8		8	7	6	1	7
Statens studiesenter for film	3					3	2	1	2
Utsmykkingsfondet for offentlige bygg	7	3	3		3	4	2	2	3
Landbruksdepartementet	186	90	86	4	89	96	69	27	90
Jordskifteverket	296	216	209	7	214	80	29	51	56
Landbruksavdelingene ved fylkes- mannsembetene	778	482	425	57	457	296	179	117	252
Norges landbrukshøgskole	749	423	384	39	402	326	213	113	286
Norges veterinærhøgskole	376	174	149	25	158	202	142	60	180
Norges veterinærhøgskole	336	152	127	25	136	184	130	54	164
Institutt for småfeforskning	14	6	6		6	8	4	4	7
Institutt for arktisk veterinærmedisin	16	8	8		8	8	6	2	7
Forsøksgården - Asker	10	8	8		8	2	2		2
Norsk institutt for jord- og skogkartlegging	133	85	82	3	84	48	34	1444	
Norsk institutt for landbruks- økonomisk forskning	68	39	35	4	37	29	16	13	25
Norsk institutt for planteforskning (Planteforsk)	333	205	188	17	197	128	77	51	107
Norsk institutt for skogforskning	151	94	93	1	94	57	32	25	47
Reindriftsforvaltningen	51	28	24	4	26	23	15	8	18
Statens dyrehelsetilsyn	299	222	71	151	150	77	39	38	60
Statens landbruksbank	124	60	58	2	59	64	43	21	57
Statens landbrukstilsyn	145	45	39	6	43	100	64	36	88
Statens næringsmiddeltilsyn	81	23	23		23	58	43	15	52
Statens veterinære laboratorietjenester	219	81	73	8	77	138	102	36	126
Veterinærinstituttet	170	67	63	4	65	103	79	24	96
Statens veterinære laboratorier	49	14	10	4	12	35	23	12	30
Miljøverndepartementet	266	117	109	8	114	149	118	31	142
Direktoratet for naturforvaltning	141	69	63	6	67	72	60	12	68
Miljøvernavdelingene ved fylkesmanns- embetene	443	276	258	18	270	167	114	53	149
Norsk polarinstitutt	106	73	72	1	73	33	28	5	31
Riksantikvaren	111	43	40	3	42	68	50	18	63
Statens forurensningstilsyn	263	126	121	5	125	137	85	52	126
Statens kartverk	647	391	373	18	386	256	164	92	224
Nærings- og energidepartementet	251	114	112	2	114	137	113	24	131
Bergvesenet	16	12	12		12	4	4		4
Justervesenet	93	61	61		61	32	21	11	27
Justervesenet	52	29	29		29	23	19	4	22
Justerkamrene	41	32	32		32	9	2	7	5
Norges geologiske undersøkelse	226	156	152	4	155	70	43	27	61
Norges vassdrags- og energiverk	359	242	240	2	241	117	91	26	107
Hovedkontoret, NVE	258	156	154	2	155	102	80	22	95
Vassdrags- og energiforvaltning	101	86	86		86	15	11	4	13
Oljedirektoratet	362	210	204	6	208	152	111	41	139
Statens veiledningskontor for oppfinnere	8	6	6		6	2	2		2
Styret for det industrielle rettsvern	211	80	79	1	80	131	116	15	127

Tabell 1

Tilsatte etter kjønn, tjenesteforhold og etat/institusjon

Departement/etat/institusjon	Tilsatte	Menn				Kvinner			
		I alt	Herav		Årsverk pr 1.10. 1996	I alt	Herav		Årsverk pr 1.10. 1996
			Heltids- ansatte	Deltids- ansatte			Heltids- ansatte	Deltids- ansatte	
Samferdselsdepartementet	132	68	63	5	66	64	56	8	63
Luftfartsverket	2 209	1 731	1 704	27	1 716	478	355	123	432
Hovedadministrasjonen	433	296	287	9	292	137	100	37	126
Regionene	1 776	1 435	1 417	18	1 424	341	255	86	306
Norges statsbaner	12 057	10 160	9 991	169	10 089	1 897	1 411	486	1 714
Konsernstaber	279	162	160	2	161	117	86	31	107
Teknisk enhet	2 241	1 944	1 920	24	1 933	297	232	65	275
NSB Bane	3 102	2 833	2 805	28	2 822	269	209	60	246
NSB Persontrafikk	2 165	1 540	1 515	25	1 530	625	479	146	580
NSB Gods	1 071	971	964	7	968	100	86	14	96
NSB Eiendom	467	213	209	4	211	254	162	92	207
NSB Biltrafikk	1 103	1 017	975	42	996	86	43	43	66
NSB Togfremføring	1 405	1 338	1 315	23	1 329	67	56	11	64
NSB Personalsenter	224	142	128	14	138	82	58	24	73
Postverket	30 162	12 261	9 482	2 779	10 593	17 901	7 476	10 425	12 620
Postens sentralledelse	382	192	189	3	191	190	154	36	179
Postens sentra	557	295	293	2	294	262	221	41	250
Lokaladministrasjonen (Postområdene m v)	29 223	11 774	9 000	2 774	10 108	17 449	7 101	10 348	12 191
Statens teleforvaltning	154	106	103	3	105	48	41	7	46
Vegvesenet	10 768	8 020	7 852	168	7 942	2 748	1 662	1 086	2 226
Vegdirektoratet	554	320	309	11	317	234	196	38	224
Vegkontorene i fylkene, Adm. inne	2 659	1 592	1 555	37	1 578	1 067	730	337	949
Vegkontorene i fylkene, Adm. ute	2 357	1 138	1 096	42	1 115	1 219	625	594	901
Vegadministrasjonen i fylkene, oppsynet	750	708	702	6	705	42	36	6	39
Vegadministrasjonen i fylkene, veg- arbeidere	4 448	4 262	4 190	72	4 227	186	75	111	114
Sosial- og helsedepartementet	300	110	108	2	109	190	151	39	179
Barnesykehuset Geilomo	49	10	6	4	7	39	14	25	28
Barnesykehuset Hokksund	38	1	1		1	37	15	22	30
Beredskapsrådet for landets helsestell, sekretariatet	3	1	1		1	2	2		2
Berg Gård, sentralinstitutt for habilitering..	84	16	13	3	14	68	42	26	58
Det norske radiumbospital	1 321	252	240	12	247	1 069	713	356	938
Fylkeslegekontorene	308	102	88	14	96	206	154	52	188
Giftinformasjonssentralen	15					15	13	2	15
Krefregisteret	48	21	19	2	20	27	19	8	25
Longyearbyen sykehus	20	4	4		4	16	16		16
Nemnd for bioteknologi	4	1	1		1	3	3		3
Pensjonstrygden for sjømenn	57	21	20	1	21	36	34	2	35
Rikshospitalet	3 695	854	812	42	834	2 841	1 922	919	2 480
Rikshospitalets apotek	6	4	3	1	4	2	2		2
Rusmiddeldirektoratet	54	19	19		19	35	32	3	34
Rådet for funksjonsbemmede, sekretariatet	7	1	1		1	6	6		6
Statens eldreråd, sekretariatet	4	1	1		1	3	3		3
Statens ernæringsråd	12	2	2		2	10	8	2	9
Statens helsetilsyn	162	50	46	4	48	112	93	19	106
Statens helseundersøkelser	76	30	28	2	29	46	41	5	44
Statens institutt for alkohol- og narkotikaforskning	20	11	10	1	11	9	6	3	8
Statens institutt for folkehelse(Folkehelse)..	456	159	142	17	149	297	206	91	271
Statens klinikk for narkomane	57	15	13	2	15	42	22	20	33
Statens legemiddelkontroll	91	21	21		21	70	49	21	65
Statens retts toksikologiske institutt	85	22	21	1	22	63	46	17	59
Statens senter for barne- og ungdomspsykiatri	255	76	57	19	67	179	133	46	163
Statens senter for epilepsi	255	40	35	5	38	215	109	106	173
Statens sentralteam for døvblinde	4					4	3	1	4
Statens strålevern	88	49	46	3	48	39	28	11	36
Statens tobakkskaderåd, sekretariatet	12	3	1	2	2	9	8	1	9
Trykdeetaten	7 489	2 045	1 945	100	1 998	5 444	3 839	1 605	4 787
Rikstrygdeverket	423	191	186	5	189	232	171	61	214

Tabell 1
Tilsatte etter kjønn, tjenesteforhold og etat/institusjon

Departement/etat/institusjon	tilsatte	Menn				Kvinner			
		i alt	Herav		Årsverk pr 1.10. 1996	i alt	Herav		Årsverk pr 1.10. 1996
			Heltids- ansatte	Deltids- ansatte			Heltids- ansatte	Deltids- ansatte	
Fylkestrygdekontorene.....	465	176	170	6	173	289	229	60	266
Hjelpemiddelsentralene	605	275	261	14	268	330	253	77	302
Trygdekontorene.....	5 563	1 189	1 120	69	1 155	4 374	3 001	1 373	3 795
Folketrygdkontoret for utenlandssaker	239	82	78	4	81	157	129	28	150
Trygdekontorenes revisjon.....	194	132	130	2	131	62	56	6	60
Trygderetten.....	73	31	30	1	31	42	31	11	39
Voksentoppen, senter for astma og allergi..	54	11	8	3	9	43	33	10	40
Utenriksdepartementet	671	302	296	6	299	369	329	40	358
Direktoratet for utviklingshjelp(Norad).....	439	197	191	6	195	242	209	33	232
Norad, direktoratet.....	216	78	77	1	78	138	121	17	134
Norad, stedlig representasjon i	117	49	49		49	68	57	11	64
utlandet									
Norad, eksperter	24	22	22		22	2	2		2
Norad, fredskorpsdeltakere.....	82	48	43	5	46	34	29	5	33
Garantiinstituttet for eksportkreditt	49	27	27		27	22	19	3	21
Sjøfartsdirektoratet med skipskontrollen ...	314	215	211	4	213	99	73	26	88
Sjøfartsdirektoratet	194	127	123	4	125	67	56	11	64
Skipskontrollen.....	120	88	88		88	32	17	15	24
Skipsregistrene	10	3	3		3	7	7		7
Utenriksstjenesten	443	224	224		224	219	218	1	219
Slottsforvaltningen m v.....	24	15	14	1	15	9	7	2	8
Høyesteretts kontor	31	9	8	1	9	22	18	4	21

Tabell 2

Tilsatte etter tjenesteforhold, kjønn, fylke og kommune
Heltids- og deltidsansatte (inkl overenskomstlønnete)

Årsverk og etat/institusjon

Fylke/kommune	Folke- tall pr 1.10. 1996	Tjeneste- menn i alt	Tj.menn i prosent samlet folketall	Heltidsansatte			Deltidsansatte		
				I alt	Kvinner	Menn	I alt	Kvinner	Menn
I alt.....	4 387 768	173 982	4,0	136 389	47 884	88 505	37 593	29 722	7 871
Østfold.....	241 028	4 790	2,0	3 536	1 281	2 255	1 254	1 045	209
Halden.....	26 194	727	2,8	542	172	370	185	145	40
Moss.....	25 481	850	3,3	676	269	407	174	147	27
Sarpsborg.....	46 420	1 116	2,4	814	308	506	302	244	58
Fredrikstad.....	65 955	1 028	1,6	771	302	469	257	212	45
Hvaler.....	3 447	32	0,9	18	6	12	14	14	
Aremark.....	1 473	17	1,2	11	3	8	6	5	1
Marker.....	3 246	69	2,1	48	15	33	21	19	2
Rømskog.....	657	6	0,9	2	1	1	4	2	2
Trøgstad.....	4 788	67	1,4	47	16	31	20	17	3
Spysdeberg.....	4 313	40	0,9	22	11	11	18	17	1
Askim.....	13 063	154	1,2	101	49	52	53	46	7
Eidsberg.....	9 248	143	1,5	91	37	54	52	44	8
Skiptvet.....	3 132	22	0,7	13	7	6	9	9	
Rakkestad.....	7 031	72	1,0	36	11	25	36	31	5
Råde.....	6 032	43	0,7	26	11	15	17	16	1
Rygge.....	12 623	119	0,9	78	34	44	41	37	4
Våler.....	3 882	63	1,6	39	20	19	24	22	2
Hobøl.....	4 043	39	1,0	21	8	13	18	17	1
Uspesifisert kommune.....		183		180	1	179	3	1	2
Akershus.....	444 843	9 412	2,1	7 219	2 864	4 355	2 193	1 700	493
Vestby.....	11 432	106	0,9	78	35	43	28	24	4
Ski.....	24 366	493	2,0	388	164	224	105	80	25
Ås.....	12 694	1 318	10,4	1 053	386	667	265	207	58
Frogn.....	12 064	130	1,1	90	47	43	40	31	9
Nesodden.....	14 272	98	0,7	66	37	29	32	22	10
Oppegård.....	22 273	153	0,7	96	63	33	57	42	15
Bærum.....	97 893	2 660	2,7	2 068	969	1 099	592	455	137
Asker.....	45 999	421	0,9	310	142	168	111	71	40
Aurskog-Høland.....	12 350	179	1,4	123	40	83	56	52	4
Sørumsund.....	11 558	121	1,0	70	38	32	51	43	8
Fet.....	8 755	65	0,7	37	19	18	28	26	2
Rælingen.....	14 142	71	0,5	40	31	9	31	22	9
Enebakk.....	8 250	57	0,7	29	15	14	28	26	2
Lørenskog.....	28 696	229	0,8	180	120	60	49	42	7
Skedsmo.....	36 415	1 594	4,4	1 270	395	875	324	240	84
Nittedal.....	17 317	124	0,7	88	59	29	36	23	13
Gjerdrum.....	4 114	26	0,6	12	8	4	14	12	2
Ullensaker.....	18 785	627	3,3	523	159	364	104	88	16
Nes.....	15 742	205	1,3	124	45	79	81	67	14
Eidsvoll.....	16 860	300	1,8	187	56	131	113	85	28
Nannestad.....	8 289	66	0,8	37	19	18	29	27	2
Hurdal.....	2 577	20	0,8	8	4	4	12	9	3
Uspesifisert kommune.....		349		342	13	329	7	6	1
Oslo.....	492 479	44 877	9,1	36 377	16 644	19 733	8 500	6 287	2 213
Hedmark.....	186 164	5 292	2,8	3 923	1 224	2 699	1 369	1 133	236
Kongsvinger.....	17 283	991	5,7	733	250	483	258	220	38
Hamar.....	26 348	1 875	7,1	1 559	472	1 087	316	237	79
Ringsaker.....	31 286	273	0,9	182	72	110	91	85	6
Løten.....	7 097	52	0,7	27	16	11	25	21	4
Stange.....	17 617	176	1,0	123	41	82	53	44	9
Nord-Odal.....	5 100	79	1,5	55	12	43	24	22	2
Sør-Odal.....	7 308	71	1,0	40	16	24	31	28	3
Eidskog.....	6 347	65	1,0	34	12	22	31	29	2
Grue.....	5 507	62	1,1	27	10	17	35	33	2
Åsnes.....	8 181	111	1,4	69	26	43	42	34	8
Våler.....	4 180	66	1,6	34	8	26	32	29	3
Elverum.....	17 786	589	3,3	434	155	279	155	122	33

Tabell 2

Tilsette etter tjenesteforhold, kjønn, fylke og kommune
Heltids- og deltidsansatte (inkl overenskomstlønnete)

Årsverk og etat/institusjon

Fylke/kommune	Folke- tall pr 1.10. 1996	Tjeneste- menn i alt	Tj.menn i prosent samlet folketall	Heltidsansatte			Deltidsansatte		
				I alt	Kvinner	Menn	I alt	Kvinner	Menn
Trysil.....	7 176	114	1,6	63	28	35	51	47	4
Åmot.....	4 283	129	3,0	88	34	54	41	33	8
Stor-Elvdal.....	3 113	74	2,4	52	12	40	22	19	3
Rendalen.....	2 336	43	1,8	15	6	9	28	24	4
Engerdal.....	1 572	34	2,2	15	8	7	19	18	1
Tolga.....	1 850	34	1,8	8	3	5	26	20	6
Tynset.....	5 417	128	2,4	76	24	52	52	40	12
Alvdal.....	2 437	32	1,3	23	9	14	9	5	4
Folldal.....	1 883	21	1,1	10	3	7	11	11	
Os.....	2 057	24	1,2	11	6	5	13	11	2
Uspesifisert kommune.....		249		245	1	244	4	1	3
Oppland.....	182 574	4 146	2,3	2 846	934	1 912	1 300	1 074	226
Lillehammer.....	24 474	1 211	4,9	898	311	587	313	233	80
Gjøvik.....	26 879	797	3,0	561	198	363	236	191	45
Dovre.....	2 963	86	2,9	59	16	43	27	19	8
Lesja.....	2 306	34	1,5	15	5	10	19	16	3
Skjåk.....	2 458	33	1,3	14	7	7	19	18	1
Lom.....	2 640	32	1,2	14	6	8	18	16	2
Vågå.....	3 907	50	1,3	29	11	18	21	17	4
Nord-Fron.....	5 986	81	1,4	51	16	35	30	29	1
Sel.....	6 298	145	2,3	95	24	71	50	42	8
Sør-Fron.....	3 387	40	1,2	28	11	17	12	11	1
Ringebu.....	4 874	65	1,3	38	9	29	27	23	4
Øyer.....	4 732	48	1,0	28	9	19	20	19	1
Gausdal.....	6 249	59	0,9	28	12	16	31	29	2
Østre Toten.....	14 081	173	1,2	113	38	75	60	54	6
Vestre Toten.....	13 064	128	1,0	86	36	50	42	31	11
Jevnaker.....	5 910	53	0,9	30	14	16	23	22	1
Lunner.....	8 077	115	1,4	70	21	49	45	41	4
Gran.....	12 563	217	1,7	151	58	93	66	56	10
Søndre Land.....	6 152	112	1,8	67	32	35	45	39	6
Nordre Land.....	7 010	86	1,2	49	24	25	37	33	4
Sør-Aurdal.....	3 459	49	1,4	23	8	15	26	24	2
Etnedal.....	1 452	22	1,5	11	5	6	11	9	2
Nord-Aurdal.....	6 549	129	2,0	70	34	36	59	50	9
Vestre Slidre.....	2 357	35	1,5	20	7	13	15	14	1
Øystre Slidre.....	3 082	53	1,7	28	12	16	25	20	5
Vang.....	1 665	26	1,6	10	4	6	16	15	1
Uspesifisert kommune.....		267		260	6	254	7	3	4
Buskerud.....	230 536	6 153	2,7	4 573	1 396	3 177	1 580	1 335	245
Drammen.....	53 119	2 671	5,0	2 150	681	1 469	521	423	98
Kongsberg.....	21 766	537	2,5	386	125	261	151	122	29
Ringerike.....	27 455	977	3,6	739	227	512	238	199	39
Hole.....	4 705	29	0,6	15	6	9	14	14	
Flå.....	1 133	14	1,2	8	2	6	6	5	1
Nes.....	3 512	70	2,0	47	8	39	23	19	4
Gol.....	4 306	90	2,1	53	23	30	37	34	3
Hemsedal.....	1 787	20	1,1	5	2	3	15	14	1
Ål.....	4 730	130	2,7	98	10	88	32	25	7
Hol.....	4 594	130	2,8	68	26	42	62	53	9
Sigdal.....	3 613	43	1,2	20	8	12	23	22	1
Krødsherad.....	2 258	24	1,1	11	3	8	13	13	
Modum.....	12 188	183	1,5	121	24	97	62	50	12
Øvre Eiker.....	14 730	274	1,9	164	61	103	110	103	7
Nedre Eiker.....	19 606	124	0,6	71	39	32	53	47	6
Lier.....	20 791	177	0,9	108	51	57	69	61	8
Røyken.....	15 452	252	1,6	190	54	136	62	48	14
Hurum.....	7 998	70	0,9	30	23	7	40	37	3
Flesberg.....	2 484	25	1,0	13	5	8	12	12	
Rollag.....	1 472	21	1,4	9	3	6	12	12	
Nore og Uvdal.....	2 837	36	1,3	16	7	9	20	19	1
Uspesifisert kommune.....		256		251	8	243	5	3	2

Tabell 2

Tilsette etter tjenesteforhold, kjønn, fylke og kommune
Heltids- og deltidsansatte (inkl overenskomstlønnete)

Årsverk og etat/institusjon

Fylke/kommune	Folke- tall pr 1.10. 1996	Tjeneste- menn i alt	Tj.menn i prosent samlet folketall	Heltidsansatte			Deltidsansatte		
				I alt	Kvinner	Menn	I alt	Kvinner	Menn
Vestfold	205 815	4 337	2,1	3 185	1 115	2 070	1 152	978	174
Borre	23 222	738	3,2	536	168	368	202	160	42
Holmestrand	9 249	140	1,5	97	44	53	43	40	3
Tønsberg	33 692	1 688	5,0	1 311	497	814	377	324	53
Sandefjord	37 680	456	1,2	333	132	201	123	93	30
Larvik	39 344	614	1,6	415	153	262	199	168	31
Svelvik	6 077	46	0,8	30	19	11	16	15	1
Sande	7 031	46	0,7	31	14	17	15	15	
Hof	2 748	66	2,4	48	12	36	18	17	1
Våle	3 946	46	1,2	21	8	13	25	24	1
Ramnes	3 606	10	0,3	8	3	5	2	2	
Andebu	4 552	36	0,8	18	5	13	18	17	1
Stokke	9 234	57	0,6	28	11	17	29	26	3
Nøtterøy	18 908	100	0,5	56	27	29	44	41	3
Tjøme	4 194	89	2,1	72	8	64	17	15	2
Lardal	2 332	47	2,0	27	6	21	20	19	1
Uspesifisert kommune		158		154	8	146	4	2	2
Telemark	163 475	4 233	2,6	3 018	988	2 030	1 215	987	228
Porsgrunn	31 981	642	2,0	457	134	323	185	144	41
Skien	48 793	1 701	3,5	1 264	468	796	437	353	84
Notodden	12 189	424	3,5	302	127	175	122	95	27
Siljan	2 264	23	1,0	11	3	8	12	10	2
Bamble	14 029	128	0,9	70	32	38	58	53	5
Kragerø	10 757	181	1,7	129	53	76	52	42	10
Drangedal	4 205	77	1,8	56	10	46	21	19	2
Nome	6 545	65	1,0	32	9	23	33	29	4
Bø	4 883	230	4,7	164	53	111	66	52	14
Sauherad	4 346	92	2,1	62	11	51	30	28	2
Tinn	6 658	110	1,7	69	28	41	41	34	7
Hjartdal	1 643	22	1,3	11	3	8	11	9	2
Seljord	3 108	39	1,3	20	8	12	19	15	4
Kviteseid	2 692	52	1,9	24	7	17	28	24	4
Nissedal	1 490	23	1,5	9	3	6	14	13	1
Fyresdal	1 359	22	1,6	8	3	5	14	11	3
Tokke	2 565	55	2,1	30	16	14	25	24	1
Vinje	3 968	73	1,8	34	12	22	39	32	7
Uspesifisert kommune		274		266	8	258	8	8	8
Aust-Agder	100 548	2 281	2,3	1 635	497	1 138	646	547	99
Risør	6 964	100	1,4	53	22	31	47	40	7
Grimstad	16 952	380	2,2	295	86	209	85	74	11
Arendal	39 097	1 139	2,9	874	298	576	265	213	52
Gjerstad	2 546	37	1,5	21	4	17	16	16	
Vegårshei	1 853	21	1,1	15	3	12	6	6	
Tvedestrand	5 891	87	1,5	50	20	30	37	30	7
Froland	4 374	40	0,9	19	8	11	21	21	
Lillesand	8 655	90	1,0	51	22	29	39	36	3
Birkenes	4 163	40	1,0	26	8	18	14	13	1
Åmli	1 900	55	2,9	36	3	33	19	19	
Iveland	1 137	14	1,2	4		4	10	9	1
Evje og Hornnes	3 361	58	1,7	33	13	20	25	24	1
Bygland	1 348	28	2,1	11	5	6	17	12	5
Valle	1 453	27	1,9	13	4	9	14	11	3
Bykle	854	17	2,0	3	1	2	14	12	2
Uspesifisert kommune		148		131		131	17	11	6
Vest-Agder	151 428	3 906	2,6	2 766	798	1 968	1 140	962	178
Kristiansand	69 898	2 666	3,8	2 028	621	1 407	638	522	116
Mandal	13 035	202	1,5	142	46	96	60	52	8
Farsund	9 281	121	1,3	66	23	43	55	53	2
Flekkefjord	8 814	172	2,0	97	25	72	75	61	14

Tabell 2

Tilsatte etter tjenesteforhold, kjønn, fylke og kommune
Heltids- og deltidsansatte (inkl overenskomstlønnene)

Årsverk og etat/institusjon

Fylke/kommune	Folke- tall pr 1.10. 1996	Tjeneste- menn i alt	Tj.menn i prosent samlet folketall	Heltidsansatte			Deltidsansatte		
				I alt	Kvinner	Menn	I alt	Kvinner	Menn
Vennesla.....	11 836	113	1,0	72	23	49	41	37	4
Songdalen.....	5 300	43	0,8	19	7	12	24	21	3
Søgne.....	8 260	63	0,8	36	14	22	27	25	2
Marnardal.....	2 231	46	2,1	18	2	16	28	17	11
Åseral.....	844	18	2,1	6	3	3	12	9	3
Audnedal.....	1 558	25	1,6	10	2	8	15	13	2
Lindesnes.....	4 384	46	1,0	21	4	17	25	24	1
Lyngdal.....	6 986	79	1,1	36	12	24	43	40	3
Hægebostad.....	1 574	33	2,1	14	1	13	19	17	2
Kvinesdal.....	5 667	66	1,2	29	11	18	37	34	3
Sirdal.....	1 760	28	1,6	9	3	6	19	17	2
Uspesifisert kommune.....		185		163	1	162	22	20	2
Rogaland.....	359 823	8 335	2,3	6 040	2 069	3 971	2 295	1 872	423
Eigersund.....	12 888	200	1,6	124	37	87	76	66	10
Sandnes.....	49 775	694	1,4	472	198	274	222	193	29
Stavanger.....	105 483	4 271	4,0	3 265	1 221	2 044	1 006	712	294
Haugesund.....	29 346	929	3,2	732	229	503	197	179	18
Sokndal.....	3 489	43	1,2	25	6	19	18	18	
Lund.....	3 089	38	1,2	16	4	12	22	20	2
Bjerkreim.....	2 461	26	1,1	10	1	9	16	16	
Hå.....	13 357	294	2,2	226	48	178	68	66	2
Klepp.....	12 883	87	0,7	50	20	30	37	34	3
Time.....	12 880	160	1,2	85	43	42	75	68	7
Gjesdal.....	8 307	68	0,8	33	12	21	35	30	5
Sola.....	18 116	335	1,8	267	75	192	68	54	14
Randaberg.....	8 388	41	0,5	22	11	11	19	18	1
Forsand.....	1 043	16	1,5	9	3	6	7	6	1
Strand.....	9 781	74	0,8	37	19	18	37	35	2
Hjelmeland.....	2 768	44	1,6	13	8	5	31	25	6
Suldal.....	4 100	62	1,5	23	14	9	39	33	6
Sauda.....	5 186	58	1,1	25	13	12	33	33	
Finnøy.....	2 843	51	1,8	15	6	9	36	33	3
Rennesøy.....	2 871	28	1,0	13	6	7	15	14	1
Kvitøy.....	513	13	2,5	4	3	1	9	9	
Bokn.....	775	9	1,2	4	2	2	5	5	
Tysvær.....	8 378	79	0,9	44	12	32	35	32	3
Karmøy.....	36 001	301	0,8	188	64	124	113	106	7
Utsira.....	212	8	3,8	3	1	2	5	5	
Vindafjord.....	4 890	74	1,5	40	8	32	34	31	3
Uspesifisert kommune.....		332		295	5	290	37	31	6
Hordaland.....	426 595	13 073	3,1	9 694	3 664	6 030	3 379	2 580	799
Bergen.....	223 941	9 738	4,3	7 569	2 995	4 574	2 169	1 502	667
Etne.....	3 979	41	1,0	23	9	14	18	16	2
Ølen.....	3 251	44	1,4	13	4	9	31	30	1
Sveio.....	4 566	40	0,9	25	9	16	15	15	
Bømlo.....	10 430	92	0,9	39	21	18	53	50	3
Stord.....	15 784	401	2,5	262	125	137	139	126	13
Fitjar.....	2 950	28	0,9	13	6	7	15	15	
Tysnes.....	2 797	54	1,9	16	7	9	38	33	5
Kvinnherad.....	13 108	142	1,1	53	31	22	89	71	18
Jondal.....	1 195	17	1,4	6	1	5	11	10	1
Odda.....	7 934	134	1,7	91	38	53	43	37	6
Ullensvang.....	3 723	64	1,7	36	20	16	28	25	3
Eidfjord.....	1 064	11	1,0	3	2	1	8	8	
Ulvik.....	1 269	36	2,8	17	2	15	19	16	3
Granvin.....	1 066	14	1,3	4	3	1	10	10	
Voss.....	13 798	300	2,2	219	40	179	81	65	16
Kvam.....	8 585	103	1,2	52	23	29	51	43	8
Fusa.....	3 593	47	1,3	19	10	9	28	26	2
Samnanger.....	2 379	33	1,4	13	5	8	20	19	1
Os.....	13 378	99	0,7	66	40	26	33	24	9
Austevoll.....	4 292	84	2,0	46	19	27	38	35	3

Tabell 2

Tilsatte etter tjenesteforhold, kjønn, fylke og kommune
Heltids- og deltidsansatte (inkl overenskomstlønnete)

Årsverk og etat/institusjon

Fylke/kommune	Folke- tall pr 1.10. 1996	Tjeneste- menn i alt	Tj.menn i prosent samlet folketall	Heltidsansatte			Deltidsansatte		
				I alt	Kvinner	Menn	I alt	Kvinner	Menn
Sund.....	5 141	44	0,9	16	13	3	28	27	1
Fjell.....	17 056	145	0,9	86	50	36	59	55	4
Askøy.....	19 069	151	0,8	93	53	40	58	56	2
Vaksdal.....	4 316	75	1,7	41	10	31	34	28	6
Modalen.....	336	6	1,8	2		2	4	4	
Osterøy.....	7 025	88	1,3	55	24	31	33	30	3
Meland.....	5 037	33	0,7	18	9	9	15	15	
Øygarden.....	3 495	37	1,1	18	9	9	19	19	
Radøy.....	4 555	47	1,0	24	13	11	23	20	3
Lindås.....	12 397	143	1,2	75	33	42	68	62	6
Austrheim.....	2 596	30	1,2	13	7	6	17	17	
Fedje.....	675	19	2,8	13	1	12	6	6	
Masfjorden.....	1 815	51	2,8	26	9	17	25	19	6
Uspesifisert kommune.....		682		629	23	606	53	46	7
Sogn og Fjordane.....	108 023	2 907	2,7	1 896	608	1 288	1 011	843	168
Flora.....	10 931	231	2,1	158	75	83	73	61	12
Gulen.....	2 490	52	2,1	17	8	9	35	29	6
Solund.....	1 045	36	3,4	12	4	8	24	18	6
Hyllestad.....	1 666	31	1,9	15	3	12	16	15	1
Høyanger.....	4 808	65	1,4	35	17	18	30	24	6
Vik.....	3 091	48	1,6	24	4	20	24	23	1
Balestrand.....	1 820	31	1,7	12	4	8	19	19	
Leikanger.....	2 253	387	17,2	315	120	195	72	64	8
Sogndal.....	6 314	332	5,3	230	86	144	102	84	18
Aurland.....	1 908	117	6,1	76	9	67	41	29	12
Lærdal.....	2 237	35	1,6	16	5	11	19	13	6
Årdal.....	5 891	58	1,0	33	18	15	25	24	1
Luster.....	5 121	63	1,2	27	9	18	36	33	3
Askvoll.....	3 449	54	1,6	18	5	13	36	33	3
Fjaler.....	2 994	62	2,1	36	17	19	26	19	7
Gaular.....	2 900	42	1,4	21	5	16	21	19	2
Jølster.....	2 944	38	1,3	14	6	8	24	19	5
Førde.....	9 922	358	3,6	259	108	151	99	77	22
Naustdal.....	2 686	25	0,9	7	3	4	18	12	6
Bremanger.....	4 230	62	1,5	26	16	10	36	34	2
Vågsøy.....	6 494	99	1,5	54	21	33	45	38	7
Selje.....	3 175	44	1,4	13	2	11	31	29	2
Eid.....	5 838	110	1,9	67	24	43	43	33	10
Hornindal.....	1 214	18	1,5	7	2	5	11	9	2
Gloppen.....	5 899	97	1,6	43	15	28	54	48	6
Stryn.....	6 703	87	1,3	42	19	23	45	36	9
Uspesifisert kommune.....		325		319	3	316	6	1	5
Møre og Romsdal.....	241 429	5 202	2,2	3 637	1 226	2 411	1 565	1 349	216
Molde.....	23 319	1 108	4,8	890	348	542	218	180	38
Kristiansund.....	16 980	408	2,4	314	99	215	94	84	10
Ålesund.....	37 411	1 047	2,8	851	299	552	196	170	26
Vanylven.....	3 707	46	1,2	17	7	10	29	27	2
Sande.....	3 152	41	1,3	14	8	6	27	23	4
Herøy.....	8 314	91	1,1	44	16	28	47	46	1
Ulstein.....	6 274	64	1,0	33	19	14	31	29	2
Hareid.....	4 708	45	1,0	23	12	11	22	21	1
Volda.....	8 278	321	3,9	221	77	144	100	72	28
Ørsta.....	10 309	161	1,6	93	35	58	68	54	14
Ørskog.....	2 060	24	1,2	16	3	13	8	8	
Norddal.....	2 011	27	1,3	10	4	6	17	16	1
Stranda.....	4 576	63	1,4	34	12	22	29	23	6
Stordal.....	1 092	16	1,5	8	3	5	8	8	
Sykkylven.....	7 118	65	0,9	28	12	16	37	33	4
Skodje.....	3 476	28	0,8	14	7	7	14	13	1
Sula.....	6 854	41	0,6	19	10	9	22	21	1
Giske.....	6 185	100	1,6	77	21	56	23	23	
Haram.....	8 624	92	1,1	43	23	20	49	48	1

Tabell 2

Tilsatte etter tjenesteforhold, kjønn, fylke og kommune
Heltids- og deltidsansatte (inkl overenskomstlønnete)

Årsverk og etat/institusjon

Fylke/kommune	Folke- tall pr 1.10. 1996	Tjeneste- menn i alt	Tj.menn i prosent samlet folketall	Heltidsansatte			Deltidsansatte		
				I alt	Kvinner	Menn	I alt	Kvinner	Menn
Vestnes.....	6 458	69	1,1	36	16	20	33	32	1
Rauma.....	7 682	167	2,2	120	29	91	47	35	12
Neset.....	3 290	42	1,3	17	7	10	25	22	3
Midsund.....	2 008	20	1,0	10	4	6	10	10	
Sandøy.....	1 392	20	1,4	6	3	3	14	13	1
Aukra.....	2 983	27	0,9	17	6	11	10	9	1
Fræna.....	9 093	136	1,5	77	41	36	59	54	5
Eide.....	3 056	23	0,8	9	5	4	14	14	
Averøy.....	5 572	64	1,1	30	13	17	34	31	3
Frei.....	5 077	37	0,7	17	7	10	20	17	3
Gjemnes.....	2 779	35	1,3	14	6	8	21	18	3
Tingvoll.....	3 145	49	1,6	19	6	13	30	26	4
Sunnadal.....	7 420	116	1,6	54	22	32	62	45	17
Surnadal.....	6 385	97	1,5	45	19	26	52	42	10
Rindal.....	2 184	24	1,1	13	4	9	11	8	3
Aure.....	2 847	47	1,7	23	8	15	24	23	1
Halsa.....	1 949	30	1,5	13	3	10	17	15	2
Tustna.....	1 105	18	1,6	7	2	5	11	9	2
Smøla.....	2 556	47	1,8	18	6	12	29	27	2
Uspesifisert kommune.....		346		343	4	339	3		3
Sør-Trøndelag.....	258 111	10 893	4,2	8 643	2 772	5 871	2 250	1 739	511
Trondheim.....	144 470	8 975	6,2	7 419	2 447	4 972	1 556	1 149	407
Hemne.....	4 308	59	1,4	33	12	21	26	25	1
Snillfjord.....	1 124	26	2,3	6	3	3	20	17	3
Hitra.....	4 107	57	1,4	28	12	16	29	29	
Frøya.....	4 128	79	1,9	37	14	23	42	28	14
Ørland.....	5 055	109	2,2	73	28	45	36	35	1
Agdenes.....	1 826	26	1,4	13	3	10	13	12	1
Rissa.....	6 418	76	1,2	41	17	24	35	31	4
Bjugn.....	4 804	57	1,2	28	12	16	29	25	4
Åfjord.....	3 508	62	1,8	27	8	19	35	29	6
Roan.....	1 157	29	2,5	12	3	9	17	14	3
Osen.....	1 202	18	1,5	5	3	2	13	11	2
Oppdal.....	6 283	110	1,8	71	14	57	39	27	12
Rennebu.....	2 806	55	2,0	31	7	24	24	22	2
Meldal.....	4 066	45	1,1	22	7	15	23	21	2
Orkdal.....	10 145	129	1,3	87	41	46	42	38	4
Røros.....	5 446	129	2,4	84	14	70	45	37	8
Holtålen.....	2 292	51	2,2	29	11	18	22	12	10
Midtre Gauldal.....	5 856	148	2,5	95	19	76	53	44	9
Melhus.....	12 931	119	0,9	69	36	33	50	44	6
Skaun.....	5 785	42	0,7	22	8	14	20	20	
Klæbu.....	4 740	27	0,6	14	10	4	13	12	1
Malvik.....	10 640	78	0,7	46	27	19	32	27	5
Selbu.....	4 030	47	1,2	23	5	18	24	22	2
Tydal.....	984	13	1,3	4	2	2	9	7	2
Uspesifisert kommune.....		327		324	9	315	3	1	2
Nord-Trøndelag.....	127 278	3 371	2,6	2 362	771	1 591	1 009	784	225
Steinkjer.....	20 598	1 040	5,0	779	287	492	261	204	57
Namsos.....	12 244	286	2,3	208	82	126	78	64	14
Meråker.....	2 636	41	1,6	25	12	13	16	13	3
Stjørdal.....	17 719	431	2,4	312	92	220	119	102	17
Frosta.....	2 456	25	1,0	14	4	10	11	8	3
Leksvik.....	3 485	36	1,0	18	10	8	18	15	3
Levanger.....	17 375	468	2,7	323	135	188	145	93	52
Verdal.....	13 681	178	1,3	106	37	69	72	55	17
Mosvik.....	931	13	1,4	5	3	2	8	7	1
Verran.....	2 905	34	1,2	20	9	11	14	12	2
Namdalseid.....	1 890	25	1,3	13	3	10	12	10	2
Inderøy.....	5 813	57	1,0	28	7	21	29	21	8
Snåsa.....	2 432	41	1,7	23	4	19	18	17	1
Lierne.....	1 602	30	1,9	14	4	10	16	15	1

Tabell 2

Tilsette etter tjenesteforhold, kjønn, fylke og kommune
Heltids- og deltidsansatte (inkl overenskomstlønnete)

Årsverk og etat/institusjon

Fylke/kommune	Folke- tall pr 1.10. 1996	Tjeneste- menn i alt	Tj.menn i prosent samlet folketall	Heltidsansatte			Deltidsansatte		
				I alt	Kvinner	Menn	I alt	Kvinner	Menn
Røyrvik	681	11	1,6	4	2	2	7	7	
Namsskogan	1 044	30	2,9	24	2	22	6	6	
Grong	2 564	102	4,0	61	14	47	41	21	20
Høylandet	1 365	14	1,0	6	2	4	8	7	1
Overhalla	3 708	39	1,1	21	9	12	18	16	2
Fosnes	816	9	1,1	6	2	4	3	3	
Flatanger	1 329	24	1,8	7	3	4	17	15	2
Vikna	3 812	76	2,0	47	25	22	29	24	5
Nærøy	5 414	79	1,5	34	13	21	45	41	4
Leka	778	20	2,6	10	4	6	10	8	2
Uspesifisert kommune		262		254	6	248	8		8
Nordland	240 590	8 190	3,4	5 929	2 216	3 713	2 261	1 801	460
Bodø	39 821	2 216	5,6	1 764	687	1 077	452	349	103
Narvik	18 595	832	4,5	634	196	438	198	104	94
Bindal	1 993	41	2,1	14	3	11	27	24	3
Sømna	2 139	26	1,2	12	6	6	14	12	2
Brønnøy	7 229	413	5,7	341	194	147	72	66	6
Vega	1 451	25	1,7	12	4	8	13	12	1
Vevelstad	627	13	2,1	4	2	2	9	8	1
Herøy	1 946	46	2,4	16	7	9	30	27	3
Alstahaug	7 430	184	2,5	129	54	75	55	47	8
Leirfjord	2 351	36	1,5	8	6	2	28	23	5
Vefsn	13 633	419	3,1	317	103	214	102	77	25
Grane	1 658	59	3,6	37	7	30	22	20	2
Hattfjellidal	1 644	43	2,6	14	7	7	29	23	6
Dønna	1 696	36	2,1	8	5	3	28	25	3
Nesna	1 828	132	7,2	92	37	55	40	34	6
Hemnes	4 773	69	1,4	31	14	17	38	36	2
Rana	25 240	1 020	4,0	790	420	370	230	193	37
Lurøy	2 198	62	2,8	14	8	6	48	42	6
Træna	512	11	2,1	3		3	8	8	
Rødøy	1 662	51	3,1	12	7	5	39	31	8
Meløy	6 939	99	1,4	52	29	23	47	39	8
Gildeskål	2 472	42	1,7	17	8	9	25	21	4
Beiarn	1 406	26	1,8	15	4	11	11	9	2
Saltdal	5 080	87	1,7	49	14	35	38	32	6
Fauske	9 785	172	1,8	113	45	68	59	43	16
Skjerstad	1 140	18	1,6	9	2	7	9	9	
Sørfold	2 554	37	1,4	20	11	9	17	14	3
Steigen	3 099	48	1,5	23	6	17	25	21	4
Hamarøy	2 166	53	2,4	19	6	13	34	28	6
Tysfjord	2 416	52	2,2	19	8	11	33	24	9
Lødingen	2 586	94	3,6	71	12	59	23	22	1
Tjeldsund	1 593	26	1,6	11	4	7	15	11	4
Evenes	1 547	85	5,5	64	6	58	21	19	2
Ballangen	2 925	40	1,4	20	9	11	20	19	1
Røst	700	14	2,0	7	5	2	7	7	
Værøy	839	19	2,3	8	3	5	11	11	
Flakstad	1 629	28	1,7	11	6	5	17	13	4
Vestvågøy	10 800	152	1,4	90	36	54	62	50	12
Vågan	9 365	364	3,9	292	88	204	72	59	13
Hadsel	8 566	104	1,2	70	31	39	34	19	15
Bø	3 484	53	1,5	26	11	15	27	25	2
Øksnes	4 793	61	1,3	26	12	14	35	31	4
Sortland	8 874	167	1,9	106	43	63	61	52	9
Andøy	5 981	117	2,0	70	27	43	47	46	1
Moskenes	1 425	27	1,9	11	6	5	16	12	4
Uspesifisert kommune		471		458	17	441	13	4	9
Troms	151 144	5 946	3,9	4 407	1 797	2 610	1 539	1 118	421
Harstad	22 975	559	2,4	404	178	226	155	123	32
Tromsø	57 127	3 842	6,7	3 045	1 318	1 727	797	497	300
Kvæfjord	3 393	35	1,0	17	9	8	18	12	6

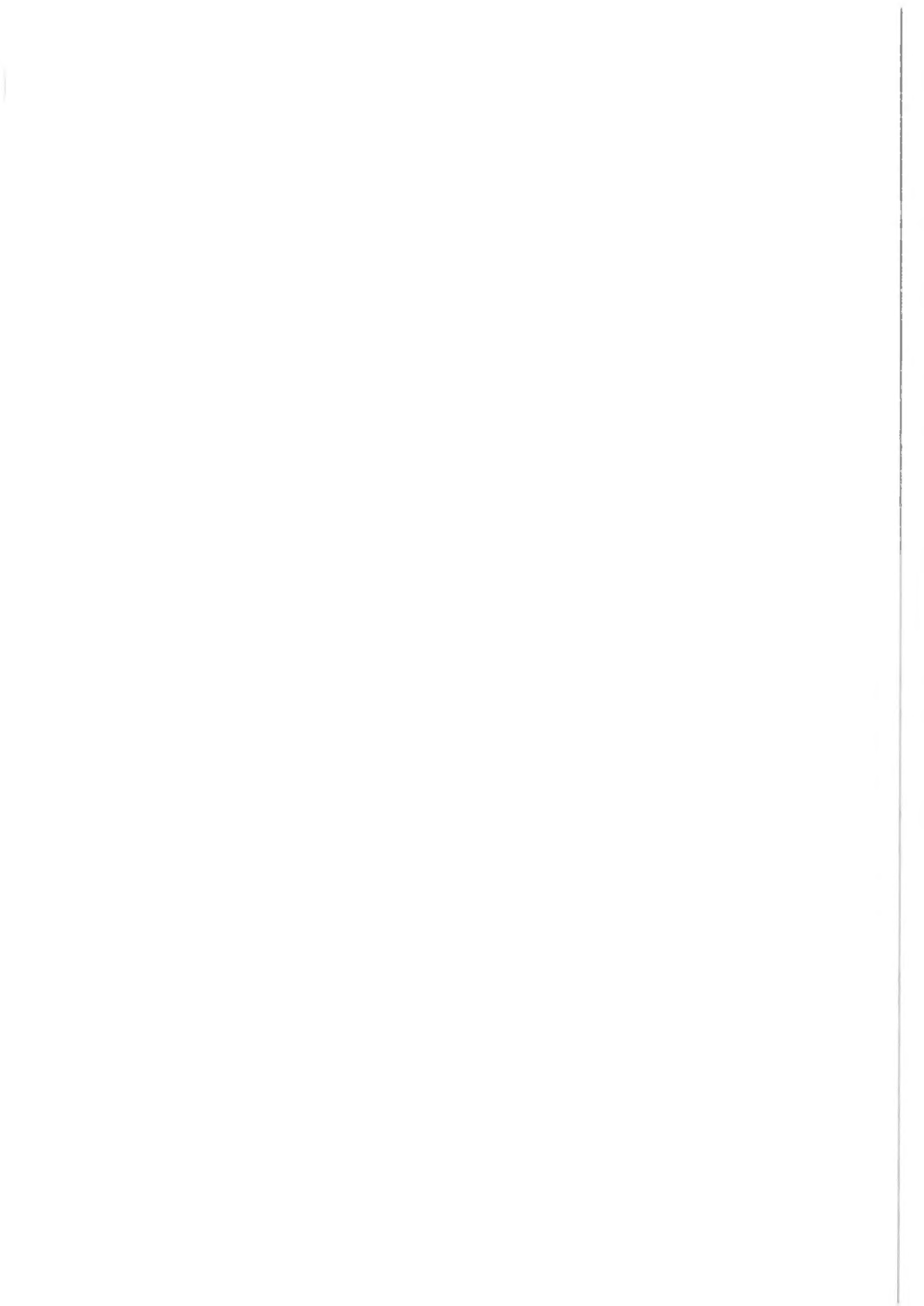
Tabell 2

Tilsatte etter tjenesteforhold, kjønn, fylke og kommune
Heltids- og deltidsansatte (inkl overenskomstlønnete)

Årsverk og etat/institusjon

Fylke/kommune	Folke- tall pr 1.10. 1996	Tjeneste- menn i alt	Tj.menn i prosent samlet folketall	Heltidsansatte			Deltidsansatte		
				I alt	Kvinner	Menn	I alt	Kvinner	Menn
Skånland.....	3 234	34	1,1	21	7	14	13	9	4
Bjarkøy.....	613	19	3,1	6	3	3	13	7	6
Ibestad.....	1 981	37	1,9	14	6	8	23	20	3
Gratangen.....	1 392	17	1,2	7	3	4	10	6	4
Lavangen.....	1 095	14	1,3	8	5	3	6	6	
Bardu.....	3 897	69	1,8	39	23	16	30	27	3
Salangen.....	2 460	46	1,9	30	12	18	16	10	6
Målselv.....	7 162	178	2,5	98	40	58	80	70	10
Sørreisa.....	3 417	41	1,2	26	13	13	15	15	
Dyrøy.....	1 425	21	1,5	8	5	3	13	12	1
Tranøy.....	1 753	26	1,5	11	2	9	15	13	2
Torsken.....	1 221	13	1,1	7		7	6	5	1
Berg.....	1 144	30	2,6	10	2	8	20	18	2
Lenvik.....	11 009	222	2,0	154	72	82	68	62	6
Balsfjord.....	5 904	110	1,9	61	26	35	49	44	5
Karlsøy.....	2 549	55	2,2	29	11	18	26	23	3
Lyngen.....	3 420	49	1,4	23	7	16	26	23	3
Storfjord.....	1 914	40	2,1	26	7	19	14	13	1
Kåffjord.....	2 555	32	1,3	18	4	14	14	11	3
Skjervøy.....	3 040	46	1,5	24	12	12	22	14	8
Nordreisa.....	4 874	82	1,7	47	24	23	35	32	3
Kvænangen.....	1 590	30	1,9	9	2	7	21	19	2
Uspesifisert kommune.....		299		265	6	259	34	27	7
Finnmark.....	75 885	3 284	4,3	2 473	947	1 526	811	636	175
Vardø.....	2 972	97	3,3	70	32	38	27	23	4
Vadsø.....	6 290	638	10,1	516	225	291	122	107	15
Hammerfest.....	9 417	353	3,7	261	126	135	92	78	14
Kautokeino.....	3 175	142	4,5	95	60	35	47	29	18
Alta.....	16 398	615	3,8	467	186	281	148	111	37
Loppa.....	1 487	36	2,4	15	8	7	21	15	6
Hasvik.....	1 298	27	2,1	14	6	8	13	9	4
Kvalsund.....	1 206	19	1,6	6	4	2	13	10	3
Måsøy.....	1 627	39	2,4	18	5	13	21	16	5
Nordkapp.....	3 795	194	5,1	174	39	135	20	19	1
Porsanger.....	4 461	150	3,4	90	38	52	60	48	12
Karasjok.....	2 874	93	3,2	65	34	31	28	13	15
Lebesby.....	1 571	37	2,4	15	5	10	22	16	6
Gamvik.....	1 348	33	2,4	18	10	8	15	13	2
Berlevåg.....	1 291	32	2,5	19	6	13	13	10	3
Tana.....	3 164	60	1,9	39	18	21	21	18	3
Nesseby.....	1 047	28	2,7	17	8	9	11	8	3
Båtsfjord.....	2 537	40	1,6	27	10	17	13	12	1
Sør-Varanger.....	9 927	401	4,0	303	124	179	98	78	20
Uspesifisert kommune.....		250		244	3	241	6	3	3
Svalbard.....		103		96	33	63	7	6	1
Spitsbergen.....		89		82	32	50	7	6	1
Bjørnøya.....		10		10	1	9			
Hopen.....		4		4		4			
Jan Mayen.....		1		1		1			
Utenriks tjenestemenn.....		708		668	306	362	40	17	23
Uoppgitt fylke.....		22 542		21 465	3 734	17 731	1 077	929	148

RETURADRESSE:

Statens forvaltningstjeneste
Statens trykksakekspedisjon
Postboks 8169. Dep.,
0034 Oslo